

HOMILIE 2013

Římskokatolická farnost Veverská Bítýška

Výběr homilií z roku 2013

Obsah

Pane, kde se s tebou mohu setkat?.....	4
To je ten tesař z Nazareta	6
Bůh má pro každého z nás připraveno dobré víno.....	8
Lukášovo evangelium nás vyzývá k odpovědi	10
Kvalita tvého života se řídí tím, nakolik jsi vnímavý	12
Žalmy jsou velikou pokladnicí Starého zákona	14
Zde jsem, mne pošli!	16
Jsem to já, kdo přebývá v ochraně Nejvyššího.....	17
Hospodin je záštita mého života.....	19
Každý den našeho života Bůh se mnou počítá, má pro mě svůj plán.....	21
Ochutnejte a podívejte se, jak je Bůh dobrý	22
Jestliže budeme jednat nesobecky, Bůh nám pošle svoji pomoc	24
Velikonoce nás vedou k radosti a k životu	25
Vezmu kalich spásy a budu vzývat jméno Hospodinovo.....	26
Ježíš trpěl konkrétně za každého z nás	28
Pane, chci být první u tvého hrobu a zažít radost z toho, že žiješ.....	30
Jdeme zpátky do Jeruzaléma!	32
Ukážeš mi cestu k životu, u tebe je hojná radost.....	34
Jako Otec poslal mě, já posílám vás	36
Má zrak zaostřený láskou	38
Nikdo mi je z rukou nemůže vyrvat	40
Bůh je jistota, která má s námi slitování	42
Jak dál?	44
Všichni mohou spontánně oslavovat Boha.....	46
Duch svatý nás přivádí k Ježíši	48
Proč tady jsem a co vlastně tady znamenám?.....	50
Eucharistie je jídlo pro naši duši	51
Pošli mě, půjdu já.....	52
Boží Syn nám jde naproti, jako šel naproti truchlící mamince z Naimu	54
O svíčke a o tmě	56
Za koho mě pokládáš ty?.....	58
Já chci být vaším přítelem	60
Cyril a Metoděj se nenechali ovládnout malomyslností.....	62
Nebojme se patřit mezi 72 učedníků	64
Jdi a stejně jedne i ty	67
Znepokojuješ se pro mnoho věcí	70
Kde je tedy ten smysl?	72
Dar víry	74
Ebedmelech se zastává nespravedlivě obviněného Jeremiáše.....	77
Vězně vyvádí ke šťastnému životu	79
Stvoř mi čisté srdce, Bože	82
K lidskému životu patří také oslava.....	84
Oslavuj, moje duše, Pána.....	86
Bůh chápe naše postoje, ale chce, abychom byli otevření	88
Pomoc mi přijde od Hospodina.....	90
Nechybí mi v životě něco podstatného?	92
Hospodin je ten nejlepší pastýř.....	94
Zachee, já tě potřebuji.....	96
Moje kroky setrvaly na tvých stezkách, nezakolísaly mé nohy	99
Člověče, co obdivuješ?	102
Mám cíl života, vím, kam směřuji	104

Vyprošujte Jeruzalému pokoj	107
Boží tvář.....	109
Ať vejde Král slávy	111
Bůh se stává tvou spásou	114
Pastýři bděli, proto zaslechli poselství	117
Budeš jíst z výtěžku svých rukou, bude ti blaze a dobře	119

Pane, kde se s tebou mohu setkat?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

06.01.2013 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Zjevení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 60,1-6](#); 2. čtení [Ef 3,2-3a.5-6](#); evangelium [Mt 2,1-12](#);

[MP3, mono, 16 kHz, VBR 21 kb/s, 2.91 MB]

Bratři a sestry, svatý Matouš na začátku svého evangelia staví proti sobě vždycky dvojice, někdy dvojice osob, někdy dvojice událostí, ale víceméně jde mu tam vždycky o jakési srovnání. Nemusí jít přímo o protiklad, někdy taky, ale o srovnání vždycky.

Ti první, které staví nám před oči, tak prvním z těch lidí je Josef, snoubenec Panny Marie, který je zástupcem celého izraelského lidu, a i svatý Josef má vykonat jakousi cestu – cestu, která po té vnější stránce, není tak dlouhá, z Nazareta do Betléma, ale hlavně ta cesta se má odehrát uvnitř, v jeho srdci, v jeho rozumu. Je to cesta víry. On je vyzván andělem, aby uvěřil: „Dítě, které počala tvoje snoubenka, je z Ducha svatého. Je to Syn Boží.“ Tato cesta víry pro Josefa je velmi obtížná, velmi těžká a tuto cestu má vykonat právě celý izraelský národ, Josef je jeho zástupce.

Do toho srovnání s Josefem na druhou stranu Matouš zařazuje mudrce od východu. Nevíme, kolik jich bylo, nevíme přesně, odkud šli, i když nám to trošku napovídá to, že v originále se tam říká, že to byli mágové. Dneska, když se řekne mág, tak to zní tak trošku hanlivě, že to je nějaký šarlatán, takový nějaký kouzelníček nebo něco takového, ale v té době to bylo označení pro lidi, kteří byli jednak z Persie, to je dnešní Irán, Irák, ale pocházeli tam z velekněžské rodiny. Znamenalo to tedy, že to byli lidé bohatí, vzdělaní, ve své zemi něco znamenali. Tedy bylo to vesměs kladné hodnocení. A svatý Matouš říká: Tito mudrci od východu, tito mágové se vydávají na cestu. Na cestu, která je dlouhá i po té fyzické stránce, ale hlavně jak se přibližují k tomu cíli, tak právě dochází také, řekli bychom, k jakémusi třibení jejich myšlenek, třídění, urovnávání a rodí se u nich víra. Tito mudrci jsou zástupci nás všech, celého lidstva.

Proč se říká, že tři? Jednak podle těch darů, že jsou tady jmenovány tři dary. V té době znali také tři světa – Evropu, Asii a Afriku, takže jako každý je za jeden ten světadíl, ale ten počet tří má oporu i v Bibli, kdy po potopě lidstvo začíná, biblicky řečeno, znovu a Noe má tři syny – Séma, Cháma a Jáfeta. Takže ta trojka tam vždycky symbolizuje všechny lidi, nás všechny. My všichni jsme křesťané z pohanů a my všichni máme urazit tady tu cestu. Cestu, řekli bychom, tělesnou, fyzickou, ale i duchovní, abychom se setkali s narozeným Spasitelem. To je to hluboké poselství. Matouš říká: „Spasitel už je narozený, je tady, a teď jde o to k němu přijít.“ Ti mágové jsou první neizraelité, první pohané, kteří se mu klanějí.

Do jakési, řekli bychom, druhé dvojice nebo do toho druhého kontrastu staví Matouš strach: strach a radost, strach z krále Heroda. Je zajímavé, že on říká „za časů krále Heroda“. On neříká, že by ho Židé uznávali za svého krále nebo že by říkali: „To je náš král.“ Ne, oni říkají: „Tady vládne Herodes.“ Za časů krále Heroda přicházejí mudrci a ptají se: „Kde je narozený židovský král?“

To je kontrast v přístupu, v chápání, v přijetí nebo odmítnutí. Pravda je ta, že Herodes byl skutečně zlý člověk, který se velmi bál, aby nepřišel o svůj trůn, a nechal popravit i své dva syny, o kterých si myslel, že proti němu kuli pikle. Ale nic nedělali. Jejich jediným proviněním bylo to, že už byli dospělí a on se domníval, že by ho chtěli vystřídat na trůnu. Takže zabíjel i vlastní rodinu, tedy nějaké betlémské děti, skutečně to mu nečinilo nejmenší potíže. Navíc on tam u toho nebyl, on tam poslal svoje lidi.

Takže byl to člověk moci chtivý, člověk tvrdý, bezohledný. A proto je taky takovým jakýmsi symbolem zla v tomto příběhu, ztělesněním zla. A je ztělesněním také toho, co lidé odmítají. „Za časů krále Heroda. On je tady, ale my s tím nechceme mít nic společného. Nebo s ním. Ale hledáme narozeného židovského krále. Tedy někoho, kdo přináší úplně jiné hodnoty.“

„Ulekl se Herodes i celý Jeruzalém.“ Ti obyvatelé už věděli, že bude zle, a říkali si: „Tady poteče krev. To nezůstane jen tak.“ Zlo působí vždycky, zlo svazuje. Zlo ničí, zlo nic nebuduje, ale jenom boří.

Naproti tomu když se mudrci vydávají na další cestu, uvidí hvězdu a říká se: „Zaradovali se nevýslovnou radostí.“ Hvězda, která je provázela, v tom příběhu symbolizuje náš rozum, všechno to, co jsme schopni se naučit, poznat. „Viděli jsme jeho hvězdu. My jsme báдали, my jsme hledali, co to světlo znamená, a dovedlo nás to sem.“ Náš rozum nás vede, je pro nás jakýmsi světlem, ale

jsou momenty, kdy to světlo zhasne. Všichni to známe, přijde situace, kdy si řekneme: „A tady jsem s rozumem v koncích. Tady teď nevím, co dál, jak dál.“ Rozum připravuje místo, připravuje cestu, připravuje půdu víře. A potom se to podobá člověku, který stojí na kraji nějakého srázu a má udělat krok dopředu. A co je dál, jestli tam bude nějaká pevná opora nebo nebude, to pozná, až ten krok udělá. Vždycky se toho bojíme, ale víra vyžaduje odhodlání, vyžaduje udělat ten krok, vyžaduje tu odvahu.

Vemte si jenom to, že i ti mudrci, to chtělo odvahu, aby šli. Odcházeli z domu a: „Kam jdete?“ „My nevíme.“ „A koho hledáte?“ „No, nějakýho krále.“ „Vy nevíte, kde je, jak bude vypadat?“ „No, to nevíme.“ Myslím si, že spousta lidí, jestli se přímo nesmála, tak se aspoň usmívala. A určitě tady v těchto mudrcích musela hlodat pochybnost: „A když ho nenajdeme, to bude doma vostuda. To se nám budou smát. To budeme pro smích.“

Víra vyžaduje odvahu. Vyžaduje udělat ten krok, který vždycky bude těžký. Bylo to těžké pro mudrce, bylo to těžké pro Josefa, bude to těžké pro nás, ale jestli ten krok neuděláme, tak nezažijeme tu nevýslovnou radost. Hvězda se jim sice ztratila, to jsou právě ty situace, kdy jsme s rozumem v koncích, ale ona se potom znovu objeví. Co udělali? Zůstali v klidu. V momentě, kdy hvězda nesvítla, oni byli v klidu, ale nezůstali stát. To je to důležité. Oni se vydali z Jeruzaléma dál na cestu v momentě, kdy ta hvězda ještě nesvítla. Až se vydali na cestu, tak se ta hvězda znovu ukázala. My často právě chceme mít úplně jasno napřed, než něco udělám, než jak to udělám. A ona je tma, není nic. A my se chceme pohnout z místa, až teprve bude světlo. A ono to často funguje přesně naopak, že až se člověk začne hýbat, až začne pracovat na něčem v nějakém směru, tak potom se to světlo ukáže.

My bychom to světlo měli rádi hned, ale to světlo nás provází. To světlo je nám dáno jako průvodce, abychom na té cestě vytrvali. Mysleme na to, když nevíme jak dál, když si říkáme: „A co teď?“ Pokud budeme sedět na místě, tak ten cíl nenajdeme. Pokud by zůstali v Jeruzalémě, tak by ten cíl nenašli, a byli kousek od něho, ale protože se pohnuli... Oni v podstatě udělali to stejné nebo velmi podobnou věc, kterou udělali doma, vydali se na cestu. Oni si mohli v Jeruzalémě říct: „Tak není tady, tak jdeme domů.“ Ne, ale oni pokračovali v té cestě dál, přes překážky, přes tu tmou a hvězda se objevila znovu.

Když přišli do Jeruzaléma, tak se ptají: „Kde je ten narozený židovský král?“ Každý člověk je, bratři a sestry, charakterizován dvěma údaji – časem, kdy se narodil, eventuálně kdy zemřel, „kdy“, čas. A potom je to prostor, „kde“. V dějepise se učíme o různých lidech, že narodil se tam a tam, žil tady na tomto místě. Kdy a kde. Oni vědí kdy, Spasitel se narodil, Spasitel je tady, ale je potřeba odhalit to „kde“, abychom se s ním mohli setkat. A toto je to klíčové místo té zvěsti pro nás. To je to, co chce Matouš předat každému z nás.

Kdy, víme, ale kde? Spasitel se narodil, je tady, je tady se mnou, ale já musím hledat to, kde je, abych se s Ním setkal. To je úkol všech těch, kdo v něho uvěří. To je pozvání, to je poslání nás všech, abychom se stali podobní mágům, mudrcům od východu, abychom si kladli spolu s nimi tuto otázku a abychom hledali. Mágové našli. Našli krále, našli ho v úplně jiné podobě, než si mysleli, hvězda je dovedla jinam, než měli v plánu dojít, ale našli a setkali se. A to je to důležité, to je to podstatné. Často budeme muset odložit svoje plány, svoje představy, bude to jinak, než my jsme chtěli, ale můžeme náš život žít se stejným pocitem, s jakým odcházeli ti mágové z Betléma – s radostí, že našli, s radostí, že se setkali, s velkým pokojem v srdci a posílení na té své cestě domů k těm povinnostem, k tomu co zanechali doma. Takže i my si kladme tu otázku: „Pane, kde se s tebou mohu setkat?“

To je ten tesař z Nazareta

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

13.01.2013 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Křest páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 40,1-5,9-11](#); 2. čtení [Tit 2,11-14;3,4-7](#); evangelium [Lk 3,15-16.21-22](#);

Bratři a sestry, dnešní neděle, svátek Křtu Páně, v sobě obsahuje dvě velmi silné myšlenky. První je ta myšlenka předělu mezi tím, řekli bychom, skrytým a veřejným životem Pána Ježíše. Všimněme si, že se tam nepoužívá termín „soukromý“, to znamená privátní. Ježíš si nedělal nárok na to, že by něco v jeho životě bylo privátního, že by někdy byl on nějak uzavřen sám do sebe, ale dělí se ten jeho život, řekněme, na tu skrytou část a na tu veřejnou, přičemž ta veřejná část trvá zhruba asi desetinu toho života skrytého. Tedy to, co my považujeme za důležité, to veřejné působení, tomu předchází devět desetin života v ústraní, života nenápadného, ale i v tomto životě Ježíš byl sám sebou, byl synem Mariiným a byl Synem Božím. Na to bychom neměli nikdy zapomínat.

A druhá velmi silná myšlenka spočívá v tom, že Ježíš se postavil do jedné řady s lidmi, kteří si přiznali, že v jejich životě bylo něco špatně a že to chtějí napravit.

Kázání Jana Křtitele se neposlouchalo zrovna lehko, protože v Janově kázání pořád dokola zaznívala jedna stejná myšlenka: „Lidé, jste zlí. Děláte to špatně, napravte se. Vy jste sice zlí, ale Bůh vám nabízí možnost odpuštění, nepropáste to.“ Ale podmínkou pro to všechno je právě přiznat si ty chyby, a to není jednoduché, to není snadné a asi všichni tušíme, že určitá dosti velká část posluchačů Jana Křtitele neposlechla, odešli. Ale ti, kteří zůstali, tak se jednak Jana ptali: „A co máme dělat? Jak to v našem životě má vypadat dál?“ A Jan jim dává praktické srozumitelné jednoduché rady, co dělat mají a čemu se naopak mají vyhnout.

Ale potom je zde další otázka. Ti lidé by chtěli udělat něco, aby tady byl nějaký předěl, aby se dalo říct: „Před a po.“ Chtěli udělat nějaké gesto, které by jim připomínalo ten moment, kdy si řekli: „Tak já budu žít lépe.“ A Jan sestoupil do vody Jordánu a ti lidé přicházeli k němu a Jan Křtitel, protože to byl takový praktik, tak využil to, co všichni víme, co všichni známe, všichni to používáme – očišťující schopnost vody. A tak těm lidem, kteří k němu přišli, oni se před něho postavili, sklonili se, eventuálně třeba i klekli, tak jim lil vodu na hlavu, ale nic při tom neříkal. Oni sami vyznávali svoje chyby, svoje hříchy. Vyznávali to, čeho se chtěli zbavit, v čem se chtěli polepšit.

A do této řady se zařadí Ježíš, Boží Syn. Tady tímto gestem Ježíš ukazuje a říká, co bude dělat v tom svém veřejném působení. Na začátku stojí v řadě s hříšníky, na konci na kalvárii bude ukřižován mezi dvěma zločinci. Ježíš tady ukazuje a říká, proč přišel. Když na něho přijde řada, Jan ho pozná. Už i to, že na něho přijde řada – Ježíš trpělivě, pokorně čeká v nějaké frontě. Boží Syn se postaví do řady s hříšníky, do řady s námi.

A když tedy na něho přijde řada a Jan Křtitel ho pozná... U Matouše a u Marka je zaznamenáno, jak Jan Křtitel protestuje a říká Ježíšovi: „Já bych měl pokřtít tebe?“ Ale Ježíš říká biblicky: „Nechme to tak, ať se naplní Písmo.“ My bychom dnes asi to řekli jinak, dneska by to Ježíš taky řekl jinak, ale je tam v jeho gestech i v jeho slovech vidět ta vůle: „Já tady chci být. Já chci být s těmito lidmi, kteří cítí nějakou vinu a kteří se chtějí polepšit, kteří chtějí napravit sebe, i třeba svoje okolí, ale hlavně sebe.“

Bratři a sestry, na toto nezapomínejme, že Ježíš je na blízku se svou pomocí těm, kteří chtějí napravit sebe. My často přemýšlíme o tom, jak to všechno tady kolem nás napravit, ale Ježíš začal tím, že se postavil do té jedné řady s hříšníky. S těmi, kteří si to uvědomovali, s těmi, kteří chtěli změnu a s tou změnou začínali u sebe. Ježíš je vždycky na blízku těm, kteří chtějí začít znovu a lépe. Je jim nablízku se svým odpuštěním, se svou pomocí, se svou posilou.

A když se ještě vrátíme k té první myšlence, kterou jsem nastínil, do skrytého života. Nám se zdá často ten život nezajímavý, který žijeme, fádňí, pořád je to dokolečka: práce, povinnosti, doma, starosti. Jeden den to skončí, druhý den se probudím, je to tu zase. Ale Boží Syn toto dělal víc než třicet let. Boží Syn i toto jaksi proměnil. On to nezměnil, nepřišel a neřekl: „Odteď to bude všechno jinak.“ Ne, on se zapojil do toho způsobu, do toho systému, ale změnil ho vnitřně. Protože to, co dělal, vždycky dělal opravdově, vždycky to dělal pořádně a na nic si nehrál.

Když se potom s ním setkávají v jeho rodišti lidé, tak říkají: „To je Ježíš, syn Josefův, syn tesařův. To je ten tesař z Nazareta.“ No, co to znamená? To znamená, že tu práci vykonával a že ji vykonával dobře, protože měl zákazníky a jeho dílo bylo známé. Takže Ježíš než začal mluvit, než začal učit, tak si také připravoval cestu, půdu tím, že pracoval poctivě, pořádně svýma rukama a že

ti, kteří slyšeli jeho slova, si mohli říct: „Ano, vždyť my ho známe jako dělníka, jako pracovníka. Na jeho dílo je spolehnutí, tak tedy bude spolehnutí i na jeho slovo.“

Bratři a sestry, ať nás všechny tyto myšlenky provázejí v našem životě, ať už je skrytý nebo nějak veřejný. Ať nikdy na toto nezapomeneme.

Bůh má pro každého z nás připraveno dobré víno

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.01.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 62,1-5](#); 2. čtení [1 Kor 12,4-11](#); evangelium [Jan 2,1-11](#);

Bratři a sestry, z dnešního evangelního příběhu vystupuje tvář Božího Syna a je to tvář velmi přívětivá. Je to velmi povzbuzující obraz. Je to obraz takový, řekli bychom, hodně civilní. Ježíš začíná svoje veřejné působení tím, že se postaví mezi hříšníky, vyjádří svoji solidaritu s chybujícími lidmi a přijme křest na odpuštění hříchů, i když, jak už jsem mockrát říkal, sám žádné neměl. A začíná kolem sebe shromažďovat učedníky. Do této chvíle se projevuje právě jako učitel, jako moudrý učitel, ale ještě je potřeba, aby on se projevil jako Boží Syn.

Ježíš se ze začátku projevoval jako, řekli bychom, člověk, který měl silná slova, ale bylo potřeba, aby ukázal, že je taky silný ve svých činech, a to se stalo na svatbě v Káni Galilejské. Pro mnoho lidí je to nepochopitelné. Proč? No, čekali, že první zázrak se stane někde v chrámě, že to bude nějak úzce spojeno s náboženstvím anebo že aspoň uzdraví ochrnutlého nebo nevyléčitelně nemocného člověka, eventuelně vzkřísí mrtvého. Ale to, co se stalo, bylo úplně mimo, řekli bychom, náboženství. Z toho příběhu vystupuje to, čemu se říká civilní život. Ježíš zde má velmi civilní tvář.

A začíná to celé naprosto nenápadně. První věta nám říká, že byla svatba v galilejské Káně a byla tam Ježíšova matka. Maria byla pozvána jaksi primárně na tu svatbu. Buď byla příbuzná některého z těch snoubenců, anebo na té svatbě pomáhala a Ježíš je pozván jaksi mimoděk. „Je pozvána Marie a Marie má syna.“ „No, tak ať přijde taky.“ „No, ale on má teď ty kamarády, kteří teď chodí s ním, učedníky.“ „Tak ať přijdou taky.“ A zřejmě takovýmto velkorysým přístupem se stalo to, že se na té svatbě sešlo mnohem víc lidí, než se čekalo.

Druhá teorie, která hledá odpověď na otázku, jak se to mohlo stát, že došlo víno, tak ta druhá teorie říká, že ta svatba se konala v nějakou neobvyklou dobu. Obvyklý čas pro konání svateb byl podzim, eventuelně začátek zimy, kdy bylo ještě dost zásob, kdy byla sklizená úroda a bylo z čeho rozdávat. A tak se mohlo také stát, že tato svatba, o které se bavíme, že se odehrávala někdy na konci jara, eventuelně na začátku léta před první sklizní, a tedy už ty zásoby nebyly tak velké.

Jsou tedy dvě možnosti, jak se to stalo. Nepřijďme na to, jak se to stalo, víme, že se to stalo, a ten, který byl pozván jaksi mimoděk, mimochodem, tak aniž si to uvědomili, tak pozvali toho, kdo to zachránil. Když to potom celé skončilo, tak všichni věděli, že ten Ježíš z Nazareta už není jenom dobrý učitel, už není jenom člověk, který umí pěkně mluvit, ale dokáže také vykonat skutky, které obyčejný člověk vykonat nedokáže.

Ale na tomto příkladě, na tom začátku toho pozvání, které se odehrálo jaksi mimochodem, tak nám Bůh připomíná a chce zdůraznit, že On počítá s našimi lidskými vazbami, že On ví, jak to chodí, a i tyto momenty, které my bychom označili jako maličkosti, okamžiky náhody nebo že to tak vyplynulo, tak i tyto momenty mají v Božím plánu svoje místo a Bůh s tím počítá.

Došlo víno, a proto řekla matka Ježíšovi: „Už nemají víno.“ V podstatě je to holá věta, jenom to „už“ to tam nějak nabourává. Vidíme tady na tomto, že Maria je velmi všímavá, starostlivá, že se nezajímá jenom o svoje problémy, ale i o problémy těch kolem. „Nemají víno.“ Touto holou žádá svého syna o pomoc. Co je zajímavé, tak ona neříká ani: „Prosím tě.“ Na jednu stranu to zní trochu neuctivě, ale na druhou stranu je z toho vidět její důvěra. Musíme si uvědomit, že do tohoto okamžiku se Ježíš neprojevil jako Boží Syn. Toto byl první zázrak. Kdyby byl druhý, třetí, tak bychom mohli říct: „Oni věděli, že on to umí, že on to dokáže.“ Ale oni to nevěděli. Oni v to doufali a oni v to věřili, ale to bylo jediné, o co se mohli opřít. Neměli, jak se říká, nic v ruce, nic hmatatelného.

Co je krásné tady na tomto Mariině postoji, je to, že ona neurčuje způsob, jakým to ten Ježíš má řešit. Ona mu podává, řekli bychom, tu strohou informaci: „Nemají víno.“ My, když předkládáme Bohu svoje potřeby, svoje prosby, tak řekneme to, co nás tíží, a pak zpravidla k tomu přidáme, jak by to ten Bůh měl řešit, co by s tím měl dělat, jak my to máme naplánované. A tady v tomto momentu nastává určitá potíž. Bůh ví o našich starostech, Bůh ví o našich těžkostech a taky ví nejlíp, jak to řešit. Potíž je v tom, že my někdy máme příliš tvrdou hlavu a nechceme přijmout tady to Boží řešení, nebo nám se zdá méně vhodné, protože já jsem si to naplánoval jinak. Maria předá informaci, předá svoji starost tomu, kdo tu starost může vyřešit, a dál už to nechá na něm.

Bratři a sestry, Ježíš to dobro, které koná, ten první zázrak, koná velmi nenápadně. Vlastně to vědělo jenom těch šest lidí, kteří nesli ty džbány, jinak si toho nevšiml vůbec nikdo. A to je pro nás další myšlenka k následování: dobro, které konáme, dělat jaksi mimoděk, mimochodem, nenápadně. O to z toho budeme mít větší radost my i ti, kterých se to bude dotýkat.

Napřed tam bylo šest džbánů s vodou, a potom tam bylo šest džbánů s vínem. Kolik toho vína tam bylo? No, bibličtí badatelé se tady v tom rozcházejí. Vychází z toho popisu, že každá ta nádoba byla zřejmě jinak velká a vycházelo to asi tak, jak se hrnčířovi povedlo ji zrovna udělat. Ty nejvyšší odhady říkají, že tam nakonec stálo 450 litrů vína, ale to jsou ty nejvyšší. Ale ty nejnižší říkají, že tam bylo aspoň 300 litrů vína. Každopádně velké množství, mnohem větší množství, než byli schopni vypít. A zde si máme uvědomit, že když Bůh nás obdarovává, tak na nás nešetří, neodměřuje nám to kapátkem, neříká: „Tak tenhle kousek ještě můžeš, a tohle už ne. Tohle teda tady ten kousíček ano, ale to už by bylo moc.“ Ne, Bůh, když dává, tak dává vrchovatě. Bůh na nás nešetří. Naopak doslova můžeme říct, že Bůh je k nám takzvaně marnotratný, utrácí zbytečně, utrácí víc, než by bylo nutné, jenom proto, aby nám ukázal, jak mu na nás záleží. Bůh nečeká, že to, co do nás investuje, že my vlastně nějakým způsobem vrátíme, to nejsme schopni. Co od nás očekává je to, že ty dary vděčně přijmeme a budeme je používat.

Takže tedy nebudme malomyslní a neříkejme si: „Bůh na mně šetří.“ Naopak radujme se z toho a snažme se vidět, kolik toho každý den dostáváme. A tady se zpětně ještě vrátím k tomu, co Boží Syn způsobil, ten první zázrak, co zachránil. On skutečně něco zachránil, ale nebyl to nemocný člověk, zmrzačený člověk, ale byl to člověk a byla to radost – radost těch lidí, kteří byli přítomni na té svatbě.

Někdo by mohl říct: „Ale to je pomíjivé. Na radost se nedá sáhnout. Radost tady chvilku je, a pak tu není.“ Ale vidíme tady z tohoto, že ten moment toho štěstí novomanželů, té radosti těch svatebčanů pro Ježíše, pro Božího Syna byl natolik důležitý, že udělal první zázrak. Zase se dostáváme k tomu, že i to, co se v našich očích zdá malé, tak pro Boha je to důležité. Je to pro něho důležité tenkrát, jestliže je to upřímné a opravdové. Každé, i malé dobro Bůh v nás podporuje a snaží se rozvíjet.

A nakonec? Nakonec si zavolá správce svatby ženicha a chválí ho. Chválí ho za to, že uchoval dobré víno. To je praxe, která platí pořád. Každý vinař si nechá nejlepší víno pro sebe. Občas z něho dá ochutnat kamarádům a to horší se potom prodává. Čím je to víno horší, tím se prodává dál, jako aby to bylo někde pryč, aby se o tom tak moc nevědělo. A v tehdejší době, v době Pána Ježíše se to dělalo tak, že když se teda napili, už neměli tu schopnost to jaksi dobře posoudit, tak se vytáhlo to nejhorší. To, že na této svatbě to tak nebylo, toho správce hostiny tak velmi překvapilo, vyloženo on z toho byl úplně, jak my bychom řekli, rozhozený. To ukazuje, že ta praxe toho šízení, toho podávání špatného vína nakonec, že tam zřejmě byla velmi rozšířená. Toho správce tedy to džentlmenské jednání ženicha tak překvapilo, že si ho zavolal. Ženich neměl vůbec tušení, o co tu jde. A když to převedeme do duchovní roviny, tak to ponaučení, které dává správce ženichovi: „Ty jsi uchoval dobré víno až do konce,“ platí pro život každého z nás. V jakém směru? Když je člověk mladý, má radost ze života, z poznávání nových věcí, se seznamováním se s novými lidmi, zkrátka a dobře má radost z úspěchu, daří se mu, je šťastný. Jak přibývají roky, tak přicházejí nemoci, člověk zažívá i nepříjemné momenty, taky v rodině někdo umře, tady ty okamžiky rozloučení se, to všechno má vliv na každého z nás a pomalu, ale jistě začínáme být skeptičtí a říkáme si: „Co mě ještě čeká? No, asi nic příjemného. To pěkné, to radostné, to už jsem zažil, to už jsem odbyl, když jsem byl mladý, když jsem byla mladá a teď už budou jenom těžkosti.“

Ne, Bůh má pro každého z nás připraveno dobré víno v době celého našeho života, pro každou etapu, pro každý den má Bůh pro nás nachystáno něco pěkného, jenom my to musíme vidět. A to nejlepší víno má nachystané nakonec. To nejlepší víno je dar života věčného.

Ježíš svým prvním zázrakem naznačil, o co mu půjde, co bude dělat během celého svého veřejného působení – proměňovat to dobré v lepší. Bratři a sestry, Ježíš začal tím, že proměnil vodu ve víno a v uvozovkách „skončil“ tím, že proměnil chleba ve své tělo a víno ve svou krev. A nás vyzývá, abychom ho v tomto následovali. Usilujme o to a namáhejme se, abychom zlo proměňovali v dobro a to, co je dobré, abychom proměňovali v ještě lepší. Vzpomeňme na Ježíše v Káně Galilejské a na radost těch, kterým pomohl.

Lukášovo evangelium nás vyzývá k odpovědi

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

27.01.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Nech 8,2-4a.5-6.8-10](#); 2. čtení [1 Kor 12,12-30](#); evangelium [Lk 1,1-4; 4,14-21](#);

Bratři a sestry, dnešní evangelium, jak jsme ho slyšeli, se vlastně skládalo ze dvou částí. Nejdříve jsme četli první čtyři verše, úplně začátek první kapitoly Lukášova evangelia, kde, jak to i říkal komentář, on vysvětluje důvody, proč se do toho pustil. A potom ten zbytek, který byl vlastně takový už dějový, kde to začínalo těmi slovy, že Ježíš se vrátil do Galileje, tak to bylo ze čtvrté kapitoly. Tedy vynechali jsme Vánoce, vynechali jsme všechno to, co jsme postupně četli v uplynulých týdnech.

Ale zastavme se u toho samotného začátku, proč se Lukáš do toho pouští. První myšlenka, která nás vůbec může napadnout, je to, že on sám tady říká: „A tak když jsem všechno od začátku důkladně prozkoumal, rozhodl jsem se i já, že začnu.“ Tedy rozhodně Lukáš není zbrklý, není to záležitost nějakého jenom, řeklo by se, nadšení, něčeho povrchního, ale má to skutečně rozmyšlené.

Takže první myšlenka, kterou nám předkládají dnešní texty, zvláště evangelium, je ta, když jde o něco důležitého, měj to, člověče, dobře promyšlené. Napřed to všechno prozkoumej, než se pro něco rozhodneš. Ale když se potom rozhodneš, tak to své dílo dotáhni do konce. Nezastav se někde v půli, aby tě obtíže neodradily. To je první myšlenka.

A další myšlenka je ta, už proč Lukáš píše. Lukáš patří ke třetí generaci křesťanů. Ještě bych měl říct, že patří ke skupině obrácené z pohanství. Většinou to tedy byli Řekové, eventuelně Římané. Ta třetí generace zažívala docela velký problém. První dvě generace křesťanů, jednak mnoho těch lidí se přímo znalo s Pánem Ježíšem, anebo se setkali s apoštoly, tedy přímo s účastníky těch dějů. Ale tato třetí generace jednak neviděla Ježíše, neslyšela Ježíše, a de facto vlastně ani nikdo z nich nemluvil s nikým z apoštolů. Byli odkázáni na to, co jim kdo řekl o Ježíšovi.

A zde vznikla další potíž. Ty první dvě generace čekaly, že Ježíš podruhé přijde velmi brzo. Víme, svatý Pavel o tom píše ve svých listech, že tak za těch šest, sedm, maximálně deset let Ježíš přijde podruhé a ten svět bude celý přetvořený. A s tímto vědomím žily ty první dvě křesťanské generace. A teď už vyrůstá, dospívá třetí generace a ukazuje se, že to bude nějak jinak. A tato třetí generace se ptá a říká: „A jak to teda je? Vy jste nám říkali, že přijde brzo a on nejde. A tak náhodou, nevymysleli jste si to celé? Nepletete se i v těch ostatních otázkách? Vždyť se jedná o důležité věci. Jak to tedy skutečně je?“

Ptali se a říkali: „Jaký to má smysl připomínat si to, co bylo? Sice to není tak dávno (oni od toho byli vzdálení nějakých pětaticet, čtyřicet let, to není tak dlouho, ale pro ně to dlouho bylo), jaký tedy má význam vracet se do té minulosti a připomínat si to, a co bude v té budoucnosti, o které vy jste říkali, že přijde brzo, ale jak se ukazuje, ona přijde za nějaký delší časový úsek? Jaký smysl má připomínat si to, co bylo, a jaký význam připravovat se na to, jestli ten Pán Ježíš vůbec přijde?“ To jsou velmi důležité otázky. V podstatě si je klade každá generace. Ono už je totiž potom jedno, jestli je to třetí, třicátá nebo padesátá generace. Všichni si musíme položit tu otázku, jaký má smysl připomínat si to, co bylo, a obracet se k něčemu, co bude, ale nevíme kdy.

Protože člověk má tendence žít přítomnost. Máme tendence obracet se k tomu, co je dnes, a nechat se zahltnit problémy. Těch problémů je celá řada, problémů, starostí. My řešíme to, co bylo, i to, co bude, z hlediska těch svých starostí. A pak se může stát, že pro ty starosti už právě přestaneme vnímat celou tu kontinuitu. Mohlo by se nám stát, že pro ty starosti budeme vidět jenom to trápení, jenom to těžké, a přestaneme vnímat to, k čemu jsme povoláni.

A tak svatý Lukáš, aby odpověděl, nebo spíš pomohl najít odpovědi na tyto otázky, začíná psát a říká: „Vznešený, vážený Theofile. Píšu ti to. Píšu ti to uspořádaně.“ Někdy se říká, že svatý Lukáš byl první křesťanský dějepisec. Ano i ne. Snažil se to podat v časové posloupnosti, jak to všechno šlo. Ne vždycky se mu to podařilo, byl odkázaný na to, co mu řekli ti ostatní, ale on se snaží vysvětlit Ježíšova slova, Ježíšovy skutky. On se snaží celé to Ježíšovo působení zasadit do souvislostí. Zdůraznil a říká už na začátku, že ty události se dovršily. On nechce říct jenom, že se něco stalo, že se něco událo, ale říká: „Naplnilo se to. To, na co lidé čekali, že naplnilo v Ježíši Kristu.“ A to je zase

myšlenka, která by nás měla provázet. Pořád na něco čekáme, pořád něco očekáváme od života, a často jsme zklamáni. Ale je tu někdo, kdo to naše očekávání může naplnit. Je to Ježíš.

Poslední věta z toho starozákonního čtení byla: „Radost z Hospodina ať je vaše síla.“ V tom je naše síla. Ne v tom, že očekáváme, že nějaký člověk splní naše přání, ale radost z Hospodina.

A vraťme se ještě chvíli k tomu jménu. Kdo je to ten Theofil, česky je to Bohumil, kdo to je? Nad tím si bibličtí badatelé lámali hlavu dost dlouho a došli ke dvěma řešením tohoto problému, této otázky. Buď to byl nějaký konkrétní skutečný člověk, ale spíš ne, protože nikde jinde potom to jméno není zmiňováno, nikde o něm není žádná informace, nic tam není zaznamenáno. Takže spíše je to jméno symbolické. A potom to jméno je možné vyložit slovy. Buď tedy Theofil znamená ten, kdo je milovaný od Boha, anebo ten, kdo Boha miluje. Tedy je to jméno, které je jaksi dvousměrné – milovaný od Boha, anebo milující Boha. A potom tím Theofilem je každý z nás.

V první řadě nám chce Lukáš připomenout svým dílem, říct tomu čtenáři: „Když si to budeš číst, uvědom si, že jsi milovaný Bohem. Často se ti zdá, že na tebe nikdo nemyslí, že nikdo o tebe nemá zájem. Bůh ano. Čti si tyto řádky a ujišťuj se, utvrzuj se v tomto přesvědčení. Bůh na tebe myslí, myslí na tebe s láskou.“ A z druhé strany zase pořád jakési ponaučení pro toho čtenáře: „Když budeš číst tyto řádky, uť se, jak ty máš milovat Boha, jak mu máš odpovídat.“

Celé Lukášovo evangelium je totiž o komunikaci. Komunikace, to je pojem, který je vyloženě, jak se říká, „in“ dneska. Kdo nekomunikuje, kdo nepíše, kdo nevolá, jakoby dnes nežil. Konec dvacátého a začátek jednadvacátého století je ve znamení komunikace. A už před dvěma tisíci lety Lukáš říká: „Bůh s námi komunikuje, Bůh se snaží navázat s námi dialog, ale u každé té komunikace, u každého dialogu to znamená, že taky musí být nějaká odpověď. Lukášovo evangelium je vyloženě stavěno tak, aby člověk dal odpověď.“

Všimněme si, že v tom evangeliu jsou spousty dialogů. Anděl je poslán k Zachariášovi. Anděl je poslán k Marii. Andělé jsou posláni k pastýřům. To jsou jenom první dvě kapitoly. Někdy člověk odpovídá záporně, někdy souhlasí, někdy jako pastýři neodpovídá slovy, ale odpovídá činy, ale vždycky je tam očekávána odpověď.

A když teď přeskochíme jenom kratince do toho textu, do té části dějové: Ježíš se vrátil v síle Ducha do Galileje a pověst se o něm roznesla po celém kraji. Učil v jejich synagogách.

Potom v dalších řádcích, které jsme dnes nečetli, Lukáš připomíná a říká, že Ježíš učil na cestách a učil po domech. Jednak je to takové symbolické. Ta synagoga znamená Izraele, místo, kde se Izraelité modlili. Domy jsou symbolem církve. První církev se shromažďovala v domech, v místnostech. Bylo jich málo, těch křesťanů. A cesty, ulice, ty jsou symbolem misie, mise, poslání, získávání.

Ale můžeme se na to celé podívat i jinak. Zdržujeme se v nějakých místnostech. Tam pracujeme, ale tam taky odpočíváme, tam se setkáváme s rodinou a přemísťujeme se. A místo takové zvláštní v našem životě má i kostel, setkání s Bohem. To jsou ale místa, kde se vyskytujeme nejvíc. Buď jsme někde v domě, nebo jsme venku na cestě. A Lukáš tady chce říct: „Ježíši, Boží Syn, tě všude doprovází, ať seš, kde seš.“ Lukáš zvlášť zdůrazňuje, že Jan Křtitel byl na jednom místě, a ti lidé, kteří ho chtěli slyšet, museli přijít za ním. Ježíš to mění, Ježíš přichází tam, kde jsme my.

A celé to dnešní evangelium končí tím, jak Ježíš přijde do Nazareta, přečte kus z Izaiášova proroctví a čeká. Čeká odpověď. A tím bych chtěl skončit. Lukášovo evangelium je postaveno tak, že nás vyzývá k odpovědi. Letos budeme z Lukášova evangelia číst téměř všechny neděle, ale vezměme si ho i doma častěji takhle a čtěme si v něm. Uvědomme si, že je to učebnice, která nám sděluje: Bůh na tebe nezapomněl. Učebnice, která nás učí, jak to máme dělat my, abychom nezapomínali na Boha. Bůh nás oslovuje a čeká na naši odpověď.

Kvalita tvého života se řídí tím, nakolik jsi vnímavý

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.02.2013 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek Uvedení Páně do chrámu

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Mal 3,1-4](#); ž. [Žl 24](#); 2. čt. [Žid 2,14-18](#); evang. [Lk 2,22-40](#);

Bratři a sestry, před II. vatikánským koncilem na Hromnice končila doba vánoční. V tom svátku Hromnic je jedna silná myšlenka, která právě zařazuje tento svátek ještě do toho okruhu té doby vánoční, nebo říká, že by bylo možné ho tam zařadit. A sice svatý Lukáš ve svém evangeliu představuje Pána Ježíše. Nejdřív představuje v jeho matce Marii, potom Josefovi, potom přijdou v Betlémě andělé, pozvou pastýře k narozenému Vykupiteli. A ti pastýři jsou znakem těch, řekli bychom, nejobyčejnějších. Potom ale ještě něco chybí, pořád něco chybí. Je potřebí, aby Spasitel byl představen oficiálně izraelskému národu. A to se musí stát v chrámě.

Protože izraelský národ v té době je charakterizován třemi takovými skutečnostmi. A sice tou první skutečností je Smlouva uzavřená na Sinaji. Znakem té Smlouvy je Desatero. Druhou tou skutečností je právě Chrám. A třetí proroctví. V Izraeli vždycky byli lidé, kteří mluvili pod vedením Ducha svatého.

A tedy dnes si připomínáme toto oficiální představení Ježíše, že on je ten Vykupitel, on je ten, na kterého se tak dlouho čekalo.

V prvním čtení jsme slyšeli úryvek z knihy proroka Malachiáše. Ten byl napsán nějakých 440 let před narozením Pána Ježíše. A celá ta vize působí, řekli bychom, trochu strašidelně. Běhá nám z ní trochu husí kůže po zádech, protože to vypadá, že to, když přijde pán, když přijde panovník do svého chrámu, že to bude skutečně něco mocného, silného. Že to bude provázeno snad téměř až násilím.

A kdy se ta vize splnila? Kdy se splnilo to, co předpověděl prorok Malachiáš? V ten moment, kdy Maria a Josef přinesli Ježíška do chrámu. Byl to určitě silný zážitek – pro Simeóna, pro Annu, eventuálně pro další lidi, o kterých nic nevíme, o kterých evangelium mlčí. Ale v žádném případě to nebylo spojeno s nějakým násilím, v žádném případě to nebylo něco hrozného, ale bylo to silné, ale bylo to podmanivé.

Dnes, kdy si připomínáme tedy toto představení Ježíše v chrámě, tak znovu si připomínáme život. Po celé Vánoce jsme oslavovali život, narození člověka a narození Božího Syna. Děkovali jsme za to, že Boží Syn se stal jedním z nás, přijal život tak, jak ho žijeme my. A dnes, na ten svátek Uvedení Páně do chrámu, si znovu připomínáme život. Jsou tam dva životy, za které se děkuje. Je to život novorozeného Ježíše z Nazareta – jeho rodiče přicházejí, aby Bohu poděkovali za tohoto prvorozeného syna, a je to Simeón, který děkuje za celý svůj uplynulý život.

Takže tedy dnes si připomínáme poděkování za život. A to je myšlenka, kterou bychom si měli odnést domů. Za život je možné a dobré děkovat vždycky, ať je to život nějakého malého človíčka, právě narozeného, nebo človíčka, který svůj život začíná, který začíná žít tady svoji pozemskou existenci, anebo ať už je to život někoho, kdo prožil nějaké roky na této zemi, anebo i život někoho, kdo už se třeba pomalu loučí, kdo už počítá svoje dny a ví, že se bude odebírat k našemu nebeskému Otci. Vždycky je možné a dobré za ten život děkovat.

Dnešní svátek nám totiž připomíná, že ten život nám byl dán jako dar. Co mám udělat s darem? No, v první řadě za něho poděkovat, a potom ho přijmout, rozbalit ho, podívat se, co tam je, a snažit se ho používat.

Simeón, to jméno znamená „Bůh vyslyšel“, ale zase v tomto případě je to takové jméno symbolické, protože my musíme říct, a říkáme to rádi, Simeón, ten člověk Simeón byl člověkem, který slyšel Boží hlas a nechal se vést.

Dnešní svátek Uvedení Páně do chrámu řečeno slovy, jak se dnes mluví, nám říká a připomíná: „Člověče, dostal jsi darem život. Žij ho kvalitně.“ Dnes se mluví o kvalitě života, o tom, aby to mělo určité parametry a podobně. A ten dnešní svátek nám připomíná a říká: „Tu kvalitu života máš ve svých rukou ty, člověče. Ta kvalita se neřídí tím, kolika věcmi jsi obklopen, kolik toho vlastníš nebo nevlastníš, ale ta kvalita se řídí tím, nakolik jsi vnímavý. Nakolik jsi vnímavý k těm hlasům, které se ozývají v tobě, nakolik jsi vnímavý k tomu Božímu vedení, vedení Ducha svatého, kdy On se tě chce ujmout. Ale slyšíš ho? Budeš takovým Simeónem?“

Celá ta událost v chrámu nás upozorňuje právě na to, že je snadné neslyšet, snadné nereagovat. Simeón a Anna mluvili o tom Dítěti všem, kteří byli v tom chrámu, ale evangelista už neříká nic o tom, že by se k nim přidal někdo další, že by někdo další se přidal tady k této bohoslužbě, k této oslavě. A už vůbec neříká nic o tom, že by se uchovalo nějaké vyprávění, nějaké svědectví mezi Izraelity o tom, že Maria, Josef přinesli dítě Ježíše. Tedy mnoho lidí slyšelo tu zprávu, ale nevnímalo.

Dnešní svátek nás chce vybídnout a pozvat k tomu, abychom nejen slyšeli, ale abychom také vnímali. Několikrát v Lukášově evangeliu čteme větu, že Maria nerozuměla tomu všemu, co se kolem ní dělo, nebo že nerozuměla všem slovům, která tam někdo řekl, ale vždycky je tam zdůrazněno, že to uchovávala v srdci a uvažovala o tom. A tento postoj máme zaujmout i my. Nemusíme všemu hned rozumět, nemusí nám být všechno hned jasné, ale máme všechny ty události, všechna ta slova, všechno to, co prožíváme, uchovat ve svém srdci, rozvažovat o tom a ptát se: „Pane, jak to mám udělat, abych nepřeslechl hlas tvého Ducha. Jak to mám udělat, abych odpovídal, abych dobře reagoval na tvoje vedení. Abych se stal takovým Simeónem, takovou Annou, tedy těmi, kteří se radují ze svého života, kteří ti děkují za to, že se jich ujímáš, že posíláš svého Zachránce, svého Spasitele.“

Žalmy jsou velikou pokladnicí Starého zákona

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.02.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Jer 1,4-5.17-19](#); ž. [Žl 71](#); 2. čt. [1 Kor 12,31-13,13](#); evang. [Lk 4,21-30](#);

Bratři a sestry, chtěl bych něco málo říct k dnešnímu druhému čtení, a potom bych se chtěl zastavit u dnešního žalmu.

Druhé čtení je krásný básnický text, a co je na tom právě ještě jakoby paradoxnějšího je to, že když si položíme otázku, komu to svatý Pavel adresuje, kdo jsou ti lidé, pro které to píše. Pavel je zná, on si je představuje ve své hlavě, ve své mysli. Kdo jsou ti Korinťané, kterým je tento list adresován? Jsou to lidé, kteří jsou nám v mnohém podobní. Byli to obchodníci, tedy lidé, řeklo by se, praktičtí, lidé žijící přítomným okamžikem, takzvaně lidé zvyklí se otáčet. Jedna velká skupina lidí v Korintě. A druhá velká skupina byli vojáci v důchodu, římskému vojsku.

Mě tady právě na tom fascinuje to, že svatý Pavel to nepíše nějakému kroužku básníků, poetů, lidí, kteří se zabývají krásou přírody a takhle. Ale píše to lidem, kteří s určitou nadsázkou řečeno mají nos zaborený do věcí této země, žijí tím každodenním životem, takovým docela rychlým i v tehdejší době, a právě svatý Pavel asi tím spíš je vyzývá a říká: „Na chvíli se zastavte a zvedněte tu hlavu a podívejte se kolem sebe a obdivujte to, co uvidíte kolem sebe, a hlavně, hlavně se ptejte sami sebe, co je ta hlavní myšlenka, co vás vede, co vás ovlivňuje, čím se necháváte vést. Tak tolik k tomu druhému čtení.

A dneska bych chtěl začít takový asi další jakýsi cyklus, protože za ty roky, co tady spolu jsme, tak jsme postupně prošli všechny texty, které nám církev předkládá – evangelia, druhé čtení, první čtení a zůstávají žalmy. O žalmích jsme ještě nemluvili a žalmy jsou takovou velikou pokladnicí – pokladnicí Starého zákona, kterou převzala církev do své liturgie. Církev ji převzala bez úpravy, dneska v Písmu svatém je 150 žalmů.

Ty žalmy vznikaly postupně. Jakýmsi skutečně prvním impulsem byl král David, a všichni víme, že to byl člověk, který dokázal vzít do ruky hudební nástroj a hrát, byl to člověk, který dokázal skládat verše. A mnoho těch žalmů je mu taky připisováno. On je asi všechny nenapsal, ale hodně z těch žalmů, které jsou pojmenovány Žalm Davidův, vznikly za jeho života a na jeho královském dvoře.

My víme, že ta sbírka se tvořila dosti dlouhou dobu, a nakonec, když ji tak nějak uzavřeli, tak vytvořili žalm, který má číslo 1 jako úvod, uvedení do této sbírky, a ten žalm, který má číslo 150, tedy poslední, který je shrnutím toho celého.

My říkáme žalm, ale hebrejsky se to řekne tehilim, tato kniha, a znamená to hymny. To slovíčko žalm je odvozeno od řeckého slova xalterium, a xalterium byl hudební nástroj, strunný hudební nástroj, který sloužil právě k doprovázení zpěvu žalmů.

A když budeme ty žalmy dělit myšlenkově, tak tam najdeme tři takové velké okruhy. Právě první jsou ty hymny. Hymnus je oslavná báseň, oslavná píseň. Tady v Písmu svatém je to oslavný zpěv na Hospodina, na jeho díla, na to, co vykonal pro izraelský národ, ale i vůbec jsou to jenom zpěvy, které oslavují Boha a jeho vlastnosti, to, jaký Bůh je.

Druhou velkou skupinou jsou žalozpěvy. Všichni asi chápeme, tušíme, o co se tady jedná, o co tu jde. Ten žalmista má nějakou svízeň, nějaký problém, něco ho bolí, něco ho trápí, a tak prosí – prosí o pomoc, o podporu. Co je velmi pěkné tady u těchto žalozpěvů, tak u mnoha z nich na konci je připojeno poděkování za vyslyšení. Tedy ty žalozpěvy, to co je nějakým způsobem, řekli bychom, truchlivé, takové někdy třeba i trochu depresivní, tak velmi často právě končí poděkováním. Nekončí to tedy tou beznadějí, ale končí to velkou vírou: Budu vyslyšen, Bůh na mě nezapomene. A to je to, co tam obdivujeme, že i v těch těžkostech se ukazuje víra těch žalmistů, těch, kteří tyto zpěvy složili – víra a naděje.

No, a třetí jsou děkovné písně. To jsou písně především na poděkování, ať už v nějakých osobních situacích, anebo poděkování za to, jak se Bůh stará o izraelský lid.

Žalmy se zpívaly především v chrámu, ale také na královském dvoře třeba při korunovaci krále nebo při nějakých dalších význačných bohoslužbách. Ale taky je zpívali poutníci, když přicházeli k Jeruzalému, k Jeruzalémskému chrámu, když už ho viděli. Žalmy provázely Izraelity při všech bohoslužbách, a stejně tak je to tady při novozákonních bohoslužbách. Žalmy jsou součástí každé

liturgie, všeho co se děje tady v kostele. Při udělování všech svátostí se používají žalmy. Církev je převzala beze změny, protože vidí v mnoha těch žalmech naplnění na Pánu Ježíši nebo jejich naplnění v novozákonní době.

Trošku potíží je v tom, že když překládali Písmo svaté z hebrejštiny do řečtiny, anebo potom i do latiny, tak některé ty žalmy rozdělili a některé zase spojili, takže je v tom trošku potíží, takže když čteme v Písmu svatém, tak vidíme, že u mnoha žalmů jsou dvě čísla. A je to taky u toho dnešního žalmu, který jsme slyšeli mezi čteními a zapojili jsme se tou odpovědí k němu. Podle jednoho číslování má číslo 71 a podle druhého 70.

Tady tento žalm je nazýván modlitbou staršího člověka. Má se za to, že se tady modlí nějaký člověk, který už dosáhl nějakého vyššího počtu roků, a na jedné straně ten člověk v tu chvíli zažívá už to, že mu slábnou síly, že už není tak pohotový, tak hbitý, jak byl dřív, a uvědomuje si tady v tuto chvíli, že ještě víc než kdy předtím bude potřebovat Boží pomoc, Boží podporu. Přirovnává se to, on tady říká: „Tys byl mou tvrzí, mým hradem.“ V té době to bylo tak, že v Izraeli existovalo několik takzvaných útočištných měst, a když bylo nějaké nebezpečí, tak každý věděl, do kterého toho města, do kterého hradu má utíkat s celou rodinou. Ale ten žalmista nemá na mysli nějaké nebezpečí vojenské nebo podobné, ale má na mysli nebezpečí, které pramení ze zla kolem nás, ze zla, které nás ohrožuje, a on vidí v sobě nebo cítí jakousi nedostatečnost, že se tomu nebude umět dostatečně bránit.

Taky můžeme to brát, že on cítí jakousi depresi a ptá se: „Kdo mi pomůže? Kdo se o mě postará?“ A říká: „Každý hrad je možné dobít, každou pevnost je možné zničit, ale Hospodin, to je to útočiště, které nelze zničit, to je to útočiště, které tady bude, které tady je. A teď se vrací do minulosti a říká: „Tys má důvěra od mého mládí.“ On si říká: „Vždyť je to pravda. Když zavzpomínám, tak si uvědomím, že ten Bůh se o mně stará, vždycky.“

Bratři a sestry, toto je první myšlenka, ke které nás vybízí ten žalm – abychom i my v tyto dny víc zavzpomínali a poděkovali za všechnu ochranu v uplynulých letech, v tom, co už jsme zažili. Dejme si tu práci a vylovme ze své paměti všechny ty momenty, kdy jsme cítili Boží pomoc, Boží podporu.

Tento žalm se velmi rádi modlili Izraelité v babylonském zajetí, protože si uvědomovali, že jsou na dně, že je to s nimi špatné, že je to s nimi zlé, ale říkali: „Ale on na nás nezapomněl. On se k nám zase vrátí.“

Ten žalm končí jakousi výzvou k svědectví a končí díkůvzdáním, poděkováním. Co je zase zajímavé, je to, že napřed je tam to svědectví, a potom je tam až to díkůvzdání. My bychom čekali, že to bude naopak, jako: „Bože, až mě vyslyšíš, tak ti poděkuju a budu o tom svědčit.“ Tam je to naopak: „Ještě než mě Bože vyslyšíš, ještě než splníš to, co já od tebe očekávám, tak budu o tobě svědčit.“ Pro Izraelitu to bylo víceméně povinnost. Brali to tak: „My jsme národ vyvolený, lid smlouvy, a naším úkolem, naším posláním je svědčit o této smlouvě.“

Bratři a sestry, jak je to s naším svědectvím? Izraelité na toto nezapomínali ani v babylonském zajetí. My žijeme v době, kdy se nám říkalo: „Tvoje víra je tvój soukromou záležitostí. Vyznávej si, co chceš, ale hlavně o tom nemluv, hlavně se s tím nikde moc nechlub.“ Koneckonců si říkáme: „Tak je nás málo, je to tady pár procent, v našem národě,“ a tak se za svoji víru často stydíme. Je tady další věc, říkáme si: „Já tomu ještě taky tak nerozumím. Farář na to studoval, tak on tomu rozumí, ale já? No tak radši o tom nebudu mluvit, abych ještě něco neřekl špatně.“

Tento žalm nás přímo vybízí a říká: „Máš o své víře svědčit, máš o ní mluvit.“ Je to tedy pobídka k tomu třeba, abychom překonali ostych, abychom překonali obavy, abychom i třeba doplnili svoje znalosti, zkrátka a dobře abychom si uvědomili, že víra je hodnota, která nás nese – nese nás v našem životě, a myslet si, že je to nějaká soukromá záležitost, je mylné, a není to možné oddělit, není možné oddělit víru od života. Ono to patří k sobě.

Často tu hlavní myšlenku žalmu nějakým způsobem podtrhuje právě odpověď žalmu. Ta dnešní odpověď byla: „Má ústa budou vyprávět o tvé spravedlnosti.“ Tedy je tam to svědectví a je tady to o čem budu vyprávět. Tou spravedlností se nemyslí spravedlnost nějaká právnická někde u soudu, ale myslí se tím právě ta péče, to zánícení, ta starostlivost, se kterou Bůh myslí na člověka. A toto, bratři a sestry, máme si uvědomit, že jsme to zažili, máme si vzpomenout a máme o tom svědčit. Toto svědectví, které bylo tolik u Izraelitů posunuto dopředu, tak toto by mělo platit i dnes, i my jsme lidé smlouvy, lidé nové smlouvy, a o této nové smlouvě máme svědčit, jak to jde, jak každý umíme.

Zde jsem, mne pošli!

P. Ing. Mgr. Dr. Pavel Konzbul

10.02.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 6,1-2a.3-8](#); 2. čtení [1 Kor 15,1-11](#); evangelium [Lk 5,1-11](#);

Na evangelium dnešní neděle se můžeme podívat také tak, že tvoří jakýsi obal nebo předstupeň klíčové poslední věty, která zní: Přirazili s loďmi k zemi, nechali všeho a šli za ním.

Ti, kteří řeknou své víře ano, tak podnikají svoje rozhodnutí za cenu jasného ne. Musí totiž vše opustit. Jak poznáme, že i my jsme všechno opustili? Podle mého názoru poměrně jednoduše, že si totiž mezi nevěřícími budeme občas připadat tak trošku divně, jako, řekli bychom, takoví exoti.

Anglický spisovatel Gilbert Keith Chesterton napsal, že křesťanství je jediné náboženství na světě, které vystihlo, že všemohoucnost Bohu nestačí, že musel být, aby byl Bohem, zcela nejen králem, ale také i buřičem. Důvody pocitu, že být skutečně věřícím, tedy buřičem, je něco ne zcela standardního, nebo bychom až řekli ne zcela normálního, vznikají v nás především ze dvou důvodů. První důvod můžeme nazvat sociologický. Ten hovoří o zákonitém napětí mezi většinou a menšinami, které se většinou nepoddávají. Druhý důvod může být etický, který zná potřebu špatného svědomí většiny odstranit z cesty všechno, co utváří mravní principy.

Známý ruský filosof a publicista Vladimir Solovjev se v mládí domníval, že většina lidí odmítá Boha pouze z čiré nevědomosti, protože se nenašel nikdo, kdo by jim víru přijatelným způsobem vysvětlil a pomohl jim v jejich životním hledání. Když ale zestárl, tak svůj názor změnil. Poznal totiž, že Ježíš nepřišel jen proto, aby nás naučil žít, aby nám ukázal naši životní cestu, ale že přišel taky proto, aby bojoval proti zlu, které je silnější než my a které zákonitě život křesťana musí svým způsobem provokovat.

Od Ježíšova ukřižování bylo pro víru v Krista zabito víc než 43 miliónů lidí, a tak se dá říci, že jsme náboženská komunita, která byla v dějinách nejvíc pronásledována. Německý deník Die Zeit tvrdí, že kvůli víře je v současnosti pronásledováno zhruba 200 miliónů křesťanů více než 60 zemí světa. Na pozadí této skutečnosti se můžeme zamyslet nad tím, jak tedy najít odvahu říci víře ano a světu ne?

Možná nám pomůže při hledání odpovědi jedna bajka. Kdysi byla jedna myš, která měla šílený strach z koček. Jeden kouzelník se nad ní smíloval a proměnil ji v kočku. Když se ale stala kočkou, začala se panicky bát psů. Kouzelník jí opět pomohl a proměnil ji ve psa. Když se z ní stal pes, začala se zase bát lidí. Kouzelník tedy svoji snahu vzdal, proměnil ji nazpátek v myš a řekl jí: „Není žádná cesta, jak bych ti pomohl, protože v tvé hrudi stále bije myší srdce.“

Je to právě srdce, které může naše víra proměnit, a to nelze udělat jinak než skrze naše osobní rozhodnutí. Odpovězme tedy v duchu prvního čtení na hlas Páně: „Koho mám poslat, kdo půjde?“ slovy: „Zde jsem, mne pošli!“

Amen.

Jsem to já, kdo přebývá v ochraně Nejvyššího

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.02.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Dt 26,4-10](#); ž. [Žl 91](#); 2. čt. [Řím 10,8-13](#); evang. [Lk 4,1-13](#);

Bratři a sestry, zamysleme se nad texty, které nám dnes církev předkládá v první postní neděli. Jak už jsem zmínil na začátku mše svaté, tak texty, které budeme letos číst o nedělích, mají takovou jednotící hlavní myšlenku, a tou je smíření nebo znovuoobnovení vztahu, především myslí se člověk – Bůh, aby se člověk vrátil k Bohu, k svému Tvůrci.

Svatý Ambrož k tomu řekl takový pěkný citát. Říká: „V církvi nikdy nechybí voda a slzy.“ Voda jako znamení očištění, křtu, odpuštění, začátek těch vztahů. A slzy jako znamení lítosti, toho když si člověk uvědomuje, že ten vztah pokazil, a lítosti jako znamení návratu, obnovení toho, co člověk získal při křtu.

Dnešní žalm se dostal do té liturgie slova proto, že má souvislost s evangeliem. Všimněme si potřetí, když ďábel pokouší Božího Syna, tak říká: „Je psáno: ‚Svým andělům vydá o tobě příkaz.‘“ Všimněme si, že dokonce Zlý duch jde tak daleko, že je schopen nebo ochoten citovat Boží slovo a je ochoten to slovo přeroutit, aby mu posloužilo k jeho cíli. Ale co je jeho cílem? No, jeho cílem je ukázat, že on je nejsilnější. Podařilo se mu to u Adama a Evy, kdy se lidé obrátili zády k Bohu, a teď to zkouší na samotného Božího Syna. Ale ten odolává. To, že Ježíš odolává, má pro náš každodenní život velký význam. Vidíme, že je možné odolat. Ježíš je na jedné straně Boží Syn, ale na druhé straně je také skutečný člověk. A zde můžeme říci, ten skutečný člověk, pravý člověk odolává lákání toho Zlého. To má být pro nás velkou posilou.

Celý ten žalm se dá rozdělit na dvě části, na to, kdy mluví žalmista, a kdy mluví sám Bůh. My jsme slyšeli čtyři sloky. V těch prvních třech, které jsme slyšeli, mluvil žalmista, a v té poslední promluvil sám Bůh. Žalm je připisován Davidovi. Je tam zmínka o tom, že David je ten, kdo přebývá v ochraně Nejvyššího.

Ten začátek: „Kdo přebýváš v ochraně Nejvyššího, kdo dlíš ve stínu Všemocného?“ Nám se tam tak jaksi sám od sebe dere otazník, otázka. Kdo je to ten, kdo je chráněn tím nejvyšším? Kdo může o sobě říct, že má za pomocníka toho všemohoucího? Ale když budeme ten text dobře číst a dáme si pozor, tak ono je to vlastně jedno souvětí: „Kdo přebýváš v ochraně Nejvyššího, kdo dlíš ve stínu Všemocného, řekni Hospodinu: ‚Mé útočiště jsi a má tvrz, můj Bůh, v něhož doufám!‘“ A na konci je vykřičník.

Tedy v první řadě David byl ten, kdo byl ve stínu Všemohoucího. Můžeme říci, v Novém zákoně se ten žalm vztahuje na Pána Ježíše, především na Pána Ježíše, ale ten žalm se vztahuje na každého z nás. Každý z nás může o sobě říct: „Já jsem ten, kdo přebývá v ochraně Nejvyššího. Já jsem ten, kdo je chráněn stínem Všemohoucího.“ Tedy ten žalm začíná výzvou k tomu, abychom Bohu děkovali. Abychom uprostřed všech starostí, trápení a těžkostí nezapomínali děkovat.

Tento žalm s největší pravděpodobností vzniknul v momentě, nebo je tam zaznamenáno to, že David musí utíkat před králem Saulem. Musí se schovávat na poušti před Saulovými vojáky. Nemá opravdu, kde by hlavu složil, bydlí v jeskyních a stěhuje se, utíká a říká: „Jsem v ochraně Nejvyššího.“

Bratři a sestry, dále je tady vyjmenovááno několik druhů nebezpečí, těžkostí. To první je právě ten sluneční žár. Kdo jste byli ve Svaté zemi nebo někde tam na Středním východě, tak víte, jak stín je vzácný. Ale koneckonců i u nás v parném létě člověk je rád, že najde kousek místa ve stínu, kam se může postavit, a cítí okamžitě úlevu.

Další, o čem se tam mluvilo, tak se tam mluví o těch kamenech, kdy ho Nejvyšší chrání, aby nenarazila jeho noha na kámen. My, když mluvíme o poušti (slyšeli jsme dnes v evangeliu, že Ježíš byl na poušti), tak si představujeme poušť písečnou, jako Saharu, ale to je v Africe. Tady jsme v Asii a ta poušť, na které byl Pán Ježíš, je kamenitá. A to nejsou oblázky, ovály nebo něco takového. To jsou pěkně ostré kameny, kameny s ostrými hranami, které dokáží člověka, pokud si nedá pozor při chůzi, dokáží ho zranit. A uvědomme si, že v tehdejší době boty neměl nikdo, maximálně nějaké sandály. Takže tedy člověk si musel dát velký pozor, aby jeho nohy nepřišly k nějaké úhoně. A bylo to nebezpečí, které oni znali. Tady ta potřeba stínu, ta potřeba být bdělý, když někde jdu, to oni zažívali každý den, a v tom žalmu tyto obrazy jsou symbolem našich každodenních starostí, toho co

se neustále opakuje, co nemůžeme změnit, co tady je a my máme být bdělí, aby nás to nesrazilo na kolena, abychom nezapomněli na cíl té cesty, protože člověk se zraněnými nohama k cíli cesty nedojde.

Potom jsou tady další dva obrazy, kde se mluví o zmiji a hadu, o lvu a draku. Zmije a had, to je to stejné. To je tam dvojnásobně řečeno nebo dvakrát, aby se to rýmovalo, aby se neztratil rytmus toho žalmu. Ale had je zde symbolem zla, které působí skrytě, jaksi zespodu, naleptává tu společnost. Zla, které působí lživě. Had začal ten dialog s Evou velmi lživě, velmi vmlouvavě a snažil se pomocí různých polopravd a dalších nečestných obrátů získat Evu na svoji stranu. A nakonec se mu to podařilo, a říkáme souhrnně, vlastně člověk se odvrátil od Boha, přestal respektovat Boha jako svého pána a tvůrce.

Tedy ten had je obrazem zla, které působí potichu, ve skrytu, ale způsobuje velkou škodu. Kdežto ten lev a drak jsou symboly zla, které působí jaksi zjevně. To jsou ty síly zla, které jsou vidět, síly často opravdu brutální, síly, které jsou viditelné a které se neschovávají za nic a za nikoho a, řekli bychom, drtí. Lev je symbolem zvířete, které drtí všechno, co se mu postaví do cesty. Před lvy měli lidé v době Pána Ježíše velký respekt. Taky když malovali mapy a dostali se k nějakému místu, o kterém nevěděli, jak to tam vypadá, co tam je, tak na ten papyrus, pergamen napsali: „Tady jsou lvi.“ Eventuelně tam i nějakého lva nakreslili. Vyjadřovali tím tedy svoji obavu, svoji nejistotu, to že nevědí, co tam je, a že se toho místa bojí.

A o tom všem ten žalmista pojednává a říká nakonec: „Ať je to nebezpečí zjevné, ať je skryté, ať je to něco, s čím se člověče potýkáš každý den anebo jednou za čas, buď si jistý, že jsi v ochraně Nejvyššího.“

Tam je ještě jedna krásná věta: „Svým andělům vydal o tobě příkaz, aby tě střežili na všech tvých cestách.“ Andělé byli stvořeni k tomu, aby chválili Boha, aby mu sloužili a aby se starali o nás lidi. Ten anděl je obrazem všemožné Boží péče. Chce se říct, že Bůh je vynalézavý ve své péči o nás lidi. A důležité je tam to „na všech tvých cestách“. Ať jsou tvoje cesty radostné nebo bolestné, ať jsou tvoje cesty šťastné nebo nešťastné, Bůh je s tebou na tvých cestách a posílá ti pomoc na tyto tvoje cesty.

Toto je tedy ta jedna část, ve které mluví žalmista. A potom samozřejmě dál mluví žalmista, ale zastupuje Boha: „Vysvobodím ho!“ Já, mění se ta osoba, je to v první osobě jednotného čísla. „Vysvobodím ho, protože lne ke mně. Ochráním ho, protože zná mé jméno. Vyslyším ho, až mě bude vzývat, budu při něm v tísní, zachráním ho a oslavím.“

Církevní otcové tato slova chápali jako proroctví, které mluví o Pánu Ježíši, především o jeho utrpení. „Vyslyším ho, až mě bude vzývat. Budu při něm v jeho tísní.“ V tom utrpení nebo v tom pokušení na poušti, ale především v utrpení na kříži. Zachráním ho a oslavím. Vzkřísím z mrtvých.

To, že ho zachrání a oslaví, neznamená, že to utrpení nebo ty těžkosti budou vymazány nebo že budou odstraněny, ale znamená to, že poslední slovo nebudou mít právě ty těžkosti a to utrpení, ale to oslavení.

„Vysvobodím ho, protože lne ke mně. Ochráním ho, protože zná mé jméno.“ Znat něčí jméno v Orientě bylo chápáno jako mít nad tím člověkem určitou moc. Tedy pokud se jednalo o jméno Boží, pokud tedy někdo znal jméno nějakého boha, a uvědomme si, že ti pohané pořád řešili a ptali se: „A který ten bůh je ten nejsilnější? A který je opravdu ten pravý? A který je opravdu ten, který pomáhá? Jak se jmenuje, kde má svatyni, kam mám jít, abych se mu poklonil, abych mu přinesl oběť?“

Toto my všichni víme. Znat to Boží jméno znamenalo také možnost žádat ho, tedy smět přednést svoji prosbu, mít tu možnost obrátit se, prosit o pomoc. Toto my všechno víme, my známe to jméno, ale tady od nás se nežadá jenom to, že to jméno vyslovíme. Mnoho lidí v úleku řekne Boží jméno nadarmo, ježíšmarjá, ale po nás se žádá, od nás se čeká, že my to Boží jméno vyslovíme v modlitbě s vírou: „Pane Bože, děkuji ti ... Pane Bože, prosím tě ... Utíkám se k tobě, tebe žádám o pomoc, tebe žádám o ochranu.“

Bratři a sestry, zkusme si odnést z této bohoslužby hned ta začáteční slova žalmu: Jsem to já, kdo přebývá v ochraně Nejvyššího. Zkusme si na to vzpomenout příští týden každý den ráno a s těmito slovy začínat nový den. Ať se stane, co se stane, ať to bude příjemné nebo nepříjemné, jsem si jistý v tom, že přebývám v ochraně Nejvyššího a zlo mně nemůže ublížit, ať je v jakékoliv podobě.

Hospodin je záštita mého života

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.02.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Gn 15,5-12,17-18](#); ž. [Žl 27](#); 2. čt. [Flp 3,17-4,1](#); evang. [Lk 9,28b-36](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku mše svaté, hlavní myšlenkou, hlavním tématem všech dnešních textů je víra. Jak vypadá moje víra? Je slabá, je silná, je ryzí nebo je něčím zatížená, je nějak pokroucená, anebo je opravdová, skutečná? Tady tuto otázku si zpravidla klademe při nějakých význačných příležitostech, a tuto otázku si položil taky žalmista.

Žalm, který jsme slyšeli, se přednášívá v Jeruzalémském chrámu o slavnostech. Zpravidla ho tam vždycky předčítávali nebo spíš zpívali na začátku roku, tedy když začínali nové období. Žalm, který jsme slyšeli, pokud byste ho hledali v Bibli, tak podle hebrejského číslování má číslo 26, podle latinského 27. Ten celý žalm není dlouhý, má 14 veršů. My jsme z něho slyšeli asi zase jenom necelou polovinu.

Má dvě části, ale hned v úvodu, hned pod tím nadpisem je taková poznámka, a sice „žalm Davidův“. Někdy, v některých překladech je uvedeno „žalm pro Davida“. Překladatelům tyto poznámky dělají docela velké potíže. Nebo spíš než překladatelům, vykladatelům Písma. Tady tyto poznámky se nacházejí zhruba u poloviny žalmů, tedy u nějakých 70 žalmů, a samozřejmě ti vykladatelé Písma si položili otázku, co to znamená žalm Davidův nebo žalm pro Davida. Znamená to, že ten žalm David složil, nebo že ho někdo složil a jemu to adresoval? Není to tak jednoduché, protože, jak jsem říkal, ten žalm, který jsme slyšeli, byl přednášen v Jeruzalémském chrámu na začátku nového roku. V době, kdy žil král David, Jeruzalémský chrám ještě nestál. Ten postavil až jeho syn Šalamoun.

Kdo to byl David? Král. Ale David je jedna ze tří postav, které si Izraelité nejvíc váží. Tou první postavou je Abrahám, druhou je Mojžíš a třetí je právě král David. David je symbolem obyčejného člověka, který se vypracoval z toho, který byl doma jako nejmladší, poslední, z toho, s kterým se nepočítalo, tak ten se stal králem. David byl skutečně schopný. Byl to dobrý vojevůdce, dobrý válečník, stratég, ale byl to člověk, který uměl pěkně zpívat, uměl hrát na harfu, skládal žalmy. Byl to člověk, který dokázal mít pochopení, byl velkorysý, byl dobrým pastýřem, byl dobrým králem. Jediné, co David nezvládl, nebyl diplomatem. To mu nešlo, protože byl spíše prudké povahy. Jednal často velmi impulsivně, a to se s diplomacií vylučuje. Ale toto mu Izraelité rádi odpustili a odpouštějí dodneška, protože jinak je to skutečně vyjímečná postava.

A tak každý izraelský král, který když nastupoval, tak mu připomínali a říkali: „Sedíš na trůně krále Davida. Jednej jako on, snaž se ho napodobit. Buď jeho dobrým následovníkem.“ A to chce říct tato poznámka, tedy každý, kdo stojí v čele, má napodobit Davida.

Ten žalm má dvě části. V první části žalmista připomíná tomu králi, říká: „Budeš mít mnoho povinností, ale mezi tvými povinnostmi bude také to, abys vydával svědectví o víře. Stojíš v čele věřícího národa, lidu Smlouvy, a ty o tom musíš svědčit.“

Prvních sedm veršů toho žalmu působí tak jaksí neohroženě: „Hospodin je záštita mého života. Před kým bych se třásl? On je mé světlo a má spása. Koho bych se bál?“ V Jeruzalémském chrámu rádi přirovnávali Hospodina, Boha ke světlu. Koneckonců to vidíme. Prožíváme zimní období, za tmy vstáváme, za tmy se vracíme z práce a světlo nám chybí. Vzpomínáme na ty dny v létě, kdy bylo dlouho světlo, kdy jsme toho mnohem víc stihli, ale kdy jsme se hlavně cítili lépe, protože když je tma, tak na člověka přicházejí deprese, chmury a různé jiné obtíže. A naopak světlo dodává člověku energii, radost do života. A tak ti Izraelité říkali: „A takhle je to s tebou, človče, a s Bohem. Jako potřebuješ ke svému životu světlo, potřebuješ i Boha. Neodděluj to.“ Je to takový jednoduchý příměr, jednoduché srovnání, ale fungující srovnání.

No, a v té první části, kde je ten král vybízen k tomu, aby neohroženě hájil víru, aby neohroženě vydával svědectví o své víře, tak v té druhé části se to úplně mění: „Slyš, Hospodine, můj hlas, jak volám. Smiluj se, vyslyš mě. Mé srdce k tobě mluví, má tvář tě hledá.“ Když bychom ten žalm četli celý, tak tam je téměř cítit, jak je to vyjádřeno i gesty. V té první části jakoby někdo stál zpřímá, opravdu tak kurážně, neohroženě, a v té druhé části jakoby tam někdo byl tak jako schoulený, smotaný do klubíčka tak, jako se umí smotat malé dítě, když se bojí.

A tady vlastně ti Izraelité si kladli otázku: „A ten, kdo stojí v čele, má právo na to, aby projevil slabost, aby projevil pochybnosti, aby taky někdy řekl: ‚Nemám sílu, nevím jak dál.‘“ A ten žalm

odpovídá a říká: „Ano, protože i ten, kdo stojí v čele, je jenom člověk. Není žádný superčlověk, není nadčlověk, ale člověk z masa a kostí, jako všichni ostatní.“ Ale zároveň hned žalmista radí a říká, co má každý člověk, který cítí, že ta jeho víra nějakým způsobem je ohrožená, člověk, který se cítí slabý, co má dělat. A žalmista říká dvě věci: hledat a vzpomínat.

„Mé srdce k tobě mluví, má tvář tě hledá.“ Jak to je, když se ztratíme? Každý z nás se asi někdy někde ztratil, jako dítě anebo i třeba dospělý. Když se tedy ztratíme, co děláme? Instinktivně zvedneme oči a díváme se po obličejích, po tvářích těch druhých. Mohli bychom se dívat i po nohách, ale to chápeme a cítíme, že to by bylo celkem k ničemu. To, podle čeho poznáme druhého člověka rychle, jasně, bezpečně, je tvář. A Bůh říká: „Hledej. Hledej, snaž se nezůstat stát, neuváznout právě v těchto těžkých chvílích. Hledej a vzpomínej na to, co bylo, a vzpomeň si, kolikrát už jsem ti pomohl, kolikrát jsem tě z toho vytáhl, že jsem tě takzvaně nenechal na holičkách. A toto ti dodá sílu, toto tě podepře v tu chvíli slabosti, aby sis uvědomil, i toto překonám, i toto s Boží pomocí překonám a pojdu tím a moje víra bude ještě pevnější.“

Na konci té druhé části, v samotném závěru toho žalmu, je takové zvolání: „Důvěřuj v Hospodina, buď silný, ať se vzmuží tvé srdce. Doufej v Hospodina.“ Celý ten žalm v Jeruzalémském chrámu někdo zpíval – před tím králem, před jeho dvořany, před celým tím shromážděním. Zpíval to jeden člověk, bylo sólový zpěv, ale na konec to, co jsem teď přečetl, „důvěřuj v Hospodina, buď silný, ...“, to zazpíval sbor. I tady v tom vyjádření, v tom, jak to bylo uspořádáno, se chce říct: „Králi, my jsme tady s tebou. My víme, že ty jsi před námi nebo jsi první z nás, ale my jsme tady s tebou.“

Tady i v tom, jak se střídá to, že zpívá jeden člověk a že zpívá sbor, tak toto uspořádání má vyjádřit: „Někdy jsme ve víře silní všichni, někdy jsme slabí. Jestliže budeme schopni jeden druhého podpořit v těch chvílích slabosti, půjde se nám životem lépe, snáze.“

Jak jsem říkal, ten žalm byl v první řadě adresován králi, ale každý z nás je někdy v té situaci, že stojí někde v čele, před někým, někomu má ukazovat cestu. Někdy si říkáme: „Tak docela by to šlo,“ ale často si říkáme: „Vůbec mi to nejde. Nevím, co s tím, nevím, jak dál.“ A tento žalm nám má poskytnout podporu. Má nám říct dvě věci: Všichni lidé jsou na tom stejně, Bůh to ví a nabízí nám svoji pomoc, jak tuto chvíli nejistoty, jak tuto chvíli pochybnosti překonat. Jednak Bůh nám nabízí svoji pomoc, a každý z nás by měl nabídnout svému bližnímu pomoc, když vidíme, že on tuto pomoc potřebuje, že potřebuje podpořit, podepřít ve chvílích nějaké nejistoty, ve chvílích slabé víry.

Každý den našeho života Bůh se mnou počítá, má pro mě svůj plán

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.03.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Ex 3,1-8a.13-15](#); ž. [Žl 103](#); 2. čt. [1 Kor 10,1-6.10-12](#); evang. [Lk 13,1-9](#);

Tato mše svatá, jako každá mše svatá, má být setkáním – setkání nás s Bohem, osobní setkání. A my jsme často na tom velmi podobně jako ten Mojžíš. On žil v cizí zemi. Když chtěl on pomoci Izraelitům, něco pro ně udělat, tak to dopadlo špatně. Zabil Egyptana a musel utéct a většinu svého, jak my bychom dnes řekli, produktivního života prožil v cizí zemi. Taky tam byla ta věta: „Pásl ovce, stáda svého tchána.“ Pracoval pro někoho jiného.

Už byl starý a už si říkal: „Svoje nejlepší dny mám za sebou,“ a žil s tím, že jeho život zůstal nenaplněný. A do toho přichází Bůh se svým pozváním a říká mu: „Půjdeš do Egypta.“ Ale on už to vnímá jako takové určité vytržení z toho poklidu toho svého stáří, vidí svoje slabosti: „Co budu říkat? Jak budu mluvit? Kdo mě posílá? Nebudou mi věřit.“ Vidí všechny ty problémy, a toto ho jakýmsi způsobem zastavuje. Ne, že on by nechtěl, ale vidí to reálně. Říká si: „Já tam přijdu, a co? Nějaké mladické nadšení je pryč. Chci to mít dobře připravené, chci mít rozmyšlené, co budu povídat, a jak to bude.“

A Bůh ho nenechává samotného, odpovídá mu na jeho dotazy, vyjasňuje pochybnosti a říká mu: „Já s tebou počítám.“ A to je to hlavní poselství. Bůh s tebou, člověče počítá. Počítá s tebou, i když ty už třeba nepočítáš s ním.

Tam je ještě krásná jiná myšlenka: „Jdeš do Egypta k synům Izraele, protože já jsem slyšel jejich nárek.“ Ne jejich modlitby, ale jejich nárek, jejich úpění.

Bratři a sestry, Bůh slyší to, co my mu předkládáme, a v tomto příběhu hrajeme jakousi dvojroli. Jednak Bůh slyší a posílá nám do cesty Mojžíše, kteří nám mají pomoci, ale jednak i my máme být tím Mojžíšem, který zase pomůže tomu, který úpí k Bohu. Obojí se v našem životě prolíná. Nezapomeňme na to, děkujeme za toto povolání, za toto poslání a budme si jistí: Každý den našeho života Bůh se mnou počítá, má pro mě svůj plán.

Ochutnejte a podívejte se, jak je Bůh dobrý

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.03.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Joz 5,9a.10-12](#); ž. [Žl 34](#); 2. čt. [2 Kor 5,17-21](#); evang. [Lk 15,1-3.11-32](#);

Bratři a sestry, jestli si vzpomínáte, tak na začátku doby postní jsem říkal, že hlavní myšlenkou textů, které letos budeme číst, je obnova vztahů – člověka k Bohu, člověka k člověku. A dnes to vystupuje z těch textů velmi zřetelně, každý z nás to mohl slyšet.

Trošku výjimkou, ale jenom na první pohled, je žalm. Je to žalm, který je děkovný, ale abychom ten žalm dobře pochopili, tak je potřeba znát okolnosti a vědět to, jak je ten žalm napsaný v hebrejštině, ale nebojte, nebudu vás moc trápit. Je to žalm, kdyby to někdo hledal, v hebrejském číslování má číslo 34, v latinském 33. A je to žalm, který připomíná jednu konkrétní událost. Když bychom si ten žalm nalistovali v Bibli, tak v úvodu toho žalmu je poznámka, že je to žalm pro Davida, když před abimelechem předstíral, že je blázen. Kdybyste to někdo hledal, je to v první knize Samuelově v kapitole 24. Co se stalo?

Jak víme, Davidova kariéra začala tím, že zabil Filištana Goliáše a lidé to velmi oslavovali. A když se potom vraceli z toho tažení domů, tak lidé zpívali, že Saul pobil své tisíce, ale David pobil své desetitisíce. A tady začalo jakési jablko sváru, kdy Saul to Davidovi záviděl. Po nějaké době to přerostlo v otevřené nepřátelství a David musí utíkat, a musí utíkat velmi rychle za hranice Judského království. A nejbližší hranice je hranice právě s Filištany, s Pelištejci, a přímo ho ta cesta zavede do jejich hlavního města, které se jmenuje Gat. A pokud si vzpomínáte, tak celým jménem ten obr se jmenoval Goliáš z Gatu.

No, a co se nestalo. David tam přišel se svojí družinou a lidé ho poznali, i když už uplynulo nějaké období, nějaký čas, tak šli za králem a říkají: „To je ten, co zabil Goliáše. Králi, měl bys s tím něco dělat.“ A David? David v tuhle chvíli se ocitá v nebezpečí života a řeší to velmi rafinovaně – začne předstírat, že je blázen. Začne dělat grimasy, začne psát po zdech, po dveřích a takhle, a skutečně chová se jako smyslů zbavený. Bible to líčí ještě podrobněji a ještě barvitěji.

A když ho přivedou před toho krále (to abimelech není jméno, ale je to právě titul, jako král), tak on se na něho podívá a řekne: „Copak nemáme u nás bláznů dost? Proč sem vodíte ještě tady toho cizince? Pošlete ho pryč, ať není v mém domě.“ David toho využije a okamžitě se svou družinou odchází. A na paměť tohoto žalmistu napsal žalm, píseň, která je zvláštní. Je to takové zvlášť ucelené dílo, my jsme z něho slyšeli třetinu, a je to dílo velmi propracované po literární práci, ten žalmista byl člověk velmi nadaný. Z čeho to poznáváme? Ten žalm postupuje podle hebrejské abecedy. Ten první verš, kdybychom to řekli česky, začíná na A, druhý verš na B, třetí verš na C, na D a tak dále. On tam použije celou hebrejskou abecedu, ta začíná alef, bet, gimel, daled, a vynechá jenom písmeno vau. A připomíná tady tuto situaci, ale připomíná ji tak, jak ji chápal David.

David, i když byl v nebezpečí života, tedy něco co opravdu bylo pro něho velké riziko, David tuto situaci bral jako příležitost svědčit před Filištany o Bohu, o Hospodinu, o Jahve. A proto ten žalmista píše: „Ustavičně chci velebit Hospodina, vždy.“ Ten důraz je na těchto dvou slovech: ustavičně a vždy.

My, když se dostaneme do nějaké svízelné situace, tak nás to vede k tomu, že prosíme, že nějakým způsobem škemráme, žebráme, ale ten žalmista říká: „I ta nejobtížnější situace tě, člověče, má vest k tomu, abys Boha chválil a abys Bohu děkoval.“

Je to ve stejné logice, kterou používá svatý Pavel v listě Korintňanům, když mluví o bláznovství kříže. Svatý Pavel v listě Korintňanům píše, že řekové hledají moudrost, židé si přejí zázraky, ale my kážeme Krista ukřižovaného. Jedny to pohoršuje, jedni se odvracejí. My kážeme Krista ukřižovaného. A v té stejné logice právě ten žalmista může říct: „David, i když mu šlo o život, chválil Boha, děkoval mu.“

„V Hospodinu nechť se chlubí moje duše.“ Tam je schovaná další slovní hříčka, která vyplyne, vystoupí na povrch pouze v hebrejštině, protože sloveso bláznit a chlubit se v hebrejštině zní téměř podobně a má stejný slovní základ. Takže, jak jsem říkal, ten žalmista si tady hraje se slovy, ale co je důležité, je to, že děkuje.

Ten žalmista to utrpení, ty svízele popisuje velmi krátce, jenom tak jaksi bokem: „Hledal jsem Hospodina, a vyslyšel mě.“ On tam říká tu zkušenost, že člověk musí Boha hledat. Že je tady nabídka, ale potom člověk sám se musí nějakým způsobem pohnout. Je tady nějaká svízelná situace, ve které člověk cítí třeba strach, bolest, nejistotu, něco ho trápí a teď hledá, jak z toho ven. A ten žalmista říká: „V těchto svízelných situacích, člověče, hledej Boha,“ protože často člověk hledá něco nebo někoho jiného. Říká: „Hledej toho, kdo tě z toho může dostat, kdo tě z toho může vyvést. Skutečného pomocníka, nejenom ty, kteří si na pomocníky hrají, kteří se přetvařují, ale skutečného pomocníka.“

Říká tedy to, že ani ten David v tu chvíli, když byl tady v tom smrtelném nebezpečí, nechápal a ptal se: „Hospodine, proč jsi mi to udělal? Co se stalo? Proč to je?“ Ale po čase pochopil. Po čase pochopil souvislosti, a když pochopil ty souvislosti, tak zase děkuje.

Ten žalm pokračuje: „Hle, ubožák zavolal a Hospodin slyšel.“ Je to ve stejné logice. Každý z nás byl určitě v situaci, kdy jsme se cítili nějakým způsobem ukřivdění, že nám bylo ublíženo a hledali jsme pomoc třeba u nějaké instituce, hledali jsme takzvaně zastání, a bylo nám řečeno: „Máš smůlu, prostě nic. Pomož si sám, tady pomoc nehledej.“ A tuto zkušenost měli i ti obyčejní Izraelité, že často někoho, kdo byl výš, prosili o zastání, o přímluvu, a on jim řekl: „Nezajímáš mě. Jsi mi lhostejný. Pomož si sám.“ A ten žalmista říká: „Rozhodně tak to není u Boha.“

Tady to můžeme zase vztáhnout na tu část evangelia, kdy svatý Lukáš v tom podobenství zapsal slova Ježíše, že otec každý den vycházel, aby se díval, jestli se syn nevrací. To je to, člověče, Bohu nejsi lhostejný. Bohu není jedno, co se s tebou děje.

A jako odpověď jsme zpívali, byl to 9. verš toho žalmu: „Okuste a vizte, jak je Hospodin dobrý.“ Řečeno dnešní současnou češtinou, tak bychom tam asi dali slova: „Ochutnejte a podívejte se, jak je Bůh dobrý.“ Co to znamená ochutnat? Ochutnáváme jídlo, zpravidla, a až člověk ochutná, může si udělat nějaký názor a může říct: „To mně chutná, to mi nechutná.“ Člověk má zkušenost. Tento žalm nám připomíná a říká: „David udělal zkušenost, že i v momentě, kdy mu šlo o život a on byl na jednu stranu možná zoufalý nebo tak, tak ze sebe dělal blázna, ale na druhou stranu si uvědomoval, že Bůh ho ani v tuto chvíli neopustil.“

Ochutnej, člověče. Dokud neochutnáš, nemáš zkušenost. Dokud neochutnáš, nemůžeš si udělat názor. Malé děti používají při poznávání světa všechny smysly. Když dáte dítěti v podstatě cokoliv do ruky, dítě se na to podívá, samozřejmě to chytne, pohmatem, zkusí co to je, ohmatá to, poslechne tu věc, jestli to nevydává nějaké zvuky, čichne k tomu a dá to do pusy, ochutná. A my mu říkáme: „Do pusinky ne!“ My jsme opatrnější, a tak ve svém životě jsme ale omezili používání smyslů. A právě žalmista nám připomíná a říká: „Člověče, nezužuj to. Bůh k tobě přichází v různých podobách, v různých situacích, je to různorodé, rozmanité a byla by škoda, abys to přehlédl, protože když zúžíš svoji pozornost třeba jenom na jeden ten smysl, jedním směrem, tak se ochudíš a bude to tvoje škoda.“

Takže tedy k čemu nás vybízí dnešní žalm? Vybízí nás ke dvěma věcem: abychom Bohu děkovali, ať jsme v jakékoliv situaci. Zní to zvláště, ale můžeme říci: „Pane Bože, děkuji ti a chválím tě za to, že mě potkalo toto a toto,“ jakkoliv se nám to bude zdát těžké, negativní, obtížné. Co se změní? Ten problém se neodstraní, ale my už nebudeme tíženi tady tím problémem, tím závažím, ale budeme jaksi nad tím. Bratři a sestry, skutečně to funguje, když člověk dokáže děkovat i za ty největší svízele, které ho v životě potkávají.

A druhá věc, ke které nás žalmista vybízí, abychom viděli tu rozmanitost. Abychom nebyli lidmi jednostrannými, ale abychom udělali tu zkušenost, abychom mohli říct: „Já jsem zažil, já to vím, jak je Hospodin ke mně dobrý.“

Kéž se nám tedy podaří splnit obě ty výzvy, které nám dnešní žalm předložil.

Jestliže budeme jednat nesobecky, Bůh nám pošle svoji pomoc

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

19.03.2013 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost sv. Josefa Snoubence Panny Marie

příslušné slovo Boží: 1. čt. [2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16](#); ž. [Žl 89](#); 2. čt. [Řím 4,13.16-18.22](#); evang. [Mt 1,16-18.22](#);

Bratři a sestry, jméno Josef je v izraelském národě do dneška velmi oblíbené, a dnešní evangelium tak skoro nenápadně ukazuje souvislosti mezi Starým a Novým zákonem. Josef, ten starozákonní, byl synem Jákobovým a jeho matkou byla Ráchel, žena, kterou Jákob velmi miloval. Přestože měl Jákob celkem čtyři ženy, tak s Ráchel měl pouze dva syny, právě Josefa, a potom Benjamína. A vlastně velká část první knihy Mojžíšovy mluví o té lásce, kterou se vzájemně Jákob a Ráchel milovali. Josef, jak víme, byl prodán do otroctví do Egypta, aby tam vlastně ve skrytu připravoval půdu pro příchod svých bratrů, svého otce a celé jejich rodiny v době hladomoru.

Evangelista Matouš nenápadně připomíná tady tu souvislost, říká: „Potom nějaký Jákob jiný téměř o víc než tisíc let později má syna Josefa, který se stává snoubencem a později manželem Marie, ženy, kterou si vyhlédl Bůh, aby se stala matkou Zachránce, Vykupitele.“ Znovu bych připomněl, že v celém Novém zákoně není jediné slovo tohoto muže, ale jsou tam jeho skutky a je vyličen jako člověk, který má rád, má rád svoji snoubenku, svoji manželku, a proto hledá její prospěch. Snaží se ji chránit i za tu cenu třeba, že on bude vypadat jako ten, kdo ji zapudil, kdo ji poslal pryč. Je ochotný vzít tu vinu nebo to „jak by to vypadalo“ na sebe, to rozhodnutí.

Ale na druhou stranu z toho vidíme, že o těch věcech dlouho přemýšlel, že to rozhodnutí, které chtěl udělat, nebylo zbrklé a že si dal čas, než došel k tomuto rozhodnutí. A protože to jeho rozhodnutí, ke kterému on došel, bylo vedeno jakýmsi, řekněme, altruismem, zájmem, náklonností, láskou, nebylo v tom jeho sobectví, tak Bůh mu přichází na pomoc. Přichází mu na pomoc a říká: „Dá se to udělat jinak, dá se to udělat lépe.“

Z toho, co zažil svatý Josef, z toho si máme vzít jakési povzbuzení i my. Jestliže i my ve svém životě budeme jednat takto nesobecky, i my si můžeme být jisti tím, že Bůh nám pošle svoji pomoc. Pokud bude dobře to, co budeme chtít udělat, tak nám nebude v žádném případě Bůh bránit, ale jestliže bude existovat nějaké lepší řešení, tak nás Bůh nějakým způsobem na to lepší řešení vždycky upozorní, ale nechá nám svobodu. Nechá nám svobodu, abychom se nakonec rozhodli sami.

Jak asi většina z vás ví, tak dneska dopoledne při mši svaté oficiálně nastoupil svatý otec František do úřadu římského biskupa, a on ve svém kázání, ve své homilii několikrát zdůrazňoval to, že svatý Josef je ochránce, ten, kdo dostal na starost něco, někoho. Bůh mu svěřil to nejcennější, co měl – matku svého syna a svého syna. Každý z nás v určitém slova smyslu má být svatým Josefem. I nám byli svěřeni ti, které máme rádi, ti, na kterých nám záleží, a i my se často dostáváme do té situace, jako se dostal ten Josef Nazaretský: „Co mám dělat? Jak to mám, Pane, udělat, aby to bylo dobře, aby to bylo ku prospěchu?“ Nebojme se v tu chvíli prosit o pomoc, o přímluvu Josefa, on to dobře zažil, a on potom, když mu to bylo jasné, co má udělat, tak našel v sobě sílu, aby se zachoval podle té rady, podle toho upozornění, které mu udělil anděl.

Takže, bratři a sestry, budme si vědomi toho, že i my, každý z nás na tom místě, kde jsme, jsme takovým svatým Josefem, který opatruje něco velmi cenného, a když nebudeme vědět jak dál, prosme Josefa Nazaretského o přímluvu.

Velikonoce nás vedou k radosti a k životu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.03.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

KVĚTNÁ NEDĚLE

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 50,4-7](#); ž. [Žl 116](#); 2. čt. [Flp 2,6-11](#); evang. [Lk 22,14-23,56](#);

Bratři a sestry, vstupujeme do svatého týdne, do největších svátků křesťanského světa. Vstoupili jsme tím, že jsme vyslechli pašije, a takovými pašijemi ve zkratce je žalm, který jsme slyšeli mezi čteními, žalm dvacátý druhý, který ve druhém verši má známá slova „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil“. Svatý evangelista Matouš říká, že Ježíš pronesl tato slova jako poslední, jako takový výkřik na kříži. Svatý Lukáš uvádí jiná slova. Pravda je, že svatý Lukáš tam vůbec nebyl. Matouš byl zřejmě někde poblíž, a měl tedy lepší zprávy.

Ale co to je ten žalm, ve kterém jsou slova „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil“? Na první pohled to vypadá jako výkřik bezbožníka, jako výkřik někoho, kdo nemá víru a kdo je zoufalý. Tento žalm je vlastně prorocství. Je to prorocká píseň, která má dvě části. V první delší části jsou vylíčeny útrapy, utrpení tělesné, duchovní, které se velmi, velmi hodí, velmi, řekli bychom, pasuje na Ježíše Krista. A v druhé části je to vlastně chvalozpěv, poděkování za záchranu.

Ten výkřik „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil“ je naopak výrazem víry. Když člověk trpí, když se bojí, tak volá toho, kdo mu může pomoci. Když se bojí malé dítě, volá své rodiče, protože od nich očekává záchranu. Tento výkřik je výrazem hluboké, ale skutečně hluboké poníženosti a velikého utrpení jak tělesného, tak duševního, ale není výkřikem zoufalství, protože on volá toho, kdo mu může pomoci. On sám se ptá tak, jako my se ptáme, a klademe často Bohu tyto otázky: „Bože, proč zrovna takto? Proč zrovna já? Proč tímto způsobem?“ Ale on neupadá do zoufalství. To je vidět právě na konci toho žalmu: „Budu chválit Boha, budu mu zpívat, budu vyprávět budoucím pokolením o všech jeho dívech, o všech jeho dílech.“

Velikonoce, které budeme slavit, které připadají na příští neděli, tak nám připomínají zmrtvýchvstání. Ta naše oslava se nezastaví ani na Velký pátek, ani na Bílou sobotu, ale máme dojít k té velké noci Vzkříšení. I my máme jít spolu s Ježíšem. Všechny svoje těžkosti, utrpení, trápení máme přidat ke kříži Ježíšovu, abychom to donesli na Golgotu. Potom máme s Ježíšem odpočinout od svých námah, a potom spolu s ním máme prožít vzkříšení a radost.

Velikonoce nás vedou, bratři a sestry, k radosti a k životu. Je to tak, že na tomto světě v tomto životě zažíváme různá protivenství. Jediná a ta nejlepší cesta, trůfám si říct, ta jediná správná cesta je přidat to k tomu, co trpěl Ježíš. Jednak tím získáme jakýsi smysl, jednak to přidáme k někomu, kdo je silnější než my, ale hlavně potom se také budeme moci radovat ze zmrtvýchvstání, z nového života.

Kéž tedy s Boží pomocí takhle opravdově, duchovně a hluboce prožijeme letošní Velikonoce.

Vezmu kalich spásy a budu vzývat jméno Hospodinovo

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.03.2013

ZELENÝ ČTVRTEK

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Ex 12,1-8.11-14](#); ž. [Žl 116](#); 2. čt. [1 Kor 11,23-26](#); evang. [Jan 13,1-15](#);

Bratři a sestry, všechny texty, které jsme do této chvíle slyšeli, nás zavádí na hostinu. Texty Starého zákona nás zavádějí nebo přivádějí do příběhu vykoupení, vysvobození z egyptského otroctví. Vedou nás do okamžiku, kdy se Izraelité musí rozhodnout: „Pomažeme veřejně krví beránka, nebo nepomažeme? Pomažeme, a nic se nestane přes noc, potom ráno přijdou egyptští vojáci a bude s námi zle. Nepomažeme a riskujeme, že zemřou naši prvorození synové.“ Byla to situace, kdy bylo nutné se rozhodnout.

Novozákonní texty nás uvádějí do okamžiku, kdy Ježíš se rozhoduje. Ví, že se přiblížil ten okamžik, kvůli kterému přišel. Jako Božímu Synu je mu to naprosto jasné. Jako člověk v sobě sbírá všechny síly. Jak to ještě dnes uslyšíme v adoraci, na Zelený čtvrtek také zazněla ta věta z Ježíšových úst: „Duch je odhodlán, ale tělo je slabé.“

Bratři a sestry, slova žalmu, která jsme dnes zpívali nebo spíš vyslechli, tak nás zavádějí do okamžiku, kdy končila večeře, ta paschální, kterou slavil Ježíš s apoštoly. Evangelista nám taky zaznamenal větu: „Když zazpívali chvalozpěv, vyšli na Olivovou horu.“ Ten chvalozpěv je právě ten žalm, někdy má číslo 115, někdy číslo 116. Je to chvalozpěv, děkovný žalm. Není příliš dlouhý, ale přesto se v něm dají najít zase dvě roviny.

„Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co mi prokázal?“ Ten žalmista se v tomto okamžiku dívá zpět na svůj život. Tam je otazník: „Čím se odplatím? Vždyť já nemám čím. Je toho tolik, co jsem dostal, je toho tolik, co každý den dostávám, a dá mi velkou práci, abych vůbec našel něco, co by to vyvážilo.“

Jak jsem říkal na začátku mše svaté, dnešní den, dnešní liturgie nás vede k tomu, abychom děkovali – za Ježíšovu přítomnost v eucharistii, za všechny druhy přítomnosti, které Ježíš a Bůh vymyslel, aby mohl být s námi. Máme děkovat za všechna obdarování, která dostáváme – za ta velká i za ta všední.

„Vezmu kalich spásy a budu vzývat jméno Hospodinovo.“ On se tady odvolává na takový starý obřad. Vlastně se jednalo o soudní spor, kdy někdo se dovolával Boha za svědka, a tento člověk, který volal Boha za svědka jako poslední instanci, vzal kalich s vínem a procházel jeruzalémským chrámem a přitom zpíval slova modlitby.

Ježíš to nejkrásnější, to největší, co nám mohl dát, nám dal při hostině – při hostině, ve které otec rodiny v průběhu té hostiny čtyřikrát vzal do ruky pohár, vždycky pronesl požehnání, důkuvzdání, chválil a velebil Boha. Ježíš využil slavnostního okamžiku hostiny k tomu, aby nás obdaroval. Využil k tomu hostinu, která se konala v domech, ne v chrámu, ale v domech, tedy řekli bychom v soukromí. Téměř jaksí to prostředí je velmi civilní, žádný chrám, žádná synagoga, ale hořejší místnost, místnost, která splňovala jediné kritérium – aby se tam všichni vešli.

Ježíš využil té chvíle, kdy jim bylo dobře, byli spolu. To, kolem čeho se scházíme doma, je stůl. Scházíme se kolem stolu, když prožíváme radost, když prožíváme slavnost, ale i když prožíváme smutek. A Ježíš nám chce říct: „Při tom všem já chci být s vámi. Já to беру vážně.“ A právě ten žalmista říká: „Přinesu ti oběť díky a budu vzývat tvé jméno. Splním své sliby.“ Žalmista říká: „Já jsem se přesvědčil o tom, že ty to se mnou, Bože, myslíš vážně, a tak já to budu myslet vážně s tebou.“

Bratři a sestry, za všemi těmi texty, které jsme slyšeli, je příběh – příběh, do kterého my máme vstoupit. Ten příběh proniká až k nám. Jak do toho příběhu vstoupíme? Jak se k tomu postavíme? Víme, že Ježíš často chodil do rodin, mezi lidi, přijímal pozvání od farizejů, od celníků, od hříšníků až po svoje učedníky, a často s nimi jedl a využíval tady tu chvíli k tomu, aby s nimi mluvil, aby je získal, aby jim vysvětloval, předával evangelium. Otázka je, jak do toho příběhu vstoupíme my, jak my vstoupíme do evangelia. Jsme pozváni k hostině.

V Indii se vypráví jeden takový příběh. Je to také o jídle. Je to příběh naprosto smyšlený, fiktivní, ale je to příběh motivující. A nyní, když vstupujeme do velikonočního třídní, tak si myslím, že bude pro nás pro všechny velmi užitečný. V tom příběhu vystupují dvě maminky a jejich dva synové. V

podstatě obě ty maminky posílají svoje syny a říkají těm synům: „Víš, já nemůžu, ale tady kousek od nás zítra bude ten rabi z Nazareta. On je velmi moudrý, mluví moc hezky a má rád lidi. Tak tam půjdeš a poslechněš si ho. Zkusíš si taky zapamatovat toho co nejvíc a až se vrátíš, tak mi to všechno řekneš. Ráda bych šla, ale mám povinnosti, musím zůstat doma.“

Takhle obě ty maminky posílají svoje syny. A protože jsou to maminky, tak každá ta maminka dá svému synovi na cestu svačinu: „Bude to dlouhá cesta. Kdoví kam vás to zavede, kdy se vrátíte.“ Oba synové se druhý den večer vrátí a maminky se ptají.

Jedna říká: „Tak co, jaké to bylo?“ A ten syn říká: „Bylo to pěkné, Ježíš mluvil moc hezky, bylo to krásné. Nedokážu to zopakovat, ale bylo to úžasné. Všichni z toho byli nadšeni. Ježíš nás zavedl na takové opuštěné místo a my jsme ho tam chtěli provolat králem, ale on se nám pak někde ztratil a nevíme, kde zmizel. Jo, mami, a tady je zpátky ta svačina.“

A maminka říká: „Tys neměl hlad?“ „No, měl, hlavně na začátku, ale víš, tam bylo spoustu lidí a oni neměli nic k jídlu, a tak já jsem měl strach, že když tu svačinu vybalím a začnu nabízet těm okolo, tak že na mě už nezbude. Ale dopadlo to dobře. Ježíš nám dal potom všem najíst. Mami, bylo to super.“

Vrátí se potom domů taky ten druhý a maminka říká: „Tak co, co Ježíš říkal?“ A ten druhý říká: „Ježíš říkal, abychom se nebáli. Že ti, co teď pláčou, budou potěšeni. Že ti, kteří dokáží čekat, tak že budou za to čekání odměněni. Že ti, co konají dobro, tak že Bůh každé, i to malé dobro vidí a odmění. Ježíš mluvil o tom, že lidé, kteří jdou za ním, budou blahoslavení, že budou mít pokoj ve svém srdci.“

Víš, mami, šli jsme hodně daleko, ale potom, potom přišlo něco úžasného. Apoštolové nám řekli, abychom si sedli, tak jsme si sedli. A pak přišli a ptali se, jestli nemá někdo něco k jídlu. A tak já jsem vytáhl tu svou malou svačinu – těch pět chlebů a ty dvě ryby, cos mi dala. Oni to dali před Ježíše, on se nad tím pomodlil, a potom z té mé malé svačiny, mami, představ si to, z té mé malé svačiny se najedli úplně všichni.“

Bratři a sestry, i my máme vstoupit do večeradla, na hostinu. Jsme pozváni. Každý z nás tam přináší něco, často třeba malého, nedostatečného, ale nebojme se to vytáhnout a nabídnout to Ježíšovi. On to použije a určitě my sami budeme přesvědčeni, co velkého a krásného z toho vznikne.

Ježíš trpěl konkrétně za každého z nás

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.03.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

VELKÝ PÁTEK

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 52,13-53,12](#); ž. [Žl 31](#); 2. čt. [Žid 4,14-16](#); [5,7-9](#); evang. [Jan 18,1-19,42](#);

Bratři a sestry, liturgie Velkého pátku je úplně jiná než v jiné dny. Převládá v liturgii ticho a z kostela jsou odstraněny v podstatě veškeré ozdoby. Oltář, který nám připomíná Krista, je úplně holý, není na něm vůbec nic. Má nám to připomenout tu myšlenku, že Kristus nám dal úplně všechno, nenechal si vůbec nic.

Na Velký pátek si zvlášť zřetelně připomínáme myšlenku, že Kristus v okamžiku, kdy přišel mezi nás, přijal schopnost trpět, nést bolest. Připodobnil se nám v tom, čemu bychom se rádi vyhnuli, rádi bychom se toho zbavili, protože je to těžké, nepříjemné. Faktem je, že na počátku při stvoření tomu tak nebylo. Bolest, utrpení, smrt, to všechno jsou následky prvního hříchu a Ježíš se tomu samozřejmě mohl vyhnout, ale nevyhnul. A my mu dnes za to děkujeme.

Dnes jsme slyšeli v liturgii Božího slova žalm, který má číslo 31. Je to žalm, ze kterého známe především tu odpověď: „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha,“ nebo „svěřuji svého ducha,“ ty překlady jsou různé. Jsou to slova, která Ježíš řekl na kříži. Možná si to ani tak neuvědomujeme, ale Ježíš se na kříži modlil. Ať už tím, že pronášel ta slova žalmu 22: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“, anebo jak jsme to slyšeli a jak jsme si to připomněli dnes: „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.“

Oba dva ty žalmy mluví o utrpení, ale každý jinak. Ten žalm 22 je vlastně prorocství. Je tam velice přesně popsáno, jak bude Kristus trpět, jak bude trpět Zachránce. Tady ten žalm, který jsme slyšeli dnes my, mluví o utrpení obecně, nebo spíš bych to řekl o utrpení, které prožíváme my všichni. Ten žalm chce říct, že Ježíš netrpěl jenom obecně za všechny lidi, ale konkrétně za každého z nás.

Žalmista, který je autorem tohoto žalmu, kterého vedl Duch svatý, tak vzpomíná na minulé utrpení. Vzpomíná na to těžké, co ho potkalo, ale říká: „Nakonec to dopadlo dobře.“ Tato myšlenka zde má svůj hluboký význam. O jakém utrpení se tady mluví? My jsme ten žalm zase neslyšeli celý, a proto jsme si nemohli udělat úplně přesný obraz. Je to vyprávění o utrpení starého nemocného člověka, kterému už neslouží zrak, kterého trápí různé nemoci, člověka, který je unavený, vyčerpaný, ale také zklamaný životem. Člověka, který trpí fyzicky, těmi nemocemi, tím stářím, ale taky člověka, který trpí duševně: „Opovrhují mnou. Ti, kteří jsou mi nejbliž, se mi smějí. Jsem jim pro legraci. Moji známí se mně vyhýbají. Bojí se, že je budu žádat o pomoc. Kdo mě uvidí venku, prchá přede mnou.“

To je takové to, když lidé se začnou vyhýbat, když začnou chodit na druhou stranu ulice, kdy si dávají pozor, aby nezabředli do hovoru, ale jenom spěšně pozdraví a pryč. „Vypadl jsem z paměti, jako bych byl mrtvý. Nikdo mě nikam nezve, nikdo se nezeptá, jak se mi daří, nikdo se mnou nemá soucit. Jako bych už pro ně neexistoval.“

Překladů je několik a my jsme slyšeli v tom zpěvu žalmů, že žalmista říká: „Jsem jako roztříštěný džbán.“ Překlad, který já mám tady v lekcionáři, říká: „Podoben jsem rozbitému hrnci.“ Ten překlad o tom roztříštěném džbánu je takový víc poetičtější, s tím hrncem je to takové víc syrové, naturalistické, ale oba ty překlady vyjadřují, vystihují, jak si ten člověk připadal zbytečný. K čemu je roztříštěný džbán, k čemu je prasklý rozbitý hrnec? No, k ničemu. Neudrží v sobě ten obsah a hodí se tedy jenom k tomu, aby byl ten hrnec nebo ten džbán vyhozený.

Ale jak jsem říkal, ten žalmista si uvědomuje a říká: „Ale Bůh mě z toho vytáhl. Ten žalmista tady mluví o Bohu ne jako o nějaké ideologii, jako o nějakém názoru, ale mluví o zážitcích. Zažil hluboké ponížení, ale také zažil, zakusil pomoc. Ten žalmista připomíná a říká: „Každé utrpení je určitou zkouškou důvěry. Je zde jakési napětí mezi vírou a nedůvěrou. A bude to opravdu fungovat? A bude to opravdu fungovat i v mém případě, v mém životě, v mé situaci?“

Bratři a sestry, vidíme toto napětí v životě všech těch, kteří byli o Velikonocích kolem Ježíše. Máme si položit dvě otázky: Co posiluje moji víru a co ničí moji důvěru v Boha. Dnešní pašije, jak jsme to slyšeli, vlastně nám předložili dva jakési modely. Na jedné straně je to apoštol Petr, který ztrácí tu důvěru. Když je v domě velekněze, tak přestává myslet na Ježíše a myslí na sebe, na svůj život: „Já se teď musím zachránit.“ A na druhé straně je Jan a Maria pod křížem.

Bratři a sestry, každá ta bolestná situace je zkouškou naší víry, naší důvěry, a může nás nějakým způsobem posunout blíž k Bohu anebo nás taky může oddálit. Záleží, za jaký konec to vezmeme, jak se k tomu postavíme.

Ten žalmista nakonec právě znovu zdůrazňuje a říká: „Dobře to dopadlo.“ Jemu nejde, aby se chlubil těmi bolestmi, ale jde mu o to, aby nakonec řekl: „A já tady mám pomocníka. Já tady mám někoho, kdo mně pomohl se z toho všeho vyhrabat, kdo mně pomohl tím projít, kdo se mě nezřekl, kdo se ke mně neotočil zády.“

Bratři a sestry, o Velikonocích slavíme Ježíšovo zmrtvýchvstání. K oslavě této události se připravujeme. Ježíšovo utrpení neoslavujeme. Ježíšovo utrpení si připomínáme, abychom za něho poděkovali, a připomínáme si ho proto, abychom to měli před očima v momentě, kdy my sami něco trpíme, abychom ho viděli, toto Ježíšovo utrpení, jako vzor, jako způsob, jako návod, jak tím projít.

Bratři a sestry, ta liturgie bude pokračovat. Až odejdeme odsud z kostela, vrátíme se do svého běžného života. Budeme zažívat radosti, budeme zažívat bolesti, ale vzpomeňme čas od času na žalmistu: „Ano, byl jsem na tom hodně špatně, ale mám pomocníka, který mě neopustil, a s jeho pomocí to všechno šťastně a dobře dopadlo a moje víra a důvěra se posílila.“ To je smysl dnešního setkání. Má se to naplnit na každém z nás.

Pane, chci být první u tvého hrobu a zažít radost z toho, že žiješ

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

30.03.2013 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (Velikonoční vigilie)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 1,1-2,2](#); 2. čtení [Gn 22,1-18](#); evangelium [Lk 24, 1-12](#);

Bratři a sestry, začínáme slavit. Začínáme slavit Ježíšovo zmrtvýchvstání. Slavíme to v noci, protože se to stalo v noci. Tato noc je zvláštní, je jiná než noc narození, je to noc vykoupení. Je to noc, ve které začínáme připomínkou toho, co je v našem životě těžké. Začali jsme číst ze Starého zákona a takovým vrcholem bylo čtení o vysvobození Izraelitů z egyptského otroctví.

Tam se říkalo, že byla tma a mlha. To je počasí, které rozhodně nemáme rádi. Tyto situace nemáme rádi, když nevíme, kam se otočit, kterým směrem se dát. Dokonce se pak ta dramatickost té situace ještě stupňuje. Nepřítel jim takzvaně dýchá na záda a oni utíkají. Do toho zasahuje Bůh a způsobuje zmatek v táboře Egyptanů. I my si někdy připadáme jako ti, kteří mají zadrhnutá kola svého života, i my si někdy říkáme, kdo nám způsobuje ten zmatek v našem životě, kdo to je, a ptáme se: „Bože, nejsi to ty?“

Tato noc nás chce vést k tomu, abychom revidovali, přehlédlí svoje úmysly, to, s čím se stavíme k životu, proč děláme určité věci. Abychom se ptali: „Utíkám? Honí mě někdo? Nebo já chci někoho dohnat, předejít? Chci v životě něco dokázat, anebo chci dokázat něco dobrého?“

Texty té dnešní liturgie začínaly tou nocí, tou mlhou, tmou a dovedly nás k časnému jitru, řekli bychom jitru prvního pracovního dne v týdnu (to tenkrát neděle byla) a připomněly nám oddanost několika žen, které jdou ke hrobu, aby pomazaly Ježíšovo mrtvé tělo, aby nám připomněly nepohodlí, námahu. Koneckonců i to, že jsme teď tady, museli jsme si odepřít teplo domova, museli jsme se vydat ven, letos nám počasí nijak zvlášť nepřeje, i to ukazuje, že se chceme připodobnit k těm ženám a nenechat se předběhnout.

Přicházejí ke hrobu a něco není na svém místě, ten kámen. Do toho okamžiku to byla jistota. Každý přijde do hrobu. Za každým člověkem se ten hrob zavře a už se nikdy neotevře. Ale teď se změnilo něco, co odedávna platilo. A když přijdou dovnitř, jsou tam dva svědkové, které hned svatopisec nazývá anděly. Proč dva? Protože v době Starého zákona a v židovském právu platilo, že každá důležitá výpověď musela být potvrzena ústy dvou svědků. Nejméně dva museli mluvit stejně. A zpráva o tom, že Ježíš žije, to je velmi důležitá zpráva. Už se neobjeví na světě zásadnější nebo důležitější zpráva. I když noviny budou plné různých zpráv, agentury se budou předhánět v různých senzačních zprávách, větší senzace než věta, než oznámení, že Ježíš žije, už se neobjeví. A protože Bůh chce dodat vážnosti, serióznosti této zprávě, posílá dva anděly.

Několikrát už jsem tady říkal, že svatý Lukáš postupuje skutečně propracovaně, on ví, co píše, a to, že se mluví o dvou andělech a takhle, to není náhodou. Je to zřejmý odkaz na moment zvěstování – zvěstování, kdy přichází archanděl Gabriel a ptá se Marie, jestli je ochotná stát se matkou Božího Syna. Můžeme říci, že ti dva andělé, jejichž jména neznáme, dokončují to dílo, které započal Gabriel. A tak jako Gabriel oslovil ženu, i oni oslovují ženy. Známe jejich jména, jsou tady vlastně jaksi podepsány. Ale tady se dostáváme k dalšímu paradoxu.

V tom židovském právu, které vyžadovalo ty dva svědky, ti dva svědci museli být muži. Žena nemohla svědčit u soudu, respektive mohla, ale její svědectví nebylo bráno jako spolehlivé. Bůh si vybral někoho „nespolehlivého“, nespolehlivého podle lidských měřítek, aby oznámil všem těm ostatním, kteří se pokládali za spolehlivé: „Ježíš žije!“

Z toho hrobu samozřejmě měl být první Petr a všichni ti ostatní, ale oni vyčkávají, oni se bojí. A podle toho líčení, jak nám to svatý Lukáš zprostředkovává, tak z toho je krásně vidět, že ty ženy v tom mají víc jasno než Petr. Ženy byly vyzvány, aby si vzpomněly na Ježíšovo slovo. Bůh se s námi setkává ve svém slově. Tady se dostáváme k zásadnímu rozdílu mezi pohanským světem a křesťanským světem. Pohanský svět věří, že jejich bůžek, modla k nim promlouvá skrze události, skrze přírodní jevy. Je hezky, je teplo, padá vlaha, bůžek, modla je spokojená. Přišla katastrofa, je dlouho zima, modla se na nás zlobí. Proto ve Starém zákoně se zdůrazňuje a říká: „Bůh se s vámi setkává ve svém slově.“ A když si tyto ženy uvědomily, když si vzpomněly na to, co Ježíš řekl, dokázaly udělat krok – krok, aby uvěřily. A sice s bázní, ale i s velkou radostí utíkají, aby to řekly. A předbíhají. Předbíhají Petra, předbíhají všechny ostatní, ale předbíhají je nejen fyzicky, že jsou tam první u toho hrobu, ale předbíhají je i ve víře.

„Proč hledáte živého mezi mrtvými? Není tu.“ Všichni ostatní, kteří už potom přišli k tomu hrobu, tak uslyšeli tuto větu: „Není tu. Není tady.“ Proč tu není? No, protože je zpátky mezi námi, mezi námi lidmi, aby se s námi setkával v našem životě, abychom my ho mohli potkávat, abychom ho mohli objevovat a radovat se z těchto setkání. Proč to tak říkám? Protože zítra budeme pokračovat ve čtení Lukášova evangelia a budeme číst o tom, jak se Ježíš setkal s učedníky, kteří šli do Emaus.

Ale teď v tuto chvíli si odnesme takové přání: „Pane, chci se s tebou setkat ve tvém slově. Pomyslně chci utíkat k tvému hrobu a chci tam být první. Nikým a ničím se nechci nechat předběhnout, abych mohl zažít radost z toho, že žiješ.“

Jdeme zpátky do Jeruzaléma!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

31.03.2013 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (ve dne)

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 10,34a.37-43](#); ž. [Žl 118](#); 2. čt. [Kol 3,1-4](#); evang. [Jan 20,1-9](#);

Bratři a sestry, pokračovali jsme ve čtení evangelia podle svatého Lukáše. Začali jsme v tom čtení večer při večerní bohoslužbě při vigílii, slavnosti zmrtvýchvstání Pána Ježíše. I když podle vnějšího počasí to spíš vypadá, že slavíme Boží hod vánoční, slavíme Boží hod velikonoční, zmrtvýchvstání, nový život.

Svatý Lukáš pojal celé své vyprávění od toho zmrtvýchvstání Pána Ježíše až po jeho nanebevstoupení jako jeden den, jako by se to všechno stalo v jeden den. Těm čtenářům je jasné, že se to stalo v průběhu více dní, my víme, že se to stalo v průběhu čtyřiceti dní, ale svatý Lukáš tuto koncepci používá záměrně. Chce tím říct: „Je tu nový den. Je tu něco kvalitativně úplně nového, něco, co se nedá srovnávat, a vy se k tomu musíte takto postavit.“

Slyšeli jsme také v noci ujištění andělů: „Proč hledáte živého mezi mrtvými? Není tady, byl vzkříšen.“ A my se tedy ptáme, kde je? Mezi námi. Mezi námi na našich cestách, doprovází nás tam, kde se pohybujeme my. Často to nejsou cesty zrovna šťastné. Cesta do Emaus nebyla plánována. Cesta do Emaus vyplynula z okolností. Nechtějí zůstat v Jeruzalémě, z nejistoty, nevědí, co bude: „Nebude se dál pronásledovat? Všechno to tady připomíná Ježíše a ty bolestné události. Jdeme odsud.“

Byly dva. Jeden z nich se jmenoval Kleofáš. Podle svědectví svatého Jana, v devatenácté kapitole Janova evangelia, tak z toho vysvítá, že tento Kleofáš byl blízký příbuzný Pána Ježíše. To znamená, že i ve vlastní rodině měl Ježíš problémy. Ani jeho vlastní rodina nebyla pevná ve víře. Ani ti, kteří mu byli pokrevně blízcí, v tom neměli jasno.

Nám toto sdělení, že i ten Kleofáš, ten blízký příbuzný Pána Ježíše, tápal, nás to má povzbudit, dodat jakousi sebedůvěru. Proč? No, protože kdo je ten druhý učedník, co jde do Emaus? Svatý Lukáš znal jeho jméno, ale on ho tam schválně nenapsal, protože to jsme my, to je každý z nás. Ten druhý učedník, to je takové zrcadlo, které nám ten moment zmrtvýchvstání Pána Ježíše má nastavit, a my se do něho máme podívat, jak to se mnou vypadá.

Oni jdou přesně opačným směrem, než jde Ježíš. Ježíš jde do Jeruzaléma na svátky, oni utíkají z Jeruzaléma pryč. A tento pohyb tím opačným směrem naznačuje, že i v jejich hlavách to jde špatným směrem, jiným směrem, než by to mělo jít.

Teď trochu přeskočím. Včera i dnes jsme slyšeli žalm 118. Byl to žalm, ve kterém se říká: „Oslavujte Hospodina, protože je dobrý. Jeho milosrdenství trvá na věky.“ Ale končilo to: „Kámen, který stavitelé zavrhl, stal se kvádrem nárožním.“ Jak se staví kostel nebo jak se stavěly dřív velké stavby? Lidé, kteří měli nějaké kamení doma, na poli, různě, tak darovali kamení, darovali materiál a přivázeli to na tu stavbu. Někde to tedy vyklopili a teď ti zedníci měli různé pomocníky a ti pomocníci to dávali do košů a vytahovali to po lešení po kladkách nahoru. A až nahoře na tom lešení ti zedníci to třídili. Vybírali si ty vhodné kameny. Zpravidla se hledá kámen, který má alespoň jednu stranu hladkou. No, a ty, které se moc nehodí, tak zůstávají, pořád se odkládají. Jak stavba roste, tak tyto nepoužité kameny se pořád dostávají do vyšších pater, protože ti, kteří je tam vytahali, tak si říkají: „No, nebudeme je házet dolů, co kdyby ten kámen se ještě hodil, co kdyby byl potřeba. A tak to končí zpravidla tím, že na půdě každého kostela, i tady našeho kostela, je několik kamenů, které se nehodily vůbec nikam, které nenašly své uplatnění v té stavbě. Ty kameny tam leží, víceméně tam překázejí, čas od času se překutálí z jedné strany na druhou, jak je potřeba, kde se bude zdát, že zavazují méně.“

Jsou to tedy kameny, které svým tvarem se nehodí nikam. A podobným materiálem byli ti dva učedníci, kteří šli do Emaus. Oni se dívali na sebe. Viděli svůj smutek, svoji špatnou bezvýchodnou situaci a proto jdou pryč. Ježíš se k nim připojuje, nenápadně. I k nám se Ježíš připojuje často nenápadně a na nás je, abychom ho poznali. Kleofáš ho nepoznal, ale byl to jeho příbuzný, tak ho tedy měl znát. Samozřejmě, že ho znal. Znal ho svými tělesnými očima, znal Ježíšovu podobu, ale v tu chvíli to nestačilo. Tam šlo o to poznat Ježíše jinak, jako Zachránce, jako Vykupitele.

Ježíš se k nim připojuje a nic jim nevyčítá. Přidává se k nim a jde s nimi. Podle toho vyprávění to tak vychází, že s nimi šel půl dne, nejméně půl dne. A Ježíš se jich ujímá, otvírá jim oči, postupně. Ani

od nás se nečeká, že nám hned všechno bude jasné, že budeme chápat souvislosti a že budeme výskat radostí. Pán nám dává čas, ale chce, abychom tento čas nepromarnili. Chce, abychom ho využili. A ti emauzští učedníci ho využili dokonale. Totiž když došli k cíli cesty nebo k té etapě a Ježíš dělá, že chce jít dál, tak mu říkají: „Zůstaň. Nám bylo s tebou dobře. Zůstaň. Ty jsi náš život v něčem změnil. Ty jsi to zahřál, ty jsi to prozářil, tys zasel do našeho srdce nějaké semínko. Pane, zůstaň s námi!“

Ježíš na toto pozvání čeká, protože Ježíš nikdy nebere člověku svobodu a člověk se musí rozhodnout. Kdyby řekli ne, tak se měj, šťastnou cestu, Ježíš by šel dál. Ale protože oni ho pozvali, tak vešel a zůstal s nimi. A v tuto chvíli z nich přestávají být emauzští učedníci. V tuto chvíli se z nich začínají stávat ty kameny, které použil Hospodin.

Jsou dva takové základní kameny ve stavbách. Je to kámen, který je v základech, především v rohu stavby, kámen, který teda není vůbec vidět, ale nese velkou váhu stavby, zajišťuje její stabilitu, anebo potom je to druhý kámen, který je teda vidět zase z půdy, a to je ten prostřední kámen nebo prostřední cihla, která je v klenbě, a zajišťuje to, aby se ta klenba nezřítla. Je jedno, jak si to představíme, je jedno, jak si to vysvětlíme, ale důležitá je ta změna. Důležitá je ta změna, kterou má udělat každý z nás, a je to jenom a jenom na nás. Ježíš do nich vložil to semínko, zapálil jiskru. Pak zmizel a rozhodnutí už bylo zase na nich. „Jdeme zpátky do Jeruzaléma.“

Je zajímavé, že víra lidi spojuje. Lidé přicházejí k sobě, vyprávějí si o svých zážitcích o svých zkušenostech, dělí se vzájemně o to a vzájemně se tím posilují. Naopak beznaděj lidi rozděluje. Člověk, který je zoufalý, zpravidla někde pláče sám.

Když se ještě nakonec vrátím k tomu žalmu 118, je to žalm, který zpíval na poděkování. Zpívali ho poutníci, když přicházeli do jeruzalémského chrámu, zpívali ho před vchodem, pak jim otevřeli dveře, oni vstoupili do nádvoří a třetí část zpívali před oltářem. Podle některých badatelů dokonce tady tato slavnost skončila tancem. Je to žalm, který mluví teda o Izraelitech, ale týká se všech věřících, žalm, který říká: „Podívej se na svůj život, uvědom si, kolik jsi toho dostal a každý den za to děkuj.“ Ten motiv toho děkování je tam velmi silný.

Bratři a sestry, když jsem asi před měsícem začínal uvažovat o tom, jak ty Velikonoce prožijeme, a viděl jsem, že se dá číst ten úryvek o emauzských učednících, tam je ta jiskra, semínko a tak (jiskra se dá těžko předat, ale semínko už by šlo), tak jsem nakoupil taková přáníčka a uvnitř v těch přáníčkách jsou semínka. Vůbec mě nenapadlo, že bude venku deset centimetrů, že do země asi nepude kopnout a že to bude připomínat ty Vánoce. Nicméně teda, jak budete odcházet, tak tam budou stát u dveří ministranti, mělo by to být alespoň jedno přání do každé rodiny. Je to různé, není to všechno stejné, je to víceméně asi náhoda, co kdo z vás dostane, ale právě v tom je zase ta krása. Dary, kterými nás Bůh, Ježíš obdarovává, jsou různé, ale vyžadují naši péči, vyžadují naši starost. Takže to, co tam v tom přáníčku najdete, nasype někde do květináče a přeji vám, aby jak půjde doba velikonoční, aby ty rostlinky rostly a abychom z toho měli radost a aby nám to připomínalo, že dary, které jsme od Pána dostali, nemáme nechat zahálet. A až uvidíme, jak to roste, děkujeme za to a radujeme se z toho.

Ukážeš mi cestu k životu, u tebe je hojná radost

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.04.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Pondělí velikonočního oktávu

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2,14.22-33](#); žalm [Žl 16](#); evangelium [Mt 28,8-15](#);

Bratři a sestry, jak asi většina z nás ví, doba velikonoční je zaměřena navenek. Doba postní je zaměřena dovnitř, člověk se má soustředit. Doba velikonoční je zaměřena na vnější akci, na to, čemu se říká mise, misie, zvěstování evangelia. A ty dnešní texty tomu odpovídají. Doslova se to tam všechno dává do pohybu. Slyšíme, jak Petr o letnicích promlouvá. Slyšíme o tom, jak ženy dostávají úkol: „Jděte, oznamte mým bratřím.“

A to stejné, ta myšlenka té mise se objevuje i v žalmu. Jestli jste dobře poslouchali, tak jste si možná uvědomili, že apoštol Petr v tom svém prvním kázání použil právě slova žalmu, která jsme slyšeli za chvíli potom. Konkrétně je to žalm, který má číslo 16 a je to žalm, kterému se říká sloupový, protože původně slova toho žalmu byla vytesána do kamene, do sloupu, kterému se říká stéla, a někde to postavili, nevíme přesně kde. Je jasné, že to postavili na nějakém místě, kde to mohlo vidět a číst hodně lidí, to znamená někde u silnice, na křižovatce dvou cest nebo u brány města. Eventuelně to mohlo být i u vchodu do chrámu.

Nevíme ani přesně, kdo je autorem. Podle těch narážek o tom údělu a takhle, tak by to měl být někdo z rodu Levi, protože tento kmen nedostal žádné území v Izraeli, ale usadili se po celé zemi ve městech, a právě, jak se říkalo, jejich údělem je Hospodin, protože jejich úkolem byla služba v chrámu. Tam došlo k tomu, že povolání a poslání splynulo. A je to taková pěkná myšlenka, aby to, co člověk dělá, dělal s plným nasazením.

No, ale nicméně tento zřejmě levita nebo někdo, kdo byl nějakým způsobem činný v chrámu, se dostal do potíží. Dá se z toho vygenerovat, vyvodit, že mohlo jít o potíže dvojího druhu. Buď ten člověk byl, jak se říká, na smrt nemocný a uzdravil se, anebo šlo o potíže v tom smyslu, že hledal právě naplnění života. Že ho nebavilo, postrádal smysl té své činnosti a hledal, ptal se, co dál.

Každý z nás někdy onemocní a každý z nás někdy se dostane do situace, že si říkáme: „Tady jsem špatně, tady bych neměl být.“ Jsme nespokojeni s místem, kde žijeme, se způsobem, kterým žijeme, a chtěli bychom to změnit. A tento člověk právě v této velice obtížné situaci našel ten základ, na kterém by to postavil, na kterém by postavil svůj život, právě v Písmu, konkrétně teda ve Starém zákoně. Co je zajímavé, on v tom žalmu nerozpítává ty svoje problémy. On se soustřeďuje na to, že děkuje – že děkuje za to, že našel toho pomocníka, tu oporu a toto chce sdělit všem těm, kteří jsou kolem něho. A nechce to jenom říkat svými slovy, ale proto nechává zhotovit ten sloup a umístit ho na nějakém vhodném místě.

On tam vlastně říká: „Ty jsi můj Panovník,“ doslova. To znamená, uznávám tě jako toho nejvyššího. „Nezanecháš mou duši v podsvětí, nedopustíš, aby tvůj svatý spatřil porušení.“ To jsou konkrétně ta slova, která cituje svatý Petr a vztahuje je na Krista, na jeho zmrtvýchvstání. Ale právě v okamžiku, kdy je člověk pod tlakem, kdy prožívá nějakou tu krizi, tak můžeme taky mluvit právě o tom, že je ten člověk v podsvětí. Prostě není svobodný, doléhají na něho ty těžkosti a člověk se cítí velmi špatně, cítí se ohrožený.

„Ukážeš mi cestu k životu, u tebe je hojná radost.“ A toto přímo vlastně navazuje na slova dnešního evangelia. Ženy se strachem i bázní odcházejí od hrobu. Míchá se to v jejich životě. V našem životě se to taky velmi míchá. A oni se ptají: „Co budeme dělat?“ A do toho vstupuje sám Ježíš a říká jim: „Jděte k mým bratřím.“ Ježíš jim dává úkol, pověřuje je tou misí, tím posláním a říká tam takovou, řeklo by se, drobnost: „Jděte a povězte mým bratřím.“ Kdo jsou jeho bratři? To jsou apoštolové. A kde jsou doted' apoštolové? No, zamčení. Jeden už tam není a těch jedenáct je zamčených.

Můžeme říci, že o Velikonocích vlastně dobrým apoštolem byl pouze Jan. Ti ostatní mají mnoho a mnoho důvodů k tomu, aby zpytovali svědomí. Jim je to velmi líto včetně Petra. Uvědomují si, že zklamali, a kladou si otázku: „Počítá s náma? Nepošle nás pryč? Neřekne: ‚Najdu si nějaké jiné, lepší, spolehlivější.‘“ A Ježíš o těchto svých chybujiících učednících říká: „To jsou mí bratři.“

Tato zmínka, která samozřejmě patří sem, Matouš ji tady dává záměrně, chce povzbudit i nás. I přes všechny naše chyby, přes všechny naše nedostatky Ježíš říká: „Jste moji bratři. Jste moji bratři a sestry. Já vás nevyměním, já vás nepošlu pryč.“

A Matouš tady záměrně zase uvádí některé detaily: „Padli mu k nohám a klaněli se mu.“ Na začátku Matoušova evangelia je zmínka o tom, jak přicházejí mágové, mudrci od východu, a klanějí se narozenému Kristu. Matouš schválně to tady takhle srovnává. Srovnává i dál v tom, jak ta scéna se naráz mění a vystupují na ní vojáci, kteří jdou a říkají: „Co se stalo?“ A velekněží opět svolají radu, svolají zákoníky a domlouvají se: „Co budeme dělat?“ Je to velmi podobné, jako když před Velikonocemi svolávají radu a dohodnou se, že odstraní Ježíše. V tuto chvíli chtějí odstranit jeho myšlenky, jeho učení. Chtějí zastavit tu zvěst. Vypadá to snadně, že to půjde. Jo, je tady nějakých těch jedenáct. Deset z nich se hodně bojí, ti ani vůbec jaksi nevystřekují hlavu, tak by se to mělo podařit.

Co je zajímavé, na zastavení Ježíše dávají třicet stříbrných. To je cena otroka, to nebyly žádné velké peníze. A tady na zastavení té zvěsti, té zprávy Matouš neříká kolik, a říkají: „Dává značné peníze.“ Tedy dali o mnoho víc a vojáci je vzali. Matouš tady tím chce říct, že člověk má možnost volby. Ti vojáci taky mohli říct: „Nevezmeme to.“

Matouš chce zdůraznit a říct: „Člověče, vždycky můžeš si vybrat, jestli vykonáš dobro nebo zlo. Ale taky si můžeš vybrat, jestli vykonáš dobrou věc anebo ještě lepší věc.“ A bratři a sestry, toto bychom si měli odnést z těch velikonočních svátků. Ony budou pomalu ale jistě končit. Měli bychom si udělat takový pomyslný sloup. Můžeme na něj v uvozovkách napsat, co nás tíží, co nás trápí, ale měli bychom si taky na něj napsat svoje radosti. Měli bychom si na něj zaznamenat, co jsme prožili o těch svátcích, jak jsme se setkali s Ježíšem, a měli bychom si uvědomit, že jsme pověřeni misí, posláním a že nás vybízí a říká nám: „To zlo nech být úplně někde, o tom ani nepřemýšlej a vždycky se snaž ptát, co mohu udělat, aby to bylo ještě lepší.“

Takže, bratři a sestry, Ježíš s námi počítá. Jakkoliv jsme chybuje, jakkoliv jsme nedokonalí, pověřuje nás posláním a říká nám: „Neboj se, ta zvěst se nedá zastavit, ale ty můžeš být ten, kdo pomůže k jejímu rozšíření.“

Jako Otec poslal mě, já posílám vás

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.04.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 5,12-16](#); ž. [Žl 118](#); 2. čt. [Zj 1,9-11a.12-13.17-19](#); evang. [Jan 20,19-31](#);

Bratři a sestry, pro dnešní neděli nám církev v Janově evangeliu předložila vlastně zprávu o dvou zjeveních. To druhé se stalo, řekli bychom, jakoby dnes. To první se stalo před týdnem o neděli zmrtvýchvstání. Říká se tady navečer prvního dne. Přesně to bylo po západu slunce. Židé měřili čas jinak, než ho měříme my. Když zapadlo slunce, skončil jeden den a začal den další, druhý. A pro Židy západ slunce není znamením, že něco končí, ale naopak že něco začíná. A právě na tuto chvíli Ježíš čeká, aby se ukázal apoštolům, těm, kteří jsou ve večeřadle.

Tady tímto zjevením, řekli bychom, Ježíš dokončil Velikonoce. Zmrtvýchvstáním při východu slunce Ježíš obnovil veškeré stvoření. Ježíšovo zmrtvýchvstání je vrcholem stvoření, je to další etapa. A tady tím zjevením se ve večeřadle na místě, kde slavili Poslední večeři, kde slavili hostinu beránka, která připomínala odchod z Egypta, přejití, vysvobození, tak Ježíš se zjevuje znovu a ukazuje nebo dává Velikonocům nový smysl a říká: „Je to vysvobození z otroctví zla, z otroctví hříchu. Je to skutečně plná svoboda ve všech směrech, ve všech aspektech.“

Jak jsem říkal na začátku mše svaté, Ježíš přichází tam, kde to všechno začalo. Ale přichází taky tam, kde jsou jeho učedníci. Přišel tam, kde byli jeho učedníci. Ta zjevení předešlá, tak to bylo tak, že Ježíš si našel Marii Magdalénu, ty ženy, učedníky do Emaus a oni k němu nějakým způsobem došli, ti lidé, ale tady je to, že přímo tito jsou na místě a Ježíš jde k nim. Jde k těm, kteří v podstatě tam sedí od Velkého pátku a zpytují svědomí.

Neříká se, že byli pohromadě, ale říká se, že tam byli. Svatý Jan tady chce vylíčit duševní stav, duševní rozpolezení apoštolů, kteří tam byli. Ani neříká, kolik jich tam bylo. Oni sice byli v jednom domě, zřejmě byli v jedné místnosti, ale v uvozovkách každý z nich tam byl sám, se svou bolestí, se svou nejistotou, se svými obavami, co přinese budoucnost, se svým špatným svědomím. A do tohoto přichází Ježíš a říká: „Pokoj vám.“

Ježíš překonává ty zamčené nebo zavřené dveře. Dalo by se to taky přeložit jako zatarasené, zabarikádované dveře. Že je zabarikádovali v pátek, to by člověk pochopil, měli strach. Že je měli zavřené ještě v sobotu, budiž. Ale v neděli večer, to už je špatně. Proč? No, protože to už přišla Marie Magdaléna a říká: „Viděla jsem ho.“ To už se vrátily ženy a říkaly: „My jsme viděly anděla a ten říkal, že žije.“

Tady tuto barikádu vytváří nevíra, nedůvěra, ztráta naděje. Je to tak, že když člověk nemá čemu věřit, nemá nic, o co by se opřel, tak se zpravidla taky izoluje. Naopak když je jeho život veden nějakou myšlenkou, něčím, tak ho to vede k druhým lidem. Vždycky společná myšlenka spojuje lidi.

A tak Ježíš překonává tyto barikády a zdraví: „Pokoj vám!“ Samozřejmě oni měli na jednu stranu velkou radost, že ho vidí, ale tížilo je to špatné svědomí: „My jsme utekli. My jsme ho tam nechali. My jsme měli být na kalvárii s ním.“ Určitě přemýšleli celou tu dobu o tom, co mohli udělat, co by, kdyby... Ale sami si uvědomovali, že žádné kdyby už nebude a že to, co se stalo, už se nedá vrátit. A proto měli velkou radost z toho, že je pozdravil: „Šalom!“ My to překládáme, pokoj vám. Tento moment toho pozdravu Ježíše apoštolům si připomínáme při každé mši svaté, kdy kněz říká: „Pokoj Páně ať zůstává vždycky s vámi. Pozdravme se navzájem pozdravení pokoje.“

V tom hebrejském pozdravu šalom je skryto přání, ať máš v sobě pokoj, ale ať ti ho dá ten, kdo ti ho dát může. Nezapomeň na Dárce, nezapomeň na Tvůrce, nezapomeň na Boha, který toto všechno dává. A tak z toho měli velkou radost, že Ježíš je nehubuje, že jim nic nevyčítá.

A dál je to překvapilo, když pokračuje a říká: „Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.“ Byla v nich malá dušička, jestli dostanou druhou šanci, jestli Ježíš neřekne: „Najdu si nějaké lepší, stálejší učedníky, oddanější učedníky, ty, kteří si budou lépe pamatovat, co říkám, anebo lépe to budou uvádět do praxe.“

Odpuštění je jedna věc, ale jestli se mnou, Pane, počítáš do budoucna, to je druhá věc. A Ježíš říká: „Jako Otec poslal mne, tak teď já pošlu vás.“ Ježíš říká: „Budete pokračovat v tom, co jsem já začal.“ A tady se apoštolům určitě velmi, velmi ulevilo, protože bylo jasné: On se mnou počítá. Přes všechny naše slabosti, přes všechny naše chyby, Ježíš nás nevymění. Ježíš nás nepošle pryč.

Neřekne: „Dost,“ ale chce po nás, abychom tak jako ti apoštolové čas od času zpytovali svoje svědomí. On ví, že o tom přemýšlejí už od pátku, a proto nebylo potřeba cokoliv dodávat, nebylo potřeba cokoliv připomínat, protože oni už to ve svých hlavách probrali za tu dobu mnohokrát.

„Posílám vás,“ a říká: „Budete odpouštět hříchy.“ Proč mohli dostat tuto, řekli bychom, moc? Protože jim v tuto chvíli bylo odpuštěno. Ježíš říká: „Pokoj vám. Jako Otec poslal mě, já posílám vás,“ on jim v tu chvíli odpustil. Oni to zažili, co to je přijmout odpuštění, toužit po něm, zažít to, dostat to. A proto oni byli teď schopni to Boží odpuštění zprostředkovávat. Byli schopni předávat ho dál.

Pokračuje to dál vlastně, řekli bychom, další epizodou. Spojovacím článkem je ten Tomáš. Svatý Jan si tady dal záležet, aby vysvětlil určitou lidskou vlastnost. Tomáš je hebrejské slovo a znamená dvojče. Svatý Jan to přeloží a řekne: „Tomáš, jeden ze dvanácti, zvaný blíženec,“ to se řekne didimos. Dvojče zvané dvojče. Ten člověk se tak zřejmě nejmenoval, oni mu tak zřejmě všichni říkali. Ani nevíme, kdo bylo to druhé dvojče. Ten asi nebyl apoštolem. Ale co to znamená být dvojčetem, starší české slovo, blížencem? Ty dvojčata, blíženci, tvoří pár. Oni vytvářejí jakousi jednotu. Jsou si velmi podobní, jsou si velmi blízcí a patří k sobě.

Tomáš v tuto chvíli toho prvního zjevení se nezachoval podle té své přezdívky, podle toho, že byl dvojče. U něho se projevila jiná vlastnost, odvaha. Odešel z večeřadla. Byl odvážný, otevřel si dveře, šel. Odvaha je dobrá vlastnost, krásná vlastnost, ale v tuto chvíli ta osobní dobrá vlastnost mu prokázala špatnou službu. On přišel o to hlavní, setkat se s Ježíšem.

Právě svatý Jan chce říct: „Dávejte si pozor, kdy uplatníte svoje dobré vlastnosti a kdy nějakým způsobem budete myslet na ten celek a pracovat pro ten celek, dýchat s ním, cítit s ním. A potom svoje dobré vlastnosti nějakým způsobem třeba i necháte v pozadí.“

Svatý Tomáš je člověk nedůvěřivý, je člověkem, který chce mít jasno, chce mít jistotu. Bibličtí badatelé celou tu situaci, všechno to, co se dělo v Tomášovi, přirovnávají k takovému příměru. Představte si, že ze země vyrazí pramínek vody. Nějak to vejde ve známost a kolem toho pramínku se shromáždí lidé. Mají z toho radost, líbí se jim to, ale kolik lidí se může postavit kolem pramínku, kolem studánky? Pět, šest? Víc ne. Rozhodně se tam nevejde celé město, nevejde se tam celá země nebo celá farnost, ale jenom pár. Ale ten pramínek nezůstane na místě, on teče. Bude z něho potůček, potok, říčka, řeka až třeba nějaký veletok. A ty vlastnosti, které má ten pramínek na začátku, má pořád ta voda. Ted' nemluvíme o nějakém znečištění a takhle. Ale ta voda je má pořád, člověk se může osvěžit, člověk se může napít.

A toto chce vysvětlit Ježíš Tomášovi. Jenom pouze určitá malá část mohla být u toho zrodu, u toho pramínku, ale všechna ta voda, všechna ta energie, všechnen ten zdroj života doputovává i k nám. Na nás je, abychom pomyslně k tomu zdroji, k té řece přišli a abychom z ní čerpali.

A nakonec svatý Jan dává svůj podpis. Říká: „Ježíš vykonal ještě mnoho jiných, ale o těch v této knize není řeč.“ Když nějaký člověk něco zažije, vrátí se z nějaké cesty, tak vypráví a říká: „Mně se tam líbilo, mě tam oslovilo, já jsem byl nadšený z něčeho. Já, já, já.“ Svatý Jan taky toho zažil s Ježíšem spoustu, ale z toho, co zažil, tak napsal veden Duchem svatým to, co slouží nám. Ne to, co se v první řadě líbilo jemu, ale to, co v první řadě má upevnit naši víru a pomoci nám setkat se s Ježíšem.

To setkání s Tomášem nějak bylo ukončené. Pán přišel podruhé, dal mu další šanci. Pán i nám dává nové a nové šance, ale od nás se čeká odpověď. Tomáš odpověděl, zaleží na nás, jak odpovíme my.

Má zrak zaostřený láskou

P. Mgr. Václav Rychlý, OPraem

14.04.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 5,27b-32.40b-41](#); ž. [Žl 30](#); 2. čt. [Zj 5,11-14](#); evang. [Jan 21,1-19](#);

Přátelé, vědci 19. století v čele s Darwinem nám museli trochu pootevřít oči, a často to bylo bolestné otevření očí, abysme pochopili, že Písmo svaté není učebnicí dějepisu a přírodopisu. A i když jsme tuto zkušenost udělali a víme, že Písmo svaté je učebnicí víry a taky mravů, chování, tak přesto všechno pořád jsme v takovém pokušení tam hledat nějaký ty přesný faktologický výčty událostí a tak dál. Že tomu tak není, tak to je přesně důkazem ten dnešní úryvek Janova evangelia. To není přesnej patologickéj popis událostí u Genezaretského jezera, ale je to teologický zpracování těch událostí. Je to prostě zkušenost víry.

A když se na to podíváme tímto vnitřním pohledem, nejenom tím vnějším, že kolik těch ryb chytili a kdo tam všechno byl a že Petr si oblíkl šaty dřív, než skočil do té vody a tak dál, tak můžeme vidět dál, hloub.

Ježíš se zjevuje svým učedníkům. A nejenom v těch prvních chvílích u hrobu a v prvních dnech na cestě do Emaus anebo za těmi zavřenými dveřmi, ale taky u toho Genezaretského jezera učedníci mají problém s tím poznat svého Mistra a Pána.

Chodili s ním tři roky, byli v jeho těsné blízkosti a mají problém ho poznat. Je to jiný Ježíš, než byl tam někde mezi nimi. Na první pohled jakoby jim něco zadržovalo oči. A teprve ve skutečích poznávají.

Ze začátku s nimi vždycky vede nějaký dialog. Někáký rádce přichází ke zkušeným rybářům jim poradit, jak mají chytat ryby. Ale za normálních okolností by se asi vzpírali: „Co nám tady ten neznámý člověk může radit? Copak on zná naše jezero? My víme, že ryby berou nejlíp právě v noci, a teďka ráno už není žádná šance. Proč máme házet síť po pravé straně lodi a ne po levé a tak dál? Vždyť je to úplně jedno.“ Mohli by ještě dodat: „Co nám nějakéj tesař, nám zkušenějm rybářům, bude radit?“

A přesto všechno jakoby nějakéj vzdor v nich, kterej je v každým člověku, se tlumí a prostě tu síť hodí a najednou ta síť je plná. A ta zkušenost s tím zázračným naplněním sítě jim otvírá oči a první, kdo prohlédne, je ten, co byl nejbliž, Jan. Není to ani proto, že by díky svému mladému věku měl nejlepší zrak, ale on má trochu jinéj zrak, než třeba Petr a další. Má zrak zaostřený láskou.

Vzpomeňte si na poslední večeri Krista Pána. Tam v tom večeradle se apoštolové dohadují, jak si rozdělí místa v tom království, kdo bude na prvním místě, kdo bude nejdůležitější a tak dál. Jakousi vinu svalují na Jidáše: „Ty zradíš Krista a my všichni vytrváme a budem hrdinové.“ Nejbližší zkušenosti ukáží něco jiného.

A jedinej Jan nediskutuje a prostě nepře se a nevyptává se, ale leží na Ježíšových prsou. A to jeho srdce nejlíp poznává Kristovo srdce. A možná že právě skrze tuto zkušenost a skrze to jeho celkové zaměření, tak poznává svého Mistra a Pána.

On byl opravdu Jan takovej zvláštní. Vemte si, to jeho evangelium je mimořádně odlišné od těch tří synoptických evangelií. Zatímco synoptikové prostě se zabírají těmi vnějšími událostmi, třeba narození Krista Pána, pastýři, Betlém, poezie Vánoc, tak Jan, ten zajíždí přímo na tu hlubinu a „na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh,“ a „do vlastního přišel a vlastní ho nepřijali“. Úplně odezírá ty vnější události.

Podobně Jan popisuje tyto události u toho Genezaretského jezera. Musíme pochopit tu vnitřní souvislost, kterou on nám chce sdělit. Ježíš nabízí jídlo, ale na začátku, než ho poznají, tak říká: „Nemáte něco k jídlu?“ A oni sprásknou ruce a říkají: „No, nic jsme nechytli. Nemáme nic.“ A sotva přistanou na tom břehu, tak tam je pro ně připravená snídaně.

Něco, co vypovídá o Božích vlastnostech. My taky přicházíme se svejma nedokonalejma darama do kostela. Za chvílečku přinesou k oltáři chleba a víno a vy budete dávat do nějaký ošatky nějakou tu korunu. Ale přinášíme dary mnohem nedokonalejší – sami sebe. A přicházíme v naději a víře, že Ježíš ty naše dary promění, zúročí, zhodnotí ty naše vklady daleko líp než nějaký banky, který nabízejí já nevím co, a potom zkrachují.

Jako se promění ten chleba a víno v tělo a krev Kristovu, tak promění tu naši korunu, dvacetikorunu v něco mnohem většího. A je taky šance, že promění i ten můj nedokonalý dar, mě samotného. Je to on sám, který nám dává pokrm, který nám dává sílu, který nám dává sám sebe, abysme vítězili v boji se zlem, abysme měli účast na jeho vzkříšení, zmrtvýchvstání. Toto všechno je obsažený v takovým tom zdánlivým popisu událostí u toho Genezaretského jezera.

Apoštolové, když si toto uvědomují a když mají připravenou snídani, tak ztichnou. A možná že je to taky výzva pro nás. Nikdo se už neodvážil na nic zeptat.

My se kolikrát příliš ptáme, mnoho mluvíme a málo nasloucháme. Ať třeba i ten příklad apoštola Jana a jeho svědectví nám dává sílu k tomu, abychom dokázali svůj život vsadit na Krista, poslechnout jeho výzvu a ztišit svoje nitro.

Amen.

Nikdo mi je z rukou nemůže vyrvat

P. Mgr. Václav Rychlý, OPraem

21.04.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 13,14.43-52](#); ž. [Žl 100](#); 2. čt. [Zj 7,9.14b-17](#); evang. [Jan 10,27-30](#);

Zase ta Janova zkratka. Na rozdíl od těch synoptiků Jan odhlíží od toho vnějšího, a když posluchačům zprostředkovává Kristovo podobenství, které vyslechl, tak tam nepopisuje jako ostatní prostě tu ohradu, která má chránit ty ovce, a jak pastýř ty ovce na noc zavádí nebo zahání do té ohrady, která třeba je z kamení nebo ze spletného kletí.

Taková ohrada měla velikej význam pro chov ovcí. Nejenom že bránila tomu, aby ty ovce neutekly a třeba eventuálně i nějakým šelmám, aby se nedostaly k ovcím, ale chránila ty ovce ještě před jedním nepřítelem, a to před zloději. Zloděj se do toho ovčince dostává ne branou, kudy vchází pastýř a vyvádí ovce ven, ony slyší jeho hlas a jdou za ním, protože ho znají, hlas toho zloděje neznají a za ním by nešly, a tak ten přelézá tu zeď nebo tu ohradu a dostává se tam nezvaně mimo. A ta ovce za ním nepůjde, tak ji musí vzít a prostě unést, odnést pryč.

Taková ovce v té semitské společnosti měla velkou cenu, velký význam. Už jenom malý stádo ovcí uživilo celou početnou rodinu. Tak si můžeme i třeba dokázat představit takový to šetrný nakládání s ovcemi, kdy pastýři se zatoulá jedna ovečka a on ji jde hledat a prostě vynaloží veliký úsilí na to, aby ji získal zpátky a našel. Můžeme pochopit, že takový pastýř i v noci hlídá svoje ovce a že mají velkou cenu. Můžeme pochopit taky roztrpčení toho marnotratného syna, když se vrací domů a vidí, že s tím jeho nepodařeným bráškou se otec raduje a raduje se nad návratem syna, který byl mrtvý a který zase žije, a nechápe, že pro obveselení toho dobrého syna. nikdy otec nezabil ani to kůzle, ani tu ovečku, a najednou se radují a vystrojili hodokvas a zabili zvířata a tak dále. Ty zvířata v tehdejší společnosti měly velkou, velkou cenu.

A proto můžem pochopit, že Kristus sám se staví do role dobrého pastýře a nemusíme brát jako nějaké degradování lidské osobnosti, že ty, kteří jdou za ním, nazývá ovcemi. To nejsou slepý ovečky, jak my bysme si kolikrát představovali a možná takovej ten zlej našeptával v nás, ale tam je vztah lásky, vztah úcty, vztah důvěry. Hodnoty, který možná v dnešní době se trochu vytrácejí.

Na tom evangelním podobenství není důležitěj počet slov a ta vnější forma. Jan jde na tu zkratku a říká tu podstatu: „Nikdo mi je z rukou nemůže vyrvat.“ Ovce patří svému pastýři, patří mně, i když ji někdo odnese, i když ta ovce se zatoulá, i když se stane kořistí třeba té šelmy, Ježíš Kristus si vlastně tvoří nárok na vlastnictví nesmrtelných duší. A to je podstata toho evangelního úryvku.

Ježíš v tom evangeliu pranýřuje ty, kteří se snaží vkrádat do toho ovčince, kteří přelézají nějak tu zeď anebo tu hradbu, kteří nevcházejí branou, a kteří se snaží odnést nějakou tu ovečku. A v tom pranýřování nemusíme vidět jenom třeba konzum dnešní společnosti a ateismus, nevěru, ale můžeme za tím vidět i třeba všechno to, co nám nabízí dnešní moderní společnost, leccos z toho, co zdánlivě je třeba neškodný. Honba nejenom za majetkem a kariérou, snažit se poznat celý svět, sport třeba. Zdánlivě koníčky, v podstatě všechny, i třeba to cestování, já vím, je to nezávadné, není to hřích. Vzpomínám si na patera Cyrila Vrbíka, mučedníka 21. století, když jsem třeba za ním přijel na faru a ve své hlouposti se chlubil třeba tím, kde všude jsem byl, a protože od dětství jsem sbíral starožitnosti, tak třeba o co jsem rozmnožil svoji sbírku, tak vždycky tak shovívavě pokýval hlavou a říká mi: „Jaroslave, Jaroslave, opustil všechno a šel za ním.“ To neznamena, že člověk prostě musí se všeho vzdát, že nesmí nic dělat, že nemá sportovat a že nemá cestovat, ale pořád stavět Krista na první místo.

A ony tady ty koníčky různý a často to bývá třeba ten sport, proto se k němu v té dnešní myšlence několikrát vracím, tak mají takovou tendenci člověka úplně pohltit. Že prostě se budu věnovat tomu a najednou, že jo, protože mám nějaký fotbalovej zápas, no tak přece v nedělu nemůžu jít do kostela, a s rodinou jedeme na lyže, a musíme šplhat po skalách a já nevím co všechno ostatního. Omlouváme to zdravým životním stylem, a jak pěstujeme zdraví. No, já se domnívám, že nejvíc si lidi poškozuji zdraví právě při sportu a nejvíc úrazů je při sportu. Nevím. :) Určitě nemusí všichni se mnou souhlasit.

Mezi těmi, kteří jsou těmi falešnými pastýři nebo těmi lžiproroky jsou určitě ti, kteří sympatizují s těmi různými učenými. Víte, několikrát si leccos omlouváme a říkáme, že přece, já nevím, nějaký ty východní filozofie a filozofie dobra a zla a nosíme prostě nějaký ty odznaky, taková ta černobílá

slzička, já nevím co dalšího, tak že to je neškodný. Moji kolegové, kteří se věnují třeba zápasu se Zlem, exorcisté, vzpomínám si na exercicie patera Velly, tak ti jsou velice ostře proti tomu vysazení a říkají, že to je podaná ruka ďáblu. Nějaký učení, reiki, jóga, různí léčitelé. „Vždyť on mně pomohl!“ Je to relativní a my jako křesťané bysme měli rozumně vážit a vidět ve světě dobro a zlo a skutečně dokázat se podle toho rozhodovat, co je slučitelný s křesťanstvím a co ne.

Mezi těmi, kteří jsou těmi lžiproroky a kteří masírují davy svými filozofiemi a ve skutečnosti slouží ďáblu, jsou určitě ti, kteří propagují se zdravým životním stylem třeba sexuální nevázanost, drogy. Hodně dneska se hovoří o marihuaně. To skoro už dneska není podle dnešní mládeže droga a: „Vždyť je to lék! Mnohým pomáhá od bolesti.“ Zase křesťan by měl mít v této oblasti jasně vyhraněný názor. Co pomůže člověku, když získá celý svět nebo usnadní si svůj život tady na zemi, ale ztratí duši.

Všichni tito tajní nebo zjevní lžiproroci, na ně platí Kristova slova, že jsou to zloději a lupiči podle toho dnešního člověka. A na jiném místě jim adresoval tvrdá slova: „Vy proto Boha neznáte, protože vaším otcem je ďábel.“ V této zkratce bysme mohli vidět prostě takové ty různé cesty, které se nás snaží svést. Ale to dnešní evangelium není jenom nějaký karabáč na ty nedobré pastýře nebo na ty, kteří se snaží postavit do role nějakého zástupného lžipastýře, ale je radostnou Boží zvěstí, je radostnou zprávou. Je euangelion. A ta radostná zpráva je v té podstatě, že nikdo z Kristových rukou ty ovce nemůže vyrvat, že Kristovi patří na věky. Tady ten zlom nastává na kříži, kdy Kristus umírá za všechny, za hříšníky a ta moc Zla a ďábla je zlomena. A tak máme šanci.

Ta dnešní slova dávají tomu dnešnímu člověku upachtěnému a který se snažil třeba nacházet štěstí ve všech možných zálibách a požitcích, který mu nabízí tento svět, nabízí mu šanci, že neztratil Krista, že Kristus na něho nezapomněl, že nepřestal být Božím dítětem. I ten, který vleče ranec hříchu, i ten, který ve svém životě začal sloužit Zlu, který se oddělil od církve a já nevím co všechno ostatní, pořád je Božím dítětem a pořád má šanci na návrat to Otcova domu. Ne vždycky se stihne ten návrat v tomto prostoru a čase, ale ani tak není všechno ztraceno.

To je ta radostná zpráva dnešního evangelia, která dává nám všem šanci. A proč se máme o něco snažit, když mají šanci i ti hříšníci, i ti, kteří mezi nás nechodí? No, právě proto, abysme třeba šťastněji prožili svoji přítomnost, abysme tolik neklopýtali. Té ovci, která zůstává v tom ovčinci, je mnohem lépe než té, která se zatoulá, která se dostane do rukou nepřítele, nějakého toho zloděje. Ta ovce dostává pravidelně svoji potravu v tom ovčinci, požívá bezpečí toho ovčince. A možná že stojí za to zvážit, kterou cestou my se chceme vydat.

A tak ať to dnešní evangelium nebo radostná zpráva evangelia nám pomáhá zorientovat svůj život podle kompasu věčnosti a neopustit Krista, když ti kolem nám našeptávají něco jiného.

Bůh je jistota, která má s námi slitování

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.04.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 14,21b-27](#); ž. [Žl 145](#); 2. čt. [Zj 21,1-5a](#); evang. [Jan 13,31-33a.34-35](#);

Hlavní myšlenkou všech dnešních textů je děkování – děkování v nejrůznějších situacích. Tuto myšlenku lze nalézt v úplně všech textech, které jsme právě vyslechli.

Svatý Pavel, který se vrací ze své misijní cesty, nevzpomíná na útrapy, na příkoří, na nepřátelství, ale děkuje. Děkuje za všechno dobré, co se mu s Boží pomocí podařilo vykonat. Nezapomíná taky na svoje spolupracovníky.

Pán Ježíš v evangeliu, tam je to ještě zřetelnější, ta situace je ještě mnohem víc vypjatá, úryvek začínal slovy: „Když Jidáš odešel,“ to znamenalo, že Jidáš už se rozhodl, že Ježíše zradí, že už se vlastně ty věci daly do pohybu. Dokud byl ještě Jidáš ve večeřadle, tak pořád byla jakási možnost, že si to rozmyslí. Ale tady v okamžiku, kdy odchází, tak už je víceméně jasné, že se nezastaví, že to skutečně vykoná. A v tuto vypjatou situaci, v tuto vypjatou chvíli Ježíš si nestěžuje. Nestěžuje, nevyčítá, neříká: „Jidáš mě zradí, Petr mě zapře, utečete, schováte se,“ nic takového, ale děkuje Otci za to, že ho Otec oslavuje, a připomíná apoštolům to, čemu se říká přikázání lásky k Bohu a k bližnímu. Ono se tomu říká přikázání, ale spíš je to jako nabídka. Je to prezentováno jako cesta – cesta, která vede k cíli. Cesta, na které člověk může zažít určitou vyrovnanost, radost a pokoj.

A všechny tyto myšlenky nacházíme v žalmu. Je to žalm, který má číslo 145. Celý žaltář má 150 žalmů, to znamená, dneska jsme slyšeli žalm téměř ze samotného konce žaltáře. Je to žalm, který vznikl ve 2. století před Kristem v době, která byla zase velmi neklidná. Je to žalm zvláštní hned z několika důvodů. V první řadě je to poskládáno zase podle abecedy, v hebrejštině podle abecedy. První verš začíná prvním písmenem, druhý verš druhým, třetí třetím a takhle. Celkem ten žalm má 21 veršů a vlastně téměř všechna ta slova, která jsou v tom žalmu obsažena, už můžeme najít někde jinde ve Starém zákoně. Tedy ten svatopisec jaksi shrnul, posbíral důležité myšlenky ze Starého zákona a dal je do jednoho textu. A proto tento text byl mezi Izraelity velmi populární. Modlili se ho v synagoze při ranní a večerní modlitbě, hlavně v sobotu, ale zbožní židé se ho modlili třikrát denně. Tak jako my se třeba modlíme modlitbu Otčenáš a Zdrávas Maria, tak oni se třikrát denně modlili tady ten žalm 145. A první křesťané tento žalm používali jako modlitbu před jídlem.

My jsme z toho žalmu dnes slyšeli jenom jednu třetinu, asi tak z prostředka. Ještě bych chtěl možná říct, v jaké situaci byl ten žalmista, který veden Duchem svatým tento text vytvořil, sestavil. Jak už jsem říkal, bylo to v 2. století před Kristem. Předtím Židům vládli řečtí králové, pohané, kteří je pronásledovali pro jejich víru. Potom se Židé vzbouřili a vymohli si samostatnost. Měli svého vlastního krále. Ale to netrvalo nějak dlouho a to území ovládli Římané.

Je tam několik myšlenek v tom textu. První myšlenka je, že Bůh je jakousi jistotou. V té době, kdy se střídaly ty politické režimy, žalmista připomíná a říká: „Bůh je jistota.“ Ale nejenom jistota nějaká jaksi nad námi, morální, nějaká jistota kamenná nebo prostě ztuhlá, ale říká: „Jistota, která má s námi slitování.“ Teď připomíná důležité vlastnosti a říká: „Je milosrdný, milostivý, shovívavý a má soucit.“ Tedy někdo, kdo je nad námi, ale kdo je nám zároveň blízký. On se tam pokouší zdůraznit oba ty momenty. Je to někdo, kdo je nejvyšší, nejvyš postavený, ale zároveň je nám blízký.

Potom tam velmi zdůrazňuje to, že člověk má děkovat: „Ať tě chválí, Hospodine, všechna tvá díla,“ to je ta příroda, ale: „Tvoji zbožní ať tě taky oslavují, ať mluví o tvé síle.“ Říká, posláním věřících lidí je jednak v modlitbě děkovat Bohu za to, co jsme dostali, co dostáváme, a jednak nebát se o tom také mluvit před druhými lidmi. To je taková základní mise, misie, že svědčíme o tom, jak Bůh je k nám dobrý.

Když se potkají dva lidé a baví se spolu, tak se někdy bavíme o něčem, o nějakém problému, o nějaké věci, ale zpravidla se bavíme o někom a jsme v pokušení, že se začneme bavit o tom, co kdo zkazil. Zdá se nám to totiž zajímavé, přitažlivé. A tak množství mezilidských hovorů je na toto téma – co kdo pokazil, co udělal špatně, co kdo takzvaně, lidově řečeno, zvrtil. Ale potom to vypadá, že je na světě všechno špatně, že se věci jenom kazí, že se opravdu ten svět jenom řítí do záhuby. Ale žalmista nám na tomto místě připomíná a říká: „Není to tak. Vy ve svých hovorech byste se také měli bavit o tom, co se podařilo, o tom, co pěkného tady bylo vytvořeno, co se pěkného a dobrého komu podařilo vykonat.“

Ten žalmista to tedy vede a říká: „V první řadě, člověče, každý den bys měl ve své modlitbě si uvědomit, cos dnes dostal, a za to bys měl poděkovat. A měl bys být připravený, když se s někým setkáš, nemluvit o těch zádrhelech, o těch neúspěších, ale také mluvit o úspěších, o tom, co se s Boží pomocí podařilo.

On potom, ten žalmista, tam dál obrací se právě k vládcům a k těm, kteří stojí v čele, a říká a zdůrazňuje, že vláda člověka by měla čerpat inspiraci v té vládě Boží, protože Bůh není uzavřený. Boží království, jakkoliv mluvíme o Božím království, tak to Boží království se realizuje na této zemi. Boží království bylo vytvořeno pro lidi a Bůh to svoje království napřed začal zpřítomňovat na Abrahámovi a jeho potomcích, na vyvoleném lidu, a potom vlastně neustále se to rozšiřuje, až to zasáhlo všechny pokřtěné a celý svět. A to je to, toto si máme uvědomit, že Bůh je nesmírně otevřený a i my máme usilovat o tuto otevřenost.

Bratři a sestry, nenechme se tedy nakazit myšlenkou, že všechno je špatně a že se to řítí do záhuby, ale naopak každý den večer, než jdeme spát, si uvědomme, co dobrého jsme dnes dostali, co krásného jsme od Boha dostali, a děkujeme za dobro, které nám se s Boží pomocí podařilo vykonat.

Jak dál?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

05.05.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

6. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 15,1-2.22-29](#); ž. [Žl 67](#); 2. čt. [Zj 21,10-14.22-23](#); evang. [Jan 14,23-29](#);

Texty, které jsme před chvílí slyšeli, na první pohled působí nesourodě, a přece se tam dá najít jedna společná myšlenka. Tu myšlenku je možné vyjádřit otázkou: Jak dál? Jak se zachovat? Nebo ještě i nějak jinak.

Evangelium je z okamžiku Poslední večeře, je to část takzvané velekněžské modlitby, a apoštolové ještě nevědí, možná tuší, ale rozhodně nevědí, že něco končí, že tady dojde k nějakému velkému předělu a že si budou muset klást právě tu otázku, jak dál, jak uchovat učení Pána, Mistra.

A ta stejná otázka se objevuje v prvním čtení. Je to poměrně dlouhé vyprávění ze Skutků apoštolů. Líčí situaci, kdy do církve začali vstupovat, kdy víru přijímali první pohané v takzvané syrské Antiochii, a vyvstává otázka: Starý zákon přestal platit nebo je potřeba ho tam zahrnout? A to, co jsme slyšeli, tomu se říká zasedání prvního sněmu, někdy také apoštolského sněmu, a apoštolové vedeni Duchem svatým dokázali rozeznat a rozlišit, co je opravdu důležité a co je nějakým způsobem jaksi vedlejší. Zdaleka ne všechny předpisy mají stejnou váhu, ne všechno, co je nařízeno, je stejně důležité. A mohlo by se stát, že církev, Ježíšova společnost, by se stala společností, která by se starala pouze o předpisy, o tu literu, a vytratil by se duch, a to by byla velká škoda, velká chyba, protože Ježíš kladl důraz právě na člověka, na život člověka a říká: „Duch je to, co oživuje. Naopak, litera zabíjí.“

A tak i apoštolové dokázali rozlišit, co je to podstatné, od čeho není možné ustoupit, a naopak co by se stalo jakousi brzdou a co je potřeba nechat už být jako tradici, jako něco, co bylo, co mělo svou platnost ve své době, ale nyní už se změnila doba, změnila se situace a lidská společnost se posunula.

Žalm, to byl zpěv z dožínek, z oslavy na poděkování za sklizenou úrodu. Tedy mohlo by se zdát v prvním momentu, je to zpěv především děkovný. Ale i tento zpěv je obrácený do budoucnosti, protože vždycky to tak je. Když něco končí, tak člověk se právě ptá, pokládá si tu otázku: „A jak to bude dál? Co budu dělat dál?“

Tady tento žalm, který zpívali právě, když děkovali za úrodu, tak je odpovědí na to, čemu se říká áronské požehnání. Taky ten žalm začínal slovy: Bože, buď milostiv a žehnej nám.

Ještě bych možná měl říct tu věc, že Izraelité do té doby, než přišli do Zaslíbené země, tak to byli především chovatelé dobytka a byli to kočovníci. A naráz se měli usadit a stali se z nich zemědělci, z většiny z nich. A to původní obyvatelstvo, které žilo v zemi Kanán, tak byli pohané, kteří věřili v boha Baala. A říkali, ti původní obyvatelé, že bůh Baal promlouvá ke svým věřícím skrze přírodní divy: Je neúroda, něco to znamená. Přišla bouřka, něco to znamená. Je úroda, zase bůh Baal tím chce něco říci. Kdežto Izrael a jeho víra je úplně jiná. Izrael věřil a říká: „Bůh k nám promlouvá skrze své slovo, které někdo řekne. Zpravidla nějaký prorok, někdo poslaný. Ne skrze přírodní divy, ale skrze své slovo.“ U těch přírodních jevů je to vždycky taková jakási hádanka, ale Bůh k nám nemluví v hádankách. Bůh nám dává jasná pravidla, co máme dělat. Nejjasněji k nám promluvil Ježíš v evangeliu, zase Ježíšovo slovo.

A tak tady právě Izraelité, když děkují za úrodu, tak říkají: „My víme, komu děkujeme. Neděkujeme nějakému Baalovi, ale děkujeme Hospodinu. Bože, buď milostiv a žehnej nám. Protože nám, Bože, dal tu úrodu, tak chceme, abys nám i dál žehnal.“

Co to znamená žehnat? Znamená to svolávat Boží pomoc, Boží ochranu. Je to vlastně jakýsi výraz pokory, kdy člověk říká: „Nestačím na všechno sám. Nemohu všechno zařídit, nemohu se sto procentně zabezpečit, a tak tě prosím, Bože, aby ses mě ujal. Aby ses ujal mě nebo mého manžela, manželky, mých dětí, těch, které mám rád, těch, na kterých mi záleží. Aby ses jich ujal, abys je chránil, abys je provázel svou ochranou.“ To všechno znamená požehnání. Je to výraz pokory, kdy člověk říká: „Nestačím na všechno sám.“ Naopak výrazem pýchy je to, že právě člověk řekne: „Já si to zařídím.“ V tom požehnání vlastně říkáme: „My nejsme schopni si to, Bože, zařídit, a tak tě prosíme o tvoji ochranu, o tvoji pomoc, o tvoji podporu.“

A dál v tom žalmu je vyjádřen úkol, poslání Izraelitů, a dnes můžeme říct všem těm, kteří věří v Boha, v Ježíše Krista, ať poznají všechny národy, jak se staráš, jak zachraňuješ, jak pečuješ. Je v tom vyjádřeno to, že nestačí jenom, že to víme my, ale je to naše poslání, jakási mise, zvěstovat to, aby se to dozvědělo co nejvíc lidí, protože to je důvod k radosti. K radosti z toho, že Bůh se stará, že člověk se nemusí spoléhat na nějaké falešné modly, ale může se obrátit k pravému Bohu.

Potom se tam říká, ať tě vebí národy, kde který národ, v některých překladech se říká pohané, v některých překladech se to zase nazývá jinak. Ten svatopisec tam schválně nepoužívá jeden výraz, jedno slovo, ale jde mu o to, aby vyjádřil a aby řekl: „Jako je každý člověk jiný, tak ta Boží péče je vynalézavá. Bůh se nestará o všechny stejně, ale stará se o všechny. O každého se vlastně stará originálním způsobem a z té péče není vyňat nikdo. Bůh je natolik dobrý, že počítá se všemi.“

A toto jsme vlastně slyšeli i ve druhém čtení. Tam, v tom druhém čtení, ta otázka, jak dál, kudy dál, je nejpálčivější, protože smrtí posledního apoštola vlastně skončila ta možnost ptát se. Dokud žil alespoň jeden apoštol, ten poslední byl Jan, tak se za ním mohli lidé přijít zeptat a říct: „Jak to Ježíš myslel? Tys u toho byl. Tys ho slyšel. Ty víš, co říkal.“ Tuto možnost už nemáme, a Jan i prvotní církve si kladla tu otázku, jak dál. A Jan v té poslední knize Nového zákona ve Zjevení odpovídá a říká: „Bůh má plán. Ten plán pořád pokračuje a spěje ke svému dovršení.“ Bůh nabízí v tom plánu člověku harmonické vztahy a cílem je vybudovat tyto harmonické vztahy – mezi lidmi, člověka s Bohem. Nakolik se to daří nebo na kolik se to nedaří, to je jiná věc, ale ta nabídka tady je. Je pro každého člověka. Ten nový Jeruzalém, to jsme my, všichni dohromady, ale i jednotlivě každý z nás.

Bratři a sestry, v našem životě to plyne kontinuálně, to znamená, něco končí, něco začíná. Když něco končí, je správné poděkovat. Když něco začíná, je na místě položit si otázku, jak dál, kudy půjdu, o co se budu snažit, kudy se budu ubírat, aby mě to vedlo k tomu cíli, abych přijal nabídku, která leží přede mnou.

Všichni mohou spontánně oslavovat Boha

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.05.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

7. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 7,55-60](#); ž. [Žl 97](#); 2. čt. [Zj 22,12-14.16-17.20](#); evang. [Jan 17,20-26](#);

Bratři a sestry, my jsme dnes měli možnost vyslechnout dva úryvky od téhož autora. V prvním čtení jsme slyšeli začátek Skutků apoštolských a v evangeliu jsme slyšeli závěr Lukášova evangelia. V obou těch dílech Lukáš mluví o stejné události. Evangelium končí nanebevstoupením Pána Ježíše, Skutky začínají událostí nanebevstoupení. Ale asi trochu vám utkvělo v hlavě, pokaždé tu událost líčí trochu jinak. Ne, že by se to lišilo, řekli bychom, v zásadních záležitostech, ale spíše se to doplňuje. Nejde o to, že by ta dvě líčení si protiřečila, ale naopak že pokaždé je to podáno z jiného pohledu, z jiného úhlu.

Svatý Lukáš, když dopsal svoje evangelium, tak nebyl rozhodnutý hned pokračovat. Mezi napsáním evangelia a napsáním Skutků apoštolských je mezera několika roků, a v těchto několika letech Lukáš jednak se zase seznamoval s látkou, kterou měl popsat, jednak hledal svědectví těch, kteří u toho byli, protože Lukáš byl Řek a nepatřil mezi apoštoly. A samozřejmě také Lukáš během té doby vykonal jakousi duchovní cestu. Jeho víra se upevňovala, tříbila a šla do hloubky. A proto se ta dvě líčení té stejné události částečně od sebe odlišují. Ale v obou těch úryvcích zaznívá něco podstatného, a sice že apoštolové s radostí se vrátili do Jeruzaléma a očekávali příchod slíbeného Pomocníka, i když nevěděli přesně, jak to bude vypadat a kdy ten Pomocník přijde.

Z toho důvodu, že se mluví v těch úryvcích o radosti, tak církev vybrala na dnešní den žalm, kde se také mluví o oslavách. Je to žalm, který má číslo 47, a ten žalm vznikl jako připomínka oslav, které se každý rok konaly v Jeruzalémě. V Jeruzalémě vždycky na začátku, řekli bychom, občanského roku, si Izraelité připomínali přenesení stánku Smlouvy a archy úmluvy do Jeruzaléma. Když David dobyl toto město, získal toto město, rozhodl se velice slavným způsobem přenést do města archu úmluvy. A ať už při tom samotném přenesení té archy, anebo při těch každoročních oslavách, se velmi troubilo, zpívalo, hrálo. Byly to oslavy, které byly organizované, ale lidé na ně chodili rádi, protože si připomínali Davida, připomínali si, jak Bůh vyvedl jejich praotce z Egypta. Byly to oslavy opravdu radostné, ale organizované.

Ten žalm začínal slovy: „Všechny národy, tleskejte rukama, jásejte Bohu radostným hlasem.“ Tady se mluví zase o oslavách, ale o oslavách jiných, o oslavách spontánních. Protože co má s sebou každý člověk? Co s sebou nosíme v podstatě pořád? To jsou naše ruce. A jestliže se dostaneme do nějaké situace, která nás nějakým způsobem zaujme, nadchne, co uděláme? No, začneme pleskat. Víte, že v mnoha zemích se tleská i v kostelích. Lidé tím projevují svůj souhlas, svoji sounáležitost s tím, co se děje kolem nich.

No, a dál vlastně potom to pokračuje tím, že člověk začne něco volat. Zase buď projevy souhlasu, nebo naopak nesouhlasu, že třeba se mu něco nelíbí. Ale když zůstaneme u těch projevů souhlasu, u té oslavy, tak člověk nejdříve něco volá, a potom začne zpívat. A toto jsou oslavy spontánní, které nikdo neorganizuje, a ten žalmista chce říct: „Bohu se takového oslavy velmi líbí.“ Tam se říkalo „všechny národy“. Vlastně říká: „Nikomu to nebrání. Toto mohou dělat všichni. Všichni mohou spontánně oslavovat Boha.“ To je ta hlavní myšlenka. Spontánně, jestliže cítím, že jsem byl obdarován, jestliže cítím Boží pomoc, Boží požehnání, mám za to děkovat, mám oslavovat Boha. Tak jak mohu, tak jak umím, tak jak mi to jde. Nemám čekat na nějaký povel, na nějaký pokyn, až to někdo nařídí nebo zorganizuje.

A potom se tam dál v tom žalmu mluvilo o dvou darech, které Izraelité dostali. A sice mluvilo se tam o daru země, té zaslíbené země, a o daru víry. A ten žalmista připomíná a říká: „Kdyby nebyla víra, tak ta země by byla k ničemu“, protože i Izraelité si té země v určitých momentech cenili více než své víry. A tak žalmista veden Duchem svatým to vrací do toho správného pořadí a říká: „To hlavní, co máte, je Smlouva, smlouva s Hospodinem, to, že Bůh se přiznal k vám, vy na toto přiznání máte odpovídat vírou. A potom ten druhý dar, ale v pořadí druhý, který jste dostali, je ta země.“

Bratři a sestry, při tom Ježíšově nanebevstoupení se právě taky ukázalo několik darů. Ježíšovo nanebevstoupení je vlastně dar. Jednak apoštolové celou dobu po těch Velikonocích řešili, jestli Ježíš ještě je bude chtít za své učedníky. Vypadá to nenápadně, ale bylo to velmi důležité a pro apoštoly podstatné, to co píše svatý Lukáš na začátku těch Skutků: „Čtyřicet dnů se jim zjevoval.“

Ukazoval se jim. Dával jim tím najevo, já s vámi počítám. Přestože jste se o Velikonocích zabarikádováli ve večeřadle, přestože mě Petr zapřel, přestože jste utekli, jste pořád moji učedníci, moji žáci.“

Ježíš s apoštoly neměl vztahy jenom formální. To je další zmínka: „Když s nimi jedl.“ Jíst s někým, to všichni víme a chápeme, že to je něco úplně jiného, než když se něco vyřizuje na úřadě nebo když člověk má nějaké jednání. Při těch jednáních nabídnou třeba někomu kávu, čaj nebo něco podobného, ale pozvat někoho k jídlu, k obědu, k večeři, to je přece něco úplně jiného. To znamená, že s tím člověkem mám jakýsi důvěrný vztah, blízký vztah. Tak proto to Lukáš zmiňuje a chce tím říct: „Ježíš je nejenom učil, ale byl i jejich přítelem. Ještě i po Velikonocích. Tím zmrtvýchvstáním se to nezměnilo. Ježíš je pořád naším přítelem.“

No, a v tom momentu, kdy Ježíš odchází, tak jak jsem říkal na začátku, odchází, aby udělal místo Duchu svatému, tomu který je nazýván dárce darů, a odchází, aby udělal místo nám lidem, a říká: „Já vám svoje dílo odevzdávám a vy v tom budete teď pokračovat.“

Když Ježíš odchází, tak Lukáš zmiňuje, že se tam objevil oblak. Oblak je v Písmu svatém symbolem, znamením přítomnosti Boha. Když Izraelité utíkali z Egypta, tak tam stál ohnivý a oblačný sloup, který jim jednak svítil na cestu, jednak je chránil, aby na ně Egypťané nezaútočili. Když Mojžíš přijímal Desatero na hoře Sinaj, celá hora byla zahalena oblakem. Když byl vzat na nebe Eliáš, tak zase zmizel v oblaku. Když byl proměněn Ježíš na hoře Tábor, apoštolové viděli oblak. To, že Ježíš se jaksi „ztrácí v oblaku“, že mizí tělesným očím v oblaku, tím chce svatopisec říct: „Ježíš se zase spojil se svým Otcem.“

Ale co ještě tam svatopisec dodává a co je velmi důležité je to, že se tam objevují dva andělé. Bůh posílá své pomocníky, aby člověka navedli na tu správnou cestu. Dva andělé v Lukášově evangeliu se objevují v neděli o Velikonocích ráno v prázdném hrobu, kdy ženy hledají mrtvého Ježíše. A ti andělé jim říkají: „Nehleďte ho tady. Je živý. Nehleďte živého mezi mrtvými.“ A nyní, v tuto chvíli nanebevstoupení, apoštolové podle Lukášova vyjádření hledí k nebi a měli tendenci pořád mít oči upřené k nebi. A ti andělé vlastně (oni jim říkají: „Proč hledíte?“) vrací jejich oči k zemi a říkají: „Ježíš přijde, o toho se nebojte. Přijde Pomocník, to se taky nestrachujte, ale vaším úkolem teď je mít upřené oči k zemi, mít upřené oči k lidem, protože k těm lidem vás Ježíš posílá. Vy jste jeho učedníci. Vy už jste přestali být žáky a vy budete učiteli. Vy už teď budete těmi, kteří povedou druhé. Vy už budete těmi, kteří budou zvěstovat evangelium. Ježíš svoje dílo odevzdal vám a vy ho máte šířit, vy ho máte předávat.“

Bratři a sestry, to co Ježíš předal apoštolům, to co ti andělé připomněli apoštolům hledícím k nebi, toto platí i pro nás. Ježíš předal svoje dílo nám. Teď jsme na řadě my a je na nás, aby evangelium se šířilo skrze nás, skrze naši víru, skrze naše slova, skrze naše skutky. Kéž se nám to s Boží pomocí a pod vedením Ducha svatého daří co nejlépe.

Duch svatý nás přivádí k Ježíši

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

19.05.2013 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Seslání Ducha Svatého

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sk 2,1-11](#); ž. [Žl 104](#); 2. čt. [1 Kor 12,3b-7.12-13](#); evang. [Jan 20,19-23](#);

Bratři a sestry, prožívali jsme v uplynulých dnech nověnu. Připravovali jsme se na slavnost Seslání Ducha svatého. Chtěli jsme se podobat Marii, apoštolům a dalším učedníkům, kteří očekávají. Co to znamená očekávat Ducha svatého, chtít přijmout Ducha svatého?

Je dobré si uvědomit, že člověk potřebuje ve svém životě nějakého průvodce. Průvodcem té naší letošní nověny mimo jiného byla také kniha od Eliase Velly Duch svatý, pramen života. Elias Vella je katolický kněz, františkán žijící na Maltě. A on tady v té své knize o Duchu svatém se snaží mluvit velmi srozumitelně, prokládá to velkým množstvím příběhů a příkladů, aby co nejvíc lidí pochopilo, kdo je to Duch svatý a jak moc ho potřebujeme. Já teď si dovoluji vlastně z toho odcitovat několik myšlenek i několik těch příběhů, abych tak shrnul to, co jsme prožívali na té nověně.

První, co nás napadne, je vůbec: „Potřebuji toho Ducha svatého? Je mi k něčemu?“ A je tady jeden příběh.

Jednou se jistý světec vydal na pouť ke svatyni. Musel projít hustým a divokým lesem. Jak tak šel, zabloudil. Snažil se dostat ven, a proto prozkoumal každý chodník, který by ho z džungle mohl vyvést. Ke svému velkému překvapení narazil na skupinu poutníků, dalších cestovatelů, kteří se také vydali ke svatyni. V duchu se zaradoval, že je zachráněn. Když se k nim přiblížil, poutníci ho prosili, aby je zachránil on, aby on je vyvedl z hustého lesa. Svatý muž odpověděl: „Já jsem vkládal naději do vás. Nyní, když jsme zjistili, že jsme všichni zabloudili, dejme se dohromady a zachráníme se.“ Bohužel ale nikdo z nich se nezachránil. Nenašil cestu z džungle.

Tento příběh chce říct tu skutečnost a zkušenost, že my, lidé, potřebujeme, aby nás vedl někdo další, ale někdo víc než člověk, protože často cesty, které nabízí ostatní lidé, tak nevedou nikam, vedou k záhubě. Ale dokonce i ty cesty, které jsou míněny velmi dobře, ty nabídky, které jsou učiněny nějak upřímně, tak ukazují, že my lidé žijeme v nebezpečí, že se ztratíme. A proto Ježíš říká: „Dám vám Pomocníka, dám vám Přímluvce, dám vám Utěšitele.“ A když takhle Ježíš mluví o té třetí božské osobě, které my zpravidla říkáme Duch svatý, (mimochodem ve staré češtině to slovíčko duch znamenalo totéž, co v současné češtině dech, co žije, dýchá) tak všimněme si, že Ježíš mluví o této třetí osobě z toho pohledu, jak se ta třetí osoba bude chovat, co bude dělat.

My, tady na západě, západní teologové si dali velkou práci, aby třetí božskou osobu zařadili mezi první a druhou, kam patří, jak jsou nastavené ty vztahy, a snažili se lidskými slovy popsat život Boží Trojice. Je jasné, že lidé prostí, neučení, když to slyšeli, tak řekli: „A k čemu to je? My tomu stejně nerozumíme.“

Církev na východě šla jinou cestou. Ta se zaměřila právě na působení Ducha, na jeho účinky, na to, co on přináší, co zprostředkovává, co nabízí. My tady na západě jsme se mnohem víc soustředili na formu a tady k tomu je jiný příběh.

V jisté židovské vesničce se tradoval určitý zvyk. Když obyvatelům hrozilo nějaké nebezpečí, celá vesnice se vypravila za rabínem a prosili ho, aby se modlil za to, aby Bůh odvrátil hrozící neštěstí. Tajemství modlitby ale spočívalo v tom, že rabín musel jít na určité posvátné místo v lese, musel tam zapálit posvátné světlo a pomodlit se speciální modlitbu. Musely být splněny všechny tři podmínky: posvátné místo, posvátné světlo a speciální modlitba. Tradice potvrzuje, že pokud byly splněny všechny tři podmínky, neštěstí bylo od vesnice vždy odvráceno.

Léta ubíhala, starý rabín zemřel a na jeho místo nastoupili další rabíni. Přicházeli před Pána, Hospodina, a takto se modlili: „Pane Bože, jsem tady, na tomto posvátném místě, a zapaluji posvátný oheň. Odpusť mi, Pane, ale posvátnou modlitbu jsem zapomněl. Můžeš mi navzdory tomu pomoci?“ A Pán odpověděl: „Ano. I když se nepomodlíš speciální modlitbu, pomůžu vám.“

Přešla další léta a rabínovi nástupci se modlili k Pánu takto: „Pane, zde jsem, na posvátném místě, ale zapomněl jsem posvátnou modlitbu. Ale zapomněl jsem i to, jak se rozžíná posvátný oheň. Můžeš nám i přesto pomoci?“ A Pán odpověděl: „I když jsi zapomněl tajemství rozžínání posvátného ohně i speciální modlitbu, i tak vám pomůžu.“

Vesnici opět hrozilo neštěstí. Rabín se vydal k Pánu a takto se pomodlil: „Pane, nevím, co se modlil můj předchůdce, ani nevím, jaké světlo používal, aby vytvořil posvátnou atmosféru. Dokonce jsem zapomněl i to, kde je to místo, kam se můj předchůdce chodil modlit. Co mám tedy, Pane, dělat?“ A Bůh odpověděl: „Jen se modli.“ A Bůh neštěstí od vesničky odvrátil.

Tento příběh chce říct hlubokou pravdu. Nesmíme se soustřeďovat na nějakou formuli, ani na místo, ani na další vnější okolnosti. To, co je podstatné, co je důležité pro Boha, je člověk. Člověk, který buď chce anebo nechce, člověk, který prosí.

Když mluví Skutky apoštolů o seslání Ducha svatého tak, jak jsme to dnes slyšeli v prvním čtení, tak se tam tak nějak kulantně říká: „Nastal den letnic a všichni byli společně pohromadě.“ Ale z řeckého originálu vyplývá, že v ten vlastní moment, když na apoštoly a Pannu Marii a další učedníky sestoupil Duch svatý, že seděli. Někdo by mohl říct: „Ale to je taková malichernost.“ No jo, ale z toho opět vyplývá další skutečnost, a sice když seděli, tak se nemodlili. V tu chvíli se zrovna nemodlili, protože zbožný Izraelita, když se modlí, tak stojí. Křesťan zpravidla, když je mladý a zdravý, tak u modlitby klečí. Muslim se uklání. Ale téměř v žádném náboženství není to, že by při nějakých oficiálních a důležitých příležitostech, obřadech, ti lidé seděli. I v mnoha katolických kostelích nejsou vůbec lavice a celou dobu bohoslužby věřící stojí.

Co to znamená, co znamená tato skutečnost, že Duch svatý sestoupil na apoštoly v okamžiku, kdy se nemodlili? Mimochodem oni se nemohli celou dobu modlit, vždyť tam byli deset dnů. Taky museli jíst, odpočívat, taky si vykládali, bavili se. A co to znamená, že přišel v momentě, kdy si zřejmě vykládali? Znamená to, že právě Duch svatý není vázaný na nějaký obřad, není vázaný jenom na nějaké slavnostní chvíle, ale přichází každý den, přichází i v tom, čemu říkáme všední okamžiky, přichází, aby se nás dotknul a aby nás obdaroval.

Apoštolové dostali v tu chvíli hlavně dva dary mimo jiného. Dva, o kterých se tam mluví. Jeden je takový docela na první pohled malý, ale potom při bližším zkoumání velmi důležitý, a ten druhý dar je obrovský, veliký, ten viděli všichni, a to když mluvil Petr a ostatní apoštolové, mluvili svým galilejským nářečím, tak všichni ti lidé, slyšeli jsme vyjmenované národy, které tam byli zastoupeny, tak všichni ti lidé užasli a řekli si: „Vždyť my mu rozumíme.“ Všichni rozuměli naráz jednomu jazyku. Ale co tomu předcházelo? Předcházel tomu takový osobní dar, který dostal každý z apoštolů, a sice odvaha. Dostali odvalu otevřít dveře, které do té chvíle byly zavřené, otevřít dveře, vyjít ven a začít mluvit o tom, že rabi z Nazareta, Ježíš z Nazareta, je Boží Syn a očekávaný Zachránce.

Bratři a sestry, Duch svatý dává různé dary, některé jsou vidět víc, některé jsou vidět méně, ale ten cíl, co Duch svatý chce udělat, tak je to, že Duch svatý nás postrkuje k Ježíši. Duch svatý nás přivádí k Ježíši. Chce nám pomoci, aby naše víra byla ryzejší, aby byla opravdovější a chce nám pomoci i tenkrát, když my se třeba cítíme unaveni, když už cítíme nebo říkáme si, že teď nevím jak dál.

Téměř na konci té knihy je příběh o stole, o starém kuchyňském stole, který spoustu let dobře plnil svůj úkol, dobře sloužil. Ale teď už byl špinavý, pokapaný, a co navíc, odlupovala se z něj barva, protože za ty roky služby pořád na něj přidávali nové a nové vrstvy barvy a už vůbec nevypadal hezky. Ale jeho majitel se rozhodl, že ho nechá opravit a odvezl ho do truhlárny a truhlář začal brousit, začal postupně odstraňovat jednotlivé vrstvy barvy, které tam byly v průběhu let naneseny. Ten stůl to velmi bolelo. Snažil se křičet, snažil se bránit, ale truhlář na to nedbal. Brousil, leštil, lakoval. A po několika dnech usilovné práce se ten stůl objevil v té původní nádherné barvě. A stůl si musel přiznat: „Vždyť já už jsem si vlastně ani nepamatoval, jak jsem vypadal v letech svého mládí, jak jsem byl krásný.“ Duch svatý přichází, aby nás očistil.

To podobenství o tom stole ještě pokračuje. Říká se v něm, že ten stůl se z toho radoval, velmi se z toho radoval, jak je znovu krásný, ale na druhou stranu taky dostal strach a říkal si: „Teď, když mě někdo poškrábe, když mě něčím polejí, tak už nebudu tak krásný,“ a skoro se začal stranit lidí a začal se lidí bát. Ale potom si uvědomil, že ty jeho obavy jsou zbytečné. Proč? Protože věděl, že je zde někdo, truhlář, který mu může vrátit tu původní krásu, ten původní vzhled, který byl na počátku.

Bratři a sestry, Duch svatý je ten, který dává našemu životu jiskru, lesk, Duch svatý je ten, který nás přivádí, postrkuje k Ježíši, ale od nás se očekává, že ho budeme chtít přijmout.

Proč tady jsem a co vlastně tady znamenám?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.05.2013 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nejsvětější Trojice

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Př 8,22-31](#); ž. [Žl 8](#); 2. čt. [Řím 5,1-5](#); evang. [Jan 16,12-15](#);

Bratři a sestry, dnes v žalmu zaznělo: „Hospodine, náš Pane, jak podivuhodné je tvé jméno po celé zemi.“ A teď ten žalmista pokračoval: „Když se zahledím na tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc, hvězdy, které jsi stvořil. Co je člověk, že na něho myslíš, co je smrtelník, že se o něho staráš?“

Ten žalm je velmi starý, je to jeden z nejstarších žalmů a vznikl pro slavnosti, které se odehrávaly v noci. A jsou vlastně dvě možnosti. Ty noční slavnosti s pochodněmi se konaly buď na oslavu vinobraní, anebo na začátku nového roku. Musíme si uvědomit, že tam se slavil Nový rok v podstatě ke konci března. A tady ten žalmista se nechal inspirovat tím, že se podíval nad sebe, na hvězdnou oblohu a ptá se a pokládá si tu otázku, kterou si pokládají lidé odedávna: „Proč tady jsem? Jaký smysl má všechno to, co se děje kolem mě? Jaký smysl má moje snažení? Jakou mám roli, jakou mám úlohu na tomto světě?“ Je to otázka, kterou si pokládali řečtí filosofové, jsou to otázky, které si kladou dnešní lidé a budou si je klást lidé vždycky. „Proč tady jsem a co vlastně tady znamenám?“

A ten žalmista dokáže spojit v podstatě obě myšlenky, které nás napadají. Na jedné straně, když člověk vidí běh dějin, tak si řekne: „Neznamenám nic. Jsem takové to malé kolečko, na kterém v podstatě ani nezáleží.“ Anebo zase jsou lidé, kteří mluví o tom, jak člověk má veliký význam, jak člověk dokáže všechno změnit. V podstatě se ty názory pohybují mezi těmito dvěma, snad řekneme, krajnostmi. A ten žalmista na jednu stranu právě říká: „Ano, uvědomuju si, že nejsem nic, nebo že jsem hodně málo, ale na druhou stranu s tím ‚málo‘ ty, Bože, počítáš.“

A ten žalmista jde ve své úvaze dál a uvědomuje si a říká vlastně: V tom, co vidím, v těch stvořených věcech, mezi těmi stvořenými věcmi je možné udělat takovou čáru, tlustou čáru. Na jedné straně bude stát Bůh a člověk, a na druhé straně budou všechny ty ostatní stvořené věci, to, čemu říkáme příroda živá, neživá, květiny, zvířata, prostě to všechno, co vidíme. A tomu v podstatě říkáme buď zvířata nebo věci nebo rostliny. Ale pokud jde o Boha a člověka, tam používáme označení osoba. A toto toho žalmistu velmi fascinuje. On říká vlastně: Člověk dostal možnost nebo má stejné pojmenování jako ty, Bože. Jsme osobami. Jenom člověk je osobou, originální osobou, originální osobností. Osoba a osobnost není to stejné, ale je to velmi blízké. A tady z tohoto právě ten žalmista je doslova fascinován a je z toho nadšen.

Potom dál právě říká: „Bože, tys to všechno ostatní svěřil nám, lidem, do rukou a my se o to máme starat. Někdy se o to staráme dobře, někdy se o to staráme špatně, jak kdy.“ Musíme si uvědomit, že v té době bylo na světě mnoho otroků a otrok nebyl považován za osobu, ale za mluvící věc, a ten žalmista vlastně mluví tady o tom a říká: „Když jeden člověk ponižuje druhého člověka, tak to je špatně. On se staví proti Božím záměrům, protože každý člověk je osobou.“ A tak i ten žalmista vlastně nějakých asi možná 700 let před narozením Pána Ježíše tady viděl a říkal si: „Chci ke každému člověku přistupovat, že je osobou, že jeho důstojnost je jenom o málo nižší než důstojnost Boží.“

Slavíme slavnost Nejsvětější Trojice. Jak jsem říkal na začátku mše svaté, Bůh není samotář, žije ve společenství tří osob. A co víc, toto společenství těch osob není uzavřené. Není to tak, že by Bůh řekl: „Já si stačím sám. Jsme tři, dost.“ Ale to společenství je otevřené a Bůh říká: „Já zvu tebe, osobo. Zvu tě, aby ses k nám připojil.“ To je poselství dnešní slavnosti, toto nás má naplnit, toto nás má posílit právě třeba v těch momentech, kdy budeme zažívat to, že druzí lidé nás nějakým způsobem ponižují, podceňují. Máme si uvědomit: Bůh je ten, který mi dal jenom málíčko nižší důstojnost, než má sám, a zve mě k sobě, abych s ním prožíval společenství osob.

Bože, děkuji ti za to.

Eucharistie je jídlo pro naši duši

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.06.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

9. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 8,41-43](#); 2. čtení [Gal 1,1-2.6-10](#); evangelium [Lk 7,1-10](#);

Bratři a sestry, možná jste si položili otázku, jak co nejlépe oslavit svátek Těla a krve Páně. V minulosti se ten svátek slavil třeba velmi triumfálně průvody, nebesa, hodně kouře, čtyři oltáře a podobně. Dneska žijeme v jiné době a vracíme se, řekli bychom, k tomu původnímu.

Eucharistie je svátost. Když bychom řekli, že všechny svátosti dohromady vytvářejí jakousi konstrukci, řekli bychom dům, tak eucharistie je střecha toho domu. Střecha chrání celý ten dům, aby se nějak nezbortil, aby do něho nezatékalo, aby ti, kdo jsou vevnitř, aby tam byli v suchu, v teple, v bezpečí. Ale ta střecha potřebuje pod sebou mít zdi a ty zdi zase potřebují mít pod sebou základy. Ta střecha je vrchol té stavby a nesmí chybět to, co tu střechu podpírá. A tak je to i s eucharistií. Kam ji tedy zařadit, co s ní udělat?

V evangeliu jsme slyšeli o předobrazu eucharistie, o tom zázračném nasycení. A Ježíš právě z tohoto vychází a chce říci: „Eucharistie je jídlo.“ Česky se spíš používá ten název pokrm, on je takový vznešenější, ale eucharistie je skutečně jídlo. To znamená, že eucharistie není za odměnu. Samozřejmě vyžaduje se po nás určitá kvalita života a s eucharistií je přímo spojena svátost smíření, kterou se očišťujeme, abychom eucharistii mohli přijímat, ale eucharistii, tu si nikdy nemůžeme zasloužit, na tu nemáme nárok. Je to tedy darované jídlo, darovaný pokrm.

Jako jíme, protože to potřebujeme, abychom mohli fungovat, aby naše tělo mohlo plnit povinnosti, které jsou na nás kladeny, musíme dočerpávat energii, jíst. Nejíme za odměnu, ale jíme proto, že to potřebujeme. A stejně tak je to s eucharistií. Naše duše potřebuje energii, potřebuje posilu, potřebuje někde brát, potřebuje čerpat. Eucharistie z tohoto pohledu není za odměnu, potřebujeme ji.

Bratři a sestry, k čemu ji potřebujeme? Ve druhém čtení svatý Pavel zapsal, jak slyšel, jak probíhala poslední večeře. V listě Korintánům jsou nejstarší slova proměňování. Svatý Pavel u toho nebyl, on to slyšel, a tak zapsal, co mu řekli. A začíná zajímavou „maličkovostí“: „Právě tu noc, kdy byl Ježíš zrazen.“ Mohl napsat: „Den před svým utrpením,“ mohl říci to jakkoliv jinak, ale připomíná zradu. Co to znamená zradit? Zradit znamená uhnout z cesty. Zrádce je člověk, který šel nějakou cestou, zastával nějaké názory. Pak se otočil, ty názory radikálně změnil, popřel a opustil to, pro co žil, opustil tu cestu a přidal se do tábora těch druhých a způsobil škodu na té cestě, kde byl předtím. A Ježíš v tu chvíli ví, co bude, ví, že ty roky práce v podstatě se minuly účinkem, aspoň u některých lidí, u některých jeho učedníků, ale Ježíš nemyslí tady na tyto učedníky, kteří odcházejí, ale myslí na nás na všechny, protože on ví, že budeme potřebovat tu posilu, abychom nezhadili, abychom neuhnuli z cesty.

Bratři a sestry, správný postoj, jak správně oslavit eucharistii, je děkovat za ni - děkovat za ni a přijímat ji, protože Ježíš řekl: „Vezměte a jezte.“ A my chceme dnes udělat obojí. Děkujeme za eucharistii a to děkování prožíváme ve mši svaté. Dnes také budeme přijímat pod oběma způsoby těla Páně i krev Páně a na konec mše svaté bude zase eucharistická adorace, abychom poděkovali, abychom poprosili, ale především máme co nejčastěji Krista v eucharistii přijímat, protože to je to, co on si přeje.

Pošli mě, půjdu já

ThLic. Václav Slouk, kanovník Královské stoliční kapituly sv. Petra a Pavla v Brně

08.06.2013 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Přijetí svátosti biřmování

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 1,1-11](#); 2. čtení [1 Kor 12,4-11](#); evangelium [Mt 25,14-30](#);

Myslím, že příprava byla důkladná. To někteří z vás, co se připravovali tak dlouho, to ještě chodili do školky v té době, kdy začínali. :) A je to pěkné. To vlastně ta příprava trvala tři roky. Víte, mě tak napadlo při tom, jak jsme slyšeli dnešní první čtení, tam vlastně také končila taková tříletá příprava na seslání Ducha svatého. Jestli jsem dobře poslouchal, tak v závěru té přípravy, nebylo to přímo takové zkoušení, to ne, ale ti, kteří měli být připraveni, tak se ptali: „A teď už obnovíš v Izraeli království?“ To byla taková, dneska bychom řekli, trapná otázka, protože tím dali najevo, že nepochopili nic. Celá tříletá příprava ve škole Pána Ježíše jako by byla k ničemu, protože Pán Ježíš celou dobu vysvětloval, že jeho království není z tohoto světa. A oni se ho zeptali: „A teď už?“ A přesto se potom něco stalo a všechno bylo jinak a tito, kteří tu přípravu tak úplně moc nezvládli, v síle Ducha svatého jdou do celého světa a hlásají evangelium.

Takže je dobře, že jste udělali dobrou přípravu, ale příprava skončila a teď má přijít chvíle, kdy začne působit Duch svatý. Vlastně celá příprava možná měla vést k tomu, že se člověk učí dávat Duchu svatému prostor, aby On mohl působit. Či jinak, když se hodně připravím, pak já hodně můžu? Ne. Když se dobře připravím, tak nachystám hodně prostoru pro to, aby Duch svatý mohl.

Já bych v tuto chvíli ještě rád také poděkoval otci Markovi a dalším, kteří se na přípravě podíleli. Myslím tím také třeba rodiče biřmovanců nebo životní partnery biřmovanců nebo kmotry křestní, biřmovací. Vám všem děkuji za to, že jste vlastně svým způsobem přispěli k tomu dnešnímu dni, k jeho přípravě a k tomu, aby Duch svatý mohl v těchto lidech působit.

Tak, to je příprava a teď jde o to, abychom opravdu otevřeli svá srdce Duchu svatému a jeho působení. Určitě je dobré a zase myslím, že ta příprava také k tomu měla směřovat, určitě je dobré, aby člověk uměl něco očekávat. Protože pokud člověk nic neočekává, tak sice může být v určité chvíli překvapen, ale může být překvapen tak, že vlastně to, co se stane, nějak nevyužije. Takže určitě jakési očekávání je namístě. Co můžeme očekávat, když přijímáme Ducha svatého a jeho dary? Myslím, že můžeme očekávat právě ty jeho dary. Slyšeli jsme podobenství o hřivnách a myslím si, že biřmování je takovou jednou velikánskou hřivnou, kterou dostane každý z vás a kterou jsme my ostatní biřmovaní už dostali třeba někdy dřív. Je to opravdu velká hřivna a jednou také na ni budeme dotazováni, až bude hodnocen náš život.

Dary jsou rozmanité, zaznělo zase ve druhém čtení. Určitě můžeme očekávat různé dary nebo toužit po různých darech. Říkal jsem, že v kalendáři dnes máme něco jiného. V církevním kalendáři včera byla slavnost Nejsvětějšího srdce Ježíšova, dnes je památka Neposkrvněného srdce Panny Marie. Když se mluví o srdci, tak se o něm mluví jako o symbolu lásky. A myslím, že i třeba takové to liturgické pozadí této dnešní slavnosti nás může třeba vést k tomu, abychom prosili o dary Ducha, abychom očekávali dary Ducha a mezi nimi třeba ten dar lásky.

Když člověk vlastně dobře odpoví na Boží lásku, když dobře odpoví svou láskou k Bohu, svou láskou k sobě, svou láskou k lidem kolem sebe, tak určitě naplní svůj život.

Takže to je možná jedno, co můžeme očekávat, dary Ducha, mezi nimi třeba dar lásky. Ale my můžeme očekávat nejenom, že něco dostanem. My můžeme očekávat i to, že se s náma něco stane. Papež František, když nedávno uděloval svátost biřmování, tak říkal, že vlastně Duch působí to, že člověk se stává novým člověkem a že to je opravdu něco, co je nové a stálé. On to tam srovnává v jakýmsi novotami, se kterými se setkáváme ve světě. Víme, že když si koupíme nové noviny, zítra jsou nesmírně staré. Dnes si koupíme nové šaty, u mužů za déle, u žen za kratší dobu jsou nesmírně staré a nemoderní. A tak bychom mohli cokoli. Dnes si koupíme auto, a kdybychom ho zítra chtěli prodat, tak už ho prodáme jako staré, jako ojeté, i když bude ojeté třeba jenom málo.

V tom světě, ve kterém žijeme, lidé touží po něčem novém a to nové musí být pořád nové, protože co je dneska nové, už se nám zdá staré. Ale když Duch svatý z nás činí nové lidi, tak to jsme novými lidmi stále, i když se budou měnit módy a zastarávat zprávy, tak přesto my můžeme být stále noví a připraveni pro novou zemi a nové nebe, které je připraveno na věčnost.

Takže to můžeme také očekávat, staneme se novými lidmi. A možná to další a také papež František to říká, chce to, abychom těmi novými lidmi stále zůstávali. To znamená, abychom se snažili žít

novým životem. On tam uvádí takový ten protiklad toho, že lidé dnes mnozí něco dělají, mnozí po něčem touží. Nám by nemělo jít o to, co dělají mnozí, ale o to, co je nové.

Jsou tady už i starší biřmovanci a kdokoliv starší určitě může potvrdit, že lidský život utíká strašně rychle. Možná nějaké chvíle nějaké zkoušky u maturity, to jsou chvíle dlouhé, ale těch v životě moc není. Možná chvíle nějaké nemoci, to jsou chvíle dlouhé, ale jinak lidský život je nesmírně krátký a utíká velmi rychle. Papež František říká, že máme dát život velkým ideálům. Je příliš krátký na to, abychom se zabývali malými ideály, a už vůbec je krátký na to, abychom se zabývali něčím špatným. Opravdu je třeba a nový člověk pro to má nové dispozice, snažit se o velké ideály, o velké věci. Lidé kolem nás možná se budou spokojovat s malými. Svätý otec František říká: „Nebojte se jít proti proudu. Dělá to dobře srdci,“ on říká. Takže i to je něco, co můžeme očekávat. Jsme vybaveni pro to, abychom byli novými lidmi, abychom se nebáli jít proti proudu.

Možná ještě jedno a to není už očekávání, u vás se to, jak pan farář připomněl, už také jakýmsi způsobem stalo. Papež František při tom biřmování taky říká, že člověk vlastně musí mnoho vytrpět, než vejde do Božího království. Určitě být biřmovaným křesťanem znamená být připraven také nést i to, co je obtížné. Dřív, když se udělovala svátost biřmování, tak udělovatel svátosti dával spíš takový symbolický políček, takovou symbolickou facku, která měla být výrazem toho, že ten biřmovanec má něco vydržet. Myslím si, že i ta událost, o které mluvil otec Marek, chce ukázat jednu věc a s tou je třeba počítat. Kde se člověk snaží o nějaké dobro, tak tam určitě tomu Zlému se to nelíbí. A pan biskup mě občas deleguje takhle na udělování svátosti biřmování a nějak v poslední době si opravdu všímám toho, jako třeba pan farář říká: „Víš, je to pěkné, pěkné, ale ty obtíže, které s tím byly spojeny, ty byly velké.“ Nikdo nemluvil o takových obtížích jako otec Marek, to opravdu je událost hodně mimořádná, ale i ta chce naznačit, že tam, kde se člověk snaží o dobro, že to vzbuzuje v mocnostech zla určitě nevoli. Ale je třeba s tím počítat. Bůh nás vybavuje i tím, abychom i v těchto situacích obstáli. Mši svatou mám za vás, biřmovance, kmotry, rodiny, ale i za toho bratra, který byl vzpomenut, i za jeho rodinu. Chci prosit, abyste i v těch těžkých chvílích v síle Ducha svatého dokázali obstát.

A možná ještě poslední. Říká se, že svátost biřmování je svátost křesťanské dospělosti. Jedním z takových rozdílů mezi dítětem a dospělým je třeba to, že dítěti se všechno dává. Všichni dávají dítěti a je to v pořádku. Když se někdo stane dospělým, tak od něho už se něco očekává. Už to není jenom ten, který přijímá, ale který má také dávat. Vy jste dospělými nebo stáváte se dospělými proto, abyste něco dávali. Abyste když se někde říká, že to či ono je třeba udělat, abyste nečekali: „To ti druzí, a to tam ti, a ti by měli...“ Ale člověk by se měl ptát: „A co takhle já?“ A třeba odpovídat, jak odpovídal prorok na Hospodinova slova: „Koho mám poslat?“ A prorok říká: „Pošli mě, půjdu já.“ Takže ne ti druzí, oni, ale já, já v síle Ducha svatého.

Myslím si, že i patron vašeho kostela (i mého kostela, kde já působím, on je stejný), patron našich kostelů tedy také nám ukazuje, že když řekl: „Pošli mě, půjdu já,“ že mohl dojít až na konec světa, aby tam hlásal evangelium. Pro každého z nás ten konec světa je někde jinde, ale úkol je stejný: Pošli mě, půjdu já, třeba až na konec světa. Kéž se tak stane.

Boží Syn nám jde naproti, jako šel naproti truchlící mamince z Naimu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

09.06.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

10. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 17,17-24](#); 2. čtení [Gal 1,11-19](#); evangelium [Lk 7,11-17](#);

Bratři a sestry, dnešní texty narážejí na skutečnost, která je nevyhnutelná. Každý, kdo se narodil na této zemi, jednou zemře. Ty texty také připomínají touhu člověka žít. Ty texty se týkaly těch lidí, kteří byli jejich aktéry, ale ty texty se týkají i nás. Týkají se nás, jak jsem říkal na začátku mše svaté, především také v tom duchovním slova smyslu, aby se nestalo to, že zemřeme dříve duchovně než tělesně.

Pán Ježíš během svého působení vědomě navazoval na to, co Izraelité znali ze Starého zákona. Při rozmnožení chlebě se schválně choval jako Mojžíš. Chtěl tím říct: „Tady je nový Mojžíš.“ A dnes, jak to slyšíme, tak se jeho chování dá, alespoň částečně, přirovnat k chování Eliášově. Ale je zde jeden podstatný rozdíl. Eliáš prosí Boha, aby tomu mrtvému chlapci byl vrácen život. Ježíš doslova nařizuje. Ježíš tady v tuto chvíli nebo tím jednáním chce říct: „Je tu někdo víc než Eliáš.“ Eliáš byl největší prorok, byl taky nakonec vzat do nebe, nezemřel, ale Ježíš chce říct: „Já jsem ještě víc, já jsem Boží Syn.“

Ale vezměme to po pořádku. Ježíš jde. Jeho učedníci možná ani nevědí kam. A pokud vědí kam, že jdou do Naimu, tak nevědí proč. Ale Ježíš to ví velice dobře proč, proč tam jde. Protože v bráně tohoto města, mimochodem to město Naim znamená slast, potěšení, ale ten den, kdy tam přichází Ježíš, tak v tomto městě s tímto názvem měli veliký smutek a v bráně toho města se setkávají dva průvody – jeden průvod, ve kterém dominuje smrt, a druhý průvod, ve kterém je Dárce života, Ježíš. Že je Ježíš Dárce života, to možná jeho učedníci v tu chvíli vůbec netuší, to ví asi v tu chvíli jenom on. Ale Ježíš je jediný z toho průvodu, kdo ví, proč jde do Naimu. Ježíš jako Boží Syn jde vstříc, jde naproti člověku, který trpí, který prožívá nějaké svízele, člověku, který se ptá po smyslu života. Protože ta situace, jak ji tady evangelista vykreslil, tak je situace velmi tragická. Zemřel syn, jediný syn a jeho matka byla vdova.

Tedy původně to vypadalo všechno krásně. Dva zřejmě mladí lidé se vzali a měli spolu dítě, syna. Úkolem otce, manžela v té starověké Palestině bylo zajistit obživu, postarat se o rodinu po hmotné stránce a chránit rodinu, aby neutrpěla její čest. Navenek, venku vždycky mluvil ten otec jménem celé rodiny, ale manžel, otec umírá a žena se ocitá bez ochrany, bez zdroje obživy, ale má pokračovatele rodu. Je zde šance, že ten syn v okamžiku, kdy doroste, zaujme místo svého otce a ty věci se jakýmsi způsobem upraví. Ale dochází k další tragédii a umírá dědic, pokračovatel rodu. Lidsky je to situace naprosto beznadějná, lidsky by se řeklo, všechno je ztraceno.

A velký zástup lidí, kteří doprovázejí tuto truchlící vdovu, truchlící maminku, tak jsou tam vlastně ze dvou důvodů. Jednak chtějí vyjádřit svoji spoluúcast, ale potom oni si dobře uvědomují, že toto by se mohlo stát i mně, toto by se mohlo stát každému z nás. A tak chtějí být společně, protože v tom zástupu se cítí bezpečněji.

A teď se setkávají s Ježíšem. Jejich přítomnost tady na tom rozloučení tu beznadějnou situaci nemůže změnit. Může to změnit jaksi ten dopad na člověka, prožívání, oni mohou poskytnout podporu, ale oni nemohou tomu mrtvému synovi vrátit život. A teď přichází Ježíš. Je zajímavé, že svatý Lukáš v tuto chvíli říká: „Když ji Pán uviděl.“ Je to poprvé, kdy Lukáš ve svém evangeliu nazývá Krista Pánem. On mluví o něm jako o Ježíši z Nazareta, o učiteli a tak, ale Pánem ho nazývá jenom v nějakých velmi důležitých momentech. A je to v tuto chvíli, kdy se Pán chystá vrátit život.

A teď pokračuje svatý Lukáš, zase navazuje na Starý zákon, který říká: „Pohané uctívají modly, které nevidí, neslyší, nehýbou se, nechápou, nemluví. A svatý Lukáš říká: Když ji Pán uviděl (samozřejmě i uslyšel), bylo mu jí líto, pustil tuto, řekli bychom, tuto informaci nebo tuto skutečnost do sebe, a řekl jí... My taky vidíme, často vidíme spoustu věcí, ale nechceme spoustu věcí k sobě pustit, nechceme, aby se nás to dotklo. Někdy je to v pořádku, ale někdy je to velká chyba. Ježíš, Boží Syn, pustí ten smutek té vdovy k sobě a Lukáš to popíše slovy, že Ježíš projevil lítost a řekl jí: „Neplač.“ To je jediné slovo, které vypadá, jako by si z ní dělal legraci. Jako by ji nechápal. Jak by mohla žena, která nemá muže, která přišla o jediného syna, jak by mohla neplakat. Ale Ježíš toto

své slovo „neplač“, tuto výzvu říká schválně, protože ta jeho výzva je obrácena do budoucnosti. Ta žena pláče pro něco, co se stalo v minulosti, ale Ježíš říká: „Ale v budoucnu to bude lepší.“

Bratři a sestry, a to je to důležité, že my často ve chvílích právě těžkostí, zármutku, utrpení, tak se vracíme do té minulosti. Ale Ježíš se obrací do budoucnosti.

A přistoupil k márám a dotkl se jich. Udělal něco naprosto nevídaného, nečekaného. Toto směli udělat jenom lidé, kteří byli v takzvaném pohřebním bratrstvu, protože Izraelita se nesměl dotknout zemřelého. Pokud to udělal, by nečistý, nesměl do Chrámu, nesměl mezi lidi. V podtextu toto nařízení mělo hygienické důvody, protože ten zemřelý mohl zemřít na nějakou nakažlivou nemoc. A tak tu službu toho pohřbení vykonávali lidé z takzvaného pohřebního bratrstva, kteří na jednu stranu byli velmi vážení pro to, co konali, na druhou stranu zase právě nesměli do Chrámu, nesměli na různá shromáždění a podobně. Jejich život byl omezený. A židé to rozšířili, takže ani na ty máry, na ty nosítka si nesměl nikdo mimo těch lidí z toho bratrstva šáhnout. Když to Ježíš udělal, tak to všechno ztuhlo, protože Ježíš opět porušil nějaký předpis, a všichni čekali, co bude dál. Pokud by Ježíš neuspěl, tak by skončil jako učitel, jako rabín. V tu chvíli se jednalo o takovou zkoušku víry těch, kteří byli kolem Ježíše. Oni si museli položit otázku: „Věřím, že to Ježíš může udělat? Věřím, že on je opravdu Bohem poslaný? Anebo jsem si tady něco nalhával a líbilo se mi, co on říkal, pěkně se to poslouchalo a nic víc?“ A Ježíš v tu chvíli udělá něco, co je opět lidsky naprosto zbytečné a neúčinné - mluví k mrtvému a nařizuje mu. Nařizovat mrtvému, aby něco udělal, to lidsky nemá smysl. Ale ten mládenec ho poslechne, protože už je zase živý.

Jak jsem říkal, Eliáš, když vlastně stojí před tím úkolem vrátit život tomu synovi vdovy ze Sarepty, prosí. Prosí, dělá určitá symbolická gesta a říká: „Bože, ty navrať!“ Eliáš neříká: „Já jsem navrátil,“ Eliáš maximálně říká: „Já jsem to vyprosil, ale Bůh navrátil ten život.“ Kdežto Ježíš, Boží Syn, právě tady rozkazuje, přímo říká. A ti lidé, kteří potom odcházejí a říkají: „Veliký prorok,“ oni cítili, že je to víc než prorok, ale neodvažovali se nahlas říct Boží Syn. Odcházeli a ptali se a říkali si: „Co to má znamenat? Co nám tím chce Ježíš říct?“ Jim chtěl říct: „Jsem poslaný od Boha. Jsem nový Mojžíš. Jsem nový Eliáš. Jsem víc než tyto dva, jsem váš Zachránce.“ A otázka, co to znamená, platí i pro nás. I pro nás platí to konstatování, že Bůh navštívil svůj lid.

Jak jsem říkal, tak bych chtěl znovu připomenout, nás se to týká především v duchovním slova smyslu. I v našem životě se často setkávají ty proudy, které vedou ke smrti, to co nás ubíjí, to co v nás ničí život, to co v nás ničí dobro a dobré úmysly, ale zase z druhé strany jdou další proudy, které nás vybízejí, pobízejí k tomu, abychom to nevzdávali.

Bratři a sestry, i v našem životě se to takto setkává. Kdo vyhraje, to je na nás. Je na nás, komu dáme přednost, koho nějakým způsobem oslovíme, ale budme si jisti, ať budeme prožívat jakékoliv utrpení, Boží Syn nám jde naproti, tak jako šel naproti té truchlící mamince a vdově z Naimu.

O svíčce a o tmě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

16.06.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

11. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Sam 12,7-10.13](#); 2. čtení [Gal 2,16.19-21](#); evangelium [Lk 7,36-8,3](#);

První svaté přijímání dětí.

Já půjdu blíž sem za vámi. Vlastně dneska jste středem pozornosti. Zasloužíte si to, protože jste připravovaly dlouho. Dobře jste se připravovaly, plnily jste všechny ty úkoly, všechno to, co jste dostávaly zadané a věřím tomu, že kolikrát se nad tím zapotili i vaši rodiče.

Vy dneska máte na sobě slavnostní šaty, ale máte ještě něco s sebou. Co máte s sebou? Svíčku. A jak je ta svíčka stará? Od vašeho narození, tak jako vy, od křtu. Při křtu tu svíčku držel buď kmotr, kmotra nebo někdo z rodičů. A dneska už si ju nesete sami. Za několik okamžiků tu svíčku dokonce zapálíme. I při tom křtu byla na krátkou chvíli zapálená. K čemu je dobrá svíčka? Aby bylo světlo. Ale vždyť máme elektriku! Dřív nebyla elektrika, správně. Anebo taky někdy i dneska není. Třeba když jsou povodně, ti lidé byli bez proudu. Pak se hodí taková svíčka.

Já jsem si nachystal dva příběhy o svíčce. V tom jednom příběhu vystupuje nějaká holčička, má jméno třeba Klárka, a Klárka byla u prvního svatého přijímání a měla s sebou svíčku. A když přišla potom domů a měli slavnostně prostřeno, tak chtěla svíčku dát na svícen a zapálit, aby jim svítila u oběda. A svíčka říká: „Ne, nezapaluj mě. To bude bolet, já se toho bojím a bude mě ubývat. Ty, nedělej to, Klárko!“

No, tak Klárka si říká: „Tak dobře. Je svátek, tak nebudu svíčku trápit.“ Svíčku postavili na stůl, ale nezapálili ji. Pak ji schovali. No, a za několik dnů se stalo to, že vypli proud a naráz všichni v domě začali zakopávat, neviděli, co leží na zemi, nedokázali najít kliku od dveří a Klárka si vzpomněla, že na stole má ještě svíčku od prvního svatého přijímání. Tak k ní došátrala, našátrala zápalky a chtěla svíčku zapálit. A svíčka zase spustila: „Ty, Klárko, nedělej to. Mně se to nelíbí, mě bude ubývat, a kdo ví, jak to bude. To bude zlý.“ A Klárka říká: „Ale svíčka, která nehoří a nesvítí, je přece úplně k ničemu. Svíčka je k tomu, aby svítila, aby dával světlo, aby ukazovala cestu, aby pomáhala, abychom nebloudili, abychom tady nezakopávali.“

A tak svíčka teda říká: „No tak to teda zkus. Třeba to nebude tak hrozný.“ Tak Klárka svíčku zapálila a svíčce se to nakonec začalo líbit. Za hodinu proud zapnuli, svíčku zhasnuli, poklidili a v podstatě se na všechno zapomnělo. Ale ještě Klárka, než tu svíčku poklidila, když se s ní loučila, tak říká: „Děkuju ti, žes nám posvítla, děkuju ti za to, žes splnila ten svůj úkol.“

Za pár dnů Klárka měla nějakou špatnou náladu. Ve škole se s holkama pohádala, skoro se popraly. Když přišla domů a měla hlídat mladšího bratříčka, tak řekla, že se musí ještě jít na něco zeptat a utíkala ven a celé odpoledne běhala po venku. Vůbec zapomněla na to, že maminka má třeba o ni strach. Když se večer vrátila domů, tak už to vypadalo, že tatínek bude hubovat, ale maminka říká: „Počkej, zkusíme to ještě po dobrém,“ a vzala si holčičku k sobě a říká jí: „Víš, mně se moc líbilo, jaks to vysvětlovala té svíčce, že každý z nás má nějaký úkol. Svíčka má svítit, my máme jeden druhému pomáhat a každému z nás se občas stane, že na ten úkol zapomeneme. Ale je potřeba si to připomínat a je potřeba si říct: „Já budu takové malé světýlko.“ Nejenom dneska, když je ta oslava, když jsou všichni na mě hodní, ale i potom, když budou dny všední, každý z nás má být světýlkem. Světýlko ukazuje cestu, světýlko pomáhá, abychom nezapackali, když někam jdeme. Takže nezapomeňte na to. I vy máte být světýlkem, právě proto, že ponesete v sobě Pána Ježíše, o tom si ještě povíme za chvíli. Máte být světýlkem a máte všem ukazovat, jak máte druhé rádi.“

Tak, já vám ještě, milé děti, dlužím jeden příběh. Bude zase o svíčce, to bude pořád o svíčce dneska. O svíčce a o tmě.

Byla jednou jedna tma. Jak vypadala? Černě, :) ale byla to studovaná tma. Pořád něco četla a jednou se dočetla, že tma nemůže zastínit ani jednu svíčku. To ji pěkně nadzvedlo, to přece není možné. Když se všechny tmy spojí, to by bylo, aby nezahasily jednu svíčku. Tak svolala všechny svoje kolegyně a říká: „Drahé kolegyně, přečtete si, co tady o nás píší, jak jsou naše síly omezené. To přece není možné. My jim ukážeme.“ A začaly plánovat.

Přihlásila se druhá a říká: „No, musíme dobře to promyslet, abysme si netrhly ostudu. Musíme se rozhodnout, co uděláme zaprvé, zadruhé a tak dál. A na které to světlo půjdeme nejdřív.“

Další říká: „To bude problém. Znáte to, elektrická světla, zářivky, reklamy, televizory, já nevím co ještě, video, všechno to svítí.“

Další tma se přihlásila a říká: „Já vím o jedné svíčce. Tam na kraji města stojí takový křížek, a tam vždycky jedna holčička s babičkou chodí večer zapalovat svíčku. Ta svíčka je tam sama, na tu půjdeme nejdřív.“

Tmy řekly: „To je ono. Tam to ukážeme a pak budeme postupovat dál.“ A tak se všechny ty tmy vyvalily. Některé tmy byly velké, černé, některá tma byla spíš jenom taková šedivá, a přišly na kraj toho městečka, tam skutečně stál kříž a u něho hořela svíčka a začaly hned na tu svíčku útočit. Valily se, ty černé napřed, a svíčka nic. Svíčka si v klidu hořela, ten plamínek bral svoji sílu z toho tajícího vosku a tma se snažila dorážet, seč mohla, ale plamínek pořád nic. Už to některé ty tmy chtěly vzdát, ale ta tma, co to vymyslela, říká: „Milé kolegyně, nesmíme se teď vzdát, rozhodující okamžik, musíme vydržet.“

A tak se tam tak různě snažily po celou noc. Střídaly se, když byly ty první unavené, tak nastoupily ty druhé, ale ty už byly takové šedivé jenom a byly menší a nebyly tak bachraté, a tak se valily pomalejc, neměly tolik síly. A zkoušely to do rána, celou noc. Ale naše svíčka si z toho vůbec nic nedělala. Hořela svým klidným plamínkem, kolem ní bylo světlo, to světlo ozařovalo sošku ukřižovaného Pána Ježíše a takhle prošla celá noc.

A nakonec, když už se začalo rozsvěcovat kolem, tak ta tma, co to vymyslela, říká: „Prohrály jsme, utíkejte. Nedá se nic dělat. Prohrály jsme.“ A naráz tmy všechny zmizely. Vzaly nohy na ramena a utekly a svíčka tam pořád byla. Hořela svým malým světýlkem, svým malým plamínkem, a jak vyšlo slunko, tak ten plamínek té svíčky se spojil s tím velkým plamínkem nebo s tím velkým kotoučem slunce a naráz bylo všude spousty světla. A lidé, kteří se probouzeli ten den, říkali: „To je krásné světlo. A dneska to světlo přišlo nějak dříve.“

Takže přeji vám, abyste byli takovým světýlkem, takovým plamínkem, abyste se dokázali spojit s druhými dobrými světýlky a plamínky, abyste nezapomněli na dnešní den a z něho abyste brali sílu, energii, když přijde něco třeba něco těžkého nebo něco, do čeho se vám nebude chtít. Tma je všelijaká, ale svíčka si v klidu hořela, nic si z toho nedělala a přestála všechny ty útoky tmy.

Za koho mě pokládáš ty?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

23.06.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

12. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Zach 12,10-11; 13,1](#); ž. [Žl 63](#); 2. čt. [Gal 3,26-29](#); evang. [Lk 9,18-24](#);

Bratři a sestry, svatý Lukáš líčí událost toho vyznání trošku jinak, než to líčí třeba svatý Matouš. Svatý Matouš říká, že to bylo kousek od města, které se jmenuje Césarea Filipova, tedy vyložené na severu Zaslíbené země. Svatý Lukáš dodává jiné podrobnosti. Znovu musím podotknout, svatý Lukáš u toho nebyl, on tu scénu znal z vyprávění, nevíme koho. A ten někdo si zapamatoval, že se Ježíš o samotě modlil. Ale jeho nejbližší byli v takové vzdálenosti, že to viděli. Apoštolové viděli, jak se Ježíš modlí. Ježíš neříká, pojďte se modlit se mnou, musíte se modlit, nebo podobně, ale oni ho vidí, jak se modlí. To je věc, vidět někoho, jak se vroucně modlí, to je věc, která se zapíše člověku hluboko do srdce. Ten někdo si to pamatoval, pamatoval si to velice dobře.

A když se Ježíš pomodlil, když se v modlitbě setkal se svým Otcem, tak položil apoštolům dvě otázky. Začal, řekli bychom, ze široka: „Za koho mě lidé pokládají?“ Trošku apoštolové si mu nadběhli, protože je vůbec nenapadlo, že to bude nějak pokračovat. Vypadá to jako taková nezávazná debata. My máme rádi nezávazné debaty. Rádi probíráme různá témata, o kterých se domníváme, že se nás až tak nedotýkají. Rádi o tom pohovoříme, rádi řekneme svůj názor. V naší době a v naší zemi je takovým pravidlem, že téměř všichni se vyjadřují téměř ke všemu, i když o tom nemají vůbec žádné vědomosti. Mnoho lidí se domnívá, že je povoláno vynášet určité soudy, a dělají to rádi. A tak i apoštolové se rádi zapojili do této debaty. Vždyť to vypadá, jako že nic, nic se neděje.

Ta druhá otázka už je, jak se říká, mnohem víc na tělo. A oni si naráz uvědomili, že i jich se týká ta první otázka: „Za koho mě lidé pokládají, za koho mě pokládáte vy.“ Ještě chvíli zůstaneme u té první otázky. Proč se to týkalo i apoštolů? No, protože lidé si dělali obrázek o Ježíšovi podle toho, co o něm vyprávěli apoštolové, podle toho, jak se chovali apoštolové, jak jednali. Z toho dalšího vyprávění vysvítá, že Ježíš si nepřeje nějakou, my bychom řekli, reklamní kampaň. Nepřeje si, aby mu sháněli „hlasy voličů“, ale nechává Ježíš všem svobodu, aby se každý rozhodl.

„Za koho mě pokládáš ty?“ Ta otázka je totiž postavena takhle. Ona je v množném čísle, protože kolem Ježíše je minimálně nějakých těch dvanáct učedníků, ne-li víc. Ale patří převést tuto otázku do jednotného čísla: „Za koho mě pokládáš ty? Co pro tebe znamenám?“ A tady už to není tak nezávislé nebo už to není jenom takové povídání bez závazků. Už všichni cítíme, že je to vážné. Člověk by mohl odpovědět, dát nějakou pěknou odpověď, ale oni dobře ví, že Ježíšovi nejde o to, aby dali pěknou odpověď. Ježíšovi jde o to, aby dali pravdivou odpověď.

Bratři a sestry, i po nás církev chce, abychom dali pravdivou odpověď. Nejde o to odpovědět podle nějaké poučky, podle toho, co jsme četli v katechismu nebo co jsme slyšeli v náboženství, či v kostele. Ale jde o to odpovědět podle pravdy, co pro tebe znamenám. To se ptá Ježíš každého z nás. „Jaké mi dáš místo ve svém životě?“ Ježíš se ptá, Ježíš netlačí, Ježíš nechce odpověď za každou cenu. Ono totiž i to, když někdo neodpoví, nebo pokrčí rameny, i to je odpověď. Ježíš nám nechává svobodu a nechává nám čas na rozmyšlenou. Co to znamená? K odpovědi na tuto otázku se máme během svého života vracet častěji, nebo vícekrát. A může se stát, a mělo by to tak být, že pokaždé odpovíme jinak. Ale jinak v jednom smyslu, že Ježíš pro nás bude znamenat čím dál tím víc, že si budeme uvědomovat celou tu hloubku a že půjdeme v té své odpovědi právě čím dál tím víc dovnitř, k jádru tady tohoto.

Ježíš ale hned připomíná apoštolům, že bude trpět. Proč? Proč je na to upozorňuje? Chce jim vysvětlit, že on nebude mesiášem, zachráncem, kterému se bude tleskat, který povede nějakou armádu do boje, ale chce říct: „Já budu zachráncem, který obětuje sám sebe, a tím vás zachráním.“

Ti apoštolové neměli v tu chvíli ještě dobrou představu, nebylo jim zdaleka všechno jasné, a proto je Ježíš upozorňuje na to, jak se to bude vyvíjet. V tu chvíli oni dělali, že to neslyší. Jim se to nelíbilo, jim se to nehodilo, a tak dělali, jako že nic. Nechtěli se ho taky zeptat: „Pane, jak to bude, jak to uděláš?“

Bratři a sestry, i my se nebojme přiznat: „Pane, nerozumím, nevím, co po mně chceš, nevím, jak to bude, ale chci, chci jít za tebou. Chci jít za tebou každý den, chci na sebe brát to, co přijde, to těžké, protože vím, že ty mě posílíš, ale chci si také uvědomovat a být vděčný za tvoje dary. Chci si

uvědomovat, že dostávám každý den mnoho dobrého. Náš život není fronta na kříže, ale dostáváme mnoho dobrého. Potíž je v tom, že víc vidíme to utrpení a méně děkujeme za to dobré, za to krásné, co dostáváme.

Takže zkusme to dostat do nějaké rovnováhy, prosit, ale i taky děkovat a častěji se vracíme k té otázce: „Za koho tě, Pane, pokládám? Co pro mě znamenáš?“

Já chci být vaším přítelem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

30.06.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

13. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 19,16b.19-21](#); 2. čtení [Gal 5,1.13-18](#); evangelium [Lk 9,51-62](#);

Bratři a sestry, začínají prázdniny, doba dovolených, doba cestování a církev nám předkládá úryvky, které se odehrávají na cestě. Církev si přeje, abychom se víc zamysleli v tyto dny, kdy třeba budeme mít více volna, více času, abychom se hlouběji zamysleli nad svým životním putováním, na svojí životní cestou. Slyšeli jsme, že i Ježíš, Boží Syn, některé věci znovu promýšlel. Jako člověk se znovu rozhodoval, jako člověk v sobě obnovoval vůli jít do Jeruzaléma, protože věděl, co ho tam čeká, že tam položí svůj život.

Svatý Lukáš má svoje dílo, svoje evangelium, velmi dobře promyšlené a je tam vlastně taková koncepce, že Ježíš a jeho působení směřuje k jakémusi vrcholu v Jeruzalémě. A tomu podřídil celou osnovu svého evangelia a doslova si tam hraje se slovy. Nejde jenom o slovíčka, ale jemu spíš jde o to, aby čtenář zamyslel a aby si tam dosadil některé pojmy. Pro nás je to už trochu obtížnější, protože neznáme místní situaci.

Lukáš říká: „Když Ježíš měl být vzat vzhůru (neříká do nebe, ale vzhůru), rozhodl se jít do Jeruzaléma.“ A to byl v tu chvíli do kopce. To bylo nahoru. Jeruzalém stojí na takovém pohoří a vlastně všichni, kdo tam přicházejí, tak jdou do kopce. A právě svatý Lukáš tady už tímto chce říct: „I Ježíš jako člověk se rozhodoval pro tu obtížnější cestu.“ I Ježíš jako Boží Syn, jako lidský syn, čelil různým těžkostem, různým překážkám, ale neobcházel je, ale rozhodl se je překonat. A rozhodl se je překonat způsobem, který my máme následovat, který my máme napodobit.

Na té své cestě do Jeruzaléma Ježíš jde přes Samařsko. Samařané, to byl národ, který se tam přistěhoval. Ne dobrovolně, ale byli tam přistěhováni nějakých 700 let před narozením Pána Ježíše, a Židé je neměli rádi. A ti Samařané byli takový ostrůvek. Na severu i na jihu, nad nimi i pod nimi byli Židé. Nad nimi byla Galilea, pod nimi bylo Judsko. Ale jak jsem říkal, Židé je neměli rádi, a pokud to šlo, tak se s nimi vůbec nestýkali. Takový „pravověrný Izraelita“, když musel jít přes Samařsko, tak si to naplánoval tak, že vyrazil ráno při východu slunce, vzal si s sebou jídlo, vzal si s sebou pití, aby do večera zase území Samařska opustil, aby nemusel nic žádat od těch místních obyvatel. Když tedy Ježíš posílá někoho před sebou, aby připravil nocleh, tak jedná přesně naopak. Říká: „Já chci být vaším přítelem.“ Ti, kteří přecházeli za ten jeden den přes to území, tak vlastně říkali: „My s vámi nechceme mít nic společného. Nebudeme se kamarádit.“ Kdežto Ježíš říká přesný opak: „Chci být vaším hostem. Chci s vámi mluvit. Chci u vás přenocovat. Mám o vás zájem.“

A o to překvapivější je jejich reakce. Měli by říct: „Konečně je tu někdo, kdo s námi chce mluvit, někdo kdo nás bere vážně.“ „Ne, jde do Jeruzaléma. Nechceme ho tady.“ Je to reakce překvapivá, je to reakce nelogická. Protože někdo někam jde, to není důvod k tomu, abychom s ním byli v nepřátelském poměru. Ale tady znovu vidíme, jak Ježíš reaguje. Vlastně jedni z nejbližších, Jakub a Jan (to je ten Jakub, tady náš patron) doporučují nebo navrhují svolat oheň. Ještě o tom budeme mluvit. Ale Ježíš to rozhodně nechce řešit silou. Ježíš, i když by se mohl cítit uražený, ponížený, říká: „Pojďme jinam.“ Ježíš, Boží Syn, vnímá všechny ty lidi kolem sebe nejenom jako celek, jako nějakou množinu, jako nějaký balík, ale vnímá člověka jako jednotlivce. Tady nějaká konkrétní rodina řekla: „My vás tu nechceme,“ nebo ti obyvatelé jedné vesnice řekli: „Nenecháme vás tu přenocovat.“ Ale to neznámá, že všichni Samařané jsou nepřátelé, to neznámá, že všichni odmítnout. Ježíš dává možnost každému člověku, aby se vyslovil, aby se nějakým způsobem k tomu postavil, aby se rozhodl podle svého svědomí.

Proč Jakub a Jan navrhují svolat ten oheň? Je to zajímavé. Oni se cítí v tuto chvíli jaksi spojení s Ježíšem a oni to berou tak, že nebyl odmítnutý jenom náš učitel, ale byli jsme odmítnutí i my a je potřeba nějakým způsobem zjednat spravedlnost, to se nedělá. Skutečně byly porušeny zákony pohostinství a to, co navrhuje Jakub a Jan, není z jejich hlavy. Je to ze Starého zákona a odkoukali to od proroka Eliáše. Eliáš, který vedl takový zápas na hoře Karmel, kdy Eliáš jako jediný zastupoval Hospodina a proti němu stáli proroci a kněží boha, modly Baala. Obojí připravili zvíře k oběti, připravili hranici, ale nezapalovali oheň. Bůh, který zapálí, který sešle oheň, je Bůh pravý. A v životě proroka Eliáše víckrát se mluví právě o ohni a o tom, že ten oheň je znamením pravého Boha. Takže Jakub a Jan se odvolávají na Starý zákon a domnívají se, že je to tak úplně v nejlepším pořádku. Ale Ježíš právě říká: „Ne, už jsme někde o kus dál. Je potřeba se posunout.“

Vraťme se teď ale k prvnímu čtení a k tomu, co jsme tam slyšeli o Eliášovi. Eliáš je poslán, aby povolal svého nástupce, žáka Elisea. Ta volba je naprosto překvapivá. Za prorockého učedníka bude povolán sedlák, statkář. Dvanáct spřežení byků. Je jasné, že u toho Eliseus nebyl sám, tam s ním byli lidi. Eliseus to řídil, rozkazoval a on se má teď toho všeho vzdát a stát se žákem, tedy tím, kdo bude poslouchat, kdo bude přijímat rozkazy od Eliáše. To je změna ne o 180, ale o 360 stupňů, a dokonce ani Eliáš tomu nevěří. A když Eliseus říká: „Budu tě následovat, ale dovol mi, abych se rozloučil,“ tak Eliáš v tom vidí možnost, kličku, za pomoci které Eliseus uteče. Eliáš si říká: „Už se nevrátí.“ Sice mu řekne: „Jo, běž, udělej, vrať se,“ ale pak hned dodá: „Já jsem udělal, co jsem udělat měl.“ Eliáš nevěří, že Eliseus by byl ochoten udělat tuto změnu. K jeho velkému překvapení Eliseus se vrátil a stal se jeho žákem a později jeho pokračovatelem.

Tedy, bratři a sestry, co nám všechny tyto myšlenky chtějí jí říct? Bůh, Boží Syn Ježíš nás volá. Volá nás k tomu, abychom se s ním setkali. Ježíš celým tím svým působením říká: „Chci být vaším přítelem.“ A co je zajímavé, on nás nevolá tak, jako volal Eliáš – hodil na něho plášť, řekl: „Pojď.“ Ježíš, Boží Syn, nás volá úplně jinak. Stojí přede dveřmi – přede dveřmi v nějaké samařské vesnici - a říká: „Prosím vás, nechte mě tady přenocovat.“ Když mluvíme o těch Samařanech, samařské ženě u studny řekl: „Prosím tě, dej mi napít.“ A takhle Ježíš pokračuje celé své veřejné působení. Ježíš nás volá, ale na druhé straně dělá to způsobem, který velmi překvapuje. On nás vlastně prosí. Prosí, abychom ho následovali. Upozorňuje, jak jsme to slyšeli tam dál, ty lidi, kteří se mu třeba sami nabízejí: „Ano, já tě vezmu, ale počítej s tím, že to bude vyžadovat nějakou námahu. Počítej s tím, že z toho mého následování plynou nároky. Počítej s tím, že nemůžeš mít všechno.“

Asi nejvíc je to vidět u toho posledního přirovnání o pluhu a o člověku, který se otáčí. Oráč, který orá a chce mít dobře zorané to pole, tak se musí dívat dopředu. Nemůže se dívat za sebe. To by bylo klikaté, ty brázdy by se křížily. To by dopadlo hrozně. Ten přírůbek všichni znali v Ježíšově době a dobře pochopili, co tím Ježíš myslí. Ježíš na jednu stranu chce říct: „Nikdy nemůžeš mít všechno. Buď se budeš dívat dopředu, nebo se budeš dívat dozadu. Na obě strany naráz to nejde.“ A Ježíš říká: „Ale přece to, co hlavně potřebuješ, to co nějakým způsobem tě v životě pozvedá, je ten pohled dopředu.“ Ano, člověk vzpomíná na to, co bylo, a taky z toho může žít, ale to hlavní, co nás nějakým způsobem drží v našem životě, je ten pohled dopředu, k tomu, co přijde, k tomu cíli, k tomu k čemu směřujeme.

A Ježíš chce říct: „Mám pro tebe povolání, mám pro tebe cestu. Nabízím ti cíl.“ Každá ta cesta se dělí na etapy a Ježíš říká: „Já s tebou budu v těch etapách lehkých i v těch etapách těžkých, krátkých, dlouhých. Budu s tebou. Nabízím ti, že tě budu provázet. Vidím tě, jako jedince. A dokonce když odmítneš jednou, já přijdu podruhé.“ I toto tam totiž sleduje svatý Lukáš. Na konci evangelia, když se Ježíš loučí s apoštoly, než vstoupil do nebe, tak říká: „Budete mými svědky v Jeruzalémě, Judsku, Samařsku, ano, až na konec světa.“ Tedy jinými slovy apoštolové jsou za nějaký krátký čas posláni znovu do Samařska a znovu vlastně Ježíš jim říká: „Běžte i k těm, kteří tenkrát odmítli, a znovu jim řekněte: „Bůh je ten, který vám nabízí svoje přátelství. Bůh je ten, který vám nabízí svoje povolání. Na vás je, abyste ho přijali.“

I k nám, bratři a sestry, takto Bůh přichází opakovaně, i k nám takhle přichází se svou nabídkou a čeká, co my s tím uděláme.

Cyril a Metoděj se nenechali ovládnout malomyslností

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

05.07.2013 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost sv. Cyrila a Metoděje

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 61,1-3](#); 2. čtení [2 Kor 4,1-2.5-7](#); evangelium [Lk 10,1-9](#);

Bratři a sestry, všechny texty Písma svatého, které jsme slyšeli, se velice dobře hodí k tomu dnešnímu svátku, k tomu životnímu příběhu Cyrila a Metoděje. A pro nás jako věřící je důležité právě vnímat jejich život pohledem Písma, tou optikou Písma, jak se někdy říká. Protože tyto dva významné muže se snaží přivlastnit si dneska kde kdo. Kde kdo se snaží nějakým způsobem se opravdu u toho, jak se říká, přihrát a snaží se nějakým způsobem tam do toho vpasovat nějaké svoje myšlenky, eventuálně nějaký svůj prospěch. Ale je potřeba, abychom my je vnímali jako dva věřící lidi, jako dva muže, kteří se rozhodli hlásat evangelium. To byla ta nosná myšlenka, to bylo to, co je vedlo, to, co je posilovalo, to, co jim nějakým způsobem svítilo na cestu.

Ve druhém čtení z listu apoštola Pavla Korintánům jsme slyšeli několik vět, které jsou velmi známé, o tom, že ze tmy zazářilo světlo, o tom, že Kristus je Pán, o tom, že poklad víry máme v nádobě hliněné. To všechno se na těch bratrech jakýmsi způsobem naplnilo. Ted' nemám na mysli, že jejich víra by byla slabá, ale že často ti, které oni učili, ti, pro které se namáhali, ti, pro které pracovali, tak měli tu víru v té hliněné nádobě.

Celá ta jejich mise začala velmi zajímavě. Vlastně tady bylo jakési knížectví, sice velké, ale to knížectví cítilo, že něco potřebuje, protože ze západu se sem valila armáda, valili se sem lidé, kterým šlo o to získat to území. Oni to neřekli takhle, ale oni řekli: „Vy nejste křesťané. Vy nejste křesťané, a proto my vás nějakým způsobem tady zabereme.“ A tak ti naši prapředkové pochopili, že ať chtějí nebo nechtějí, budou muset nějakým způsobem to křesťanství přijmout. A prvně tedy řekli: „Dobře, tak nám toho Boha zvěstujte,“ a ze západu sem začalo přicházet spousty kněží. Tady byli kněží z Bavorska, z Německa, prošla tady iroskotská mise. A to nebylo tak, že by ti, kteří sem přicházeli, neznali ten slovanský jazyk. Jistě, mělo to své limity, ale oni se domluvili s těmi, kteří tady byli. Ale to, co nějakým způsobem těm našim předkům se nedařilo přijmout, byla vůbec ta mentalita, způsob, jakým to evangelium bylo hlášáno. Bylo jim hlášáno z vrchu, bylo jim nějak jako nařizováno. A oni cítili, že to přece není ono, protože Kristus působí úplně jinak. Když chtěl někam přijít, poslal před sebou... To je to. Evangelizátor, ten, kdo zvěstuje evangelium, on není pánem toho evangelia, ale je služebníkem nebo má být služebníkem evangelia. Nezvěstuje sebe, ale zvěstuje Krista, nebo má zvěstovat Krista. Bohužel ne vždycky to tak je.

A ti naši prapředkové pochopili, že je potřebí, aby tady byl biskup. Aby tu byl biskup, který by rozuměl. Tam se říká rozuměl, ale nejde jenom o jazyk, jde právě o tu mentalitu a jde o biskupa, který by byl skutečně podle evangelia, podle toho, jak si to Ježíš přeje. A prvně se obrátili do Říma se svojí žádostí, protože skutečně to území tady, na kterém my žijeme, padalo pod pravomoc papeže, do Říma. A papež neměl odvalu biskupa poslat, protože se bál Němců z Bavorska a takhle, a v podstatě neodpověděl. A tak vyslali poselstvo na východ do Byzantské říše. A co ti udělali? Ten císař Michal III. poslal, ale neposlal biskupa. Tedy když sem přišli Cyril a Metoděj, tak první co bylo, bylo zklamání, zklamání z toho, že nepřišel biskup. Na druhém místě byla teda radost, že přišel vůbec někdo, že někoho poslali. Takže oni to měli velmi těžké. Oni museli svoje okolí získat, oni museli svoje okolí přesvědčit o svých kvalitách, o tom, že to myslí upřímně, že přicházejí s těmi nejlepšími úmysly a že sami jsou ochotni připravit půdu někomu, kdo přijde po nich. Nikdo z nich nemyslel na to, že by se některý z nich stal tím biskupem.

Bratři a sestry, velmi se tady hodí právě ten začátek toho druhého čtení: „Když jsme pověřeni službou, nenecháváme se ovládnout malomyslností.“ To bylo první, co bylo, když oni sem přišli, tak je mohla ovládnout malomyslnost toho, že lidsky se to nedá zvládnout. Ale oni sem nepřišli hlásat sebe, ale přišli hlásat Krista, a proto je ta malomyslnost neovládla, protože věděli, že když jsme pověřeni službou, nenecháváme se ovládnout malomyslností, protože nám Bůh milostivě pomáhá.

A tak se dali do práce a ta práce trvala dlouho a oni vlastně celou tu dobu, co tu byli, jakýmsi způsobem kladli základy, stavěli základy. Základ je něco, co není vidět, co je schované, ale pokud nemá stavba základy, všichni víme, jak to potom končí. A tak oni stavěli základy a vlastně několikrát začínali znovu a celou dobu museli přesvědčovat, jak jsem říkal, nejdřív ty Slované, potom i svoje okolí, že to myslí dobře. Že jim nejde o to, aby oni si tady vybudovali nějaké svoje impérium, že jim

nejde o to, aby uchvátili moc, že jim nejde o to, aby někoho proti někomu štváli, ale že jim jde skutečně jenom a jenom o evangelium a o to přinést to světlo, o kterém zase píše svatý Pavel.

Bratři a sestry, postavili ti dva ty základy tak dobře, že skutečně na tom stojí ta stavba církve u nás ještě dnes. Postavili základy tak dobře, že na tom stojí nejenom víra, evangelium, ale stojí na tom i kultura a stojí na tom další věci – vzdělanost a tak dále. Ale to už je úplně jiná kapitola. Vnímejme Cyrila a Metoděje jako dva lidi, kteří dali svůj život skutečně do služeb evangelia. A to není fráze.

Nepředstavujme si je jako dva nějaké velikány jako v tom smyslu, že by to byli hrdinové, kteří nikdy nezaváhali. Spíše si je můžeme představit skutečně jako slabé lidi (vždyť ten Cyril, Konstantin byl často nemocný), jako slabé lidi, ve kterých často byla malá dušička, jako lidi, kteří se častokrát ptali: „Pane, a co chceš, co máme udělat?“ anebo: „Pane, jak to máme udělat?“ Ale představujme si je vždycky jako lidi hledající, jako lidi, kteří mají víru. Oni vědí, že ta víra je darem a mají naději a nikdy se nenechali ovládnout malomyslností. To ať je nám takovým velkým světlem a vodítkem, když na tyto dva bratry budeme vzpomínat a když se necháme inspirovat jejich příkladem.

Nebojme se patřit mezi 72 učedníků

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.07.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

14. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 66,10-14c](#); 2. čtení [Gal 6,14-18](#); evangelium [Lk 10,1-12.17-20](#);

Bratři a sestry, ve 20. století vlastně vznikla úplně nová situace. Vznikl fenomén, jev, cest za poznáním, cest za tím, aby člověk něco viděl, aby nějakým způsobem obohatil svoje nitro, eventuálně aby si odpočinul. Do té doby vlastně všechny cesty, které konali obyčejní lidé, třeba i v době Pána Ježíše, měly nějaký význam a šlo o to, aby ta cesta přinesla nějaký užitek, nějaký prospěch. Význam v tomto smyslu, aby ta cesta byla prospěšná, něco prodat, něco koupit, něco vyřídit a podobně. A v tomto smyslu vlastně i Ježíš posílá učedníky. Ovšem on je neposílá, aby oni získali prospěch pro sebe, ale aby přinesli prospěch druhým.

Svatý Lukáš začíná tím, že Pán ustanovil ještě jiných 72 učedníků. Co to je to „jiných“? Je to na rozdíl od těch dvanácti. Je to zajímavé. Těch dvanáct, říká Lukáš, ustanovil pro to, aby byli s ním. Těch sedmdesát dva ustanovil pro to, aby šli. Oboje ustanovení má stejné důsledky, v cíli je to stejné, ale prostředky jsou jiné. A tak to je, že každého člověka Bůh volá, každému nabízí věčný život, ale ta cesta k tomu je pro každého člověka originální.

Proč sedmdesát dva? No, je to číslo velmi symbolické. 72 bylo starších v Izraeli, 72 bylo členů velerady a Izraelité věřili, že na světě je 72 národů. A především o toto spojení jde. Jde o tu kombinaci těch 12 kmenů Izraele a 72 národů. Ježíš tady touto symbolikou chce říct, že jeho evangelium se neomezí pouze na ten vyvolený národ, ale tam že to začne, ale bude to pokračovat.

Svatý Lukáš tady v těchto místech předkládá takový velmi zajímavý obraz. Všichni ten obraz známe. Když člověk vezme kámen a hodí ho do vody, tak ten kámen nebo kamínek do vody padne a začnou se šířit kola vlnek a neustále se ty okruhy, ta kola rozšiřují. A toto za pomoci slov líčí svatý Lukáš ve svém evangeliu. Jde mu o to podat tu zvěst o tom, jak se evangelium, Ježíšovo učení, jak se šíří a jak se do toho zapojuje čím dál tím víc lidí.

Ještě navíc k tomu ta symbolika je ještě propracovanější. Sedmička a dvanáctka jsou čísla plnosti, a těch 72 je násobek dvanácti. Takže je to takové jako spojené. To je další věc, kterou Lukáš chce zdůraznit, že člověk žije v propojeném světě, že se to nedá nějakým způsobem rozdělit, ale že se to prolíná, že to přechází a že všechno souvisí se vším.

Kdo je těch 72 učedníků? No, my neznáme ani jedno jméno, nikoho z nich, ale Ježíš tím chce říct, že to jsme my všichni. Každý z nás se může počítat mezi těch 72 učedníků. Ježíš nás tedy posílá a říká: „Žeň je sice hojná, ale dělníků málo. Proste proto Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň.“ A ještě předtím říká Lukáš, že je posílá všude tam, kde chce Ježíš sám přijít, do všech měst a míst. Tím slovem měst a míst je zdůrazněna zase ta propojenost. Těmi městy se myslí domy, tedy sféra soukromá, a místy se myslí sféra veřejná. Dům je místo, kde se cítíme v bezpečí, kde jíme, kde spíme, kde odpočíváme, kde máme svoje pohodlí. I tam Ježíš chce přijít, chce se nás tam dotknout. Ale chce se dotknout i toho, co žijeme na veřejnosti.

Tady to působení těch 72 učedníků se dá přirovnat k tomu, jako když zemědělec jde a rozsévá nějaké semeno. Vždycky tady to rozsévání je spojeno s určitou námahou, starostí, očekáváním. A Ježíš ale naráz mluví také o žních. Když rolník sklízí, když jsou žně a rolník sklídí, tak má radost, protože se urodilo, jeho život bude zabezpečený. A Ježíš to tady záměrně zase spojuje a říká: „Já vás posílám rozsévat. Tedy chci po vás určitou práci, určitou námahu, ale zažijete při tom taky radost a budete naplněni.“ A to je to, o co tady asi jde nejvíc, že ten Ježíšův úkol člověka naplňuje. Na jedné straně tedy se od nás vyžaduje, abychom napřeli svoje síly, ale na druhou stranu potom člověk zjistí a řekne: „Vždyť já jsem u toho šťastný,“ nenapadá mě jiné slovo, než znovu říct, mě to naplňuje.

Říká: „Posílám vás jako ovce mezi vlky.“ Každého nás napadne, ten vlk je nepřítel ovce, vlk trhá ovce. Ježíš to taky několikrát říká, ale vůbec v Písmu svatém je vlk chápán jako individualista, jako egoista, ten, kdo prostě se zajímá jenom o svou potřebu. Kdežto ovce je chápána jako tvor, který je velmi užitečný, který za svého života dává vlnu, dává mléko, no a po své smrti dá maso a kůži. Jako tvor tedy maximálně užitečný. A Ježíš chce říct: „Nedívejte se na to, že někteří se chovají egoisticky. Z nich si neberte příklad.“

„Nenoste měšec, ani mošnu, ani opánky.“ To jsou další obrazy, které znamenají jakési zabezpečení. Měšec je jistota boháče. Když se boháč vydává na cestu, vezme si peníze a řekne si: „Nemusím si brát mnoho zavazadel, protože když mi bude něco chybět, tak si to koupím. Mám svoje peníze, svoji jistotu.“ Naopak chudý člověk si vezme tu mošnu, u nás třeba kufr, a zabalí si do toho oblečení, zabalí si do toho jídlo a řekne si: „Ať si vezmu co nejvíc věcí z domu, protože nemám mnoho peněz, ať tam v té cizině nemusím mnoho utrácet.“ V době Pána Ježíše ti chudí lidé v tom nosili svoje věci, eventuálně do té mošny si mohli uložit dary, které dostali, především jídlo. A Ježíš říká: „Toto nechte doma. To nebudete potřebovat.“ Jinými slovy, odložte svoje falešné jistoty.

A potom překvapuje a říká: „Neberte si ani opánky, sandály.“ Obuv, která byla celkem běžná, ale znamenala už také určitý vyšší standard. A ty opánky, boty, nikdy nenosil sluha nebo otrok. Ti museli chodit vždycky bosí. A Ježíš tady chce po těch, kteří se vydávají na cestu, aby mluvili o něm, tak jim vlastně říká: „Každý ten krok, který budete cítit ve svých chodidlech, vám má připomenout, že jdete v mém jménu. Že na té cestě nejste kvůli sobě, ale kvůli mně. Je to vlastně takové viditelné znamení, které Ježíš žádá pro tuto chvíli. Ježíš poslal ty učedníky dvakrát, a podruhé už jim řekl, aby si vzali opánky, aby si vzali hůl do ruky a tu mošnu s sebou. Ale tady poprvé měli zakusit, a taky jsme to slyšeli na konci toho úryvku, že se vrátili, byli šťastní a říkali: „Nic nám nechybělo. Pane, skutečně to bylo tak, jak tys nám to slíbil.“

Posílá je po dvou. Jednak dva jsou znamením spolupráce a jednak v té době platilo, že každá důležitá výpověď musela být potvrzena alespoň dvěma svědky. Nestačilo, když jeden člověk něco řekl. Aby to mělo váhu, museli přijít aspoň dva.

A nakonec Ježíš dává takové zvláštní ponaučení: „S nikým se cestou nepozdravujte.“ Co to znamená? To neznámá, že by měli mlčet nebo že by neměli odpovídat na pozdrav. Ale to pozdravování se byl celý takový rituál – rituál, který byl velmi dlouhý, a končil tím, že ti dva lidé, kteří se pozdravovali, usedli k jídlu. Bylo to tedy na několik hodin. Vlastně tam byly přesně předepsané otázky. První se zeptal, druhý odpovídal, pak tu stejnou otázku položil zase ten druhý tomu prvnímu, ten odpovídal... Bylo to na dlouho. Bylo to zdvořilé, bylo to zajímavé, pěkné, ale bylo nemyslitelné, aby ten rituál byl přerušen třeba v polovině nebo takhle. A proto Ježíš říká: „Toto nezačínajte. Tyto formality nechte stranou. Tady jde o mnohem důležitější věc. Když někde vejdete do domu, napřed řekněte: ‚Pokoj tomuto domu.‘“ Hebrejsky je to to Šalom. V tom pozdravu je jednak svolávání Božího požehnání. Je to přání v tom smyslu jako blahopřání, když my někomu říkáme nějaké blahopřání, ale je to taky prosba, je to touha. Kéž sestoupí ten pokoj, kéž tady skutečně je.

Máme si, bratři a sestry, uvědomit, že tento vnitřní pokoj je hodnota nejvyšší. Lidé často v tomto nemají jasno. Nevěřící lidé dávají nahoru to zdraví: „Hlavně to zdravíčko!“ Ano, zdraví je velmi důležitá hodnota, ale ne nejvyšší, protože pokud člověk má v sobě tento pokoj, klid, tuto vnitřní sílu, vnitřní vyrovnanost, potom dokáže zvládnout i ty nepříjemné situace, které s sebou přináší třeba ta nemoc. Ale pokud v sobě nemá vnitřní sílu, vnitřní pokoj, vnitřní radost, tak i když bude zdravý, jak se říká, jak řípa, i když po materiální stránce mu nebude nic chybět, ten člověk bude štvancem. Pořád ho to bude hnát dál a dál, pořád bude nespokojený a pořád, a vlastně nebude vědět co, protože chybí ten vnitřní pokoj. A tak vlastně ten, kdo má zvěstovat Ježíše, připomíná tady tuto nejdůležitější hodnotu.

Teď kousek přeskočíme. „Když přijdete do některého města a přijmou vás tam, jezte, co vám předloží, uzdravujte tamější nemocné a říkejte jim: ‚Přiblížilo se k vám Boží království.‘“ Dostáváme se k tomu jádru, proč je Ježíš posílá. A tady je velice zajímavý sled těch událostí. První, co je, říká: „Sedněte si s nimi k jídlu. Přijměte jejich pozvání.“ Host na východě, na Středním východě, ale i dneska v severní Africe, ale i jinde, je osoba „posvátná“. Když budou mít málo jídla, ti domácí, dají najíst hostovi. Když budou mít jedinou postel, tak ji ti domácí vyklidí a bude na ní spát host a oni budou spát na zemi, protože host je „někdo“. Ale všichni to známe, když sedneme k jídlu, tak se prolomí určité bariéry. Znáte to, třeba když je svatba, tak je ta oficiální část, všichni jsou nastrojeni a takhle, ale když se sedne k obědu, tak už potom začnou muži odkládat saka, povolí kravatu, rozepnou knoflík u krku, už je to takové neformální. A Ježíš říká: „Začněte stavět na tomto, že k sobě budete mít blízko jeden k druhému. A potom projevte zájem o to, co je nemoc, uzdravujte ty nemocné.“ V originále, tam se říká: „Pečujte o ně.“ Což jako uzdravujte, pečujte, není to stejné, ale znamená to projevit zájem o problémy, o těžkosti, o to, co je trápí, a jak se říká, přiložit ruku k dílu. V té péči o nemocné znamená tedy něco udělat. A potom, teprve poslední, je říkejte: „Přiblížilo se k vám Boží království.“ Je zajímavé, že to slovo je úplně na konci, to slovo je poslední.

Bratři a sestry, jak jsem říkal, mezi těch 72 učedníků se má počítat každý z nás, pro každého z nás je tam to místo. Každý z nás je povoláný k tomu, aby rozséval, každý z nás tím pádem tedy zakusí nějakou námahu, ale každý z nás je povoláný k tomu, aby zažil, zakusil radost ze sklizně, každý z nás je povoláný k tomu, abychom se cítili naplnění v tomto poslání. Nebojme se patřit mezi 72 učedníků.

Jdi a stejně jednej i ty

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.07.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

15. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dt 30,10-14](#); 2. čtení [Kol 1,15-20](#); evangelium [Lk 10,25-37](#);

Bratři a sestry, prožíváme období dovolených, prázdnin, období cest a církev nám zase předkládá jeden příběh, který se odehrál na cestě. Jednak je to Ježíš, který jde do Jeruzaléma, a jednak celé to podobenství se odehrává na cestě mezi Jeruzalémem a Jerichem. Ale nejde tady o tuto konkrétní cestu, ale jde tady o naše životní cesty.

Všichni jsme asi to podobenství už slyšeli a všichni jsme slyšeli nějaký výklad k tomuto podobenství. Často ty výklady jdou směrem: ten člověk, který tam byl zbitý a kolem kterého chodí nějací lidé, ti lidé mají třeba nějaké vznešené úmysly, vznešené cíle, ale pro ty vznešené cíle nechtějí přerušit cestu, nechtějí se zastavit, eventuálně nevnímají okolí. Tento výklad je možný, je užitečný, ale není to tak, jak to Ježíš myslel. Ježíš to myslel jinak, jak, se pokusím vysvětlit.

Za Ježíšem přichází člověk, který teda nemá zcela čestné úmysly vůči Ježíšovi. Z toho, jak ten člověk mluví (je znalec zákona), jak se vyslovuje, vyplývá, že tento člověk má o sobě velmi vysoké mínění. Zakládá si jednak na svých znalostech a zakládá si na kvalitě života, jakým on žije, a domnívá se, že on je nejlepší, že on je dokonalý, že mu není co vytknout.

Je zajímavé, že první položí otázku on, a Ježíš odpoví otázkou. A znalec, protože on o sobě říká: „Já jsem znalec,“ znalec odpoví. A odpoví, můžeme říci, dobře: „Miluj Boha nadevšechno, bližního jako sám sebe.“ Teoreticky to zná, teoreticky ví, kde to najít, ale praxe nějakým způsobem pokulhává. Navíc on chce slyšet od Ježíše pochvalu. On chce slyšet: „Ty seš dobře!“ A pořád Ježíš ne a ne se vyslovit v tomto směru, a proto on se ptá znovu. Chtěl se ospravedlnit. Chtěl slyšet to, že ty budeš zachráněný, ty jsi v pořádku, a proto se ptá: „Kdo je můj bližní?“

Tento znalec zákona je jakýmsi reprezentantem těch lidí, kteří se domnívají, že spásu si lze odpracovat, že budu tak dobrý, že Bohu nezbude nic jiného, než aby mi tu spásu dal. Prostě bude muset, protože můj výkon je tak dokonalý, že už snad ani lepší být nemůže. Ale Ježíš se ho snaží přivést k úplně jinému pojetí spásy. Ježíš celým tím podobenstvím mu chce vysvětlit, že záchrana je dar. Ano, člověk musí přiložit nějak ruku k dílu, nesmí být lhostejný, ale z Boží strany je tady tento dar. Jedná se tady vlastně o jakési spolupůsobení lidské vůle a Božího daru.

Ta otázka: „Kdo je můj bližní,“ často lidé chápou tuto otázku jako: „Koho mám mít rád?“ Bližní je ten, koho mám mít rád, a my bychom rádi třeba to nějakým způsobem zúžili. Toto se probírá s dětmi u prvního svatého přijímání a ony tam často odpovídají na tu otázku, kdo je můj bližní, jako to jsou moji příbuzní, to je naše rodina, eventuálně taky už se jednou ozvalo: „To je ten, kdo mi pomáhá, ten kdo se o mě stará.“ Ale tak to většinou chápeme my všichni. Ale ono to tak není. Ten znalec zákona ví, že má mít rád všechny, protože říká: „Miluj bližního jako sám sebe.“ On ví, že máme mít rádi všechny, ale on chce slyšet odpověď na jinou otázku: „A kdo bude mít rád mne? Kdo má rád mne, kdo se o mě postará?“ Takhle on to myslí. On to nemyslí z toho pohledu, co já pro ty druhé, ale kteří druzí udělají něco pro mě. A budou vůbec nějací druzí, najde se někdo, kdo udělá něco pro mě, komu záleží na mně?

A Ježíš odpovídá tím příběhem. Zasazuje ho do reálií, které oni znají. Cesta z Jeruzaléma do Jericha byla velmi frekventovaná, je to asi 25 kilometrů, jde se z kopce dolů. Cesta se kroutí mezi takovými pahorky, je docela nepřehledná. Dnes je asfaltová, v době Pána Ježíše byla prašná. Nebyl problém, aby se tam schovali nějací zloději, ti kdo přepadávali lidi. Že ta cesta byla velmi frekventovaná je jasné i z toho, že na konci té cesty u příchodu do Jericha se postavil Jan Křtitel ve své době a tam začal mluvit právě k těm kolemjdoucím.

Ježíš ale těmito reáliemi chce vysvětlit věci mnohem složitější. Tak v první řadě cesta z Jeruzaléma do Jericha. Jak už jsem řekl, je to cesta z kopce dolů, tedy cesta snadná, cesta, kde se člověk moc nezapotí, nevyžaduje to velkou námahu. Tato cesta je symbolem toho, když my jdeme pryč od Boha. V Jeruzalémě byl chrám, tam bylo to místo, kde byl Bůh. A tato cesta z Jeruzaléma pryč v tomto podobenství je symbolem toho, kdy my usilujeme o nějakou falešnou soběstačnost, kdy my si chceme něco dokazovat, kdy my chceme se nějakým způsobem vyvyšovat, kdy my chceme být naprosto sami. A na této cestě, už jsem to vlastně řekl, ten člověk, který jde z Jeruzaléma do Jericha, to jsme my všichni, aspoň občas tedy.

A na této cestě pryč nás přepadají lupiči. Kdo jsou tito lupiči? V první řadě jsou to naše slabosti, naše špatné sklony, špatné vlastnosti, ale hlavně jsou to dary, které jsme dostali od Boha a které nepoužíváme správným způsobem. Jak je máme používat? Máme je používat s láskou. Člověk, který do svého života zakomponoval lásku, tak ten člověk myslí na toho druhého. Ale v okamžiku, kdy je používám ve svém sobectví, tak myslím na sebe. A v tom momentě je nepoužívám dobře. A tady ty dary přestávají fungovat. Stávají se brzdou, noční můrou, stávají se něčím, co ničí toho člověka i jeho okolí.

„O všechno ho obrali, zbili, nechali napolo mrtvého a odešli.“ V češtině to začíná slovy „o všechno ho obrali“. Je to takové, jak se říká, kulantní, prostě o všechno, ale do jiných jazyků se to překládá, že mu sebrali šaty. A o to tu běží, protože šaty jsou znamením lidské důstojnosti. Šaty v té době Pána Ježíše byly velká hodnota, šaty se skutečně kradly. Šatů bylo možno použít jako platidla, když někdo neměl peníze. Ale hlavně šaty měl na sobě svobodný člověk. Otrok stál na tržišti nahý, neměl důstojnost.

Pán Ježíš tady naráží na okamžik z Písma svatého, kdy Adam a Eva po prvním hříchu se schovají před Hospodinem, protože si uvědomí, že jsou nazí. Měli Boží přátelství, přišli o ně. Měli, ztratili. Svou vlastní hloupostí, svou vlastní pýchou. A toto tady v tomto příběhu je velmi důležité. Ten člověk měl a ztratil. Ztratil svoji důstojnost. Přišel o všechno. Oni ho obrali, zbili, nechali napolo mrtvého. Ty naše chyby, ony nás nezabijí, ale ony nám znepríjemňují život. Kolikrát už jsme si říkali: „A proč se toho nemůžu zbavit? Proč mě to vždycky znovu a znovu nějakým způsobem doběhne? Já bych se toho tak rád zbavil. Život by byl krásnější, radostnější, jednodušší.“ Ne, pořád to s námi jde.

Je jedna hezká česká pohádka, která se jmenuje Nesmrtelná tetá. Tou nesmrtelnou tetou je myšlena závist. Právě ty naše slabosti se pořád objevují v různých podobách. Ony nás nezabíjejí, ale znepríjemňují nám život a my jsme z toho potom velmi unavení, roztrpčení, takoví polomrtví.

A teď přicházejí dva, přichází kněz, přichází levita. Nejde o lidi, kteří by spěchali. Nejde o lidi, že by nechtěli pomoci. Ty postavy jsou naprosto symbolické. Kněz byl strážce zákona, strážce Mojžíšova zákona. A co ten Mojžíšův zákon dělal? Mojžíšův zákon a každý dobrý zákon rozděluje lidi. Chrání nevinné a usvědčuje viníky. Ale to je všechno, víc zákon udělat nemůže. Stejně tak levita byl ten, kdo pracoval v chrámu, kdo dbal na to, aby chrámová bohoslužba proběhla tak, jak má. A Ježíš tady v tom momentě, kdy o knězi a levitovi mluví v podstatě neuctivě, troufám si říct, že ti lidé, kteří byli kolem Pána Ježíše, tak jako nadskočili, napružili se a čekali, co bude dál, protože oni dobře pochopili, co Ježíš říká. Ježíš říká: „Ani ten Mojžíšův zákon, ani bohoslužba tě, človče, nemůže spasit. Nemůže ti to přinést spásu.“ Teď byli nažhavení a čekali: „A co bude, co mi teda přinese spásu?“ Protože i ten znalec zákona byl z té skupiny, která říkala: „Když budete toto všechno zachovávat, tak vás Bůh spasí.“ Potíž je v tom, že my nejsme schopni to všechno zachovávat a Bůh nemá povinnost nás spasit. A žádná bohoslužba nemůže člověka spasit.

Teď všichni čekali, co teda člověka spasí. Abych to náhodou nezapomněl říct, já už to řeknu hned. Boží milosrdenství. Ježíš tady tímto podobenstvím neodsuzuje ten zákon, neříká: „Nezachovávejte nic,“ neříká: „Nechodte na bohoslužby.“ Ježíš při poslední večeři říká apoštolům: „To čiňte na mou památku.“ Ale Ježíš tím chce říct: „To nestačí. Ten zákon, ta bohoslužba, toto všechno vás dovede do určitého bodu a v tomto bodu potom přijmete, pokud budete chtít, spásu jako Boží dar.“

A Ježíš pokračuje v tom podobenství a říká: „Šel Samaritán, na své cestě tam přišel Samaritán.“ Z českého překladu to není úplně jasné, ale originálu vyplývá, že ten Samaritán šel na druhou stranu. Ti všichni ze začátku šli z Jeruzaléma do Jericha. Ten Samaritán jde z Jericha do Jeruzaléma. Samaritán jde vstříc Bohu. Jde do města, které je svaté, kde je Chrám. Ale Samaritáni nesměli do Chrámu, maximálně do nádvoří pohanů, protože židé jimi opovrhovali, neměli je rádi. A Ježíš v tuto chvíli (oni to okamžitě všichni poznali) sám sebe přirovnává k Samaritánovi. Ten Samaritán je Ježíš. Ježíš o sobě mluví na jiném místě jako o pastýři, který hledá ztracenou ovci. Mluví o sobě jako o ženě, která hledá ztracenou minci. Svého otce a Boha přirovnává k tatínkovi, který se chodí každý den dívat, jestli se nevrací marnotratný syn. A teď v tuto chvíli Ježíš říká: „Já jsem Samaritán.“ Oni ho tak nazvali, dá se to najít v evangeliu svatého Jana, kdy o něm řekli: „Jí s celníky i hříšníky, chová se jako Samaritán.“ A Ježíš se pro to nezlobí a říká: „Ano, já jsem teda Samaritán, ten koho vy nemáte rádi, ten o kom vy si myslíte, že nezná dobře Písmo, že nezná dobře zákon, že se nemodlí dobře.“

„Přišel, viděl a bylo mu ho líto.“ Takhle začíná příběh o vysvobození Izraelitů z Egypta. Bůh viděl utrpení svého lidu v Egyptě a bylo mu jich líto, a vyzve Mojžíše, aby tam šel. Zase tato nářezka,

kterou Ježíš dělá na ten příběh, je tam zcela schválně. Oni to znali, oni chápali, pro ně to nebylo tak cizí jako pro nás.

„Do ran mu nalil olej a víno.“ Olej je znamením uzdravení. Olej je znamením hojnosti, plnosti a symbolizuje Boží slovo. Tento příměr je pro nás úplně cizí, pro ně nebyl. Víno je znamením radosti, oslavy, zase požehnání, svátků a znamená Boží dary.

„Vysadil ho na svého soumaru a odvezl.“ Ježíš tady mluví jako prorok. Říká: „Já jednou pojedu na oslavu,“ na Květnou neděli Ježíš vjíždí jako král do Jeruzaléma, ale už s sebou nese všechny ty naše slabosti, všechno to, s čím my si nevíme rady, všechno to, čeho se nedokážeme sami zbavit.

„Vzal ho do hostince a staral se o něho. Hostinskému dal dva denáry.“ Proč dva denáry? Proč je tady zrovna tato suma? Jsou dva možné výklady. Jednak dvě části má to hlavní přikázání: miluj Boha nadevšechno a bližního jako sám sebe, ale Ježíš spíše myslí dvě jiné věci: spojení Starého a Nového zákona, Mojžíšův zákon, smlouva s Izraelity a evangelium. A Ježíš chce říct: „Toto dohromady vám přinese spásu. V určité části musíte i vy nějakým způsobem přiložit ruku k dílu, chtít to. Ale potom od určitého okamžiku musíte přijmout spásu jako dar. A dar se přijímá s pokorou.“

Bratři a sestry, když si toto uvědomíme, máme za to děkovat, máme nad tím žasnout a máme se snažit odnést si tu větu, kterou Ježíš řekl tomu znalci zákona a říká ji i nám: „Jdi a stejně jednej i ty.“ Podle svých možností, podle svých schopností jednejme i my.

Znepokojuješ se pro mnoho věcí

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

21.07.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

16. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 18,1-10a](#); 2. čtení [Kol 1,24-28](#); evangelium [Lk 10,38-42](#);

Bratři a sestry, prožíváme dobu prázdnin, dobu dovolených a často jsme na cestách a slyšeli jsme také dnes dva příběhy o tom, jak někdo cestuje. A vždycky, když někdo cestuje, tak to má nějaký cíl a na konci té cesty má následovat něco, čemu se říká přijetí.

Ve Starém zákoně Abrahám přijímá tři pocestné a v nich k němu přichází sám Bůh. V Novém zákoně sestry Marie a Marta přijímají rabiho Ježíše z Nazareta. Svatý Lukáš, už jsme to slyšeli minule a předminule, nám vyprávěl o tom, jak Ježíš nebyl přijat v samařské vesnici, jak k němu přišel jeden znalec zákona a chtěl ho přivést do úzkých, což by se dalo zase označit jako takové setkání, kde nebyl přijat, kde nebylo přijato Ježíšovo učení, a nyní je přijat do domu, přímo se to tady říká: „Kde ho přijala do domu nějaká žena jménem Marta.“

V té době nebylo obvyklé, aby žena nebo ženy poskytovaly pohostinství mužům, a Marie a Marta si toho váží, že Ježíš přijal jejich nabídku. A zvláště Marta to dává najevo vnějším způsobem – obsluhuje, chystá. Marta ví, co je potřeba přichystat pro pocestného, jak to přikazuje Mojžíšův zákon. Marta ví, jak to má být. Zná ta pravidla toho společenského chování a chce, aby to všechno bylo na jedničku s hvězdičkou. Marie k tomu přistupuje úplně jinak. Marie vychutnává tu radost toho okamžiku. Ten rabi z Nazareta, kolem kterého je pořád tolik lidí, on je teď u nás doma a my ho „můžeme mít chvíli samy pro sebe“.

Často se říká, že ten postoj, jak si sedla k těm nohám, že to je postoj jakoby učedníka. Ne, to je mnohem víc. V té době, v době Pána Ježíše, učitel seděl a žáci stáli kolem něho a poslouchali. Ale když někdo seděl na zemi, tak to je postoj sluhy, otroka. Pán seděl za stolem nebo na nějakém lehátku a otrok seděl na zemi, aby byl připravený tomu pánovi posloužit, kdykoliv ten pán o to požádá. A Marie si sedá spontánně k Ježíšovým nohám, aby ho poslouchala, aby mu byla nablízku. Ona nemá nějaké speciální přání, ona mu neklade žádnou otázku, nechce od něho nic slyšet, žádnou radu. Ona je šťastná, že Ježíš je s ní.

Všechno by to bylo v pořádku, ale Marta chce slyšet, řekli bychom, mermomocí, doslova si to vynucuje, chce slyšet pochvalu. Chce slyšet: „Děláš to dobře. Děláš to nejlépe.“ „Pane, je ti to jedno, že teď mě nechala obsluhovat samotnou?“ A k velkému překvapení Ježíš jí říká, že při všem tom shonu, při všem tom snažení zapoměla na něco podstatné.

Bratři a sestry, je důležité dobře interpretovat Ježíšova slova. Ježíš přijímá pohostinství Marty, Ježíš nevytýká tady tomuto pohostinství nic, dokonce ani neříká, že by tam něco bylo špatně nebo takhle, ale říká: „Tys zapoměla. Při tom běhání, při tom snažení jsi zapoměla.“ To je to jediné, co jí teda vytýká a říká: „Zapomělas na něco velmi důležité.“ Co to je, k tomu se dostaneme.

Když vykladatelé Písma se snaží interpretovat tuto událost, tak říkají: Marta, to je Starý zákon s jeho předpisy, s jeho nařízeními, s tím kdy se říká, co člověk všechno musí udělat. Marie, to je Nový zákon. Koneckonců Nový zákon začíná u jiné Marie tím, že Marie z Nazareta, Marie, matka Ježíšova, přemýšlí o slovech, které jí řekl anděl. Tedy ty dvě sestry představují Mojžíšův zákon a evangelium, Starý zákon a Nový zákon. Starý zákon nelze oddělit od Nového zákona, Ježíš Nový zákon naplnil. Ne všechna nařízení Starého zákona už platí, ale nelze škrtnout Starý zákon, jako že už by pro nás neměl žádný význam. Nelze je tedy oddělit. A s námi je to úplně stejně. My jsme, každý z nás jsme Marií i Martou. V každém z nás jsou obě tyto dvě složky – ta složka činná, akce, ale také ta složka té kontemplace, toho zamyšlení se, přemýšlení, uvažování. A asi pro dnešní dobu zvláště platí ta Ježíšova slova: Při všem tom starání se, při všem tom spěchu člověče nezapomeň. Nezapomeň, že je tady jedno důležité. A teď je tady to, co je to důležité.

Ale ještě než se k tomu dostaneme, to až úplně na konec, bych se zastavil u toho: „Znepokojuješ se pro mnoho věcí.“ To je vlastně jediná výtku, kterou Ježíš adresuje Martě. Říká: „Tvoji mysl zaměstnává mnoho věcí a ty věci tě nečiní šťastnou, ale naopak ty věci tě zneklidňují, přinášejí do tvého nitra, do tvého vědomí, do tvého svědomí nějaký zmatek, nejistotu. Zneklidňují, znepríjemňují ti život. A říká: „Stojíš to za to? Je to tak opravdu v pořádku?“ „Není, není to tak.“ Setkání s Bohem přináší pokoj, setkání s dobrem přináší radost. Setkání se zlem přináší nepokoj.

A co je tedy to podstatné, to co Marii nikdo nemůže vzít, ten nejlepší úděl? Bůh nám nabízí přijetí. Marie a Marta přijaly Ježíše do svého domu a na oplátku on přijal je. To je to nejcennější, to je to, po čem toužíme, aby nás druzí přijali, aby nás takzvaně brali. Toužíme po tom, aby nás ti druzí milovali bezpodmínečně, aby nás nechtěli předělávat, aby nás přijali takové, jací jsme. A toto nabízí Ježíš, toto nabízí Bůh. To je ten úděl, který nikdo nemůže vzít. Je to velmi důležitá myšlenka z evangelia. Je to myšlenka, o které se nemluví příliš často, ale je to nesmírně důležité pro náš vnitřní pokoj, pro náš duchovní život. Bůh nás přijímá bezpodmínečně. Co po nás žádá? Abychom při plánování svého života, při plánování svých dnů nezapomínali na Marii. Abychom při všem shonu, protože většina z nás žije činným způsobem života a musíme nějakým způsobem to naplánovat, rozhodnout, žije v nás ta Marta, staráme se, a tak abychom při tom všem nezapomínali na Marii – na Marii, která si sedla a která naslouchá, která přemýšlí, která kontempluje.

Bratři a sestry, nakonec bych připomněl jedno úsloví, které říká: Koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje. Z tohoto úsloví vyplývá takový závěr, a sice když k někomu přijde Bůh, tak mu přinese něco nepříjemného, něco těžkého, nemoc, protivenství a tak dál a tak dál. Ale my jsme dnes slyšeli z Písma svatého dva příběhy a ty příběhy vyprávěly o tom, jak Bůh přináší pokoj a radost. Jak Bůh přichází, aby obdaroval, aby dal člověku to, po čem člověk touží, aby dal člověku něco krásného, něco pěkného. Abrahám, když přijal ty tři posly a v nich přijal Hospodina, Boha, tak tento posel mu přinesl zprávu o tom, že bude mít syna. To bylo vlastně to nejvíc, co si Abrahám mohl přát, on po tom taky toužil a on to chtěl.

Takže, bratři a sestry, když Bůh nás navštěvuje, je to proto, aby nás obdaroval – něčím pěkným, něčím radostným. Nezapomínejme na to.

Kde je tedy ten smysl?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

04.08.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

18. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Kaz 1,2; 2,21-23](#); 2. čtení [Kol 3,1-5.9-11](#); evangelium [Lk 12,13-21](#);

Bratři a sestry, možná na první poslech ty texty, které jsme slyšeli, zní pesimisticky, ale smyslem těchto textů není vzít člověku radost ze života, ale spíše přivést člověka k tomu, aby přemýšlel a aby se ptal: „To, na čem si zakládám, je to skutečně trvalé, má to skutečnou hodnotu, anebo to jen tak vypadá?“

Vlastně ty texty můžeme shrnout do toho, co jsme slyšeli v závěru evangelia: Jde o to nehromadit poklady, ale jde o to být bohatý před Bohem. Pán Ježíš to vysvětlil za pomoci podobenství, tedy příběhu, který je celkem lehko pochopitelný, takový praktický a všichni z něho odcházeli poučení.

O té stejné látce mluví kniha Kazatel. Je to kniha, která vlastně u židů patří do třetí části Písma svatého, do takzvaných Spisů, a oni si z této knihy četli vždycky na podzim při slavnosti Svátku stánků. To se všichni, kdo mohli, přestěhovali do okolí Jeruzaléma a osm dnů bydleli ve stanech. Jednak si připomínali čtyřicetileté putování po poušti a to, jak se Bůh o ně staral, ale také děkovali vlastně za sklizeň úrody, především děkovali za sklizeň vinné révy, a byly to tedy svátky radostné. A na druhou stranu ten text, který zní tak jako pesimisticky.

Ten text vzniknul ve 3. století před Kristem. Napsal ho člověk, o kterém vůbec nevíme, jak se jmenoval. My mu říkáme Kazatel, ale kazatel není jméno. Hebrejsky je to kohelet a kohelet není jméno, ale je to funkce. Je to svolavatel, ten, kdo svolával k bohoslužebnému shromáždění a pak to shromáždění vedl. My známe jednoho koheleta jménem ze Starého zákona, byl to Nehemiáš. Tady o tomhle nevíme nic bližšího. Víme jenom, že byl velmi moudrý. Měl kontakty na Řecko, měl kontakty na Egypt a vyznal se v řecké filosofii a v egyptské moudrosti. Ale taky viděl, že ta filosofie, ta moudrost, že to všechno má své hranice.

Tento spis vznikl v době, která byla velmi nejistá. Zhroutila se říše Alexandra Velikého a jeho generálové spolu bojovali o moc. A v té době Izraelitům vládli řeckí králové, kteří zaváděli nové zvyky, nutili Izraelity uctívat řecké bohy. Byla to doba velmi svízelná, doba těžká. A ten Kazatel si klade otázku: „Má to všechno smysl? K čemu to všechno je?“ Čeština to překládá: Marnost nad marnost. My jsme to slovíčko marnost tady slyšeli pětkrát. Celkem on ho použije v té knize 37 krát. Tedy celá ta kniha je takovou variací na jedno téma, na téma hledání smyslu života, smyslu lidské existence. Zvlášť, když je tady mnoho těžkého, mnoho obtížného.

Hebrejsky je tam požití slovíčko hebel, a to slovíčko hebel se dá přeložit jako opar, mlha, vánek, něco pomíjivého. Všichni to slovo známe. V hebrejštině se z toho nakonec stalo jméno a všichni to jméno známe. Je to Ábel. Vlastně už druhorozený syn Adamův dostává jméno, ve kterém se poukazuje na pomíjivost lidského života, na pomíjivost světa a všeho, co je tady kolem nás. A ten Kazatel, když tady nastiňuje tuto otázku, on vylíčí vlastně všechny ty obtíže, které člověk má, a říká: Člověk se domůže nějakého majetku, získá nějaké vzdělání a nakonec to dostane někdo jiný. A z toho všeho, co člověk získá, co nahromadí, tak jsou starosti. Starosti a trápení jsou jeho zaměstnání. Dokonce v momentě, kdy by si potřeboval a chtěl odpočinout, v noci, tak nepřichází spánek a člověk beze spánku přemýšlí o všem, co má zařídit, co má udělat, anebo má strach, aby to, co má udělat, aby to zvládl, aby to dobře dopadlo. A říká: „Kde je tedy ten smysl?“

Vlastně ta kniha Kazatel je velmi podobná knize Job. Je tam jeden rozdíl – Job je nemocný, Kazatel je zdravý. A přes to všechno, že tam zaznívá tady ta marnost a tady toto a že to tam zaznívá tolikrát, tak ten spis není pesimistický. Je potřeba ho dočíst až do konce a potom tam nalézáme i odpověď. On říká: „Jestliže se člověk dívá sám na sebe, jestliže je zahleděný do sebe jako do zrcadla, tak potom je jeho život marnost. Je to ta pára, ta mlha, která se rozplyne a nic z toho není. Člověk, aby objevil, aby pochopil nebo našel aspoň třeba částečně smysl pro svoji existenci – v tom radostném i v tom těžkém, tak se člověk musí podívat kolem sebe a musí se podívat nahoru. Musí se podívat na druhého člověka a musí se podívat na Boha nebo k Bohu.“

Bratři a sestry, přemýšlel jsem o nějakém příměru, který by se nám hodil. Na jeden jsem přišel, snad aspoň trochu pomůže. Když budou chemici mluvit o vzduchu, tak dokáží říct jeho složení, dokáží popsat jeho vlastnosti a já nevím co, ale bude to pořád takové suché a budeme říkat: „Je to jeden z plynů, a co?“ Ale pak, když někdo přijde a řekne: „Všichni ho dýcháme. Všechno, co je živé, tak ten

vzduch potřebuje," tak už to vidíme úplně z jiné strany. A přesně tak je to se smyslem našeho života. Pokud někdo bude vidět jenom sebe, to zrcadlo, a nebude vidět dál, tak ho nenajde.

Je to takový zvláštní paradox, že pokud člověk chce objevit smysl pro moji existenci, pro svoji existenci, musím se podívat na ty druhé a musím se podívat vzhůru, vidět člověka, vidět Boha. To je to, co nám chce říct Kazatel, aby nám řekl: „Potom tvoje radosti i tvoje bolesti budou mít smysl. Potom to nebude marnost.“

Dar víry

P. Mgr. Václav Rychlý, OPraem

11.08.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

19. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 18,6-9](#); 2. čtení [Žid 11,1-2.8-19](#); evangelium [Lk 12,32-48](#);

Přátelé, včera odpoledne jsem mohl jako kněz posloužit při křtu svatém. Taková hezká rodinná slavnost. Od kamaráda jsem křtil malou holčičku, Barborku, a vlastně už jsou to druhé křtiny, kterými jsem u nich mohl posloužit. Ale ve skutečnosti on má pět dětí. První tři vyženil z prvního vztahu té manželky a další dvě má svoje. Tak jsem se smál, že se třeba potkáme při dalších křtinách. Že prej ne, že už to stačí, ale moc jistě to neříkal. Při křtu té Barborky oni přinesli dary Barborce a položili je na obětní stůl, nějaký křížek, řetízek, náušnice a chtěli prostě tady ty dary posvětit. Takže na závěr křtu jsem ten křížek posvětil, ale použil jsem to při společným zamyšlení a říkal jsem: Vy jste přinesli sem Barborce nějaký dary a určitě ještě další dary dostane po křtu, ale ten nejcennější dar jí bude právě za chvílečku dán při křtu svatém. Dar, že bude začleněna mezi křesťany, že se stane křesťankou, bude začleněna do velké rodiny. Další dar, že dostane milost posvěcující, něco čeho dosah teprve snad plně pochopíme až jednou na věčnosti.

Ty všechny ostatní dary, který dostane, a třeba ještě dál v životě, tak jsou zanedbatelné ve srovnání s tímto nejcennějším darem víry. Dar víry, který byl svým způsobem dán každému z nás, proto tady jsme, ale který je zapotřebí opatrovat a rozvíjet. Jako rodiče musí ten dar křtu v těch dětech rozvíjet dál, tak zrovna tak my každý jsme za něj zodpovědný a musíme ho rozvíjet. Kdybysme nejedli a nepili, tak víme, že za několik dnů zemřeme. Stejně tak je tomu s darem víry. I ten je potřeba rozvíjet, opatrovat.

Krásně je to vidět nejenom v dějinách křesťanství, ale v dějinách víry. Podívejte se na lid Staré smlouvy, který právě účastí na bohoslužbách, možná až přísnými různými liturgickými nařízeními a tak dál, dodržováním různých zvyků, tak vlastně udržoval ten dar víry. Říkáme, že to, co nám bylo zjeveno, že křesťanské a židovské náboženství, tak je náboženství zjevené. Apoštol Pavel říká, že víra je přesvědčení o věcech, které nevidíme.

Lid Staré smlouvy se mnohokrát mohl přesvědčit o těch věcech, který sice neviděl, oni se nikdy osobně s Hospodinem nesetkali, a přes to všechno se s ním setkali nepřímo - Mojžíš v hořícím keři třeba a při dalších příležitostech. Sám se musel utvrzovat ve víře, kdo mu vlastně to říká a co po něm chce a že se na něho může spolehnout, aby mohl předstoupit před ty ostatní. Ani tak to nebylo, že by to byl tak charismaticky nadaný člověk, jako to v něm vidíme dnes, ale skutečně jakási veliká pomoc a dar shůry, že byl schopný vyvést lid Staré smlouvy z toho Egypta, že v sobě našel tu sílu a oni ho poslechli a šli za ním.

Znáte dobře ty příběhy Starého zákona a celý ten lid Staré smlouvy do dnešního dne si je znovu a znovu opakuje a připomíná a má různé pomůcky, jak tu víru udržovat. Nejenom ta liturgická oslava jejich starozákonní bohoslužby, ale třeba věřící lidé, především ti pravověrní, dodneška nosí šém. Včera jsem to ráno četl v tom sobotním čtení. Kdo jste byli v kostele tady ráno, tak jste slyšeli ta slova Šéma Izrael – pamatuj Izraeli, že Hospodin je jediný Bůh. Musíš ho stavět nadevšechno. Uvažuj o jeho slovech, když uléháš i když vstáváš, když seš na cestách nebo doma, a tak dál, a tak dál.

Šéma Izrael. Ano, je to společný s tím šémem a s tím golemem. Ten rabi Lévi vzal to, co měl po ruce, a vzal šém, který měl možná přivázaný na tom řemínku nebo na čele, no a vtiskl ho do čela toho golema a tím toho golema oživil. Krásný symbolický vyjádření, že ten šém, že ta slova Hospodinova „Šéma Izrael“, „pamatuj Izraeli“, že je ten oživující princip.

Vzpomeňte na ten film, ještě totalitní, Císařův pekař a pekařův císař, s tou kuličkou s tím šémem. Oni to přizpůsobili a udělali z toho kuličku, ale původně to byl opravdu svitek pergamenu nebo papíru, na kterém byl napsán ten text, kterej jsme zrovna včera četli ráno při mši svaté, a ti židi ho nosili v takovém nějakém koženém pouzdýrku na zápěstí nebo na tom čele v podstatě, aby je obtěžoval, aby jim v každé chvíli připomínal: „Hospodina musíš stavět na první místo ve svém životě.“ A když se rozhodovali o různých věcech a byli pokoušeni třeba Zlým ke hříchu a tak dál, tak aby jim prostě tady toto zařízení připomnělo: Ne ten hřích, ne tvoje zájmy, ne tvoje já a tak dál, ale Hospodin. Hospodina musíš ve svém životě stavět na první místo. Musíš uvažovat o jeho slově, když uléháš, i když vstáváš, když seš doma, i když seš na cestách.“

Dneska už šém nenosíme přívazanej ani na hlavě, ani na zápěstí, ale něco podobných je potřeba, abysme taky udržovali, abysme se starali o svoji víru. Proto jdeme v neděli do kostela, abysme oživovali a sytili svoji víru, abysme dostali kromě společenství, který vytváříme a který je strašně důležitý, a společného zamyšlení a slyšení slova Božího, abysme dostali něco navíc – svátostnou podporu. Účast na mši svaté je skutečně něco mimořádného.

Je to oživení taky událostí povelikonočních. Znovu, naše náboženství není něco, s čím bysme se nikdy nesetkali, co bysme nikdy neviděli. To je možná i velká výhoda křesťanství proti židovství, protože ten člověk Starozákonní smlouvy toho Hospodina opravdu neviděl, setkával se s ním nepřímo, a my jsme se s Pánem Ježíšem setkali přímo a víme, v koho věříme, víme, proč za ním jdeme. Vemte si apoštolové, učedníci. Svatej Pavel se odvolává na určitým místě na jejich svědectví. Říká: „První, kdo se setkal se zmrtvýchvstalým Kristem Pánem, byli apoštolové. Potom učedníci,“ a dodává, že jich byli tisíce, a říká: „Mnozí z nich jsou ještě mezi námi. A naposledy jsem se setkal s ním i já, nedochůdce.“

A setkání s Kristem Pánem zmrtvýchvstalým změnilo jejich životy. Vemte si, svatej Petr. Při ukřižování Pána Ježíše několikrát zapřel: „Vždyť já s tím člověkem nemám vůbec nic společného.“ Má strach o svůj vlastní život a že skončí sám taky na kříži. A najednou prostě v síle zmrtvýchvstání Kristova a v síle daru Ducha svatého, tak dokáže vydávat svědectví a rozhodně hlásat evangelium, radostnou zprávu, že Pán Ježíš vstal z mrtvech. A jde za to do vězení, je za to obviněnej a ví, že za to bude popraven, když jde do Říma, a přes to všechno to dělá.

Pavel, kterej se mohl šikovně vyhnout anebo skončit v tom soudním procese jenom s mírným potrestáním, tak se dovolává do Říma, kde ví, že bude popraven. A udělá to schválně a záměrně, aby dosvědčil svoji víru v Kristovo zmrtvýchvstání.

Kdyby si to apoštolové tam někde na začátku vymysleli, kdyby se oni a tisíce těch křesťanů rané doby s Kristem zmrtvýchvstalým opravdu nesetkali, tak by těžko pro to položili vlastní životy. A Kristovo zmrtvýchvstání naprosto a radikálně změnilo jejich žebříček hodnot. Takže už ne jejich vlastní život, hlavně to zdravíčko a dlouhý léta, a třeba moje osobní zájmy a majetek a kariéra, ale na prvním místě Kristus zmrtvýchvstalý. A to by mělo nastat i v našich životech. K tomu bysme se i my měli propracovat. Máme co dohánět a Pán Ježíš nás zná a říká nám konkrétní dary, který nepatří jenom pro ten začátek církve, ale i dneska: Prodejte svůj majetek a rozdělte na almužnu. Opatřte si měšce ne spoření a tak dál a pevnou kasu tady na zemi ve svých příbytcích, ale opatřte si měšce v tom Božím království, který vám nevykradou, který nezpuchří, majetek, který mol nerozežere, který zloděj neukradne. Sázejte na něco jiného, než vám jenom říká vaše slabé lidské já. Neinvestujte jenom do nějakých duchodovech reforem a spoření anebo třeba do nemovitostí, aby si člověk zajistil stáří, ale investujte do víry, do Krista. Investujte na možná na první pohled nejistou investici a parketu, ale získáte tím život věčný.

My určitě máme hned sto padesát výmluv. Vždyť církev se dneska hádá o majetek, a restituce, a papež a ti, kteří vedou církev, tak se obklopili obrovským majetkem a nedokážou se toho vzdát, tak proč bych já měl prodat kus svého pole a barák a nedělat si pojistky pro stáří. Tak uvažuje asi každý z nás a je to logický. Ale je to taková výzva a hozená rukavice, že ať už my jako společenství církve, možná i ten nástupce Petrův, máme co dohánět, někde jsme se na cestě odklonili a příliš jsme se zabydleli, ale zrovna tak já jako jedinec. A je zapotřebí, abysme v tom rozeznávali, co je dobré a co není úplně košer, a co je nutné a co není nutné, a co je naopak méně důležité a co je nejdůležitější, abysme správně upravovali to pořadí hodnot.

Kolikrát bolestně vnímám rozhádání, nejenom ve skupině křesťanů, třeba ve farnosti, ale často v rodinách. Nedávno jsem pochovával svoji vzdálenou příbuznou. Myslím, že to byla maminčina ani ne vlastní sestřenice nebo tak nějak, a při tom pohřbu byl její manžel, vdovec, a měli syna a dceru, a ti spolu vůbec nekomunikují a ten syn nekomunikuje ani s tím tatínkem. Jenom tam na ten pohřeb přišel, ani se nepozdravili, nepodali si ruku, nesedli spolu ke stolu. Proč se pohádali? No, kvůli penězům, majetku. Jsou to malichernosti a kvůli tomu se rozhádali. Místo abysme si uvědomili, že v podstatě v té rodině každý má nějaký slabosti. Někdo je třeba sobec, jinej se dokáže víc rozdělit, ale pořád je to táta anebo je to syn. A ti lidi i přes ty slabosti by k sobě měli nacházet cestu. A určitěj účinněj pomocník pro nás věřící je právě víra. Je pochopitelný, že takový nedorozumění a tak dál nastávají mezi nevěřícími, ale je velice bolestným a zároveň špatným svědectvím pro ty ostatní, když takovýhle nedorozumění nastávají mezi náma, křesťanama. Měli bysme hledat společnou cestu. Patříme do jedné rodiny, nemyslím jenom té biologické, do jedné rodiny Božích dětí, kde bysme k sobě měli mít blíž.

Ať nám v tom přijatá víra pomáhá, abysme nezaměnili správné pořadí hodnot tady na zemi, abysme investovali do správných bank a spoření, kde je ten mol nezničí a zloděj neukradne a ty měšce nezpuchří. Abysme neztratili to pořadí hodnot tady na zemi a jednou abysme získali jako odměnu život věčný, a byli taky světlem a svědectvím pro ty ostatní, se kterými se setkáváme. Ať se tak stane.

Ebedmelech se zastává nespravedlivě obviněného Jeremiáše

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

18.08.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

20. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 38,4-6.8-10](#); 2. čtení [Žid 12,1-4](#); evangelium [Lk 12,49-53](#);

Bratři a sestry, když se ptá Ježíš svých učedníků, za koho ho lidé pokládají, ta otázka je: „Za koho lidé pokládají Syna člověka,“ tak odpovídají: „Za Jeremiáše nebo za jednoho z proroků.“ Jeremiáš je jeden z největších proroků, hned po Eliášovi, a je to postava, která v mnohém připomíná Pána Ježíše. Ona je mu podobná jednak osudem, ale jednak také tím, co Jeremiáš říkal.

Nejzásadnější výrok proroka Jeremiáše nacházíme v 35. kapitole, 31. verš, tak se to dobře pamatuje, a je to výrok o nové smlouvě. Říká: „Napíšu jim novou smlouvu do srdce. Ne na desky, ale do srdce jim ji vložím.“ A v tomto právě Jeremiáš předběhl svou dobu, tady v této nové smlouvě. Ale jinak prorok Jeremiáš prožíval takovou, řekli bychom, tragédii svého lidu. On byl povolán za proroka, když mu bylo asi 20 let, pocházel z kněžské rodiny. Jeho otec byl knězem v Jeruzalémském chrámu a narodil se v městě, které se jmenuje Anatob. A první potíž už byla právě v tom, že mu bylo asi těch 20 let. Jak všichni víme, Ježíš vystoupil, když mu bylo 30 let, protože v té době platilo: Až dovršíš určité roky, pak nám můžeš něco povídat o životě. Pak máš zkušenosti, pak si tě poslechneme. Takže první, co musel Jeremiáš překonat, byla právě tato výtká: „Jsi mladý, co nám budeš povídat.“

V té době, kdy Jeremiáš vystoupil, vládl král, který se jmenoval Josiáš. Byl velmi úspěšný, ten král, rozšířil říši, ale také obnovil Chrám a obnovil víru nebo, řekli bychom, snažil se o to, aby víra v Hospodina byla očištěna od nějakých pověr a dalších věcí a mnoho lidí od tohoto krále mnoho očekávalo. A tady byl další takový kámen úrazu. Jeremiáš jim zvěstoval Boží poselství, které říkalo: „Teď to sice vypadá dobře, ale špatně to dopadne.“ A oni říkali Jeremiášovi: „Ty si vymýšlíš.“ Nevymýšlel. Král byl zabit v bitvě u Megida a pak to šlo opravdu z kopce. Jeho syna sesadili Babylóňané, na jeho místo nastoupil další jeho bratr. Ten se vzbouřil, ale než přitáhli Babylóňané, tak ten umřel a odnesl to jeho syn. Byla první deportace, na trůn Babylóňané dosadili vlastně dalšího bratra a ten se po 10 letech opět vzbouřil. A teď jsme v Jeruzalémě, víme celkem přesně, kdy se to stalo, v roce 587 před narozením Pána Ježíše, těsně před dobytím Jeruzaléma, než ho ovládli Babylóňané. A prorok Jeremiáš říká naprosto překvapivou věc. Oni se ptali: „Jak se máme zachránit?“ A on jim vzkazuje a říká: „Bůh vám říká, když se vzdáte Babylóňanům, tak se zachráníte.“ A oni říkají: „Ale to je přece lidsky úplný nesmysl.“ A Jeremiáš říká: „Ano, lidsky to vypadá jako nesmysl, ale tady tuto radu vám taky nedává člověk. Tuto radu vám dává Bůh.“ A oni říkali: „A jako co víc?“ A on říká: „Ne, zachráníte si život. Přijdete o svobodu, přijdete o království, ale zachráníte si život.“

Z pohledu těch obránců, jak jsme slyšeli, to byla slova, která podřývala to odhodlání vzdorovat, a proto se semkli nepřátelé Jeremiášovi. Tady se říkalo úředníci, ale mezi těmi úředníky byl taky právě králův syn. Byli to šlechtici, a tito šlechtici začali na Jeremiáše žalovat velice podobně, jako žalovali za nějaký těch skoro 600 let židé na Pána Ježíše. Rozvrací národ, neuznává císaře. Velmi to připomíná proces před Pilátem. A jako byl Pilát slabý, tak byl slabý i král Sidkiáš. Král Sidkiáš na jednu stranu vyvolal vzpouru proti Babylóňanům, ale potom se ukázal úplně slabý, nerozhodný a nakonec se snažil utéct. A on tady podobně jako Pilát říká: „Myji si ruce. Nemám vinu na smrti tohoto člověka.“ Tak ten Sidkiáš říká: „Je ve vašich rukou.“ Prostě rezignoval. Místo toho, co by řekl: „Neprovedl nic zlého,“ a chránil Jeremiáše, tak říká: „Je ve vašich rukou.“ Král tady naprosto zklamal.

A co chtějí oni udělat? Oni nemají odvalu Jeremiáše zabít, protože to by se řeklo: „Oni ho zabili. Králův syn ho zabil.“ Ale oni chtějí vlastně zbavit se ho potichu. Chtějí, aby se na Jeremiáše zapomnělo. Proto ho nechají hodit do cisterny, tedy do jámy, ve které se shromažďovala především dešťová voda. Teď v ní voda nebyla, ale bylo v ní bláto. Tak ho nechají hodit do této jámy a říkají si: „Tady se na něho zapomene. Tady se zapomene na to, co říkal.“ A v tuto chvíli se na scéně objevuje člověk, kterého by tam nikdo nečekal. Je to Etiopan, Etiopie je země, která je v Africe, z daleké země. Je to člověk, který vykonával jakousi práci úředníka, jakéhosi správce na dvoře krále Sidkiáha. Člověk přistěhovalec, neizraelita, člověk, který vlastně si mohl říct: „Mě se netýkají tady ty jejich politické tahanice. Proč já bych se do toho míchal?“ Přichází a říká: „Králi, je to

nespravedlnost.“ Tady tento příběh nám ukazuje to, že často přijde záchrana nebo pomoc z úplně jiné strany, než my čekáme.

Jeremiáš byl poslán k vlastnímu lidu, aby ho varoval. Oni jeho varování neslyšeli nebo nechtěli slyšet a postavili se proti němu a cizinec ho zachraňuje. To jméno Ebedmelech znamená králův sluha, králův služebník, ale nemyslel se tím služebník krále Sidkiáha, ale služebník všech možných králů a taky bohů. Je to jméno pohanské. A tento člověk celkem bez jakékoliv bázně přichází a říká: „Je to špatně.“

Co je zajímavé, slyšeli jsme, že král mu říká: „Vezmi tři lidi a vytáhněte ho,“ ale ve většině těch zachovaných textů král říká: „Vezmi si 30 lidí.“ Těm vykladatelům se to zdá moc, že jo. Na vytažení jednoho člověka z nějaké jámy přece není potřeba 30 lidí. Ale možná, že bylo potřeba 30 lidí, protože tam pořád byli ti Jeremiášovi nepřátelé a bylo potřeba Jeremiáše chránit. Je to celkem jedno jestli 3 nebo 30, důležité je, že se našel ten „někdo“, kdo k tomu nemlčel. Ten jeden tam je protiklad. My jsme slyšeli množné číslo: „Úředníci řekli králi.“ Byli jsme ušetřeni těch jmen, je jich tam vyjmenováno asi pět nebo šest. Na jedné straně stojí těchto šest, kteří chtějí odstranit nepohodlného proroka, na druhé straně stojí jeden cizinec, který nedokáže mlčet k této nespravedlnosti. A mezi tím je nerozhodný a slabý král, který naprosto nedokáže zastávat funkci, úřad, ke kterému byl povolán.

Bratři a sestry, tato situace se opakuje v dějinách, opakuje se i v našem životě a my si máme znovu uvědomit slova, která nám říká jedno lidové přísloví: Pán Bůh dopouští, ale neopouští. Jako neopustil Jeremiáše v té vyschlé cisterně, buďme si jistí, že neopustí ani nás a že i nám pošle nějakého takového Ebedmelecha, který se nás zastane, který nám pomůže. Na druhou stranu se od nás zase očekává, abychom my, i když budeme sami a budeme si připadat slabí, byli takovým Ebedmelechem, který se zastane těch, kteří jsou nespravedlivě a neprávem vláčeni nějakým blátem a jimž je nějakým způsobem ubližováno.

Bratři a sestry, je to příběh o nás a v tom příběhu vlastně my hrajeme. Přijměme tu roli, která tam je, a zastaňme se jí dobře.

Vězně vyvádí ke šťastnému životu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.09.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

22. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sir 3,19-21.30-31](#); ž. [Žl 68](#); 2. čt. [Žid 12,18-19.22-24a](#); evang. [Lk 14,1.7-14](#);

Bratři a sestry, chtěl bych se zastavit u dnešního žalmu a potom i na chvílečku u evangelia, protože oba ty texty spolu velmi úzce souvisí.

My jsme dnes slyšeli vlastně začátek žalmu, který má číslo 68 a je považován za jeden z nejkrásnějších žalmů. Celý ten žalm má 36 veršů, je tedy dosti dlouhý. A proč je tak oblíbený, proč je považován za tak krásný? Je to především pro jeho obsah, který utěšuje. Mluví se tam právě o tom, jak se Bůh postará o ty, kteří nemají nikde jinde zastání, jak se Bůh ujme těch, kteří nějakým způsobem strádají a trpí nespravedlnost od druhých lidí. Třeba pro nás je zajímavé, že tento žalm citoval papež Pius XI. v roce 1938 ve svém listě, kdy protestoval proti takzvané Mnichovské dohodě a rozpínavosti Německa.

Ten žalm je ale zajímavý ještě i z jiného důvodu. Jak víme, v církvi je takový starobylý zvyk, že pokud to jde, tak se kostely staví, jsou orientované směrem východ – západ, oltář směrem k východu. Je to proto, že ke konci tady toho žalmu v některých překladech je možné číst, že Bůh nebo Pán přijde od východu. A právě na základě tohoto místa pokud to šlo nebo pokud to jde, tak se pořád kostely staví tak, aby oltář byl k východu. Většina lidí ví, že se ty kostely tak staví, ale málokdo ví, kde je to místo, o které se to v Bibli opírá.

A co tedy říká tento žalm nebo pro jakou příležitost vlastně ho svatopisec složil? Byl to žalm, který byl zpíván na začátku roku a ten žalm má asi takovou myšlenku: Človče, budeš prožívat určité nové období, začíná tady něco nového, nový rok, ale nestačí jenom, že si uvědomuješ, že jsou před tebou nové další dny, ale jde o to, aby ses zamyslel nad tím, jak ty dny prožiješ. Je to tedy žalm takový programový. Nabízí určitou myšlenku, jak prožít, jak naplnit naše dny, to co je před námi, to na co se setkáme. Hodí se to samozřejmě i do toho školního roku, hodí se to do každého začátku.

Ten žalm vychází z toho, že připomíná, jak se Bůh postaral o izraelský národ v Egyptě, jak ho odsud vyvedl, jak ho zachránil a vybízí ten žalm posluchače, ty kteří ho slyší, aby odpověděli na tuto Boží péči, na tuto starostlivost, a vybízí samozřejmě i nás.

Ve Starém zákoně se pořád řešila otázka, který ten Bůh je ten Bůh pravý. A Písmo odpovídá: Je to Jahve. To jméno se dá přeložit „Jsem, který jsem“, „Jsem s vámi“, „Jsem pro vás“. Tato věta „Jsem tu pro vás“ samozřejmě zněla jinak pro Izraelity, kteří byli otroky v Egyptě, a jinak už zněla potom pro Izraelity, kteří byli ve svobodě. Jinak zní pro člověka, který je nějakým způsobem porobený, a jinak zní pro člověka, který je svobodný, ale máme si uvědomit, že vždycky platí to „Jsem pro vás“, „Jsem s vámi“.

Takhle to říká Starý zákon. V Novém zákoně Ježíš říká o Bohu, že je to Otec, doslova tatínek. Ježíš si kvůli tomu taky vytrpěl svoje. Mnozí to nechápali, mnohým se to nelíbilo. Zdálo se jim to příliš familierní, že je tím snižována Boží důstojnost, ale Ježíš tím zase vstupuje, navazuje na tento koncept ze Starého zákona. Kdo je to otec? No, otec je ten, kdo se stará, kdo chce, aby rodina fungovala, kdo chce, aby rodina prosperovala. Po stránce hmotné, aby se jí dobře dařilo, ale i po té stránce duchovní. Zkrátka a dobře, ve všech směrech. A Ježíš říká: „A takhle se o vás stará Bůh a z této péče vy si máte vzít příklad.“

Dál ten žalm připomíná a říká: „Človče, vždycky budeš muset zápasit o to, aby sis nevytvořil nějaké falešné bohy, falešné bůžky, aby ses neklaněl nějakým falešným hodnotám, ale abys stále usiloval, stále obnovoval ten svůj pohled. Aby stále před tebou byly ty hodnoty, které jsou skutečně trvalé, ryzí, pravé.“

Potom dál ten žalm připomíná a říká, že Bůh je Ochránce. Víte, ve Starém zákoně, kde se mluvilo o tom, že ti různí Bohové, jak jsou silní, jak jsou mocní, tak toto byl velký protiklad, kdy se zdůrazňuje: On ochraňuje, on se ujímá těch, kteří nejsou v očích tohoto světa nějak zajímaví, těch, kteří jsou poslední. Jmenuje tady Písmo svaté vlastně dvě sociální kategorie: sirotky, vdovy. Tam se jednalo o to, že tady v tom starověku u soudu mohl svědčit jenom muž. Ani žena, ani dítě nějak nemohli vlastně tam přednést nějaký svůj názor nebo svoje svědectví. Za ně musel mluvit někdo jiný. A pokud neměli někoho, nějakého muže, který by se jich zastal, tak často se jim skutečně dělo příkoří.

A tady ten žalmista připomíná a říká: „Takhle jste se všichni měli v Egyptě. Nikdo se vás nezastal. Pro Egyptany jste byli ti poslední, ti, kteří dělali cihly, a Egyptany zajímalo jenom, jestli jsou cihly hotové. Nic víc.“

A potom dál se tam mluví o tom, že dává domov. Zase je to narážka na Egypt, protože Egyptané říkali Izraelitům hebrejové, což znamená bezdomovci. Egyptané jim říkali: „Vy jste přišli kdoví odkud, my ani vlastně nevíme, odkud jste se tu vzali. Vy sem nepatříte. Vy jste našimi otroky a vy jste prostě úplně takový ten spodek.“

Když někdo nemá domov, tak to znamená, že nemá kořeny, a vykořeněný člověk je na tom vždycky velmi špatně. Aniž si to uvědomujeme, tak jsme jakýmsi způsobem zakořenění jednak v místě, kde žijeme, patříme do nějakého národa, ale dalším tím kořenem, který nás nějakým způsobem ukotvuje v našem životě, je naše víra. A toto všechno dostáváme jako dar a za tyto dary máme děkovat. Takže Izraelité, oni se strašně dlouho těšili na to, že budou mít kořeny, že budou mít zemi, že budou někam patřit.

A teď se tady dál říká: „Vězně vyvádí ke šťastnému životu.“ Samozřejmě se zase myslí to vyvedení z Egypta, vyvedení tady z tohoto otroctví ke svobodě, k tomu že mohli rozhodovat sami o sobě. Ale v tomto místě se ten žalm stýká s evangeliem. Ježíš byl pozván k sobotnímu jídlu, ale nebylo to pozvání čestné. Bylo to pozvání, o kterém Lukáš říká: „Pozvali ho, aby si na něj dávali pozor.“ Bylo to vlastně takové vězení – vězení, které si vytvořili lidé. Oni si dávali pozor na Ježíše, co Ježíš řekne, ale taky si dávali pozor jeden na druhého: „Jak bude ten můj soused mluvit s Ježíšem? Nebude mu podlézat? Nebude se mu chtít vlichotit?“ Oni, aniž si to uvědomovali, tak si vystavěli takové mezilidské vězení.

Když pročítáme evangelia, tak nalézáme dva důvody, proč lidé zvali Ježíše: buď aby slavili, aby se s ním podělili o nějakou radost, anebo tady z toho důvodu, jak jsme to slyšeli v dnešním evangeliu, aby si na něho dávali pozor. Samozřejmě je nám jasné, že správné pozvání je to první, k tomu abychom s Ježíšem slavili.

II. vatikánský koncil změnil určitou terminologii, určité názvosloví, a když mluví o svátostech a především o mši svaté, tak říká: „Mše svatá se slaví.“ Dřív se používaly víc ty termíny, že se obětuje a takhle, ale po II. vatikánském koncilu se zdůrazňuje ten prvek slavení, abychom si uvědomili, že my všichni jsme pozváni od Ježíše, ale že taky my všichni ho máme pozvat, abychom slavili.

Bratři a sestry, tady ten úryvek, který jsme slyšeli v evangeliu, nás může vést k zamyšlení nad otázkou, proč se setkávám s Ježíšem, co od něho chci nebo s jakými úmysly k němu přicházím. Ježíš, i když je to pozvání nečestné, i když je to vlastně pozvání do takového vězení (on je vlastně pozván, aby ho zkoumali, aby ho jakýmsi způsobem sledovali, aby slídili, jestli neřekne něco špatně), Ježíš toto pozvání přijme a dokonce se pokusí tady ty, kteří ho pozvali, přivést k tomu, aby poznali, že udělali chybu.

Je to nesmírně těžké. Když napomíná přítel přítele, to je těžké. Ale když tady vlastně se snaží Ježíš získat svoje nepřátele, tak to už je opravdu vrchol umění a je to vrchol nezištnosti. A on využívá tu situaci, která tam nastala. Český překlad říká: „Vybírali si přední místa.“ Řecký originál používá trochu zase jiné výrazy, jinou terminologii, a když by se to přeložilo, tak bychom to mohli přeložit za pomoci slov, že vybírali si nejlepší lehátka, doslova divany. Vycházelo to z toho, jak oni tenkrát stolovali, hodovali. Leželi na levé ruce, na levém rameni a pravou rukou si brali ze stolu. Ten stůl byl samozřejmě mnohem nižší než náš stůl.

Tedy bylo to jakési místo pohodlí, ale tady v tomto pohodlí se našli lidé, kteří chtěli být centrem pozornosti, aniž na to měli nárok. Ježíš tady vlastně upozorňuje na problém, který provází lidstvo, co je lidstvo lidstvem. A sice ten problém je v tom, že někdo chce někomu sebrat jeho místo. Někdo se chce postavit na místo, které patří někomu jinému, posadit na židli, která patří někomu jinému. Vlastně už to začalo u prvního člověka, u Adama, kdy Adam se postavil nebo chtěl se postavit na místo Boží. On to zkusil a zjistil, že to nejde, ale ty následky vlastně zakoušíme dodnes. A Ježíš říká: „V každém z vás je kus takového Adama, ale to není dobře. Ale je na vás, abyste si to uvědomili a abyste se tomu postavili.“

Vlastně Ježíš, když mluví tady o tom, říká: „Jdi si sednout na poslední místo,“ tak tato informace je pro nás velmi důležitá. Proč? No, protože nám vlastně říká Ježíš, kde ho najdeme. On sám je na tom posledním místě. My potřebujeme vědět, kde on je. My potřebujeme vědět, kde se s ním můžeme setkat. Ježíš tady nastavuje zase jinou logiku, než která platí ve světě bez Boha. Ve světě bez Boha platí to: „Člověče, cpi se. Jestli se chceš někam dostat, jestli chceš něčeho dosáhnout, tak

se musíš tlačit a nesmíš se moc dívat doleva, doprava.“ Ale Ježíš tady jednak říká: „Ve svém životě dívej se, co se děje kolem tebe, kdo je na tvé levé straně, kdo je na tvé pravé straně,“ a pak Ježíš říká: „V Božím království je jiná logika, a sice Bůh o tobě ví, jako ví o těch sirotcích a vdovách, kterých se nikdo nezastal v době toho Starého zákona, tak ví o každém člověku, ví o každém dobru, byť by bylo sebemenší, a ve svůj čas to Bůh odmění.“

Bratři a sestry, začíná tedy zase něco nového. Vlastně ten nový školní rok přinese nový rytmus rodiny, nový rytmus do našeho života. Budeme se tomu muset přizpůsobit, ale nezapomeňme tady na to, co Ježíš říká. Nezapomeňme na to, že dobro, které konáme, nekonáme proto, aby nás ti druzí obdivovali, ale konáme ho proto, že Ježíš je naším vzorem a my ho chceme následovat. A nekonáme ho proto, aby to odměnili lidé, ale konáme to proto, aby to odměnil náš nebeský Otec.

Stvoř mi čisté srdce, Bože

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.09.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

24. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Ex 32,7-11.13-14](#); ž. [Žl 51](#); 2. čt. [1 Tim 1,12-17](#); evang. [Lk 15,1-32](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku mše svaté, všechny dnešní texty vyjadřují vlastně pohyb člověka, když se vzdaluje Bohu, když se ty vztahy nějakým způsobem kazí, kazí je zlo, kterému říkáme hřích, vědomé dobrovolné zlo. Ale potom ty texty mluvily také o tom, jak se člověk zase vrací. Všichni víme, že nějak, jak se říká, uklouznout, to není až tak těžké, ale potom to dát do pořádku, vrátit se, to je daleko těžší a vyžaduje to často mnohem víc energie než to předtím.

V prvním čtení zazněl takový kontrast na začátku a na konci. Na začátku Hospodin říká Mojžíšovi: „Sestup dolů, neboť tvůj lid...“ Zlo vytváří bariéry, odstup. Je tam vždycky nějaký chlad. Když toto čtení už potom končilo, Hospodin říká: „Tento můj lid...“ Naopak, když je to všechno v pořádku a ty vztahy jsou harmonické, tak jsou si lidé blízko. Není tam právě žádná bariéra.

A já bych se chtěl teď zastavit u žalmu, protože právě ten žalm mluví o té cestě zpět. Je to žalm, který má číslo 50 nebo podle toho druhého číslování 51, a je to žalm, kterému se říká kající. Vlastně ten žalm vyjadřuje touhu člověka dát to do pořádku, anebo tady tento žalm vyjadřuje i radost z toho, že se to podařilo zase všechno urovnat.

Tady ten padesátý žalm je v církvi citovaný velmi často. Naráží tento žalm na konkrétní událost, a sice na to, kdy král David odloudil manželku svému generálu Uriášovi, Batšebu, a měl s ní syna a nechal toho Uriáše potom zabít. Tedy vlastně dopustil se dvou hříchů. Ale ten žalm platí i obecně.

V té době, v době Davidově, to bylo celkem běžné, že ti mocipáni se chovali, jako že mají moc nad životem, nad smrtí, nad majetkem všech svých poddaných. Bylo to celkem běžné, to co udělal David, že dělali i ti v těch okolních zemích. Ale Bůh říká, že to dělají ti druzí, ještě neznamená, že to je správné, nebo že se něco děje často neznamená, že je to správné, a posílá proroka Nátana, který vede s králem Davidem takovou řeč, podobenství o boháči, chudákovi, o ovečce a David nakonec uznává: „Zhřešil jsem,“ a vydává se právě na cestu zpět, začne dělat pokání. A obrazem toho pokání je právě tady ten padesátý žalm.

My jsme z něho slyšeli tři sloky (ten žalm je zase delší) a v té první sloce, kterou jsme slyšeli: „Smiluj se nade mnou, Bože, pro své milosrdenství. Pro své velké slitování zahlad' mou nepravost. Úplně ze mě smyj mou vinu, očist' mě od mého hříchu.“ Vlastně na každém tom řádku je srovnání toho, co dokáže udělat člověk, a toho, co dokáže udělat Bůh. Tam to lidské jednání bylo popsáno slovy: hřích, vina, nepravost. A to Boží jednání: očistění, umytí, zahlazení. Co se tím chce říct? Že to zlo má různou povahu, různě se tváří, podstata je pořád stejná, ale „dokážeme vyrobit ledasco“. A lidé odpradáвна v tom Starém zákoně se ptali: „A dokáže to Bůh všechno odpustit? Má tu moc nás toho zbavit, toho co nás tíží?“

My už jsme to slyšeli mockrát, že Bůh nám může odpustit všechno a my to bereme často jako samozřejmost. Ale v tom Starém zákoně to tak samozřejmé nebylo, a proto se tam právě používají ty tři další slovesa, to očistění, umytí, zahlazení. Chce se tím říct: Člověk dokáže pokazit ledaco, nebo všechno, a Bůh to dokáže zase všechno nějakým způsobem zahladit, zalepit, dát do pořádku. „Člověče, jestliže ty lituješ toho, co jsi udělal špatně, buď si jistý, že Bůh má tolik moci, aby ti to odpustil.“

Tady v této sloce se používá jako takový konkrétní příklad z toho, co Izraelité znali, a sice vlastně ten Bůh postupuje jako takzvaný valchář. Kdo to byl valchář? Dneska už to povolání v podstatě ani vůbec neexistuje. Když někdo utkal látku, tak v okamžiku, kdy ta látka byla hotová, tak ji odnesl k valcháři. Valchář byl člověk, který tu látku jakýmsi způsobem pral, odstraňoval z těch vláken mastnotu a další nečistoty. Potřebovali k tomu vodu a potrebovali k tomu minerální soli. A z obou těch důvodů to dělali za městem, protože prameny říkají, že to bylo dost cítit. A tu látku máčeli ve vodě s těmi solemi a buď ti valcháři po té látce šlapali anebo tyčemi do té látky tloukli. Tedy byl to proces takový namáhavý, oni se u toho docela dost nadřeli, na druhou stranu bylo to zaměstnání, které zaručovalo určitou jistotu – vždycky se lidé potrebovali do něčeho obléci. Ale ten svatopisec má na mysli tady tu námahu a chce říct vlastně, aby se člověk polepšil, je to proces. Je to proces, který stojí velkou energií. Nebude to samo sebou, nepůjde to lehko, ale stojí to za to. Protože i ta látka potom vypadala mnohem lépe. Jakýmsi takovým vedlejším produktem tady tohoto očistění

bylo to, že ta látka zbělela. Tedy vlastně ujednotila se barva těch vláken a ta látka byla mnohem krásnější než na začátku.

A ta další sloka mluví o tom, že někdy je potřeba úplně začít znovu: „Stvoř mi čisté srdce, Bože.“ Je to takový povzdech: „Bože, ty jsi to tady všechno zavolal k životu, z ničeho jsi udělal něco, a věřím, že teda i u mě dokážeš to přetvořit.“ Vlastně ten žalmista říká: „Často je to tak zničené, že je potřeba začít znovu, od začátku. Už to nepůjde slepit, už to nepůjde nějakým způsobem spojit a je potřeba začít znovu na nových základech.“ A to je vlastně to stvoření, začít od začátku. Často si to lidé přejí, v životě je to velmi obtížné, ale v té rovině mravní je to možné, když člověk lituje a přijme odpuštění.

A ten žalmista přidává další povzdech: „Obnov ve mně ducha vytrvalosti.“ Člověk dokáže uznat, že něco bylo špatně, a řekne si: „Tak já se polepším. Nebudu to dělat,“ nebo: „Budu to dělat lépe.“ Ale jak jdou dny, tak tady toto odhodlání nějakým způsobem se pořád a pořád zmenšuje, umenšuje, člověku chybí energie, zapomíná na to. A žalmista připomíná a říká: „Nestačí se jenom nadchnout, ale je potřeba taky u toho vydržet. Je potřeba aby nás to neopustilo, aby tady tato ochota vlastně směřovat k tomu lepšímu, aby tady byla pokud možno každý den, aby nás to provázelo.“ Je to těžké, ale je to možné.

A nakonec ten žalmista ve třetí sloce říká: „Budu o tom mluvit. Má ústa budou zvěstovat tvou chválu.“ On si uvědomuje a říká si: „Bůh mi odpustil. Je to něco úžasného, a tak si to nenechám pro sebe. Nestačí, že to vím jenom já, že mi dává tady tu další možnost, ale chci, aby to věděli i další. A proto o tom budu mluvit.“

Na znamení toho, že člověku bylo odpuštěno, tak lidé přinášeli nějaký dar, oběť. I my koneckonců ve svátosti smíření dostaneme něco, co máme vykonat za pokání, dostiučinění. V době Starého zákona to byly většinou nějaké oběti, nějaké zvíře nebo něco takového. A ten žalmista ale tady říká: „To je málo. Není těžké dát nějakou věc, není těžké koupit nějaké obětní zvíře, ale mnohem těžší je dát něco ze sebe.“ A tak říká: „Bože, já ti chci taky něco dát. Mou obětí je zkroušený duch.“ To „zkroušený“ překládáme někdy také jako pokorný, ale to zkroušený to vyjadřuje docela dobře, o co tu běží, a všichni to cítíme.

My, lidé, zpravidla, když vykonáme něco zlého, tak to má dva motivy: buď je to z naší slabosti anebo je to z naší pýchy. Oba ty postoje jsou nějakým způsobem špatné, samozřejmě ta pýcha je horší. Ale je zde ještě třetí postoj, o který právě máme usilovat, nepřijde sám od sebe, a to je to, čemu se říká to zkroušené srdce. V tomto postoji si člověk nezakládá na své spravedlnosti, člověk uznává svoji slabost, ale ví, že mu bude odpuštěno.

Bratři a sestry, to všechno jsou dost složité myšlenky. Krásně to vyjadřovala ta žalmová odpověď: „Vstanu a půjdu k Otci.“ V tomto podobenství Ježíš vlastně vyjádřil to podstatné: „Človče, jestli chceš, vrať se. Přijď, Otec na tebe čeká.“

K lidskému životu patří také oslava

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.09.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

25. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Am 8,4-7](#); ž. [Žl 113](#); 2. čt. [1 Tim 2,1-8](#); evang. [Lk 16,1-13](#);

Bratři a sestry, dnešní texty by se daly shrnout do jednoho slova, do jednoho hesla, a to slovo je důvěra. Důvěra, kterou má Bůh v nás, důvěra, kterou nám dává a říká: „Já jsem tady něco udělal, něco jsem stvořil, a teď to, člověče, dávám tobě, aby ty ses o to staral, abys to rozvíjel, aby ses radoval z toho, jak to vzkvétá.“

Možná to tak nebylo úplně vidět. To první čtení já když jsem si ho přečetl poprvé, tak jsem si říkal: „No, to se nebude vůbec hodit k té dnešní oslavě.“ Ale když se podíváme na širší souvislosti, tak se to velmi hodí. Jsou to slova, která pronesl prorok Ámos v městě, které se jmenovalo Bétel, a v tom městě Bételu, bylo to v severním Izraeli, slavili dožínky. Taky se sešli, aby poděkovali za úrodu. Ale prorok veden Duchem Božím viděl do srdcí těch lidí, kteří se tam sešli, a viděl tam vlastně dva takové postoje – postoj těch obyčejných lidí, kteří přišli a upřímně děkovali, ale potom také postoj druhé skupiny, která tam sice stála, kteří se toho účastnili, ale v duchu už mysleli úplně na něco jiného. V duchu už si říkali: „Kdy už toto skončí? Kdy už se budeme moci věnovat sobě, tomu abychom svůj majetek rozmnožili? Kdy budeme moci naplno prosazovat svoje záležitosti?“

Vlastně tady ta druhá skupina k těm svátkům přistupovala tak, že je to zdržuje, že období těch svátků jim brání rozmnožovat jejich bohatství a vlastně tito lidé se přetvařovali. Ti lidé neuměli slavit. K lidskému životu patří práce, ale k lidskému životu patří také oslava. Obojí je tam potřeba. Když jsem říkal, že hlavním mottem dnešního textu je důvěra, tak je to v tom smyslu, že Bůh říká: „Člověče, já ti důvěřuji, že zvládneš ty starosti, ale já ti taky věřím, že budeš umět správně slavit, že budeš umět správně odpočívat, že se budeš umět správně radovat z toho, co jsi z té země vyískal.“

Takže to, co jsme slyšeli vlastně v prvním čtení, je takový negativní příklad – příklad toho opravdu jak ne, jak nestavit, jak se nenechat pohltit tím během událostí a když oslavujeme, tak naopak ty starosti odsunout a říci: „Ano, každý den má dost svých starostí a dnes chci děkovat.“

V žalmu jsme slyšeli vlastně chválu. Je to žalm, který má číslo 113 a je to takový zvláštní žalm. Slyšeli jsme ho skoro celý. Je to žalm, ve kterém je důležitá číslice 3. Žalm má 3 sloky a každá ta sloka má vždycky 3 verše anebo 3 takové oddíly. A na začátku toho žalmu je třikrát výzva k tomu, aby lidé chválili Boha. Proč zrovna třikrát? No, číslovka 3 v Písmu svatém znamená nebeskou dokonalost, je to číslo plnosti, a proto je tam tak trojka takhle zdůrazňována.

Ještě bych měl říct, kdy se ten žalm zpíval nebo recitoval. Nebylo to v chrámu, ale bylo to doma, při domácí bohoslužbě a byla to vlastně modlitba před jídlem. To bylo víceméně dobrovolné, ale kdy tento žalm byl předepsaný, tak to bylo o Velikonocích. Než začali jíst velkonočního beránka, tak celá rodina zpívala tento žalm. Za chvíli ještě pochopíme, proč je to tak důležité.

A co tedy ten žalm nám chce říct? Chvalte Hospodina, který povyšuje chudého. Chvalte Hospodinovy služebníky, chvalte jméno Hospodina. V první řadě ten žalm připomíná a říká: „Člověče, nezapomeň Boha chválit a nezapomeň mu děkovat.“ Nezapomínáme prosit, to nám jde tak nějak ze srdce nebo, jak by se to řeklo, z úst celkem samospádem. Ale děkovat a chválit (jsou to dvě různé věci, ale jsou si velmi blízké), děkovat a chválit, to už je trochu slabší. A proto to žalmista připomíná a říká: „Když totiž zapomeneš, člověče, děkovat, tak budeš pořád myslet jenom na ty starosti, na ty problémy a bude se ti zdát, že tvůj život je plný jenom nepříjemných věcí. V okamžiku, kdy začneš děkovat, tak si uvědomíš, kolik dobrého dostáváš, kolik krásného je kolem tebe a už to budeš vidět všechno úplně jinak, nebudeš to vidět všechno tak černě. A také víš, komu za to máš děkovat.“

Takže to je první věc. Hospodinovi služebníci mají děkovat. To je kdo? No, to jsou všichni. To jsou všichni lidé. Ten žalm právě chce říct: „Ne jenom někdo, ale úplně všichni lidé, protože každý člověk dostává a každý tedy má za co děkovat.“

A odpověď žalmu nás vybízela, abychom chválili Boha, který povyšuje chudého. Ten žalm dál potom připomíná a říká, že Bůh je stvořitel toho všeho. A ta odpověď zdůrazňuje druhý takový protipól tohoto. Ano, ten Stvořitel vidí každého jednotlivého člověka. Je to vlastně jakýsi kontrast, který ten žalm chce navodit. Bůh je na jedné straně svrchovaný, ale na druhé straně je zase

všímavý. Je to on, který vidí každého člověka jednotlivě, vidí každého v jeho situaci a jestliže ta situace je nějakým způsobem špatná, negativní, tak Bůh pomáhá tomu člověku tuto situaci změnit a zvládnout.

Tento žalm se opírá o modlitbu, kterou pronesla Anna, nebo někdy říkáme Channá, matka Samuelova, když prosila právě v chrámu v Silo za syna, za to aby dostala syna, a potom když za něho děkovala. Takže na začátku to byla taková osobní modlitba, ze které se později stal žalm, tedy něco, co se zpívalo veřejně. A nakonec se z této, řekli bychom, zase veřejné modlitby stává osobní modlitba Matky Boží Panny Marie, protože na konci byla slova, která známe z toho známého Mariina chvalozpěvu Magnificat, kdy se Maria setkává se svojí příbuznou Alžbětou. Tady se říkalo: „Slabého pozdvihuje z prachu, povyšuje chudého.“ V Magnificat se říká: „Povýšil poníženého,“ ale je to vlastně variace na toto téma.

Bratři a sestry, my dnes chceme děkovat. Chceme děkovat za všechno, co jsme dostali. A když do toho vtáhnu ještě evangelium, to evangelium začalo slovy, že jeden bohatý člověk měl správce. Každý správce má důvěru od toho, kdo ho pověřuje správcovstvím. Ježíš právě chtěl říct: „Máte od Boha důvěru. Neztraťte ji. Je to velká věc, protože mít důvěru, to se těžko buduje, ale lehko ztrácí.“ Známe to všichni, jak to mezi námi je v našich vztazích. Důvěra se staví, tvoří roky a za chvíli je možné ji zničit a je to potom velká škoda. My jsme dnes tady proto, abychom řekli: „Bože, vážíme si tvé důvěry, vážíme si toho, že s námi počítáš, a i když prožíváme třeba hodně starostí, dnes chceme děkovat, dnes se chceme radovat, dnes chceme vidět to, jak ty nám pomáháš, jak jsi s námi, jak nás povyšuješ. Chceme se dnes radovat z celého srdce.“

Oslavuj, moje duše, Pána

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.09.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

26. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Am 6,1a.4-7](#); ž. [Žl 146](#); 2. čt. [1 Tim 6,11-16](#); evang. [Lk 16,19-31](#);

Bratři a sestry, není to tak dávno, co jsme mluvili o žalmu, který Izraelité používali jako modlitbu před jídlem. Dnes ten žalm, který jsme slyšeli mezi čteními, byla ranní modlitba. Je to žalm, který má číslo 146, je tedy téměř z konce žaltáře, těch žalmů je 150, a těch posledních 5 žalmů jsou takzvané chvalozpěvy, hymny. Často se tam používá slovo aleluja, sláva, chvála. Jsou to zpěvy, které především děkují. A je to zajímavé, že tento chvalozpěv, děkovný chvalozpěv, Izraelité používali jako jednu z ranních modliteb.

My jsme dnes slyšeli přesně polovinu toho žalmu, tu druhou. Já teď přečtu s dovolením tu první. Ten žalm začíná slovy: Oslavuj, moje duše, Pána. Slavit chci Pána po celý život, zpívat svému Bohu, co budu živ. V knížata důvěru nevkládějte, v člověka, jenž je bezmocný. Vydechne duši, v svou zem se vrací, veta je po jeho záměrech. Šťastný ten, komu pomáhá Bůh Jakubův, kdo jen v Pána, svého Boha doufá. A pak už jsme to zpívali a slyšeli.

Tedy my jsme zvyklí, že ráno především prosíme. Tady už je ta myšlenka, aby člověk už ráno děkoval, chválil Boha. My když děkujeme, tak zpravidla děkujeme za to, co se podařilo nám. Říkáme: „Pane Bože, tys mi dopřál a mně se povedlo to a to. Já ti za to děkuji.“ Ale tady je to jinak, že máme děkovat Bohu ne za to, co jsme my vykonali nebo co nám se podařilo, ale za to, co vykonal on, a chválit ho za to, jaký on je.

Vlastně tady tato modlitba chce říct: „Človče, než se vydáš ráno za svými povinnostmi, máš těch povinností jistě spoustu, máme často plné diáře a vždycky se díváme, třeba už večer, co zítra budeme dělat, jak to naplánovat, tak než se vydáš za plněním těch svých povinností a těch úkolů, nezapomeň, že tvým úkolem je děkovat Bohu a chválit Boha.

Bratři a sestry, je to něco, co nám dost často uniká. Jestliže ale dáme do těch pracovních záležitostí tento rozměr, jestliže aspoň kratince na to vzpomeneme, pak potom to naše snažení, všechno to, co budeme dělat potom, dostane jiný rozměr, dostane to hlubší význam. Takže hned ráno poděkovat a uvědomit si, k čemu tady na světě jsem, proč jsem tady, k čemu jsem povolán.

„Budu zpívat svému Bohu, co budu živ.“ Proč se tam neříká „modlit se“? No, protože zpěvem dokáže člověk víc vyjádřit svoje emoce, svoji náladu. Když má radost, zpívá. Když má smutek, tak taky zpívá. Zapojí se do toho vlastně celý ten člověk. A toto má žalmista jaksí na mysli, aby do naší modlitby, do těch chval, abychom se do toho zapojili cele. Ne jenom naše ústa, ne jenom třeba náš rozum, ale abychom v tom byli celí.

Další sloka vyjadřovala takové varování, zase velmi důležité pro každý den: „V knížata důvěru nevkládějte, v člověka, jenž je bezmocný. Vydechne duši svou a vrací se v prach země. Veta je po jeho záměrech.“ Vlastně je to takové varování: Človče, nepřeceňuj ani sebe, ani druhé lidi. Nepřeceňuj nikoho, ani ty dole, ani svoje přátele, ani svoje sousedy, ani ty, kteří jsou takzvaně „nahore“ v těch vyšších patrech moci a politiky, protože stačí málo a záměry člověka končí. Stačí málo a je to pryč. V originále je tam zase jedna z takových slovních hříček, které my nejsme schopní přeložit. Tam je: „Nespoléhej na člověka. Vydechne svou duši a vrací se v prach země.“ Člověk je hebrejsky adam, adamach, a země je dama, jo, ten prach země. A Izraelité si pořád připomínali: „Nebyli jsme nic, ale Bůh nás zvedl, Bůh nás povolal, on nám dal důstojnost.“ A toto tady znovu zaznívá.

Říká se v té další sloce, že šťastný je ten, kdo spoléhá nebo komu pomáhá Bůh Jakubův. Jmenuje se tady ten jeden jediný Bůh. Musíme si uvědomit, že Izraelité žili mezi pohany, byli obklopeni národy, které vyznávaly různé modly, různé bůžky a Izraelité si měli uchovat víru v pravého Boha. Ale konec konců i dneska to tak může být a i my jsme v nebezpečí, že si vybudujeme nějakou modlu, že si zvolíme nějakého falešného bůžka, kterému věnujeme svůj čas, energii, kterému se „budeme klanět“. A je dobré očistit svoje úmysly, vždycky ráno se zeptat, kam půjdu, kam můj život bude směřovat, komu dám svou důvěru.

No, a dál už jsme to slyšeli. V té části, kterou jsme slyšeli, se mluví o Bohu jako o Tvůrci, o Pánu, který stojí tady za tím děním. On je jeho počátkem, od něho to vyšlo a k němu to směřuje. Mluví se

tady o něm jako o někom velmi vznešeném, ale na druhé straně jako o někom velmi blízkém, protože ten žalm končí: „Hospodin bude vládnout na věky, tvůj Bůh, Sione, po všechna pokolení.“

Město Jeruzalém stojí na dvou kopcích: na hoře Sión a na hoře Moria. Na hoře Moria stával Chrám, na hoře Sión je hrob krále Davida. A takové centrum právě bylo a je pořád na hoře Sión. Také Jeruzalému se často říká Siónská dcera. A ta narážka, která je tady učiněna, je obrácena právě vůči pohanským náboženstvím. Pohané často říkali: „Ti naši bohové bydlí na nějaké hoře.“ Nejlépe na hoře, na kterou žádný člověk není schopen vystoupit. Řekové věřili, že jejich bohové jsou na Olympu. Teď si nevzpomenu, ale ví se to, jak se jmenoval ten člověk, který tam s veškerým úsilím s nasazením života vystoupal a zjistil, že je tam pár kamenů a trochu sněhu a jinak nikdo. Tak tady se právě říká: „Ten Bůh, který je na jedné straně takový veliký, tak na druhé straně je takový blízký. On se takzvaně nesečuje. On nechce být někde mimo, ale je u tebe, je na Siónu, tam kde jste vy. Dá se vlastně tak říct, že ten Bůh chce být v domě, v domově každého z nás. To je ten náš Sión.“

My jsme kousíček přeskočili. Přeskočili jsme sloku, ve které se vyjmenovávaly problémy, potíže. S tím se setkáváme taky každý den, spousta problémů, spousta potíží. Něco dokážeme vyřešit, ale hodně z toho vyřešit nedokážeme. „Hospodin otvírá oči slepým, Hospodin napřimuje sklíčené, miluje spravedlivé, Hospodin chválí přistěhovalce.“ To jsou určité kategorie. To první jsou nemoci těla, to druhé jsou nemoci duše, to třetí je kategorie mravní, ta spravedlnost, a to čtvrté jsou kategorie sociální.

My dokážeme, když máme dobrou vůli, nějakým způsobem řešit tu třetí a čtvrtou kategorii, tu mravní a sociální. Pokud jde o ty nemoci duše a těla, tak dokážeme něco zvládnout, ale v každé době je nějaká nemoc, která je nevyléčitelná. V Ježíšově době a v době starozákonní spousta lidí trpěla slepotou, která byla způsobena různými očními infekcemi, které oni nezvládali. My je dnes zvládáme, ale zase jsou tady jiné nemoci. Ve středověku to byl mor, dneska jsou to třeba různé druhy rakoviny, AIDS a podobně. Každá doba má nějaký takovýto problém. A pak jsou tady nemoci, kterým říkáme duševní, kdy tělo sice funguje, ale nefunguje to uvnitř tak nějak jak by mělo, a člověk se bojí, trápí. Ten svatopisec říká vlastně, že je sklíčený. Ztrácí chuť do života, bojí se toho, co přijde. My tomu dnes říkáme deprese a podobně. A tady s tímto dokážeme nějakým způsobem zápasit jenom do určité míry.

Tady ty další dvě: „Hospodin miluje spravedlivé a chrání přistěhovalce,“ to už je víc v naší moci. Co se tím myslí, tou spravedlností? No, člověk často má dobré úmysly a ty dobré úmysly nejsou přijaty, nejsou pochopeny a člověk se snaží a ti druzí řeknou: „On se vytahuje, předvádí se. Beztak tím sleduje nějaké své boční cíle.“ A ten žalmista připomíná a říká: „I v době tohoto nepochopení buď klidný. Bůh vidí tvoje dobré úmysly. Bůh tě za to chválí a Bůh je také ve svůj čas odmění, tyto úmysly.“

„A chrání přistěhovalce.“ Každá doba má své sociální problémy. Ta doba starozákonní byla doba kočovníků, kdy ti lidé byli rozděleni jednak na národy, ale dokonce i na kmény: „A tenhle je z našeho kmene a tenhle není z našeho kmene. A tenhle je trochu bělejší a tenhle je trochu černější. A tenhle věří v toho boha a ten věří v jiného boha.“ Těch přehrad, těch plotů lidé dokáží nastavět spoustu, spoustu, a je velmi těžké je zbourat. A ty ploty jsou samozřejmě zbytečné. A tak právě tady v té ranní modlitbě ten zbožný Izraelita si měl toto všechno uvědomit. Měl si uvědomit, že má chválit a děkovat, měl si uvědomit, že nemá přeceňovat schopnosti druhých lidí, měl očistit ten svůj směr života, aby se neklaněl falešným bohům, měl si uvědomit, že některé problémy bude muset svěřit do rukou Božích, že je nezvládne, ale zase jiné problémy jsou v jeho moci, aby je řešil, a měl by napnout svoje schopnosti a síly, aby tyto problémy se zmenšovaly, odstraňovaly a nakonec si měl uvědomit, že při tom všem svém snažení ten, který nám dal život, je nám velmi blízko a prožívá to všechno s námi.

Bratři a sestry, zkusme někdy otevřít ráno žaltář a pomodlit se, nejenom přečíst, ale také pomodlit se a rozjímat chvilku nad žalmem 146, než vyrazíme za našimi denními povinnostmi.

Bůh chápe naše postoj, ale chce, abychom byli otevření

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

06.10.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

27. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Hab 1,2-3; 2,2-4](#); ž. [Žl 95](#); 2. čt. [2 Tim 1,6-8.13-14](#); evang. [Lk 17,5-10](#);

Bratři a sestry, zastavíme se dnes opět u žalmu. Má číslo 95 a je to zase jeden z takových specifických žalmů. Minulou neděli jsme rozebírali žalm, který používali Izraelité jako ranní modlitbu, taky už jsme vlastně rozebírali nebo zamýšleli se nad žalmem, který byl používán jako modlitba před jídlem. A dnes je to žalm, kterému se říká přípravný, anebo někdy také uvítací. Byl to žalm, který zpíval sbor zpěváků. Stáli v bráně Jeruzalémského chrámu a vítali přicházející poutníky. Každý zbožný žid měl nejméně třikrát za rok připutovat do Jeruzaléma na pouť do chrámu.

Ten žalm má dvě části – části, které se od sebe velmi a velmi liší. My jsme slyšeli úryvek z každé té části, z první i druhé. První část, to je opravdu hymnus, oslava. Je to takové radostné pobídnutí: „Pojďme, oslavujme, jásejme.“ Říká se tím: „Zapomeňte na všechny starosti, zapomeňte na tu práci. To všechno jste nechali doma a teď jsme se tady společně sešli, abychom Boha oslavovali, abychom ho chválili.“

„Pojďme, padněme, klaňme se.“ Izraelité byli hrdí na to, že klekali pouze před Hospodinem. Ve starověku často to bylo tak, že lidé klekali před králem, dokonce si před ním i lehali na zem. Izraelité toto nedělali a jak jsem říkal, byli hrdí na to, že říkali: „My klekáme pouze před naším Bohem, před Hospodinem. Před nikým jiným, před žádným člověkem.“ A tak si tady toto připomínali, tady tuto výjimečnost, a říkají: „My před ním klekáme, protože on je náš Tvůrce. On je náš Bůh, on je ten skutečný. My jsme jeho lid, on je náš Pastýř.“

My v době Nového zákona používáme pro Boha to označení Otec, Ježíš nás naučil modlitbu Otče náš, ale když se ve Starověku ptali lidé Izraelitů: „Jak máme chápat vašeho Boha, k čemu ho můžeme nějak připodobnit, s čím ho můžeme srovnat?“ Tak Izraelité odpovídali a říkali: „On je pastýř.“ Pastýř se stará, otec se taky stará. Myšlenkově to není daleko od sebe. Pro ně byla bližší ta idea pastýře, protože téměř každý z nich choval nějaké zvíře, nějaký dobytek a všichni věděli, jak je to těžké zaopatřit jim pastvu, jak je obtížné se postarat o tato zvířata. A tak tedy Bůh je pastýř, to je ten, který teda zastává nějakou důležitou službu, stará se o nás, aby nám nic nechybělo.

Toto všechno si měli připomenout poutníci, kteří vstupovali do Jeruzalémského chrámu. Měli se tak připravit na bohoslužbu. Tady tento žalm ještě nebyl součástí bohoslužby, ale připravoval je, jaksi měl je naladit. Všichni víme, když nás čeká něco důležitého, nějaká důležitá schůzka, tak se na to připravujeme. Promýšlíme, co si oblečeme, co tam budeme říkat, jak to celé proběhne, jak to celé zařídíme.

V našem životě je to tak, že my když na něco myslíme, tak nám to chvíli trvá. Pak ty myšlenky doběhnou a jsme schopní myslet na něco nového, na něco dalšího. Teď narážím na to, že mnozí lidé přicházejí a říkají: „Já se v kostele nemůžu soustředit. Já nevím, co mám dělat, jak to mám dělat.“ To je problém starý jako lidstvo samo. Pěkně o tom psal svatý Karel Boromejský, který taky slýchal tyto stížnosti, tyto nářky a on se ptal těch lidí a říkal: „Dobře, nemůžeš se soustředit, ale co děláš před tím, než přijdeš do kostela? Čím se zabýváš, čím je tvoje hlava plná, tvoje mysl naplněná? Anebo taky kdy přicházíš? Přijdeš na poslední chvíli, anebo přijdeš s nějakým předstihem?“ Protože ty myšlenky musí doznít. Není to jako vypínač od elektriky, který se přepne z jedné polohy do druhé. S námi to tak nefunguje. V nás to musí odeznít, a potom jsme schopní naladit se zase na nějakou jinou myšlenku, jiným směrem a takhle. Potřebujeme zkrátka a dobře čas – čas přípravy. Vždycky, když máme něco udělat důležitého, tak se na to připravujeme. A toto by mělo platit, i pokud jde o naše setkání s Bohem, dopřát si „luxus“ té přípravy.

Potom se ten žalm úplně mění a zaznívá tam takové napomenutí: „Kéž byste dnes uposlechli jeho hlas. Nezatvrzujte svá srdce jako v Meribě, jako v Masse na poušti.“ To napomenutí ještě pokračuje. My jsme slyšeli z něho vlastně jen jednu třetinu. Řeklo by se: „No, to nás tady tedy pěkně uvítali! Napřed tak jako hezky, a potom jsme dostali za uši.“ Na první pohled to takhle vypadá, že ty dvě části toho žalmu spolu nesouvisí, ale při hlubším zamyšlení je to upozornění tvrdé, takové razantní, ale má tam svoje místo.

Jenom připomenu, co se stalo v Meribě a v Masse. Je to místo, které se nachází v blízkosti hory Choreb, mezi horou Choreb a Refidim, a když Izraelité přešli přes Rákosové moře, přešli přes to

Refidim a blížili se k hoře Chorebu, došla voda. V tu chvíli ještě toto místo nemělo žádné pojmenování. Nebyla voda a část toho shromáždění Izraelitů si doslova počkala na Mojžíše a spustili na něho: „Proč's nás vyvedl z Egypta? Tady pomřeme, není voda, nebylo nám v Egyptě líp? Měli jsme tam zůstat, vrátíme se tam.“ Této skupince se říká reptalové. Neznáme jejich jména, ale jsou takhle označení. Mojžíš se modlil k Bohu a Bůh mu říká: „Vezmi tu hůl, kterou jsi udeřil do Rákosového moře, postav se tady k té skále, dvakrát udeř do té skály, vytryskne voda.“ A potom těm reptalům Bůh skrze Mojžíše říká: „Vy jste nevěřili, že já vás vedu jako Bůh. Mojžíš je jenom můj nástroj. Vy jste nevěřili, že já jsem vás vyvedl z Egypta a že já vás dovedu do té zaslíbené země, do země, kterou jsem vám slíbil. A proto do ní nevstoupíte, proto umřete tady na poušti.“ Nestalo se, že by Bůh poslal nějakou bouři, že by přišla nějaká nakažlivá nemoc nebo něco podobného, ne. Ale oni do té země nevstoupili. Vstoupili tam až jejich děti a trvalo to 40 let, co putovali po poušti.

No, a Mojžíš nazval to místo Massa a Meriba, což znamená vlastně pokušení a svár. A pro Izraelity je to takové důrazné varování - důrazné varování, jak se nechovat, co nedělat, protože kdyby oni přišli za Mojžíšem a řekli mu: „Mojžíši, nemáme vodu. Co máme dělat? Pros Boha. My si nevíme rady.“ Bylo by to něco jiného, než když oni takhle vlastně na něho zaútočili. Kdybyste si to chtěli někdo přečíst, je to ve 2. knize Mojžíšově ve 20. kapitole.

Takže varování – varování, aby člověk při vstupu do chrámu pročistil svoje úmysly. Proč sem přicházíš? S čím sem přicházíš? Ano, je dobře, že jsi tady. Vydal ses na správnou cestu. Cestu jsi dobře začal, ale je potřeba ji dobře dokončit. Nejde jenom o to, že jsi tady přítomný fyzicky, že je tady tvoje tělo, ale jde o to, aby tady byla tvoje duše. A s čím přicházíš? Můžeš Boha chválit, můžeš ho prosit, můžeš mu děkovat, můžeš se ho ptát, můžeš ho hledat, můžeš vyslovit svoje pochybnosti, ale nikdy to nesmí být s tím postojem zatvrzelosti.

Co to je zatvrzelost? To je člověk takový jako zaseknutý. Zasekne se a odmítá se pohnout na kteroukoliv stranu. Naopak právě to, když člověk se ptá, když hledá, když prosí, když chválí, když děkuje, tak to je člověk otevřený. Naopak ta zatvrzelost srdce, to je uzavřený postoj, kdy ten člověk vlastně nepřijímá nic a nikoho a za žádnou cenu nechce nic změnit. A takže tento jeden jediný postoj je špatně. Všechny ty ostatní, které jsem vyjmenoval a dalo by se jmenovat i dál, jsou naprosto v pořádku. Bůh má pochopení pro nás a chápe naše postoje, ale chce, abychom byli otevření. Je jasné, že jsou chvíle, kdy je člověk otevřený víc, a chvíle, kdy je otevřený méně. Ale jediné špatné je to, když je zavřeno.

A tak, bratři a sestry, i my často přicházíme sem nebo do nějakého jiného kostela, a měli bychom přicházet s těmi myšlenkami, které nám předestřel ten dnešní žalm. Je potřeba být připravený na to setkání, je potřeba si to nachystat. Je potřeba se zamyslet, s čím přicházím, proč jsem sem přišel, co od toho očekávám a uvědomit si, že nestačí vyjít na správnou cestu, ale je potřeba po té správné cestě také pokračovat, protože na konci té správné cesty je zaslíbená země, domov. Na konce všech těch špatných cest je poušť. Na poušti neroste nic, na poušti to všechno hyne. Naopak v tom domově, tam to roste, tam se to rozvíjí.

Takže, bratři a sestry, ať je nám ten dnešní žalm také jakousi posilou a povzbuzením na našich cestách, ať už každodenních, nebo nedělních sem do kostela.

Pomoc mi přijde od Hospodina

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.10.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

29. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Ex 17,8-13](#); ž. [Žl 121](#); 2. čt. [2 Tim 3,14-4,2](#); evang. [Lk 18,1-8](#);

Bratři a sestry, dnešní žalm, jak jsem už říkal na začátku mše svaté, patří mezi takzvané poutní písně, má číslo 121 a co je zajímavé, tak byla to píseň, která byla zpívána, když poutníci odcházeli z Jeruzalémského chrámu. Střídal se tam sbor, střídali se tam jednotlivci. Nevím, jestli si toho úplně všimli, že to vlastně začínalo v první osobě jednotného čísla: „Já zvedám své oči, já se dívám,“ a potom se to právě změnilo a je tam už: „Tebe Hospodin bude střežit,“ nebo: „Vás bude střežit,“ přechází to do té druhé osoby ať už jednotného nebo množného čísla, takové jako ujištění.

Vlastně myšlenku toho žalmu můžeme shrnout asi do následujících slov: „Člověče, teď jsi vykonal pouť do Jeruzalémského chrámu, teď jsi děkoval Hospodinu, teď jsi ho prosil, a teď se vracíš. Vracíš se na své místo v životě, tam, kde normálně funguješ, a je potřeba, aby i na tom místě, kde se nacházíš každý den, abys žil svoji víru. Na každé pouti se ta víra nějakým způsobem prohloubí, obnoví. A zase když člověk žije tím každodenním rytmem života, tak je v nebezpečí, že ta víra začne upadat, že začne ochabovat, eventuálně že ji člověk začne ztrácet. Takže tedy vracíš se, člověče, tam kde jsi byl, tvoje víra se posilnila, ale ty máš vydávat svědectví tam, kde normálně žiješ, tam kde pracuješ, tam kde jsi.

První myšlenka je vlastně: „Podívej se nahoru.“ Ve svém životě (v těch žalmech je to vícekrát) se často díváme jenom dopředu, díváme se dolů, ale je potřeba se taky podívat nahoru, protože tento rozměr člověku dává nebo ukazuje opravdu nový horizont. Proč se měli dívat na ty hory? Jednak Jeruzalém je obklopen horami, sám stojí na hoře a z Jeruzaléma se odchází vždycky údolím. No, a z těch hor hrozí nebezpečí. Ať už lavina, padající kamení, lupiči a podobně, nebo na těch horách kolem Jeruzaléma byly pohanské oltáře. Tedy nebezpečí, řeklo by se, fyzické, ale i nebezpečí takové jako duchovní, duševní, pro deformaci mého myšlení.

A teď tady zaznívá úplně to jádro celého toho žalmu: „Pomoc mi přijde od Hospodina.“ Ten český překlad za pomoci té předložky „od“ je nedostatečný a je to těžké to přeložit, protože v hebrejštině ta předložka je takzvaně složená, je to složitě. Co se tím chce říct? Pomoc mi přijde proto, že já patřím k Hospodinu a Hospodin patří ke mně. Takhle je to výstižné, ale je to docela dlouhé. Protože patříme k sobě, Hospodin mi pomůže.

Ovšem tento žalm zdůrazňuje a chce říct: Boží pomoc neznamená, že Bůh bude plnit moje přání. To my si často spojujeme, že pomoc znamená, že někdo vyplní moje přání. Ale tady se říká ne. Ta pomoc, to znamená něco jiného. Je to podpora, je to jakási energie, je to vlastně síla žít, vyznávat víru, je to jakési zajištění, ale není to plnění tvých přání, člověče.

A teďka dál vlastně ten žalm pokračuje, kdy žalmista používá na jedné straně obrazy, které symbolizují slabost člověka, na druhé straně velikost až sílu Boha. Ale jsou to obrazy nenásilné: „Neopustí, nebude dřímat tvůj Strážce.“ Každý člověk si musí odpočinout, spát, a v okamžiku, kdy spíme, tak jsme bezbranní. Proto, když je někde třeba nějaká armáda, tak nikdy nemohou spát všichni, někdo musí hlídat, a tady se říká: „Člověče, je tu někdo, kdo se neunaví, kdo se neunaví péčí o tebe, komu nejsi na obtíž, komu nevadí starat se o tebe, jeho to dokonce těší, on to dokonce dělá rád.“

„Hospodin tě střeží, je tvým ochráncem po tvé pravici.“ Je to obraz ze starověkého soudu, kdy po pravé straně obžalovaného stál žalobce. Dneska je to u nás naopak, ale tam to bylo takhle, že po té pravé straně obžalovaného stál žalobce, tedy ten, kdo říkal: „Tys něco udělal špatně, ty se z toho budeš zodpovídat.“ A tady se říká: „Tam stojí tvůj ochránce. Bůh je tvůj ochránce, Bůh není tvůj žalobce.“ Je to nesmírně důležité pojmenování Boha a lidé s tím pořád vlastně zápasí: „Jakou tvář Boha uvidím, jak se ke mně Bůh postaví?“ A už Starý zákon říká: „Je tvým ochráncem.“

„Ve dne ti slunce neublíží, ani měsíc za noci.“ Je to narážka na pohanská božstva, kdy mnoho lidí uctívalo Měsíc, Slunce, další planety, a říkali: „Když je nebudete uctívat, tak vás tito bozi potrestají.“ My už se neklaníme Slunci ani Měsíci, ale jsme v nebezpečí klanět se jiným věcem. Především je to touha po moci a je to touha po majetku, eventuálně touha užít si, mít něco ze života. Tady tato nebezpečí tady vždycky byla a vždycky budou. A tak ten žalmista říká: „Žádná planeta, žádné nebeské těleso ti neublíží, protože i ty stvořil Hospodin.

A teď se tady říká, že on bude střežit tvou duši, bude střežit odchod i příchod. Žijeme na nějakém místě, které považujeme za svůj domov, ale z toho místa vyjít, vyjít ven. Rádi se tam vracíme, ale plníme své pracovní povinnosti nebo další věci mimo. A je dobré vlastně, když jdeme ven, tak to plánovat: „Udělám to a to, vyřídím to a to.“ Je dobré to plánovat s Bohem. Je potřeba dobře začít, ale je potřeba také dovést to do dobrého konce, dobře se vrátit. A ten žalm nakonec vlastně připomíná těm poutníkům, kteří odcházejí z toho chrámu: „Hospodin vás bude provázet. Jeho přítomnost, jeho pomoc bude nenápadná, nenásilná, ale on vás bude provázet, ať už jdete ven za prací, za zábavou, ať to bude něco, co se týká takového toho všedního každodenního života, nebo i nějakého slavení, když se půjdete třeba znovu modlit do chrámu nebo vykonávat nějaké oběti, zkrátka a dobře vždycky půjde s vámi jako ten, kdo doprovází, jako ten, kdo se rád stará, kdo rád o vás pečuje. Vy si toho máte být vědomi a máte mu za to děkovat.

Nechybí mi v životě něco podstatného?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.11.2013 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Všech svatých

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Zj 7,2-4.9-14](#); ž. [Žl 24](#); 2. čt. [1 Jan 3,1-3](#); evang. [Mt 5,1-12a](#);

Bratři a sestry, určitě jste si někdy položili otázku: „A kdo je to světec? Kdo je to svatý?“ Když se díváme na obrazy a sochy, eventuelně když čteme nějaké životopisy, ty starší, tak máme pocit, že to byli lidé, kteří nechodili po této zemi, kteří se tak nějak vznášeli, neřešili problémy, které řešíme my. Ale opak je pravdou. Byli to lidé z masa a kostí, byli to lidé se svými chybami, se svými slabostmi, ale oni si těch svých chyb a slabostí byli vědomi a nějakým způsobem se snažili s tím vypořádat, potlačit to, bojovat s tím, zvládnout to. Ne vždycky se jim všechno dařilo. Svatý není superman, svatý není nadčlověk. Svatý je člověk, který je nám zpravidla vzorem v jedné nějaké dobré vlastnosti, v takzvaném hrdinském stupni.

Hrdinství nelze nikomu nařídít, ale lze k němu vybídnout, lze ho ukázat jako určitý ideál. A tady v tu chvíli vlastně jsem si vzpomněl na svatého Ignáce z Loyoly. On chtěl být hrdina jako voják, chtěl, aby ho obdivovali. A když víceméně z takového jakéhosi furiantství bránili Pamplonu, byl při tom zraněn a musel ležet, měl zraněnou nohu, a nudil se. A tak říká, aby mu dali něco ke čtení, myslel nějaký román. A oni mu podali životopisy svatých s tím, že tam nic jiného nemají. A on to teda začal číst, ale zavřel to, odložil to, protože tento typ života mu vůbec nevyhovoval. Cítil z toho jakousi námahu a říkal si, že to je zbytečně vynaložená námaha. Ale když to zavřel a odložil to, tak si uvědomil, že ho to zase táhne k tomu. Že na jedné straně vnímá jakousi nechuť se tím zabývat, protože tam vidí nebo cítí tu námahu, na druhé straně že zase tento typ života přináší určitou vyrovnanost, určitý klid a to, že se člověk cítí naplněný.

A tak vlastně poznával, že je v něm jakási rozkolísanost. Na jedné straně se chtěl vyhnout té námaze, tomu že na něho budou kladeny nějaké požadavky, na druhé straně chtěl být tím hrdinou. A trvalo určitou dobu, než vlastně toto všechno v sobě vypořádal, než si dokázal odpovědět na všechny ty otázky a než potom začal konat.

A to je další takový rys ze života světce, světců obecně, že světci nemají hotové nějaké řešení, neznají odpovědi na otázky. Světec není kouzelný dědeček, který rozumí všemu, ale světec je člověk, který hledá, který se nebojí klást si otázky a hledá odpovědi na tyto otázky.

Na toto téma jsem našel jeden příběh, moc se mi líbil. Je to o studentech a jejich profesorovi.

Jednou jeden profesor na střední škole přinesl do třídy velkou láhev jako od okurek, taková pěti, šestilitrová láhev, a v košíku si přinesl kameny, velké kameny, a ty kameny začal skládat do té láhve, velmi pozorně, aby jich tam dal co nejvíc. A když jich tam dostal asi deset, tak se ptá studentů: „Je láhev plná?“ A studenti říkají: „No, je plná.“ Profesor se usmál, sáhl pod katedru, v tu chvíli si studenti všimli, že tam má nachystané další věci, a první vytáhl kbelík, ve kterém byl štěrk.

Začal ten štěrk, ty drobné oblázky sypat do té sklenice s těmi kameny, občas s tím zatřepal, aby se toho tam vešlo co nejvíc, a když to naplnil po vršek, tak říká: „Je sklenice plná?“ A studenti už pochopili a říkají: „No, asi ne.“ A on říká: „Správně, není.“

Sáhl znovu pod katedru, vytáhl další kbelík a v něm byl písek. Zase s tím občas zatřepal, sypal, sypal, až byla sklenice plná po vršek. A ptá se: „Je sklenice plná?“ No, a studenti už s velkou radostí začali křičet: „Určitě ne.“

Profesor vytáhl džbáněk, do džbánu napustil vodu z vodovodu a nalil ještě vodu do té sklenice. A teď už se neptal, jestli je plná. Všem bylo jasné, že sklenice v tuto chvíli už je skutečně plná, že už se do ní víc nevejde. Ale profesor položil studentům jinou otázku: „Co to všechno znamená, co vám tím chci říct, co vám chci osvětlit, ukázat?“

Studenti začali přemýšlet a jeden říká: „No, třeba to, že my máme hodně úkolů, ale když ty úkoly dobře poskládáme a dobře to zorganizujeme, tak že se vždycky najde ještě nějaká mezera, abychom toho zvládli víc.“

Profesor říká: „No, mohlo by být, není to úplně špatný výklad, ale já jsem chtěl říct něco jiného, mnohem jednoduššího.“ Studenti na to nepřišli, co chtěl profesor říct, a říká: „No, jednu důležitou zásadu. Do sklenice je nejdřív potřeba dát ty velké kameny, protože když tam nasypeme štěrk, tak ty velké kameny už se tam nevlezou, už je tam nedostaneme.“

Ta sklenice, to je náš život, a ty velké kameny, to je to důležité, až to nejdůležitější, to na čem stavíme, to podstatné. A teď je otázka, co považujeme za to podstatné?“

A ten profesor chtěl, aby ti žáci o tom přemýšleli, co je to nejdůležitější, protože v našem životě jsou také drobnosti, spousty drobností, větších či menších, to je ten štěrk a to je ten písek. Pokud ale pustíme do toho života jenom ty drobnosti, pokud zapomeneme na ty kvádry, na kterých to stojí, tak se to jednak rozsype, a bude tomu chybět to podstatné.

Bratři a sestry, světec je člověk, který se ptá: „Nechybí mi v životě něco podstatného?“ Světec je člověk, který se taky zároveň ptá: „A co je to to podstatné, co by tam mělo být, na co bych neměl zapomenout?“

Bratři a sestry, i nás vybízí dnešní slavnost tady k tomu, abychom si položili tyto otázky. Co je tím velkým kamenem v mém životě, co by tam rozhodně nemělo chybět, co bych tam měl určitě zakomponovat? Jsou to otázky, které vyžadují čas. Vyžadují čas, abychom našli tu odpověď. Ona nebude nějaká instantní, nebude hned.

V tyto dny, kdy třeba víc chodíme právě na hřbitovy, kdy víc uvažujeme o smyslu, cíli života, tak tyto dny jsou k tomu jako stvořené. Ptejme se tedy, co je takovým kamenem, co by v mém životě rozhodně nemělo chybět.

Hospodin je ten nejlepší pastýř

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.11.2013 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mak 12,43-46](#); 2. čtení [Řím 8,31b-39](#); evangelium [Mt 11,25-30](#);

Bratři a sestry, dnes si připomínáme všechny věrné zemřelé. Co to znamená? Připomínáme si lidi, kteří, řekli bychom, dobře začali a dobře skončili svůj život. Církev nám dnes chce připomenout, že je důležité rozhodnout se dobře začít. To rozhodnutí dobře začít nemusí být nutně na počátku života, ale někde tam v životě má být, že člověk jaksi vezme ten běh věcí do svých rukou a řekne: „Tak to co mohu ovlivnit, to v čem na mně záleží, to je to mé rozhodování, moje názory, tak to si budu řídit. Nenechám se někým vláčet, ale nějakým způsobem svěřím se někomu, kdo si to zaslouží.“

A potom je důležité tady v tomto rozhodnutí vytrvat. Všichni víme, jak je to docela těžké, protože člověk dobře začne, ale potom síly ubývají a jak jdou všední starosti, tak se to na nás valí, tlačí a my pomaličku polevujeme.

A tak ten dnešní svátek, dnešní památka nám chce připomenout všechny tyto lidi. Zpravidla je to tak, že je známe jenom my nebo zná je ta farní obec. To jsou lidé, kteří se nezapsali nikam do dějin, nebude se o nich psát v žádných učebnicích nebo čítankách, ale přesto oni jsou našimi vzory, my je máme rádi pořád a věříme a doufáme, že se s nimi zase jednou shledáme. Věříme a doufáme, že i my budeme jednou patřit mezi tyto věrné zemřelé, mezi ty, kteří přijali poklad víry, uchovali ho a předali ho dál.

V dnešní liturgii je možné volit čtení, volit texty a bere se to z toho oddílu „Texty za zemřelé“ a jako žalm jsem vybral ten nejznámější, je to Žalm 23 Hospodin je můj pastýř. Spousta lidí to zná právě z pohřbu a spousta lidí to zná pro to krásné zhudebnění od skladatele Antonína Dvořáka, a potom taky z filmu Kolja. Ale málokdo ví, jak je ten žalm hluboký.

Ještě na začátek bych měl říct, my nevíme, vůbec netušíme, kdy, při jaké příležitosti ten žalm používali Izraelité, kdy ho zpívali. Ale asi víme, že to nebylo právě při pohřbu. Ten žalm vyjadřuje dvě takové hluboké myšlenky. To první je cesta, životní cesta. Někdo je na cestě a potřebuje ochránce, potřebuje někoho, kdo mu bude ukazovat, kudy má jít. Ten žalmista sám sebe přirovnává k ovci a říká: „Hospodin je můj pastýř.“ A druhá část, je tam obraz hostiny. A toto se právě krásně hodí k té Památce věrných zemřelých. Připomíná to tu naši životní cestu a to setkání s Bohem, které sám Ježíš často přirovnává k hostině.

Ten žalm začíná takovým konstatováním: Hospodin je můj pastýř. Nám to může připadat zvláštní, ale v době Starého zákona, v době kdy žili Izraelité, tak ten titul pastýř byl používán pro krále. A tak se říkalo v Egyptě, že faraón je pastýř, který se stará o své poddané. Nebo ten titul byl používán pro různé pohanské bohy. Jsou zaznamenány i nápisy. Jeden ten nápis říká, že byla nějaká modla, které říkali Šamach: Šamach je můj pastýř. A žalmista říká: „Hospodin a jenom Hospodin je ten nejlepší pastýř, ten kdo se stará.“ Vlastně je v tom takové konstatování, zase takové předsevzetí: Nechci mít žádné falešné bohy. Nechci se klanět žádnému kusu kamene nebo něčeho jiného. Ale nechci také zbožštit člověka. Víím, od koho to dostávám, to co potřebuji k životu, a víím, komu mám za to děkovat.

A teď se tady právě mluví o tom, co ten pastýř všechno dělá. A nakonec se tady říká, proč to dělá: pro své jméno.

Bratři a sestry, asi každý z nás si někdy položil otázku: Proč Bůh dělá to, co dělá? Proč Bůh udělal to, co udělal? Proč se Ježíš tak moc namáhal? A nejčastější odpověď je: Protože nás má rád. Je to odpověď pravdivá, je to odpověď hluboká. Můžeme tam říct: Protože nás miluje. Když někdo někoho miluje, je schopen velkých věcí, velkých obětí. Ale my ještě pořád cítíme, že nám tam něco chybí, že jsme to nepochopili. A tady ten žalmista nabízí trochu jinou odpověď: „Pro své jméno.“ Jde to dost těžko vysvětlit, ale Bůh chce říct: „Na mě je spolehnoutí, a když vám něco slíbím, tak to splním. Já chci, abyste věděli, že ke mně můžete přijít s důvěrou, že ta důvěra nebude zklamána.“

My to zase známe z našich mezilidských vztahů. Protože je člověk chybující, tak se často stává, že když někomu svou důvěru svěříme, že je zklamána. Ale u toho Boha ne: „Pro své jméno. Mně záleží na těch našich vztazích. Mně záleží na tom, aby vy jste měli tu jistotu, že najdete pomoc, aby vaše důvěra nebyla zklamána, abyste se cítili v bezpečí.“

Právě ti Izraelité v té nejstarší době se cítili často v nebezpečí. A tady je jeden takový překladatelský problém: „I kdybych šel temnotou rokle.“ Temných roklí v Izraeli moc není, ale co tam naopak je, tak byla tam smrt spojována s vedrem, s žárem, s tím, že se člověk neměl kde schovat. A ten žalmista chce říct: „Ať se dostanu do jakékoliv situace, ať bych měl jít někde, kde to neznám, kde je ta tma, nebo tam naopak, kde bych se neměl kde schovat, tak ty jsi se mnou. Tvůj kyj a tvá hůl.“

Některé překlady to překládají jako prut. Ten prut je úplně špatně, protože každý ten pastýř měl skutečně dvě hole, a tady je to přeloženo velice dobře. Jedna kratší hůl, takový řádný klacek, kyj, který sloužil na odhánění dravé zvěře, eventuálně jako obrana před lupiči. Naopak ta druhá hůl, které my vlastně často také říkáme berla, z ní potom je ta biskupská berla, původně to byla dřevěná hůl, která na konci byla zatočená, tak ta sloužila pastýři k tomu, aby se opíral, když šel, ale sloužila také k tomu, aby trochu popoháněl ty ovce, které se opožďovaly, anebo, a to bylo asi nejdůležitější, vlastně takový ten hák na konci sloužil k tomu, že ten pastýř tu hůl napráhl a vytáhl někoho, kdo třeba někde zapadl, ať už to byl člověk, nebo to bylo zvíře. To byly nejčastější způsoby, jak tyto hole byly používány.

A tady v tom protikladu těch dvou holí je na jedné straně vidět určitá rozhodnost, ta obrana proti nepřítelům, proti dravé zvěři, proti lupičům, tedy jakési nasazení, když bude potřeba, i silou. A na druhé straně zase ta podaná hůl, aby vytáhla někoho, kdo je v nesnázích, je obrazem milosrdenství, obrazem soucitu, obrazem zájmu.

No, a potom se ten obraz radikálně mění. Vlastně ten žalmista chce říct: „Protože Hospodin je můj pastýř, tak nezabloudím. Dojdu k cíli své cesty.“ A potom se to radikálně mění a začíná obraz té hostiny. Hostina je něco, co Izraelité měli velmi rádi, a koneckonců my taky. Je to tedy nějaké jednak místo, a je to společenství lidí, kde nic nechybí, kde je všeho tak akorát, nebo naopak všeho je hojnost a ty vztahy jsou tam harmonické. A žalmista připomíná a říká: „Naprosto harmonické vztahy budou jenom u Boha. Tady na světě jsme na té cestě. Na té cestě, kde nám pořád něco hrozí, něco překáží, něco chybí, ale na konci té cesty je setkání s Bohem, setkání v plnosti.“

Tady k tomu rabíni vyprávějí takový příběh, a sice jeden zbožný rabín si moc a moc přál vidět nebe a peklo a tak moc se modlil, až Bůh poslal proroka Eliáše a ten ho vzal a říká: „Dobře se dívej.“ Vstoupili do místnosti, kde byl dlouhý stůl, na stole byla spousta jídla a kolem stolu byla spousta lidí. A ti lidé byli vyhublí, bylo vidět, že jsou hladoví, nenažerení a každý z nich v ruce držel dvoumetrovou lžici. Protože ta lžice byla delší než oni, tak nedokázali vlastně nabrat a dát si do úst. A bylo dovoleno jíst pouze lžicemi. A prorok říká: „Vidíš, to je peklo. Je tady spousta věcí, spousta lidí, ale nenašli způsob, jak se nasytit.“

A říká: „Půjdemě dál,“ a přišli do velice podobné místnosti. Opět tam byl dlouhý stůl, na něm spousta jídla, opět spousta lidí, ale lidé byli spokojení, šťastní, najezení, a co bylo zvláštní, i tito lidé měli dvoumetrové lžice. Rabín nechápal a prorok mu říká: „Jsme v nebi.“ A rabín říká: „Vždyť je to stejné, akorát ti lidi jsou spokojení.“ A prorok říká: „Dívej se. Oni zjistili, že tou lžicí nemohu nabrat a dát sobě, ale mohu nabrat a dát tomu, kdo je naproti mně u toho stolu, a tak sytí jeden druhého. To je nebe.“

Bratři a sestry, tento obraz té hostiny, kdy jeden sytí druhého, kdy jeden pomáhá druhému, se často objevuje v Písmu svatém. Ten obraz nebe jako hostiny měl rád i Pán Ježíš. Dával tato podobenství proto, aby se lidé nebáli toho setkání s Bohem, ale naopak aby se na něj těšili a aby věděli, že když už někdo z našeho středu zemřel, tak se neztratil někde, ale je na hostině v Božím království, na hostině, na kterou jsme pozváni i my.

Zachee, já tě potřebuji

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.11.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

31. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Mdr 11,22-12,2](#); ž. [Žl 145](#); 2. čt. [2 Sol 1,11-2,2](#); evang. [Lk 19,1-10](#);

Bratři a sestry, v evangeliu jsme slyšeli příběh člověka, který se obrátil, napravil. V prvním čtení jsme slyšeli o tom, jak Bůh podporuje tady tuto, řekněme, cestu, když se člověk navrácí, jak Bůh nahrává, vytváří podmínky člověku pro ten návrat. A žalm je vlastně modlitba. Je to žalm číslo 145 a tento žalm zbožní Izraelité recitovali třikrát denně. A myšlenky, které jsou v tom žalmu shromážděny, vlastně navozují takovou náladu permanentního vracení se, že člověk si neustále uvědomuje každý den tu potřebu být blízko Bohu. Má ten žalm takovou zvláštní souvislost právě s tím příběhem Zachea. Dále je ta souvislost čistě negativní. Zacheus na tento žalm právě zapomněl.

Začneme od začátku. Ježíš vešel do Jericha. Lukášovi jde o to, aby příběh Zachea zasadil do souvislostí. Krátce předtím u vstupu do Jericha Ježíš se setkává se slepým člověkem, který tam sedí, ten člověk slyší kolem sebe hluk a říká mu: „Jde Ježíš,“ on začne křičet, nicméně ten zástup ho začne okřikovat: „Buď zticha, neobtěžuj,“ on křičí tím víc: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou.“ A pak mu řeknou: „Volá tě, buď dobré mysli.“ Ježíš se ho ptá: „Co pro tebe mohu udělat?“ „Pane, ať vidím.“ Stane se.

Svatý Lukáš nám chce vlastně říct, že to co dělal ten slepec a to co dělal Zacheus je víceméně stejné, víceméně podobné. Oba volají po záchraně, ale každý jinak. Svatý Lukáš tím chce říct, že ta lidská bída má různé podoby, ale Bůh to vidí a reaguje podle toho, jak člověk potřebuje. Řekli bychom, Boží pomoc je tak nějak šitá na míru tomu, co člověk zrovna potřebuje.

„Byl tam jistý člověk, jmenoval se Zacheus.“ Takhle svatý Lukáš líčí událost, která se stala v domě Šimonově, farizea, který pozval Ježíše k večeři, a pak přichází ta žena hříšnice a svými vlasy mu utírá nohy a maže je vzácným olejem. Lukáš říká: „Byla tam jistá žena.“ Je to vlastně jakási známka, nálepka, že s tím člověkem není něco v pořádku. Tady se říká i dokonce jak se jmenoval – Zacheus.

Pro ty, kdo znali jazyky, tak v tuhle chvíli se trochu ti lidé zasmáli nebo ušklíbli, protože zacheus znamená čistý. Je to paradox, tenhle člověk rozhodně čistý nebyl. Na vysvětlenou, Zacheus je zkrácenina jména Zachariáš (otec Jana Křtitele) a Zachariáš znamená „Bůh se rozpomenul“. A proto Izraelitům už to jako dochází. Bůh se rozpomenul na člověka, který se sice jmenuje Čistý, ale rozhodně čistý není. Bohu tento člověk není lhostejný a Bůh chce, aby ten člověk zase byl čistý. Bůh nemůže zapomenout na Zachea, který nějakým způsobem se mu ztrácí. Bohu není lhostejný Zacheus, Bohu není lhostejný nikdo z nás. Byl to vrchní celník, velmi bohatý.

Postavení, ale také oceňování. Celník, to se rovná veřejný hříšník. Nesmí do Chrámu, nesmí do synagogy, protože kolaboruje s Římany. Vybírá pro ně daně a navíc ještě z toho krade. A že Zacheus kradl, to přiznává. Na konci, když říká: „Nahradím to čtyřnásobně,“ tak to je vlastně předpis, který je dán už z Mojžíšova zákona – zloděj musel škodu nahradit čtyřnásobně. Zajímavé. Dneska, že jo, jsou problémy, aby když někdo něco ukradne, aby to vůbec nahradil, a tam to bylo čtyřnásobně. Ne jenom tedy to, cos ukradl, ale ještě vlastně třikrát k tomu přidáš, abys věděl příště, že to nemáš dělat.

Takže Zacheus tím, že říká: „Nahradím to čtyřnásobně,“ tak de facto bez soudu, bez obžaloby přiznává a říká: „Pane, já jsem teda fakt vzal něco, co jsem vzít neměl, a mně to je líto. Já to napravím.“ On se vlastně odsuzuje sám, a proto mu může být odpuštěno.

Byl velmi bohatý. Samozřejmě je označení toho, že měl hodně majetku, ale hlavně je to zase popsání jeho povahy a situace, v jaké ten Zacheus žil. Vykladatelé Písma říkají: Ten Zacheus si kolem sebe vytvořil takovou hradbu – hradbu své soběstačnosti. Neměl moc přátel. Byli kolem něho lidi, kteří se ho báli, byli kolem něho lidé, kteří věděli, že ho budou potřebovat, ale přátele neměl, ale věděl: Mám moc, mám bohatství, mám peníze, mám postavení, mám všechno. Stačím si sám. A ten Zacheus si takhle kolem sebe vybudoval takovou hradbu, takový val a domníval se, že nic a nikdo ten val nenaruší.

V tuto chvíli bychom se měli zastavit, protože jak jsem říkal, ten žalm 144 se Izraelité měli modlit třikrát denně. Kdyby se ho Zacheus modlil aspoň jednou denně, tak by z něho nebyl takový člověk, jak je tady popsán. Tak by si zřejmě uvědomil, co mu hrozí a kam ho jeho taková ta sebestřednost

může dovést. Ten žalm 144 je vlastně, cizím slovem se tomu říká kompilát. To jsou vybrané myšlenky z různých žalmů poskládané do jednoho žalmu. Čili je ten žalm myšlenkově nabitý, silný (on je taky dlouhý), ale protože je takhle myšlenkově nabitý tak právě nedělalo problém naučit se ho z paměti. Aby se to ještě učilo lépe, tak ten žalm je poskládán zvláštním způsobem, kterému se říká akrostichon. To znamená, první verš začíná na a, druhý verš na b, třetí na c, čtvrtý na d a tak dále. Toto samozřejmě platí pro hebrejskou abecedu. Takže ti izraelité ho měli velmi rádi. Je to jeden z nejmladších žalmů. Měli ho rádi i první křesťané a první křesťané se ho modlili před jídlem na poděkování.

Ten žalm začíná slovy: „Budu tě oslavovat, můj Bože. Každý den budu velebit tvé jméno.“ Každý den k nám doléhají různé informace. Komerční televize nás zaplavují tím, kdo koho zabil, kdo koho otrávil, kdo komu ublížil, který vlak vykolejil, který autobus nedorazil. Negativní zprávy. Bylo to i v době žalmistů, bylo to i v době Pána Ježíše. Ale právě už ten žalmista veden Duchem svatým připomíná: „Zamysli se, člověče. Určitě každý den se taky něco podařilo. Určitě každý den tam bylo něco dobrého. Nezapomeň každý den poděkovat. Ty jako věřící víš, komu máš děkovat, kdo za tím stojí.“ Každý den. Je to tam myšleno velice naléhavě, nevynechej ani den.

Izraelité považovali možnost, že mohou Bohu děkovat a že ho mohou chválit, za to nejlepší, co mohou dělat. My se těšíme a říkáme si, co třeba ten den udělám, když ho plánujeme, a máme z toho radost. A v Izraeli bylo největší radostí to, že můžeme Bohu děkovat, že ho můžeme chválit.

Potom dál se tam mluví o Božím milosrdenství, o Božím slitování. Bůh je tady znovu připomínán jako dobrotivý. Je to určitý kontrast vůči tomu, že v té době, kdy ten žalm vznikl, většina vládců (to byly totalitní režimy) o sobě říkala: „Já jsem bůh. Já jsem pánem nad vašimi životy,“ a často ti vládcové byli velmi krutí. A žalmista tady připomíná a říká: „Ten, kdo je skutečný vládce, se projevuje jako dobrotivý, soucitný, ale rozhodně ne jako krutý.“ A zase to všechno je důvod k tomu, abychom děkovali, abychom chválili.

Potom ten žalm pokračuje. To už jsme neslyšeli. My jsme dneska vyslechli asi třetinu toho žalmu. Ten žalm dál právě potom mluví o těch, kteří mají moc, dnes bychom řekli o politikách. A na jedné straně tedy připomíná jejich nectnost, to jak zneužívají svého postavení. V mnohém bychom tam našli s žalmistou společnou řeč v dnešní době. A nakonec vybízí k tomu, co by ti lidé dělat měli, jak by se chovat měli.

Jak říkám, ti Izraelité si to zpívali nebo říkali třikrát za den, a tím pádem se udržovali v takovém postavení, v takové náladě, řekli bychom, permanentního, stálého návratu k Bohu. Je potřeba, abych se nevzdálil. Zacheus se vzdálil, velmi, velmi se vzdálil a myslel si, že ho nic nějakým způsobem už nepřekvapí. A co ho vykolejilo? Jeho zvědavost. Normální lidská zvědavost. Lukáš říká: Chtěl Ježíše vidět, nic víc. Nic si od toho nesliboval, považoval to za takové nezávazné. Možná se trochu zlobil na Ježíše, protože mnozí lidé si Zachea předbíhali a chtěli se mu ukázat a takhle. Ježíš ne. A tak teda Zacheus jde a leze na strom, aby viděl. Je to velice podobné tomu, jak jsem říkal, co dělal ten slepec. Slepec křičel, Zacheus lezl na strom, aby nějakým způsobem toho Ježíše zahlédl, aby se s ním setkal.

Zacheus si vůbec neuvědomuje, že to setkání bude pokračovat. On v to nedoufá. A tady se dostáváme k obrovskému paradoxu. Ježíš, Boží Syn, Zachránce, přijde, podívá se nahoru a řekne: „Zachee, pojď rychle dolů. Musím zůstat v tvém domě.“ Ten, kdo má moc, zpravidla bývá nahoře. Podřízení bývají dole. A tady je to přesně naopak. Zachránce, pomocník, ten kdo nabízí, stojí dole a dívá se nahoru. Toto je vlastně možné jenom v křesťanství. V žádném jiném náboženství se s takovýmto obrazem Boha nesetkáme. A právě mnoho lidí říká: „Takového Boha by si nikdo nevymyslel. To musí být Bůh pravý.“ Boha, který hledá, který se zastavuje, který se dívá, kde je Zacheus schovaný a říká: „Pojď rychle dolů. Dnes musím zůstat v tvém domě.“

V tuto chvíli Ježíš, řekli bychom, trochu tlačí, protože teď je potřeba rozhodnost. Zacheus by možná nikdy neřekl: „Já tě zvu.“ Nenašel by třeba slova, nenašel by odvalu. A tak Ježíš se neptá: „Vezmeš mě? Mohl bych přijít?“ „Musím zůstat, potřebuju tě. Zachee, já tě potřebuju.“ Je to jednak opravdu snaha, aby to co u Zachea začalo, aby to došlo k zdárnému konci, ale je to zase v tom duchovním slova smyslu upozornění: „Člověče, Bůh tě potřebuje. Tebe, který jsi slabý, který často nevíš jak dál, tak tebe Bůh potřebuje, chce u tebe být.“

Bratři a sestry, Zacheus, když se chtěl setkat, rychle vylezl. Když potom cítil tu příležitost, rychle slezl. Oba ty pohyby, obojí je tam velmi důležité. To jakýmsi způsobem projevit aktivitu, a když jsem

osloven, tak zase naopak přijmout tady toto Boží pozvání. Zacheus se dostal do situace, kdy poznal, že si nepomůže sám, že potřebuje pomoc.

Ted', jak jsem si na Dušičky a takhle hledal nějaké ty příběhy, tak jsem tam našel jeden takový, který myslím trošku mluví o situaci Zachea, ale o situaci i nás. Je o relativně mladém člověku, který přijde k psychiatrovi a říká: „Pane doktore, já mám hrozný deprese. Mě to v životě nebaví, já nevím, co mám dělat. Prostě práce, všechno mně to nějakým způsobem neuspokojuje, nevím co sám se sebou.“ Tak lékař si s ním povídá, taky mu řekne, co by měl dělat, předepíše mu nějaký prášky na ty deprese a pak, když už se skoro loučí, tak ten lékař říká: „No, a víte co? Do našeho města přijel cirkus a tam je klaun a ten je úplně perfektní. To se budete smát od začátku do konce. Zajděte si tam, to vám zlepší náladu. Fakt to je moc dobrý.

Ten člověk se zděšeně podívá na toho lékaře a povídá: „Ten klaun, to jsem já.“

Bratři a sestry, i my se můžeme dostat do situace, kdy právě už nebudeme vědět, jak sami dál, ale všechny ty texty, které jsme dnes slyšeli, nám chtějí říct: „Bůh je blízko tebe. Bůh je blízko tebe a je připraven ti nějakým způsobem podat tu pomocnou ruku. Volá tě, říká ti, že tě potřebuje. Jde jenom o to, aby tys ho nepřeslechl.“

Moje kroky setrvaly na tvých stezkách, nezakolísaly mé nohy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.11.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

32. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [2 Mak 7,1-2.9-14](#); ž. [Žl 17](#); 2. čt. [2 Sol 2,16-3,5](#); evang. [Lk 20,27-38](#);

Bratři a sestry, textům dnešní neděle rozhodně nelze upřít dramatickost – ve Starém zákoně čtyři mrtví, v evangeliu dokonce osm, i když v tom evangeliu to byla spíš situace vykonstruovaná než skutečná událost. Ale ve všech těch textech nalezneme společnou myšlenku, a sice věřící člověk se setkává s odporem, s nepřátelstvím, s nepochopením. V evangeliu Ježíš vlastně naráží na nepochopení. V evangeliu je ještě ten rozpor projevem slovy, v tom, že se vede nějaká disputace, diskuze. V druhém čtení z listu Soluňanům, tam už ten svatý Pavel a věřící zažili tu skutečnost, že se dostali pod pravomoc, pod vládu nějakého člověka, který nebyl zrovna vzorem, a svatý Pavel teda říká: „Prosme za to, abychom tohoto byli uchráněni.“

Žalm má číslo 17 a patří mezi takzvané modlitby anebo žalozpěvy. Ten žalm vznikl v Jeruzalémském chrámu a byla to modlitba někoho, nevíme koho, ale z těch souvislostí vyplývá, že tento člověk byl z něčeho nespravedlivě obviněn, lživě obviněn, ale nebylo v jeho silách dokázat opak, dokázat svoji nevinu. A tak stojí nebo klečí v chrámu a modlí se a prosí, aby když už lidé ho nechtějí slyšet, když se nezajímají o to, co on by mohl uvést na svoji obhajobu, tak prosí a říká: „Aspoň ty, Hospodine, ty mě vyslyš. Vyslyš tu moji žádost, která spravedlivá, protože ty víš, jak to skutečně bylo, a když se mě nechce zastat žádný člověk, tak se mě zastaň ty.“

My jsme z toho žalmu zase slyšeli kratičký výsek, ten žalm je mnohem delší, ale v tom, co jsme slyšeli, tak ten žalmista nebo tady ten člověk, který je takhle nespravedlivě odsuzován, říká dál: „Moje kroky setrvaly na tvých stezkách, nezakolísaly mé nohy.“ On to nebere jako sebechválu, nebere to tak, že by se chtěl před Bohem vychloubat, ale bere to tak, že: „Bože, tys mi to dopřál. Tys mě chránil, ty ses mě ujal a tys mi to vlastně daroval, to že moje nohy nekolísaly, obrazně řečeno, že jsem se s tvou pomocí rozhodoval správně, že jsem s tvou pomocí následoval dobro.“ A znovu říká: „A volám k tobě znovu. Věřím, že mě znovu vyslyšíš i v tuto těžkou chvíli, kdy mě nechce slyšet žádný člověk, kdy nikdo se mnou, když jsem ztratil přátele, nechce mluvit.“

A teď dochází k takovému přirovnání (jsou tam ta přirovnání dvě). Prosí, aby ho opatroval jako zřítkelníci oka a aby ho ukryl do stínu svých perutí. Je to velice zajímavé, ale v okamžiku, kdy na nás něco padá nebo když my někam padáme, ale zpravidla když na nás něco padá, tak co uděláme? Zakryjeme si oči. V tu chvíli, kdy se cítíme nějak ohroženi, tak považujeme za nejdůležitější chránit svůj zrak. A tady ten žalmista nějak si toho byl vědom, zakomponoval to do té své modlitby a říká: „To nejcennější pro mě, co mám, je tvoje přátelství, Bože. A to mi nikdo nemůže vzít, ani ta zloba, ani to co se děje kolem mě, i to že jsem ztratil lidské přátele. To nejcennější co mám, je tvoje přátelství, a to nechci ztratit a ty mi ho, Bože, neber.“

No, a ten druhý příklad je právě z Jeruzalémského chrámu, kde ve svatyni stála archa úmluvy a vedle archy úmluvy stály sochy dvou andělů, cherubů, kteří svými křídly tvořili takovou stříšku nad tou archou. A bylo to také místo, kterému se říkalo místo utočištné v těch nejstarších dobách, tedy bylo tam právo azylu. A bylo to zároveň také jakési nejsvětější místo Izraelitů, pokud šlo o náboženství. A tak on říká: „Chtěl bych být v duchu na tomto místě. Když prožívám to nepřátelství a tyto těžkosti, tak v duchu se stavím na tuto pozici, na toto místo a věřím, že ty se mě ujmeš a že mně pomůžeš překonat tady tuto těžkou chvíli a překonám ji především proto, že ty mi neodejmeš svoji přízeň a svoje přátelství.“

Bratři a sestry, když se zastavíme ještě i u prvního čtení z 2. knihy Makabejské, tak tady už se mluví vlastně přímo o krutém pronásledování, které bylo vlastně v Izraeli, v Palestině, po smrti Alexandra Velikého, kdy on, než umřel, rozdělil svoji říši generálům. Ty knihy Makabejské jsou dvě a popisují události především z doby dvou králů – krále jednoho, který se jmenoval Seleukos, a potom druhého, který se jmenoval Antioch IV. Epifanes, který o sobě říkal, že je zjevení boha, že je bůh. A tito králové, byli to pohané, nutili Izraelity k tomu, aby odpadli od své víry. A II. kniha Makabejská popisuje asi 15 let doby tady toho pronásledování a následného povstání, které vedl člověk, který se jmenoval Juda Makabejský, a potom jeho další dva bratři. Makabi znamená česky kladivo, takže vyjadřovalo tady to přízvisko, jak vlastně Juda byl bojovný.

Ještě bych možná měl říct, že každou tu knihu napsal někdo jiný, a ty knihy nepopisují události jednu po druhé, že by napřed byla první, a potom druhá, ale souběžně. První kniha Makabejská popisuje události v úseku asi 40 let a tady ta druhá pouze prvních 15 let. A tady tu druhou knihu Makabejskou napsal kazatel. Nejsou tam tak přesně zachyceny dějepisné události, není tam zachycená historie, ale jde mu o příklad, o svědectví o vytrvalosti lidí.

Začíná tím, jak nutili nějakého starce Eleazara, aby jedl to vepřové maso. Dokonce mu říkali: Jez si co chceš, uvař si, co chceš, ale předstírej, že jíš tady to, co se protiví židovské víře. A on na to říká: „Jsem dost starý na snad i dost moudrý na to, abych něco takového neudělal.“ A teď jako protiváhu proti tomu Eleazarovi, který ve své moudrosti a ve svém stáří zůstává věrný víře, staví ten svatopisec rodinu – matku, sedm bratrů. Není důležité, jestli jich bylo skutečně sedm. Sedmička je číslo plnosti a chce říct, že jich bylo hodně, že to byla velká rodina. A byli v ní mladí lidé. My se často setkáváme s tím, jak se o mladých lidech píše v tom smyslu, že se jim nechce pracovat, že neuznávají to, co tady vybudovaly generace před nimi, že se o nic nestarají a že kdoví jak to bude a že ten svět asi se řítí do nějaké zkázy, až to ti mladí vezmou do ruky. Tato kniha je chválí. Chválí je a chválí jejich matku.

Nemluví se tady vůbec o otci, ta rodina zřejmě neměla otce. A musíme si uvědomit, že to bylo napsáno v době takzvaně patriarchální, kdy muž znamenal všechno, žena nic. A svatopisec tady vyzdvihuje úlohu matky a říká: „Ona jim všitpila ty zásady, které oni potom zachovali. Ona jim dala ty základy, na kterých oni dokázali potom vystavět až takovéto hrdinství.“ To hlavní není to mučení nebo takhle, nechce nějakým způsobem dávat do popředí toto, ale chce zdůraznit ten základ, na kterém se staví potom po celý život, že se klade v rodině, že ho kladou rodiče. A chce vlastně říci: „Tady tyto vlastnosti, jako ta stálost, ty mravní zásady, to aby se člověk netočil jak korouhvička na té střeše, to nelze nikomu nařídít. To lze vybudovat a buduje se to v rodině.“ On tady chtěl dát příklad obyčejné rodiny, která zůstala věrná své víře. Proto se tady neříká ani žádné jméno, příjmení, ani se tady dokonce neříká, kde k tomu došlo. Ti vykladatelé řeší, jestli se to stalo v Jeruzalémě, kde ten Antioch byl dvakrát, anebo jestli je odvedli do Antiochie v Sýrii, kde on vládl, ale to je vedlejší.

Dál popisuje to, jak funguje zlo. Chce říct, že zlo je vynalézavé. Lidé bohužel si často dají dost práce s tím, aby vymysleli, jak druhému škodit, jak druhého trápit ať už fyzicky nebo duševně. A svatopisec chce zdůraznit a chce říci: „Nebudte líní a také namáhejte se, jak zase do světa dostat dobro. Budte vynalézaví v dobrém. Postavte tomu zlu hráz tímto směrem. To zlo má hodně podob, ale dobro může mít ještě víc, když vy budete chtít. Samo se to neudělá, musíte se o to zasadit.“

Mluví tam potom dál o tom, jak funguje každá totalita. Je to zajímavé. Ta kniha byla napsána někdy kolem roku 130 před Kristem, ale zkušenosti těch, kteří zažili vězení ať už za nacistů, anebo za komunistů, jsou velice podobné tomu, co se tady říká. Jestli jste si všimli, tak první co bylo, král je dal mrskat biči a volskými řemeny. Nejdřív násilí, nejdřív hrubá síla, než se jich vůbec na něco zeptá. Mnoho těch vězňů tady z těch totalitních táborů a vězení říká: „Než se mě někdo na cokoli zeptal, tak mě nejdřív zbili. Ta totalita chce dokázat, že má nad člověkem absolutní moc, že mu může vzít úplně všechno, že si může dovolit všechno. A proti tomu ten svatopisec staví víru a naději. To je vlastně to hlavní, o co tu běží. Tady v tomto úryvku je velmi jasně vyjádřena víra a naděje ve věčný život v tom smyslu, jak ji chápeme my – jako setkání s Bohem, jako to, že člověk získá odměnu od Boha za dobro, které vykonal, anebo také teda potom pokud nějakým způsobem šlapal po těch mravních hodnotách, tak bude potrestán.

My to bereme jako samozřejmost, ale ve Starém zákoně takto o věčném životě se nemluví nikde jinde než právě tady v těch knihách Makabejských. Izraelité v tom dost dlouho neměli jasno. Sice věřili ve věčný život, věří v něho stále, ale židovští rabíni tuto otázku nějak dopodrobna nezkoumají nebo nerozebírají. Tady vlastně vidíme, jak ty knihy Makabejské, obě dvě, už jsou takovou spojnicí mezi Starým a Novým zákonem.

A nakonec bych chtěl říct ještě jednu myšlenku. Jak jsem říkal, napsal to kazatel, člověk který spíš byl zvyklý mluvit než psát, ale sepsal to celé a poslal tuto knihu do Egypta, do Alexandrie, kde žilo mnoho Izraelitů, dařilo se jim dobře a žili v relativním pokoji, protože v tu dobu to bylo jiné království. V Egyptě byl jiný král než v Palestině. A ten svatopisec chce vyzvat ty židy žijící v Egyptě v Alexandrii k určité solidaritě. Chce jim připomenout a chce jim říct: „Teď vám se sice daří relativně dobře, netrpíte tak hrozným pronásledováním jako je tady, v Palestině, ale uvědomte si, že vycházíme ze stejných kořenů. Patříme k sobě jako národ a patříme k sobě jako věřící.“ A chce je vyzvat k jakési solidaritě a k tomu, aby nebyli lhostejní k tomu utrpení pro víru, k tomu pronásledování pro víru, které probíhá v Palestině.

Bratři a sestry, tyto myšlenky platí i dnes. I my máme být solidární s těmi, kteří o svou víru zápasí, kteří ji hledají, a s těmi, kteří pro svoji víru trpí. Takže tedy snažme se splnit ty požadavky, které i na nás klade ten svatopisec v tom úryvku, jak jsme ho slyšeli.

Člověče, co obdivuješ?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.11.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

33. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Mal 3,19-20a](#); ž. [Žl 98](#); 2. čt. [2 Sol 3,7-12](#); evang. [Lk 21,5-19](#);

Bratři a sestry, budeme se věnovat čtením, kterým se říká apokalyptická. Všechna ta čtení, která jsme slyšeli včetně žalmu, mají tady toto označení, tento přídomek. Co to znamená? Když se řekne apokalypsa, tak mnoho lidí se domnívá, že se toto slovo překládá jako zkáza, pohroma, neštěstí. Ale to není pravda. Apokalypsa v překladu znamená zjevení a zjevení zase znamená, že něco nebylo známo, že něco někdo neznal, ale bylo mu to oznámeno, bylo mu to vysvětleno.

A co je obsahem této apokalypsy? Hlavně se tento termín vztahuje na dnešní evangelium a dělí se ta apokalypsa na malou a velkou. Malá se týká každého člověka, osudu jedince, jednotlivce, a velká apokalypsa mluví o osudu, o tom, co čeká celý svět. A je zde několik takových myšlenek, na co to můžeme rozdělit.

Tak ta první myšlenka, kde se tady mluvilo o těch katastrofách, pohromách, o všem zlém, tak to je velmi důležité upozornění, zjevení, které říká: „To zlo jednou skončí, to zlo má omezenou životnost. To tady nebude napořád, ale jeho čas je přesně vymezený.“ Protože my se často ptáme: „A skončí to někdy?“ A rádi bychom věděli, kdy už to skončí, ale toto zatím nevíme. Ale že to skončí, o tom nás Ježíš ujišťuje.

A potom je zde myšlenka ta, že až toto skončí, tady toto zlo, tak Bůh má pro nás připravenou další existenci, že chce obnovit svět a člověku, každému jednotlivému, nabízí věčný život.

A tím už se dostáváme k té třetí myšlence. Když něco skončí, zároveň něco nového začne. Církev nám předkládá tyto texty v momentě, kdy se chýlí ke konci církevní rok a začne nový, bude tu advent. A vždycky, když něco končíme, tak to máme zhodnotit, ale zároveň také máme plánovat to, co bude dál, a máme si uvědomit, že ten náš život postupuje kontinuálně. Ti Ježíšovi učedníci, když se dívali právě na Jeruzalémský chrám, tak se domnívali, že ten chrám tady bude do konce světa, do konce té doby, jak my známe svět. Domnívali se, že v okamžiku, kdy bude chrám rozbořen, tak skončí také existence tohoto světa tak, jak ho známe. A Ježíš jim říká: „Ale to tak není.“

Oni byli fascinováni tou stavbou, tím co viděli. Ta plocha toho chrámu byla jeden kilometr čtvereční, obrovská plocha, obrovské nádvoří. To je tam dodneška, mimochodem. Nejvyšší zdi dosahovaly v té době padesát metrů, dneska je to nějak ke čtyřiceti. A ten chrám nechal postavit král, který se jmenuje Herodes Veliký. To je ten král, který nechal zabít betlémské děti, to je ten král, který nechal zabít spoustu lidí, o kterých se domníval, že ho chtějí připravit o trůn. Mimo jiné také dva své syny, naprosto nevinné lidi. A tento člověk, který byl nevyzpytatelný, krutý, tak aby se zavděčil, nechal postavit obrovský chrám. Začali ten chrám stavět dvacet let před narozením Pána Ježíše a v té hrubé stavbě ho postavili za deset let. Od té doby ho zdobili a dokončovali. A dokončovali ho až do roku 64 po Kristu.

Prameny uvádějí, že když ho stavěli, tak že na té stavbě pracovalo sto tisíc dělníků. Je to jistě údaj nadnesený, zaokrouhlený nahoru, ale každopádně teda těch lidí, kteří tam pracovali, bylo veliké množství. Prameny dále uvádějí, že tam pracovalo tisíc kněží. Zase musíme to brát s rezervou, ale že těchto tisíc kněží dělalo zedníky, tesaře, a že stavěli ty části, které bychom označili za nejdůležitější, nejsvětější – právě svatyni a vele svatyni.

Co je zajímavé, tak ten chrám byl nazýván Herodův. Herodes tam určitě nic nedělal, tam nedal ani cihlu ani kámen, maximálně to chodil kontrolovat. Ti dělníci dostali něco zapláceno, ale Herodes zase ty peníze na druhé straně z nich dostal v podobě daní a podobně. Prostě nebyl to dobrý král, ale když se všichni dívali na ten chrám, tak říkali: „To je teda něco. To nechal postavit Herodes.“ Jak jsem říkal, ten chrám byl dokončen kompletně v roce 64 po Kristu, a v roce 72 po Kristu ho Římané rozbořili. V celé té své kráse tedy fungoval pouhých šest let.

V té době, kdy se na to dívá Ježíš a hlavně jeho učedníci, tak když by jim to Ježíš takhle řekl, tak by mu nikdo z nich nevěřil. Ale Ježíš je tím chce přivést k otázce a zamyšlení: „Člověče, co obdivuješ? Čím se necháváš fascinovat, čím se necháváš unést? Co chceš v životě napodobit?“ Já jsem tady právě udělal to srovnání mezi skutky toho Heroda, kdy je tam spousta těch mrtvých, a na druhé straně obrovské dílo. Dneska by se rozhodně řeklo, že ten člověk byl kontroverzní. On byl zlý,

nevypočitatelný, a když něco dělal, tak z toho chtěl mít nějaký prospěch a měl to takzvaně prokalkulováno.

Ale když se vrátíme k tomu chrámu. Ti obyčejní prostí lidé, kteří tam stáli, zřejmě někde v údolí potoku Cedron, tam odtud je hezky vidět na ten chrám, tak byli tím unešení, obdivovali to. A Ježíš nesdílí tento jejich obdiv. Ježíš, když mluví o tomto chrámu, tak říká: „Je to stavba. Je to stavba a já vám nabízím něco víc.“ Říká: „Zbořte ten chrám, já ho ve třech dnech postavím.“ A mluví o sobě, o svém utrpení a o svém vítězství nad hříchem, nad zlem.

Když se Ježíš se svými učedníky posadí na chrámovém nádvoří a zase je tam řeč o těch, kteří dávají velké peníze, velké dary právě na výzdobu chrámu, tak Ježíš ocení dar vdovy, protože ti všichni dali z toho přebytku, ani to nepocítili, ale ona dala ty dvě mince, za které si mohla koupit večeři. Ona je dala, ona dala ze sebe. A Ježíš říká: „Toto je to záslužné. Tato činnost nebo tato práce, kdy člověk se nasadí, věnuje svůj čas, svou energii, něco z toho co umí, to má potom význam. To se buduje úplně jiný chrám.“

Bratři a sestry, vždycky když něco končí, něco začíná. Bůh je ten, který nám dává možnost nového začátku, a takový nový začátek se právě odráží i v dnešním žalmu. Je to žalm, který má číslo 98 a je ze čtvrté knihy žalmů. Ta kniha žalmů není nijak moc obšírná, těch žalmů je tam opravdu několik, ale všechny ty žalmy jsou inspirovány slovy proroka druhého Izaiáše, a všechny ty žalmy vznikly v okamžiku, kdy se Izraelité vrátili z Babylonského zajetí a postavili druhý chrám, tomu se říkalo Zorobábelův. Byl mnohem menší, mnohem skromnější než ten Herodův. A pro bohoslužbu v tomto chrámu vznikly žalmy, které mluví o možnosti nového začátku, který jim Bůh dává.

Jednak je tam v tom žalmu, který jsme dnes slyšeli, taková radost. Radost, kdy je tam vylíčen obřad korunovace nového krále. V té době Izraelité krále neměli. Král seděl v Persii, byl to perský král, seděl v Babylóně a oni byli jeho poddaní. Ale ten žalmista říká: „My přesto máme někoho, podle koho se řídíme. A je to náš Bůh.“

Ten žalm je krásný v tom, že Izraelité nevzpomínají jenom na to, co bylo, ale dívají se kupředu. A tuto myšlenku nám církev chce dnes zdůraznit. Ano, samozřejmě díváme se dozadu, děkujeme, vzpomínáme na to, co bylo, co udělal Ježíš, ale díváme se dopředu na to, jak budeme žít my, jak podle toho upravíme svůj život tak, aby to vyústilo v setkání. To je to hlavní.

Ten žalm mluvil o tom, že nejdříve mají chválit Hospodina Izraelité, potom že ho má chválit ta jejich země, kterou dostali, země zaslíbená, a nakonec že ho má chválit celý vesmír, celé stvoření.

Téměř ke konci jsme slyšeli znovu tu odpověď: Hospodin přišel, aby spravoval národy podle práva. Je to takový povzdech, protože i ten žalmista zažíval to, že bylo mnoho mocipánů, kteří nespravovali, nechovali se podle práva. Chovali se k nějakému svému obohacení nebo podobně. A on říká: „Člověče, buď si vědom toho, že i to jsou lidé, to jsou všechno chybní lidé a nepřeceňuj člověka.“ Ten, kdo je absolutně spravedlivý, ten od koho můžeš čekat skutečnou spravedlnost, je jenom Bůh. Tvoje očekávání ve vztahu k druhým lidem musí být realistické, musí vycházet z toho, čeho ti lidé jsou schopní, jaké mají možnosti, co dokáží.

Ale, bratři a sestry, chtěl bych to zakončit znovu tím pohledem na ten Jeruzalémský chrám a znovu tou otázkou: Co obdivuji v životě, na koho spoléhám, kdo je mým vzorem? Bude končit liturgický rok, začne nový. Bude končit kalendářní rok, začne nový. Zamysleme se tady nad těmito otázkami, co nás fascinuje, podle čeho se chceme řídit, co chceme vybudovat. Jestli ten chrám takový ten honosný, anebo ten chrám té chudé vdovy, která dává ze sebe.

Mám cíl života, vím, kam směřuji

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.11.2013 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Ježíše Krista Krále

příslušné slovo Boží: 1. čt. [2 Sam 5,1-3](#); ž. [Žl 122](#); 2. čt. [Kol 1,12-20](#); evang. [Lk 23,35-43](#);

Bratři a sestry, dnešní svátek nám zase připomíná někoho, kdo se stará. Král, to nám připomíná nějaké zašlé časy, nějaké muzeum, pohádku a podobně. Ale v tom konceptu, jak to bylo vlastně vytvořeno už ve starověku a jak to žilo ve středověku, tak ten, kdo je v čele, a je jedno jak se mu říká, jestli se mu bude říkat prezident, předseda, tajemník, král nebo jakkoliv jinak, tak ten, kdo je v čele, tak mimo to že se může radovat z toho, že ho ti ostatní poslouchají, že mu prokazují nějakou úctu, tak on je v čele proto, že má povinnost, že má povinnost starat se.

Ježíšovi odpůrci se mu posmívají: „Jiným pomohl, ať pomůže sám sobě.“ V nás je nejsilnější pud sebezáchovy, postarat se sám o sebe, abych já neměl nějakou škodu, aby mně se nestalo něco zlého, abych já nějakým způsobem neutrpěl. A dnes, kdy právě si připomínáme Krista Krále, tak ten text, který jsme slyšeli v evangeliu, je velmi příznačný a velmi vystihuje právě to, co dělá Ježíš, to co na něm chválíme, to čeho si tak moc ceníme, že on dokázal vlastně v tuto chvíli vidět toho druhého. On přestal vidět sebe, přestal myslet na to, aby zachránil sebe, ale zachraňoval ty druhé, i v tu chvíli, kdy visí na kříži. Ty všechny, kteří byli okolo, to velmi překvapilo, protože vůbec to nečekali. Ale taky to ukazuje to, že Ježíše vůbec ale vůbec nepochopili. Oni ho hodnotili podle svých měřítek, podle toho jak se sami chovali. Ale ten dnešní svátek nám staví před oči Krista jako toho, kdo se stará, jako toho, kdo pečuje i v těch extrémních situacích, i v těch chvílích, kdy je to velmi, velmi vypjaté.

Ježíšův život, působení a koneckonců i vlastně dílo vykoupení je nerozlučně spjata s Jeruzalémem, a s Jeruzalémem jsou nějakým způsobem spjaty i ty texty, které jsme slyšeli, mimo teda druhého čtení. Ale především žalm, ale i první čtení.

Žalm má číslo 121 a je to poutní píseň, kterou si zpívali poutníci, když už uviděli Jeruzalém. Co je zajímavé, tak žalm předtím líčí obtíže cesty, ale žalm 122 už začíná tím „vidíme cíl“. Vidíme cíl, na obtíže cesty jsme zapomněli, ty jsou za námi, a radujeme se z toho, že ten cíl vidíme. Dnes my také prožíváme určitý cíl, končí rok víry a končí jeden liturgický rok, a máme tedy důvod hodnotit, dívat se zpět a nějakým způsobem to období uzavřít.

Ještě co je zajímavé, co je hodně zajímavé, tak ten stejný žalm, který jsme slyšeli dnes, tak uslyšíme i za týden na první neděli adventní. Když jsem to zjistil, tak jsem si říkal, co se tu děje. Je to nedopatření nebo málo žalmů, omyl nebo o co tu jde? Ale pak jsem se na to podíval lépe a zjistil jsem, že my jsme dnes slyšeli první dvě části toho žalmu. Příští neděli uslyšíme i třetí, závěrečnou část. První část mluví o té radosti z toho, že vidí cíl poutníci. Druhá část toho žalmu, druhá sloka vlastně děkuje za ten Jeruzalém, za to místo setkání. A ta třetí část, kterou teda uslyšíme příští neděli, mluví o požehnání, o tom, že máme jeden druhému žehnat. Ale to uslyšíme příští neděli.

Ale proč je to takhle, proč na konec stejný žalm a na začátek stejný žalm? Protože my žijeme v čase a v okamžiku, kdy něco končí, tak zase něco začne. Tak to je. Když skončí neděle, začne pondělí. Skončí jeden liturgický rok, začne druhý. Skončí slavnost Krista Krále a začne doba adventní. V našem životě není žádná mezera, není tam nějaká průrva nebo něco, nějaký mezičas. V okamžiku, kdy něco končí, plynule, kontinuálně na to navazuje něco dalšího. A toto si máme uvědomit, že takhle máme i prožívat ten náš život v tom kontiuu. To znamená, ano, něco uzavírám, ale zároveň se přede mnou něco otvírá a já chci zase to, co se otvírá, přijmout, chci to prožít.

„Zaradoval jsem se, když mi řekli: „Do domu Hospodinova půjdeme.““ Jako učitel náboženství, když jsem si to přečetl, jsem si okamžitě vzpomněl na větu, jak děcka říkají vždycky: „Ale pane faráři, mně se nechce v nedělu tak vstávat do toho kostela. Mně se nechce tak z té postele.“ Tady tato myšlenka je ale hlubší. Nejde jenom o to překonat něco, do čeho se mně nechce, ale ta myšlenka říká, žalmista říká: „Já mám cíl života. Vím, kam směřuji.“ Žijeme v době, kdy mnoho lidí bolestně hledá nějaký smysl, nějaký bod svého života, o co by se opřeli, na čem by stavěli a podobně. My dnes máme tady tento, řekli bychom, cíl nějakým způsobem oprášit a máme za něj děkovat. Pokud se nám ten cíl ztrácí, tak máme usilovat o to, aby vystoupil zřetelněji.

Jak jsem říkal, ten žalm nezapomíná na obtíže cesty. To on je nějakým způsobem neneguje, ale říká: „Už jsou překonány. Když dojdeš, člověče, k cíli, tak zapomínáš na těžkosti, které byly na cestě, a raduješ se z toho, že vidíš cíl.“

„Už stojí naše nohy v tvých branách, Jeruzeléme.“ Tady nejde o místo jako vojenské opevnění, ale myslí se tím místo klidu, pokoje, duchovního pokoje jako možnost získat určitý ten nadhled, získat pokoj do svého života. Jeruzalém, místo pokoje. Vlastně ten název už říká, co Bůh chce dát lidem. Ale je to tak, že on to nechce jenom nějak magicky seslat na zem, ale chce, aby lidé na tom s ním spolupracovali, na tom vytvoření pokoje.

„Vystupují kmeny, kmeny Hospodinovy.“ Izraelité měli přijít třikrát za rok do Hospodinova chrámu. Je jasné, že nikdy nemohli přijít všichni. Vždycky musel někdo zůstat doma a starat se o zvířata, o hospodářství, ale vždycky každá rodina někoho poslala. A tady je právě připomenutí těch, kteří jsou v tom Jeruzalémě: Jste tady za ty všechny ostatní, kteří nemohli přijít, ať už z těch důvodů hospodářských nebo zdravotních. Vy je všechny zastupujete. Máte posláni to, co tady získáte, potom také přinést domů a doma se o to rozdělit.

No, a vlastně to už se dostáváme do té druhé části, kde se říká: Tam v Jeruzalémě, v tom chrámu stojí soudní soudce Davidova domu. Skutečně tam bylo místo, kde probíhal soud, kde byly vyhlašovány zákony a rozsudky, a protože to bylo v Jeruzalémě, tak to mělo tu nejvyšší platnost. Takže žalmista tady tím myslí to místo, to předsednické sedadlo, ale především myslí toho, kdo na tom sedadle bude sedět, kdo na něm sedí, a připomíná a říká: „Je to nástupce Davida.“

A teď už se dostáváme k prvnímu čtení. Proč vlastně je ten David tak uctíváný, proč je tak chválený, proč si ho berou jako vzor? Je to zajímavé, je to pro něco, co David neudělal. My jsme slyšeli poměrně krátký úryvek z druhé knihy Samuelovy, jak izraelské kmeny přišly k Davidovi do Hebronu. Hebron se dnes jmenuje Gazy, je to pásmo Gazy, místo, kde pořád není pokoj, není klid, místo, kde se pořád bojuje. Kdo za ním přišel? Přišli za ním zástupci deseti kmenů takzvaného severního Izraele a říkají mu: „Ty budeš naším králem. My bychom chtěli, abys byl naším králem.“ Ale oni předtím měli za krále Saula. Tam vznikla taková velmi zvláštní situace, prvním králem byl Saul, ale Hospodin Saula odvrhnul a Bůh posílá proroka Samuela, aby pomazal Davida za krále. A tak měli v jednu chvíli dva krále – jednoho, který vládl, druhého, který byl mladý a byl pomazaný za krále, ale jinak neměl kolem sebe nic a nikoho. A David musí utíkat. Když se to Saul dozví, tak ho pronásleduje. Co je zajímavé, tak s Davidem drží Saulův syn Jonatán a chrání ho.

Když se ty poměry potom nějakým způsobem uklidnily, tak David se stáhl právě do Hebronu, do místa kde žil jeho kmen, a tam byl takovým, řekli bychom, malým vládcem. Ale spokojil se s tím pro tu danou chvíli. A jak šel čas, tak se stalo to, že Saul a jeho synové bojovali proti nepřítelům a zahynul Saul, zahynul Jonatán i další synové, a zůstal jediný mladý syn, který se jmenoval Iš-bošet. A on nebyl schopný vládnout sám, a jemu pomáhal vládnout nějaký voják, který se jmenoval Abner. A když zahynul i Abner, tak už pochopil, že je to špatně, a víceméně to Saulovo království bylo paralyzované a toho využili dva lidé, kteří toho Iš-bošeta zabili, úkladně. Přišli k Davidovi a mysleli si, že získají odměnu, a David je nechal popravit a říká: „To se nedělá.“

Navíc ještě tady byl další, už poslední potomek. Byl to vlastně syn toho Jonatána, tedy vnuk Saulův, který se jmenoval Mef-iš-bošet, a ten byl ochrnutý. Nemohl být králem, ale zůstal sám. Celá vlastně jeho rodina zahynula a David se o tohoto Mef-iš-bošeta staral. A proto přichází zástupci těch deseti kmenů a říkají: „Ty budeš dobrý král. Tebe my chceme, protože tys toho nezneužil. Tys nevyužil slabosti Saula, ty ses nepostavil proti němu a nebodnuls mu ten nůž do zad. Tys z toho netěžil. Tys byl velkorysý. Toto my na tobě ceníme, a proto chceme, abys byl králem.“

To jednání probíhalo nadvakrát. Je to vidět z toho, že přišli nějakí zástupci těch kmenů, potom se tam říká, že podruhé přišli všichni přední mužové, už to bylo oficielnější. Ale je to také tak, že David s nimi uzavírá smlouvu, spojení. Není to jenom tak, že by David byl jenom pasivní. A David potom v tuto chvíli vybírá hlavní město. Dotedl byl v Hebronu, to je na jihu u moře, ale on vybírá jiné město, Jeruzalém. Ale Jeruzalém jim v tu chvíli nepatří. David ho musí teprve obsadit. V Jeruzalémě bydleli Jebuzité. Poprvé je to místo jmenováno v první knize Mojžíšově, kde je uveden taky král Jeruzaléma, který se jmenoval Melchizedech, a Melchizedech obětoval Bohu Nejvyššímu chléb na víno. Už v první knize Mojžíšově se mluví o této oběti, kterou my přinášíme při každé mši.

A potom dál už se to ztrácí, nevíme, co se dělo tady s tímto městem. Ale David si ho vybral, protože bylo na pomezí Judska a toho severního Izraele, a David, když ho obsadí (on ho obsadí za pomoci svých vlastních lidí, nepomáhají mu ani judští vojáci, ani ti severní, a je to místo, kde David je

svrchovaným pánem, svrchovaným králem) a říká: „Tady bude chrám a vy sem můžete přijít a vy se tu můžete setkat s Bohem, ale taky jeden s druhým. Tady jste všichni hosty, ale tady jste všichni přijatí. Sem máte dveře vždycky otevřené. Chci, aby to bylo místo pokoje.“

Někteří lidé se domnívali, že Jeruzalém, to místo pokoje, že Bůh ten pokoj zajistí za cenu nějakého zázraku, pošle anděla, který to tam bude chránit, hlídat. Nic takového se nestalo a to místo, to město zápasí o ten pokoj snad ještě víc než kterékoliv jiné místo na světě. Bojuje o něj, nevyhýbají se mu války, nevyhýbají se mu různé pohromy, nevyhýbají se mu různé lidské neřesti a podobně, ale je to místo, kde Bůh říká: „Já jsem vás povolal k pokoji. Já jsem vám dal návod, jak toho pokoje dosáhnout, jakýsi návod k použití, to je evangelium, ale na vás je, abyste z tohoto návodu čerpali a abyste se tímto návodem řídili.

Bratři a sestry, děkujeme za to, že Ježíš je ten, který pečuje. Pečuje ve chvílích, řekli bychom, obyčejných, ale i v chvílích vypjatých. Vzpomeňme si na to, když budeme prožívat různé těžkosti, úzkosti a podobně, že tak jako Ježíš viděl toho člověka ukřižovaného po své pravici, vidí i nás, a i k nám, ke každému z nás přichází s nabídkou svého uzdravení, své záchrany, svého pokoje.

Vyprošujte Jeruzalému pokoj

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.12.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 2,1-5](#); ž. [Žl 122](#); 2. čt. [Řím 13,11-14](#); evang. [Mt 24,37-44](#);

Bratři a sestry, nevím, jestli jste si někdy položili tu otázku, kdy vlastně přesně končí liturgický rok, ten starý, a začíná nový. Tak je to v sobotu při západu slunce. V sobotu před první nedělí adventní vlastně západem slunce končí starý liturgický rok a začíná nový. A jak už jsem zmiňoval minulou neděli, tak jednou za tři roky zažíváme v liturgii takovou zvláštní situaci - na Krista Krále zazní stejný žalm jako potom první neděle adventní. Může nám to připadat zvláštní, ale je to žalm, který v sobě kloubí několik myšlenek, spojuje v sobě několik myšlenek a je to žalm, který je vhodný i pro ten moment, kdy člověk dosáhne cíle a ohlíží se zpět, aby hodnotil, rekapituloval, ale je to i žalm, který je vhodný pro to, když člověk stojí na začátku nějaké cesty, něco plánuje, někam se vydává, a tak pro takové povzbuzení, pro to první vykročení.

Je to žalm, který má číslo 122 a je to takzvaná Poutní píseň, v pořadí v žaltáři třetí. A krásná je už ta první věta z žalmu: „Zaradoval jsem se, když mi řekli: „Do domu Hospodinova půjdeme.““ My, když dnes stojíme na začátku nového liturgického roku a třeba plánujeme, říkáme si: „Tak co bych chtěl v tom duchovním životě během tohoto roku uskutečnit, kam bych se chtěl posunout?“ Tak tady žalmista vytkne si cíl, kam jdu, kam chci dojít. Do domu Hospodinova. Pro Izraelity toto místo bylo to nejsvětější, to nejvíc, jak se dneska říká to „top“, kam mohli dojít. A pro nás je to setkání s Ježíšem, s osobou.

Samozřejmě, když k nám někdo přijde a řekne nám: „Pojď, něco uděláme, někam půjdeme, něco spolu podnikneme.“ Někdy je nám to jedno, ale to málokdy. Zpravidla zaujmeme jeden ze dvou postojů. Buď jsme nadšeni: „Jo, ano, jdeme. To uděláme, to je pěkné, to se mi líbí.“ Anebo řekneme: „Dej mi pokoj. Mně se do toho nechce.“ Nemáme zájem. Zpravidla jsou dva tyto postoje, buď jsme nadšeni anebo nějakým způsobem dáme najevo, že nás to třeba obtěžuje a podobně. Jsme zklamáni.

A tak ten žalmista vlastně tady říká: „Človče, i ty jsi před takovou volbou. Chceš tam jít? Chceš v tom roce, který začíná, něco vykonat pro svůj duchovní život?“ Advent je k tomu velmi příhodný. Mnoho lidí neví, co s tím adventem má dělat.

Slyšel jsem v televizi, bylo to v pátek, tak tam zaznělo docela vážně: „No, v neděli začíná doba adventní, a proto se v sobotu a v neděli v mnoha městech na náměstích rozsvítí vánoční stromy.“ Jo? Začíná doba adventní, tak se rozsvítí vánoční strom. To je asi jako kdyby se řeklo: „Protože je zima, tak si půjdeme koupit máslo.“ Nemá to smysl, nedává to smysl. A tady vlastně žalmista už říká: „Máte před sebou cíl, víte, kam chcete dojít. Máte velikou výhodu, nebudete bloudit.“

A k čemu nás tedy církev vybízí, jak prožít ten advent, aby nám to nějakým způsobem bylo jasné? Advent je doba, která se vyznačuje určitou tichostí, usebraností, ale je to jinak než doba postní, o dost jinak, i když je v kostele stejná fialová barva. Na konci adventu si budeme připomínat příchod Ježíše Krista mezi nás, narození. Ten myšlenkový postup je asi následující. Bohu není jedno, co tady prožíváme, není k tomu lhostejný a posílá svůj dar, svého Syna Ježíše. Za tento dar děkujeme.

Doba adventní je velmi vhodná pro to, abychom ve svých modlitbách co nejvíce děkovali, abychom každý den, když se třeba sejdeme jako rodina kolem adventního věnce nebo i jako jednotlivci, když se zastavíme, abychom děkovali za ty konkrétní věci, které jsme dnes obdrželi, to čím jsem dnes byl obdarován, co se mi dnes s Boží pomocí podařilo. A potom ta modlitba má být zaměřena na vyprošování pokoje. Tím vlastně ten žalm končil: „Vyprošujte Jeruzalému pokoj,“ a potom tam bylo: „Budu říkat: „Pokoj v tobě.““ Tady ta věta, všimněme si, je „pokoj v tobě“, ne jenom „pokoj tobě“. Tady to je přímo ve vnitř. Ať je to něco, co tě prostoupí, ať je to něco, co tě pronikne. Ať jsi toho plný, plná, ať to z tebe přetéká.

Tady tato věta, pokoj v tobě, byla používána ve třech významech, ve třech situacích. Jednak to byl pozdrav, kterým se Izraelité zdravili, jednak je to jakási prosba o Boží požehnání, a potom je to modlitba.

Jeruzalém znamená místo pokoje. Izraelité, když tam ale přišli, tak si měli uvědomit: „Ano, je to místo, kde je nám Bůh blízko.“ Ale ten pokoj nepřijde nějak mechanicky. Ten pokoj je potřeba vyprosit a je potřeba ho vybudovat. Oba ty rozměry tam mají své místo. A všechny velké věci

začínají od malých začátků. Tedy jestliže má mít v sobě pokoj celý národ, tak ho musí mít i jednotlivci. Začíná to od spodu. Nikdy se to nepodaří z vrchu to nařídít, ale začíná to od jednotlivého člověka. O to, že máme vyprošovat pokoj sami pro sebe, ale potom i těm, kteří jsou kolem nás – svým rodinám, své farnosti, svému národu.

„Ať jsou v bezpečí, kdo v tobě přebývají. Ať vládne mír v tvých hradbách a bezpečí v tvých palácích.“ Lidé se snažili zabezpečit se, jak to šlo. Nejhuř na tom byli ti, kteří bydleli mimo ty hradby, z venku. Ti měli největší strach. Ale ti, co byli vevnitř, tak se taky báli, že přijde někdo mocný a celé to tam rozboří. A tak prosili, prosili o pokoj, protože si taky uvědomovali, že i kdyby ty zdi byly sebesilnější, sebetlustší, tak ani to člověku nezaručí ten pokoj. Pokoj je dar, který člověk si může vyprosít a může ho v sobě vybudovat. Jak říkám, oba ty rozměry tam jsou důležité, obojí tam má své místo. A tak prosili o pokoj a vlastně uznávali a říkali: „My na to sami nestačíme. Potřebujeme, Bože, tvou pomoc.“

„Ať vládne ten pokoj v těch hradbách a bezpečnost v tvých palácích.“ Je to, řekli bychom, taková starověká, starozákonní prosba za politiky a státníky. Proč? No, protože v těch palácích se často rozhoduje a rozhodovalo o tom, co bude s těmi obyčejnými lidmi, a často tam nahoře v těch palácích rozhodně není žádný pokoj. Je tam naopak velké soupeření, velká soutěživost o moc, kdo víc získá, kdo bude mít navrch. A tak žalmista tady nějakým způsobem připomíná a říká: „Bože, dej jim ten pokoj, ale dej jim taky to, ať oni si uvědomí, že ten pokoj potřebují, že i oni ho potřebují, že i oni nejsou žádná výjimka. A tak ať je ten pokoj prostě všude, nahoře i dole, ať je mezi všemi lidmi – mezi těmi prostými i mezi těmi, kteří vládnou, mezi mladými, starými, prostě všude, v každé situaci.

Bratři a sestry, i my bychom měli modlitby zaměřit tímto směrem. My často prosíme: „Pane, dej nám, ať se v pořádku vrátíme domů, ať se nám nestane nic zlého, ať neonemocníme a podobně. Ale připojme do těchto našich proseb nebo nadřaďme jim tu prosbu o ten pokoj, protože je to skutečně veliký dar, a pokud bychom tento dar neměli, tak kdybychom byli sebezdravější, sebelépe by se nám dařilo, byli bychom nešťastní a byli bychom nespokojení. Naopak ten Boží pokoj, to je taková síla, že to nám pomůže překonat i ty ostatní situace, kdy nám třeba bude něco scházet.

Takže přeji vám z celého srdce, když se budete scházet kolem tady těch adventních věnců, které si odnesete domů, tak abyste každý den nacházeli mnoho důvodů k děkování a abyste nezapomínali vyprošovat pokoj našim rodinám, naší farnosti a celému našemu národu.

Boží tvář

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.12.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 35,1-6a.10](#); ž. [Žl 146](#); 2. čt. [Jak 5,7-10](#); evang. [Mt 11,2-11](#);

Bratři a sestry, pán Ježíš třikrát položí těm zástupům otázku: „Co jste vyšli vidět? Proč jste přišli? Co očekáváte?“ Je to otázka, kterou bychom si měli čas od času položit. A Ježíš vede posluchače k tomu, aby přes osobu Jana Křtitele se dostali k Bohu. Oni v první řadě chtěli vidět Jana Křtitele. Byl zajímavý. Byl jinak oblečený, jinak se živil, a tak se to rozkřiklo: „Tam je zajímavá postava. Jdeme tam!“ Ale vnější vzhled Jana Křtitele nebyl cíl. To byl prostředek, aby upoutal a potom aby ty lidi zase vedl k Bohu, k pokání. Využil toho, že vypadal zvláštně, aby upoutal jejich pozornost, aby mu naslouchali, aby se od něho nechali vést.

Ježíš říká, Jan Křtitel je na jednu stranu největší, na druhou stranu, říká, to místo té velikosti není zdaleka zaplněné, i vy máte šanci. Někteří lidé se totiž ptají, proč říká, že je veliký na jednu stranu, a na druhou stranu, že všichni ostatní jsou větší než on. Ježíš to říká proto, aby to nevypadalo, že už v nebi je obsazeno, plno. Ale říká: „I vy se tam můžete dostat, i pro vás je to připraveno, i vy můžete být velcí.“

Ale co to znamená, co má člověk udělat? Znovu se vracíme k té otázce, proč jsem přišel, co hledám, co očekávám, od koho. To je taky důležitá otázka. No, asi od Boha. A tady se dostáváme k momentu, jak jsem říkal už na začátku mše svaté, k otázce, kdy lidé říkají: „Jak Bůh vypadá, jakou má tvář?“ To samozřejmě nevíme. Navíc Bůh je duch, takže on nemá tvář tak, jak máme my. Ale přesto se v Písmu mluví často o Boží tváři. Mluví se tam o tom, že Bůh shlédl milostivě na někoho. Ale také se tam mluví o tom, že Bůh a jeho tvář se hněvá. A jak to tedy je?

Všechny ty texty mluví dneska o Boží tváři. Mluví o tom, jak se nám Bůh zjevuje. Mezi lidmi je totiž taková představa, je to správná představa, a sice že určité náladě odpovídá výraz tváře. Když mám dobrou náladu, vypadám rozhodně jinak, než když se hněvám. Když něco slavím, vypadám jinak, než když pracuji. Prostě tomu, co prožívám, tomu co dělám, odpovídá výraz mé tváře. Snažíme se tady aplikovat na Boha naše zkušenosti. Ale Písmo svaté nám tady v tom vychází vstříc, protože to, co víme o Bohu, víme od Pána Ježíše, především od Pána Ježíše. Boží tvář nikdo neviděl. Jediný Mojžíš mluvil s Bohem jako přítel s přítelem, ale jinak jsme odkázáni na různé obrazy, které jsou nápomocny, ale samozřejmě do určitého bodu.

Ježíš, Boží Syn, vypadá na rozdíl od Jana Křtitele úplně obyčejně. Není nijak zvláštně oblečený, nežije zvláštním způsobem života, a tak se mnoha lidem zdá příliš všední, příliš šedivý. Ježíš je ten, který se ztratí v davu. Ježíš je si toho vědom. On volí tento způsob záměrně. Chce do určité míry splynout s davem, chce říct: „Já se od vás nechci oddělovat.“ Na druhou stranu Ježíš ví, že tady tato jeho „obyčejnost“, „všednost“ může být určitou překážkou, a tak sám říká: „Blaze tomu, kdo se nade mnou nepohorší, kdo to přijme, kdo přijme tady tuto moji tvář – tvář, která je tváří obyčejného člověka.“

A tato tvář už se objevuje nebo zjevuje i ve Starém zákoně. Ve Starém zákoně u proroka Izaiáše, v žalmu a i v evangeliu, ta tvář je někoho, kdo se stará, kdo pečuje. Ve Starém zákoně zvlášť často se mluví o Bohu, že je mocný, silný, vševládný, ale prorok Izaiáš říká, on je taky pečující.

Po proroku Izaiášovi to opakuje veden Duchem svatým žalmista. Žalm, který jsme dnes slyšeli, má číslo 146, a žaltář, jak víte, má 150 žalmů. Tedy tento žalm sto čtyřicátý šestý je jeden z nejmladších žalmů a patří do skupiny, které se říká chvalozpěvy, písně, ve kterých ten autor Bohu děkuje, oslavuje ho, chválí ho. A Izraelité tento žalm po svém návratu z babylonského zajetí zařadili mezi ranní modlitby. Ráno se těch žalmů modlili více. My jsme ten žalm už letos slyšeli, ale slyšeli jsme zase jiné verše než dneska. A tady ve verších toho žalmu se ukazuje, zjevuje tvář Boha pečujícího, starajícího se. Když jenom nastíním vlastně, tak úvodní verše, které jsme dnes neslyšeli, varují člověka, aby příliš nespolehal na druhého člověka. Ten žalm říká: Síly každého člověka jsou omezené, možnosti jsou omezené. Nepřeceňuj, člověče, toho druhého. Každý je chybující.

A teď vlastně ta druhá část začíná slovy: „Hospodin zachovává věrnost na věky.“ Tady je ten obrat a říká: „Je tu někdo, na koho se můžeš spolehnout.“ Samozřejmě člověk, když vidí, že všichni jsme chybující, tak si říká: „A je tu vůbec teda na někoho spolehnout? Dá se vůbec s někým počítat? Mohu se o někoho takzvaně opřít?“ A teď od tohoto místa se vlastně mluví o projevech, tvářích

Božích, jakými způsoby on pečuje. A je to posbíráno ze všech možných oborů a platilo to tenkrát, když to žalmista složil, platí to dnes a v určité obměně to bude platit určitě i v budoucnu.

„Zjednává právo utlačeným, dává chléb lačným, vysvobozuje vězně.“ Tak ten první obrat, ta první tvář, první a třetí z toho, co jsem teď řekl, tak jsou vzaty z práva. Ten první, to je advokát – advokát, který se ujímá někoho, kdo byl nespravedlivě obviněn z něčeho, a on mu chce pomoci k tomu, aby jeho jméno bylo očištěno.

A ten třetí (myslí se nespravedlivě uvězněné) je spravedlivý soudce, který ty, kteří se dostali neprávem do vězení, tak jim pomůže na svobodu.

Ten, kdo dává chléb lačným, to jsme úplně teď někde jinde, to je hospodář. To je ten, kdo plánuje, kdo nemyslí jenom na sebe, abych já sebe uživil, ale jsou tu i další. Je to takový obraz ze všedního, každodenního života, ale musíme si uvědomit, že v tehdejší době jim zajistit každodenní existenci dalo mnohem víc práce než nám.

„Hospodin otvírá oči slepým, napřimuje sklíčené.“ A tady se dostáváme zase úplně do jiného oboru. My bychom dnes řekli, je to medicína, lékařství. To první, „otvírá oči slepým“, to je lékař, který léčí tělo, pomáhá od těch tělesných neduhů. „Hospodin napřimuje sklíčené“, no to je zase ten lékař, který pomáhá, jak my říkáme, od těch nemocí duševních. Dneska bychom asi řekli třeba psycholog nebo psychiatr, někdo kdo se stará o to, aby i tato stránka, tato existence člověka byla v pořádku a fungovala.

„Miluje spravedlivé, chrání přistěhovalce, podporuje sirotka a vdovu.“ Tady se dostáváme do oblasti sociální, hlavně teda ti přistěhovalci, sirotek, vdova. Ale co je tam ještě krásné, tak je taky to, že říká: „Miluje spravedlivého. Ukazuje na toho, kdo jedná dobře.“ Říká: „Z toho si berte příklad.“ Tady, když řeknu pravdu, ani dost dobře nevím, jak bych to pojmenoval. V podstatě toto může dělat každý člověk – zastávat se dobra, říct: „Toto je v pořádku, toto dělejme, toto následujme.“ Je to něco, co není moc populární a je to něco, co chybí.

Nakonec se tady říká: „Hospodin bude vládnout na věky, tvůj Bůh, Sión, po všechna pokolení.“ Sión je místo v Jeruzalémě, je to vlastně kopec, vrchol kopce. Je to něco, co patří k Jeruzalému naprosto podstatně, svou podstatou. A tady na tomto místě si král David postavil svůj palác a po něm tam sídlili další králové. A tady vlastně žalmista říká: „Bůh je s vámi. Je tam, kde jste vy.“ Je to takové, řekli bychom, píchnutí do vosího hnízda. Je to určitá snad polemika, provokace vůči tehdejším pohanským a římským náboženstvím, protože to hlavně třeba řecké náboženství říkalo, že ti bohové jsou někde, na hoře Olympu, daleko, vysoko, že se k nim nedá dostat. A dlouho to trvalo, než se tam lidé vyškrábali. Až se tam jeden pastýř dostal a zjistil, že je tam nějaké kamení a trochu sněhu, tak byl velmi zklamaný. A žalmista zase říká veden Duchem svatým: „Ne. Váš Bůh je mezi vámi.“ A tomu přesně odpovídá tvář Ježíše Krista.

Bratři a sestry, my se připravujeme na Vánoce, abychom přivítali za pár dnů Božího Syna, který přichází s tváří dítěte. Tady tyto, řekli bychom, „obyčejné tváře“ je snadné přehlédnout. Je snadné nechat se zlákat někým, kdo vypadá zvláštně, a ty, kteří působí tím všedním dojmem, těch si nevšímá. Byla by to veliká škoda a byla by to veliká chyba.

Abych myšlenku dokončil. Tady všechny ty texty mluví o Boží péči, o Boží starostlivosti o nás, o lidi. A teď se zase dostaneme k těm Vánocům. Přichází Boží Syn, který se stal závislým na nás, na lidech, a v péči, kterou mu prokazovala Maria, Josef, eventuálně další lidé, se ten kruh uzavírá. Člověk pečuje o Boha. To je jedna z hlubokých myšlenek, kterou v nás mají Vánoce vyvolat, kterou mají znovu oprášit. Bůh pečuje o tebe, člověče, ale ty mu to svým způsobem můžeš vrátit. Ne, že on by něco potřeboval takhle přímo, ale jsou tu druzí, kterým ty můžeš věnovat tu péči, a je to jakoby ses staral o Boha.

Je to vlastně vyjádření té myšlenky, kterou vyslovila Matka Tereza, když se jí ptali: „Matko, jak to všechno dokážete dělat, že se dokážete tak starat o ty nemocné, ubohé?“ A ona říká: „Představuji si, že se dotýkám Krista, že ošetřuji Krista.“

Takže, bratři a sestry, ať v nás tady tyto myšlenky nějakým způsobem ještě setrvávají po tu dobu adventní, ale hlavně ať je potom dokážeme o Vánocích a po Vánocích aspoň trochu uskutečnit.

At' vejde Král slávy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.12.2013, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 7,10-14](#); ž. [Žl 24](#); 2. čt. [Mt 1,18-24](#); evang. [Řím 1,1-7](#);

Bratři a sestry, slovíčko advent, kterým se nazývá tato doba, kterou právě prožíváme, my máme spojenou s tím časem předvánočním a bereme to jako záležitost, řekli bychom, Nového zákona, církve. Ale už ve Starém zákoně existoval advent. A tady žalm, který jsme dnes slyšeli, má číslo 24, je nazýván adventní písní Izraelitů, adventním žalmem.

Advent znamená příchod, a tento žalm, který vypadá velmi nenápadně a docela obtížné ho pochopit, tak tento žalm je velmi pěkný, velmi působivý a vypráví o jedné konkrétní události, a sice o tom, jak průvod, procesí věřících Izraelitů přináší Archu úmluvy. Tady ten žalm je koncipován a naznačuje, že už tu archu přinášeli do chrámu, tedy do zděného komplexu. Ale tu archu vynášeli a přinášeli nebo vraceli zpátky i v momentě, kdy ještě neměli chrám, kdy archa byla ve Stanu smlouvy, ve Stanu úmluvy.

Je to žalm, který je velmi starý, a vypráví o tom právě, jak to probíhalo. Je to žalm liturgický, bohoslužebný, ale přesto je tam zachován takový velmi osobní ráz.

Takže kdy Izraelité tu archu vynášeli? My víme o tom, že ji vynášeli z toho stanu v okamžiku, kdy šli bojovat proti nepřítelům. Brali to trošku, my bychom to označili, za magii: „Archa je tu s námi, nemůžeme prohrát.“ Nicméně prohráli jednou, a Filišťané se zmocnili archy. Když se to dozvěděl velekněz Eli, tak ho z toho ranila mrtvice a zemřel. Filišťané zakrátko archu radši sami vrátili. A potom od té doby už Izraelité tady k tomu byli jaksi opatrnější.

Ale když už potom byli v Jeruzalémě za krále Davida, když si připomínali putování pouští, tu čtyřicetiletou cestu, tak na Svátek stánků, kdy se všichni, kteří mohli, tak se přestěhovali na kraj Jeruzaléma, postavili stanové město v místě, které se jmenuje Gíchon (gíchon znamená pramen a je to pramen vody), tak když ty Svátky stánků skončily, tak slavnostně zase nesli archu zpět do chrámu.

A teď je tady taková situace, že přicházejí k tomu chrámu a zpívají. Mohli by samozřejmě mluvit. Na začátku to byl vlastně mluvený dialog, který byl později zhudebněn. A ti, kteří přinášejí tu archu, volají na kněze, kteří stojí vevnitř v chrámu za chrámovou bránou, za chrámovými vraty, říkají prostě: „Otevřete tu bránu, ať vejde Hospodin, Král slávy.“ A ti kněží zevnitř zase teda zpěvem na ně volají a říkají: „Kdo je Král slávy? Koho máme pustit?“ A teď vlastně zase ti zpěváci zvenku odpovídají: „Hospodin je Král slávy proto, že je stvořitel země a že je zachránce svého vyvoleného národa, vykupitel, spasitel.“

Jsou to takové, řekli bychom, hluboké nebo ty nejhlubší pravdy našeho náboženství. Bůh je stvořitel země a zachránce každého z nás. A my jsme to slyšeli mockrát, mnohokrát. Ale musíme si uvědomit, když třeba Izraelité se setkali s nějakým pohanem, který uctíval jiné bohy, tak ten pohan jim samozřejmě položil otázku: „A proč je Hospodin lepší Bůh? Proč bych měl uctívat Hospodina, tohoto Boha, právě tohoto a jenom tohoto?“ A ti Izraelité odpověděli: „No, protože Hospodin je Stvořitel. On je ten, který z neexistence to všechno povolal k bytí, k existenci. Z chaosu to všechno uspořádal.“

A teď tady právě ten žalmista to líčí: „Založil svět nad moři, upevnil ho nad proudy vod.“ Izraelité tady v tomto se nelišili od okolních národů a měli ten svět uspořádaný do tří rovin. Na nejspodnější rovině bylo moře, voda, zmatek, chaos, nevypočitatelná masa něčeho, v čem se neumíme moc dobře pohybovat, co je nám nebezpečné, co člověka velmi často zahubí. Lépe je tomu se vyhnout. Moře.

A z tohoto zmatku, z tohoto chaosu Bůh tvoří něco, svět, souš a na tu souš postaví člověka. Ten žalm používá stejné výrazy, stejná slova jako první kniha Mojžíšova, když popisuje stvoření světa, myslím jako pevniny. Je to jakýsi duchovní záměr, duchovní odkaz.

A potom jako třetí vlastně by se tady mělo mluvit o nebi. Když to shrnu, dole chaos, potom jakýsi zákon a na konci nahoře dokonalost.

My jsme touto představou taky velmi ovlivněni. Když se nás někdo zeptá, kde je nebe, podíváme se a ukážeme nebo řekneme: „No, někde nahoře, někde to bude.“ Jo, a když se řekne: „Kde je peklo?“

tak většina lidí ukáže dolů. Ne, nebe ani peklo není místo, ale je to stav. Být s Bohem je nebe, být bez Boha, být sám je peklo.

Ale o tom nebi se tady nemluví. Je to zajímavé. Mluví se tady o tom chaosu, mluví se tady o tom řádu, o té smlouvě, a pak se tady mluví o chrámu, protože to nebe je někde daleko, někde vysoko, ale chrám, to je místo, kde my můžeme být s Bohem. To je to nejvíc, co tady na této zemi vlastně můžeme chtít – aby náš Bůh byl s námi a my s naším Bohem. To je to, už se dostáváme právě k té větě „Emanuel, Bůh s námi, Bůh pro nás“ a podobně.

A tak ti kněží říkají: „Dobře,“ otvírají tu bránu, ty vrata a říkají: „Ať vejde Král slávy.“ A teď se to mění a kladou otázku ti, kteří stojí venku: „Kdo tam smí? Smíme tam jít i my, můžeme tam přijít?“ Proč? Protože Izraelité si velmi dobře pamatovali, když se pokusili přenést poprvé Archu úmluvy právě do Jeruzaléma, tak se to nezdařilo. Vezli tu archu na voze a ten vůz tam najel do nějakého výmolu, naklonil se a archa se sunula dolů. A tu archu zachytil člověk, který se jmenoval Oza. Nicméně Oza, protože nebyl určený k tomu, aby se staral o archu, nebyl kněz, nebyl levita, zemřel. Bylo to pro mnohé Izraelity velmi těžko pochopitelné a mnoho, moc o tom přemýšleli, protože Oza přece chtěl pomoci, chtěl udělat něco dobrého. Proč u toho zahynul?

Ono to takhle vypadá, že ta vina je na Bohu, ale ta vina je právě na těch kněžích a levitech, kteří si tu cestu ulehčili. Oni měli archu nést, ti, kteří k tomu byli určeni, a pak by k tomuto nedošlo. Je lehké obvinít Boha a říct: „Bože, můžeš za to ty,“ ale zpravidla je to tak, že za to může člověk a je potřeba, než někoho obviním nebo než udělám nějaký závěr, ty věci dobře prozkoumat, objasnit.

Nicméně tedy v Izraelitech byl pořád takovýto respekt před archou a ptají se: „Můžeme tam? Smíme tam? Kdo z nás tam smí?“ A zevnitř ti kněží odpovídají a říkají: „Ten, kdo má nevinné ruce a čisté srdce.“ Nevinné ruce, to je symbol všech věcí, všech činností, které konáme navenek, a čisté srdce, to zase symbolizuje, představuje všechno to, co se odehrává v našem nitru, naše myšlenky, naše úvahy, to čím se zabýváme. Aby činnost našich rukou nebo naše dílo, aby skutečně v něm nebylo sobectví, nebo máme usilovat o to, aby tam toho sobectví bylo co nejméně, abychom nebyli hnáni, motivováni nějakou vypočítavostí, nějakými pletichami nebo dokonce tím, že chceme někomu uškodit, ale aby to bylo skutečně nevinné, čisté, upřímné, bez jakékoliv zášti, bez nějakých, jak se říká, těch takových zákulisních tahů a úmyslů.

A nakonec se říká: „Jehož duše nebaží po marnosti.“ Nějakým způsobem právě, když se připravujeme na Vánoce, konáme přípravy vnější, vnitřní. Ta marnost, to je v podstatě to, čemu se dneska říká reklama. Jde o to, aby se člověk nenechal tím vším zmást. Kolem nás je spousta věcí, které většinou nepotřebujeme, a jde o to, abychom si skutečně uvědomili, co vydrží, co je na chvíli a co je trvalé, na co se mohu spolehnout a co mi na druhou stranu udělá třeba zas jenom chvilkovou radost. Ano, radost je správná, vnější přípravy jsou nutné, důležité, mají své místo v těch oslavách. Ale právě jde o to, aby všechno mělo své místo, aby to do sebe zapadalo, aby to byla právě taková harmonie.

A teď se tam nakonec ještě říká, jak se má chovat ten, kdo tam touží vstoupit dovnitř, kdo hledá tvář Jakubova Boha. Jaký byl Jákob a jaký byl a je jeho a náš Bůh? Kdo chodíte na dětské mše, tak víte, že jsme teďka vlastně tady několikrát hráli scénky z Jákobova života. Víte, Jákob ukradl prvorozenecké požehnání a musí utíkat před bratrem Ezauem, který se velmi zlobí. Utíká ke strýci Lábanovi, a když jde tam, tak má zjevení. Má pak další zjevení, i když jde zpátky za dvacet let, ale když jde tam, tak Bůh mu říká: „Já jsem tvůj Bůh. Já tě budu chránit, já se o tebe budu starat a já tě dovedu zase zpátky.“ A Jákob, který utíká, „za patama“ má rozhněvaného bratra, nemá nic, jen to co má u sebe, tak Jákob uzavírá vlastně s Bohem sázku a říká: „Dobře, když jsi můj Bůh. Když mi dáš jídlo na cestu, vodu, šaty, boty, když se o mě budeš starat a když mě přivedeš zpátky, tak já v tebe budu věřit a budu tě uctívat.“ Je to v podstatě velká drzost, je to velká neúcta, ale k velikému překvapení Hospodin souhlasí a říká: „Dobře.“

Když se Jákob za dvacet let vrací už s velkou rodinou, tak je to samozřejmě jiný člověk, ale ty základní rysy v něm zůstávají, a sice je to pořád člověk, který je takový diplomat, kouká, co z toho bude, a takhle. A zase se setkává s Hospodinem a tentokrát spolu zápasí. Hospodin ho sice poraní, ale Jákob pokračuje v tom západu a Hospodin mu říká: „Pusť mě.“ A on říká: „Nepustím, dokud mně nepožehnáš.“ A tento moment je mezi Izraelity velmi ceněn – Jákob jako obraz člověka, který se nevzdává, jako člověka, který ví, co je cenné, a za tím jde. Obraz člověka, který pokračuje v tom boji i v situaci, která je téměř beznadějná, kdy to vypadá, že prohraje. A toto tedy tady ten žalm zdůrazňuje. Mimoto Jákob je manžel, otec a velmi miloval svoji manželku Ráchel a všechny svoje děti. Především tedy Josefa, a potom Benjamína.

Bratři a sestry, budeme slavit Vánoce. I my budeme uvažovat o tom, kam smím vstoupit. I my bychom si měli položit tuto otázku: „Chci předstoupit před Pána v jesličkách? Chci se s ním setkat v eucharistii? Chci s ním být? Co musím udělat? Co ještě je potřeba pročistit, co ještě je potřeba nějakým způsobem zrevidovat?“ Věnujme tomu těch teď několik poslední v podstatě hodin, už se to počítá na hodiny, abychom mohli slavit Vánoce skutečně s nevinnými rukama a s čistým srdcem.

Bůh se stává tvój spásou

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.12.2013 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Narození Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 62,1-5](#); 2. čtení [Sk 13,16-17.22-25](#); evangelium [Mt 1,1-25](#);

Bratři a sestry, slyšeli jsme první slova evangelia podle svatého Matouše. Celé jeho evangelium začíná rodokmenem, textem, který je na první pohled, či spíš na první poslech velmi nudný, velmi krkolomný. Sami jste slyšeli, že bez brýlí už jsem to nezvládl přečíst. A člověk si říká: „Proč to tam je? K čemu to tam je? Má to tam nějaký význam?“

Uvědomme si, že zpráva o Ježíšově narození se nachází pouze ve dvou evangeliích – u Matouše, u Lukáše. Matouš psal první a začíná tady touto zdoluhavou přípravou. O co tu jde? Jde tady o to, že Matouš chce vysvětlit, ozřejmit, do jakých poměrů, my bychom řekli, do jaké rodiny přišel Ježíš Kristus. My často si říkáme: „Ať naše rodina vypadá dobře. Ať není na jménu naší rodiny nějaká kaňka.“ A pokud se objeví takzvaně černá ovce v rodině, tak jsou tendence se od této „černé ovce“, od tohoto zlobivého člena rodiny nějakým způsobem se oddělit, distancovat.

Svatý Matouš, který píše pro křesťany ze židovství, tedy pro Izraelity, kteří uvěřili v Ježíše Krista, musíme říct, že je vůbec nešetří, ale vůbec, a říká, z jaké rodiny teda, z jakého rodu je Ježíš Kristus. Ta kapitola začíná a končí jménem. To má svůj význam. Končí to tím, že Matouš říká rodokmen Ježíše Krista. V latině se pro to používá slovíčko geneze. Rodokmen cizím slovem se říká genealogie. Geneze, tak se jmenuje první kniha Starého zákona. A Matouš říká: „Tady je nový začátek, tady je nová geneze. Začneme od začátku. Ten stůl bude čistý. Uděláme tlustou čáru. A kdo zahájí tuto genezi? Ježíš Kristus.“

Ježíš, je to hebrejské jméno, které znamená „Bůh je spása“ nebo „Bůh zachraňuje“. Toto jméno vyjadřuje na jednu stranu povolání, k čemu on je vyvolený, a na druhou stranu také poslání. A on tady toto své poslání nebude chtít uskutečnit sám. Bude chtít, abychom my byli s ním, abychom toho byli účastni.

Říká se tady o něm dál, že je syn Davidův, a teprve potom syn Abrahámův. Napřed samozřejmě žil Abrahám a potom o mnoho let později David. Proč je tady ta změna? Protože David byl nejmladší syn v rodině, syn, s kterým nikdo nepočítal, člověk, který se takzvaně vyšvihl. On byl obyčejný, jeden z nás. Byl pastýř, a v tom byl velmi dobrý. A tady je už znovu vidět to základní nasměrování, základní úkol přicházejícího zachránce. Bude pastýř, bude se starat. Půjde mu o to, aby se nikdo neztratil.

Abrahám byl otec víry, člověk, který uslyšel Boží hlas a Bůh mu řekl: „Vezmi všechno, co máš, a odstěhuj se do země, kterou ti ukážu.“ Ani nevěděl, do které té země půjde.

To jsou vzory. Potom dál se tady mluví o Izákovi, Jákobovi, Judovi. To jsou praotcové Izraele. A vedle nich Izraelité si připomínají matky Izraele, jejich manželky – Leu, Ráchel, Rebeku. Ale Matouš o nich nemluví. Naopak jmenuje jiné čtyři ženy. Čtyřka je v bibli číslo, které symbolizuje pozemskou plnost. Ale ty ženy, které se tady objevují, dokonce tři z nich jsou jmenovány jménem, čtvrtá poslední je označena jako manželka Chetity Uriáše, ani její jméno nevíme, co mají tyto ženy společného? Žádná z nich nebyla Židovka. Byly to příslušnice jiných národů a původně věřily v nějaké pohanské bohy. Až později přijaly víru v Hospodina, Boha Izraele. První a třetí, ty jsou vzorem, to je Támar a Rút, ale Rachab a žena Uriášova rozhodně nejsou příklady hodné následování. Rachab byla prostitutka a žena Uriášova se podílela na zavraždění svého manžela Uriáše.

A takhle to pokračuje dál. Když se dostane ten rodokmen do té druhé třetiny, tak všichni ti lidé, kteří jsou tam jmenováni, tak to jsou králové. A když budeme listovat Starým zákonem, tak se tam často, u většiny těch jmen, dozvíme, dočteme jednu větu: Jeho konání nebo jeho skutky byly horší než skutky jeho otce. A takhle to jde několikrát za sebou. My si taky říkáme: „Vždyť je to čím dál tím horší kolem nás. Kam až to půjde, jak to dopadne?“ A Písmo svaté, Starý zákon před narozením Ježíše Krista víc než tisíc let řeší tady toto.

Vidíme, že to jsou lidé, kteří rozhodně nebyli nějakými vzory. Jsou to lidé, kteří často chtěli uchvátit moc, lidé, kteří často loupili, kradli. V těch dějinách dál se setkáváme s lidskou bídou duchovní, ale i hmotnou, tou třeba trpěla Moabka Rút, a tak dále. Když otevřeme tady tuto stránku, za každým tím

jménem najdeme nějaký osud, většinou dost složitý, svízelný, těžký. A toto jsou předkové Ježíše Krista, toto je rodina, do které přichází Boží Syn, a on se této rodiny vůbec nijak neštítí.

Ten rodokmen má tři části a Matouš říká, že každá z nich obsahuje čtrnáct pokolení. Není to tak, je to trochu jinak. Proč tři části? Matouš to schválně takto rozděluje, protože používá obraz, který oni znali, obraz, který viděli každou noc – měsíc na obloze. Ta první třetina, to byl vzrůst, jako když měsíc dorůstá do úplňku. A potom ta třetí třetina, to je zase pád, dost velký, ztráta úplně všeho, úplně na dno. A třetí třetina, zase další fáze měsíce, kdy se objevuje, kdy začíná dorůstat. A tak Matouš chtěl, abychom si připomněli, že Bůh ví, co se tu děje, a že se střídají v lidských dějinách období vzrůstu, období pádu, ale Bůh je ten, který obnovuje, který dává sílu k tomu, aby se lidstvo, lidé, každý jednotlivý člověk, aby se obnovil, aby si řekl: „Tak já chci žít lépe,“ aby v sobě našel tady tuto sílu.

V tom rodokmenu se střídají jednotlivé pokolení a vždycky je tam použito slovo, že někdo někoho zplodil, někdo byl něčím otcem, někdo byl něčím synem. Ten rodokmen chce říct: „Vycházíš z nějakých kořenů, staviš na tom, co ti předali ti, co tu byli před tebou, a něco předáš. Co to bude? Snaž se nezapomenout na to dobré a krásné, snaž se to rozvíjet a předej to dál.“ A takhle to jde až k Josefovi.

Vlastně ten rodokmen, i když se o něm říká, že je to rodokmen Ježíše Krista, on je to rodokmen Josefův, protože když dojde to vypočítávání k Josefovi, tak evangelista neříká, že Josefův syn byl Ježíš, protože Ježíš je Boží Syn, tak říká, že Josef byl manželem Marie, z které se narodil Ježíš. Tady je změna, velká změna. Je to situace, s kterou si Josef neví rady. Jméno Josef je velmi symbolické, znamená „Bůh přidá“. Bůh žádá po Josefovi, aby přijal Marii a to dítě. K Marii Bůh přidává Ježíše, svého Syna. Bůh přidá vždycky víc a něco lepšího než my jsme čekali. Potíž je s námi, že stejně jako Josef se tomu často bráníme, nechceme, bojíme se toho.

Josef dospěl lidsky k jakémusi rozhodnutí: Rozejdeme se, udělám to tak, abych nikomu neublížil. Josef je skutečně charakter a Marii, svoji manželku, miluje. Nechce ublížit, nechce uškodit. Tady tento postoj, říkáme tomu slušnost, a je to nejmenší míra lásky. Je to taková míra, která je vlastně přikázána. Ale Josef sám cítí, že to není ono, že to rozhodnutí, ke kterému dospěl, že tady je to nějak špatně. Ale brání se a brání se, dokud je v bdělém stavu. A pak k němu přijde anděl, když spí. Když spíme, tak jsme bezmocní, nemáme se v moci, jsme bezbranní. A Bůh posílá svého posla, aby zjednal Josefovi jasno. V tu chvíli se podobá Josef Jákobovi, kterému se také Bůh zjevil, když Jákob utíká ke svému strýci Lábanovi, podobá se Eliášovi, kterému se Bůh zjevil, když Eliáš utíkal do Egypta před královnou Jezabel. A svatý Augustýn tady tento moment popsal výrokem, který se stal velmi známým. Svatý Augustýn říká: „Stvořil jsi nás pro sebe, Bože, a nepokojné je naše srdce, dokud nespočine v Tobě.“ Dokud neměl Josef jasno, hledal nějaká řešení, ale sám cítil, že to nebylo ono. V okamžiku, kdy přijal to, že dostane dar, že se bude starat o Božího Syna, v tu chvíli se cítí šťastný.

Co je zajímavé, tak ten anděl ho oslovuje: „Neboj se.“ Je to první slovo, které Bůh adresuje člověku v Novém zákoně: „Neboj se, Josefe, neboj se, člověče.“ Uslyšíme to v těchto svátcích ještě víckrát. Andělé řeknou pastýřům: „Nebojte se.“ Proč je to tak zdůrazňováno? Ve Starém zákoně první slovo, které adresoval Bůh vůči člověku, bylo oslovení: „Adame, kde jsi?“ A první člověk odpovídá Bohu: „Bál jsem se Tě, a tak jsem se schoval.“ A proto Nový zákon začíná tou výzvou: „Neboj se. Člověče, neboj se. Ať v sobě nosíš cokoliv, jakýkoliv strach, jakoukoliv úzkost, neboj se. Protože ten strach vede člověka k tomu, aby utíkal, aby přetrhal vztahy, aby zrušil pouta.“ A Bůh chce přesně opačný stav, opačnou situaci. Ježíš přichází, aby navázal vztahy, aby utužil pouta. A proto se neboj.

Josef v tu chvíli se uklidní a přijme tady toto obdarování, a má právo nazvat Božího Syna jménem: „Dáš mu jméno Ježíš.“ Na začátku je jméno, na konci je jméno, stejné. Anděl ještě říká: „On bude Emanuel,“ to je „Bůh s vámi“. Ježíš znamená „Bůh zachraňuje“, „Bůh je spása“. Emanuel znamená „Bůh je s vámi“. Bůh, spása je s vámi. Bůh se stává tvou spásou, člověče, a čeká na tebe.

To čekání je v tom rodokmenu vyjádřeno celkem velmi jasně. Pokud by někdo z vás si chtěl dát tu práci, tak zjistí, že je to tam trochu jinak, než Matouš říká. Říká, že v každé té třetině je čtrnáct generací. Aby bylo čtrnáct generací, musí být tam patnáct jmen. Ale patnáct jmen je pouze v té prostřední třetině, v té části těch lidí, kteří se ztratili v babylonském zajetí, ale v první třetině chybí jedno jméno a ve třetí třetině chybí jedno jméno. Jaká jména je potřeba tam doplnit? No, na začátku schází jméno Boží, ale máme ho tam doplnit, každý z nás: „Bože, ty jsi na začátku, ty jsi ten, od koho to všechno povstalo, ty jsi ten, který tomu všemu, co se tu děje, dáváš smysl.“ A na konci jaké jméno chybí? Moje. Jméno každého z nás. Ke každému z nás chce přijít Spasitel, každého z nás

chce Bůh obdarovat, pro každého z nás platí, že má být Josefem, „Bůh přidá“. Bůh přidá všechno, co ti chybí, všechno, co potřebuješ.

Bratři a sestry, nebojme se zastavit se u jesliček a prosit za všechno to, v čem se cítíme slabí, nedostateční, co nám chybí. Bůh přijal tvář dítěte právě proto, aby se nikdo nemusel bát. Dítě říká: „Měj mě rád. Já tě miluji taky.“

Pastýři bděli, proto zaslechli poselství

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.12.2013 - středa, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Narození Páně

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Iz 9,1-6](#); ž. [Žl 96](#); 2. čt. [Tit 2,11-14](#); evang. [Lk 2, 1-14](#);

Bratři a sestry, jak můžeme číst v evangeliu svatého Lukáše, tak on sám říká o sobě: „Když jsem všechno dopodrobna prozkoumal, rozhodl jsem se, milý Theofile, že to pro tebe uspořádaně vypíšu,“ a tak svatý Lukáš také začíná narozením Ježíše. Vlastně již začíná tím, co tomu předcházelo. A v tom úryvku, který jsme teď slyšeli, Lukáš vede svoje čtenáře, mám na mysli teď ty, kteří četli to dílo jako první, svoje současníky, vede je k tomu, aby srovnávali. Nám to srovnání trochu uniká. Vysvětlím proč.

Lukášovi jde o to, aby ti, kdo četli jeho evangelium, jeho dílo, srovnávali dvě díla – to co chtěl vytvořit císař Augustus, a to co vytvořil a kvůli čemu přišel Ježíš z Nazareta, Boží Syn.

Přečtu vám teď jeden nápis. Ten nápis je vytesaný v místě, které se jmenuje Priene, a dobře poslouchejte: „Prozřetelnost, která panuje nad veškerým životem, naplnila tohoto muže k blahu lidí takovými dary, že ho poslala nám i budoucím pokolením jako spasitele. Narozeniny boha vnesly do světa evangelium, radostnou zvěst. Jeho narozením musí začít nový letopočet.“ Jsou tam slova, která známe – bůh, evangelium, vykupitel, spasitel, ale asi si říkáte: „Je to nějaký divný text.“ Ano, tento text se nevztahuje na Ježíše Krista, neoslavuje Pána Ježíše, ale oslavuje právě císaře Augusta. Tento text byl napsán v roce 9 před Kristem, vytesán.

Císař Augustus měl skutečně ambici být víc než jenom jeden z řady panovníků. Chtěl, aby se na něho nikdy nezapomnělo. Chtěl, aby po něm už nikdy nebyl nikdo dokonalejší. Ten titul Augustus znamená „ten, který si zaslouží, abychom ho uctívali“, uctívali víc než člověka, skoro jako Boha. A tak císař Augustus se rozhodl, že se seznámí velmi dopodrobna s tím, jak to vypadá v jeho říši. Jeho říše byla zabezpečená a vládl tam klid, ono se říkalo mír. Mír Augustův se tomu říká, ale spíše to byl klid vnucený všem těm národům silou římských zbraní. A jak už to tak bývá, tak z rozhodnutí někoho mocného ti malí, obyčejní se musí dát do pohybu.

A tak vlastně se vydali na cesty i Josef s Marií, dva lidé, kteří žili v Nazaretě a musí do Betléma. A vypadá to téměř jako náhoda, že se Mariin syn narodí v Betlémě. Vypadá to téměř jako něco nechtěného a málokdo si uvědomuje, vlastně jen ti nejbližší, že tady začíná jiné dílo, dílo Boží, které začíná ve skrytu, které nefunguje tak jak to lidské dílo. To lidské dílo je vyhlášeno nějakou vyhláškou, zákonem, nařízením a podobně. Dílo Boží začíná ve skrytu potichu. Zvěstování u Zachariáše, zvěstování u Marie, koneckonců cesta do Betléma. Šli jako mnozí.

A tady je to velmi symbolické. Ježíš se rodí na místě, které je nazýváno „Dům chleba“. Někdo by si mohl myslet, že to vyjadřuje hojnost, ale kdepak. Ono to vyjadřuje přání, ať nám nikdy nechybí chleba. Protože i v dějinách Starého zákona se několikrát stalo, že v Betlémě, v „domě chleba“ chleba nebyl, že tam byl hlad. Kvůli tomu se odstěhovala Noemi, kvůli tomu se za nějakou dobu tam potom vrátila se svojí snachou Rút, jak jsme o tom četli v tom rodokmenu včera v noci.

Chleba, to je základ pro náš život, a jak jsem říkal, ten název vyjadřuje spíše přání, ať nám nechybí to, co potřebujeme, to základní pro naše tělo, protože pak bychom strádali. A Ježíš, Zachránce, se rodí na tomto místě, na místě s tímto jménem. A to narození chce říct: „Já přicházím jako ten, který vás chce sytit. Já přicházím jako ten, který chce být základem vašeho života.“ Když má dům základ, tak se dá dům zvětšovat, představovat, přistavovat a podobně, zkrášlovat. Ale pokud není základ, tak i když se postaví něco velkého, tak je zde reálné nebezpečí, že to spadne. A tak, bratři a sestry, o Vánocích, my se vracíme k tomu základu, k domu chleba. Uvědomujeme si, že potřebujeme pro náš život základ. Potřebujeme někoho, kdo bude sytit naše tělo, a tím víc potřebujeme někoho, kdo bude sytit naši duši. A to je zase to dílo, to srovnání. Lukáš to schválně staví do kontrastu – do kontrastu to dílo Augustovo a do kontrastu dílo Boží, kdy ten, který přichází jako Zachránce, jako Spasitel, aby sytil, tak u něho jsou jako první ti, kteří toho sami mnoho nemají.

Přicházejí pastýři, kteří v tu chvíli byli několik kilometrů od Betléma na místě, které je pro Izraelity opět velmi symbolické. Dnes je to místo nazýváno Pole pastýřů. Je to údolí, ve kterém podle starozákonní tradice pásal ovce mladý David v momentě, kdy k nim, k jeho otci Jišajovi, k jeho bratrům přichází prorok Samuel, aby pomazal nového krále. Ale David není doma v Betlémě, on je na pastvě u stáda, a je odsud povolán, protože z těch, kteří byli doma, Bůh nevyvolil nikoho. David

je pastýř, který se stal králem. Za Ježíšem Kristem, za Vykupitelem, který svoje vykupitelské dílo bude konat jako pastýřskou péčí, přicházejí pastýři, kteří bdí na Poli pastýřů.

Svatý Lukáš zdůrazňuje, že bděli – bděli u svých stád. Svátý Augustýn k tomu dodává a říká: „Protože bděli, tak byli schopní přijmout tu zprávu a zachovat se podle ní.“ Kdyby spali, tak by se nedozvěděli nic. Co to znamená bdít? Myslí se tím něco hlubšího než jenom být vzhůru. Bdít, za tím slovem, za tím pojmem se sice schovává to, že člověk nespí, ale člověk bdí kvůli někomu nebo kvůli něčemu, zpravidla, aby se o někoho staral. Matka bdí u svého dítěte, rodiče bdí kvůli někomu, zpravidla kvůli těm dětem a podobně.

Ten kdo bdí, má péči. I ti pastýři pečovali o stáda, patřilo to k jejich povolání. A protože bděli, tak zaslechli – zaslechli poselství. To poselství, ta zpráva k nim přišla naprosto nečekaně, možná je i zaskočila, ale podle toho, jak se zachovali, je vidět, že tu zprávu přijali.

Texty dnešní liturgie nám předkládají ještě jedno poselství, a to, co jsme slyšeli v žalmu. Já kousek z toho žalmu teď přečtu. „Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívejte Hospodinu všechny země, zpívejte Hospodinu, velejte jeho jméno. Rozhlašujte den po dni jeho spásu. Vypravujte mezi pohany o jeho slávě, mezi všemi národy o jeho divích.“ Je to takový radostný zpěv, který vznikl v momentě, kdy se Izraelité vrátili domů z babylónského zajetí. Návrat po víc než 70 letech zajetí byl velmi překvapivý. Vlastně dodneska nevíme, proč král Kýros vydal milostivé nařízení, že kdo chce, může se vrátit domů, kdo chce z izraelských vyhnanců, může jít do své vlasti. Izraelité toto brali ne jako rozhodnutí člověka, ale jako dar Boží, a tak se k tomu chovali. A když se vraceli domů, ta cesta byla velmi dlouhá, a došli až domů, tak si uvědomili, že měli možnost setkat se se spoustou lidí a všem těmto lidem mohli vyprávět o své radosti: „My jdeme domů. My se vracíme do své vlasti, ke svému základu, tam odkud patříme. On nám to sice dovolil král, ale my to bereme jako dar od našeho Boha a tomuto Bohu především za to děkujeme.“

Bratři a sestry, přijetí tohoto poslání, tohoto úkolu zvěstovat radost, zvěstovat to, co Bůh pro mě udělal, co pro mě vykonal, jak já to vnímám ve svém životě, to je náš vánoční úkol.

Nad Betlémem zpravidla bývá nápis „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem, v kterých má Bůh zalíbení.“ Ale tento zpěv nezazněl nad tou betlémskou jeskyní, ale ten zazněl na Poli pastýřů. To slyšeli ti pastýři, kterým se zjeví andělé. Co tento zpěv vyjadřuje? Vyjadřuje velikost Boží, dobrotu, slávu, že Bůh je slavný především proto, že dal svého Syna, ale vyjadřuje další důležitou věc: Bůh má ve mně zalíbení, Bůh má zalíbení v každém z nás, a to je důvod naší vánoční radosti, to je důvod pokoje, který si máme odnést z těchto svátků. Ale aby Bůh v nás měl opravdové zalíbení, co největší zalíbení, potom je taky na nás, abychom přijali to poslání, které přijali uprostřed noci narození pastýři a řekli si: „Tak jdeme. Jdeme se přesvědčit, jdeme se podívat, jdeme, abychom byli při tom, abychom všem, které potkáme, zvěstovali: ‚Dnes se pro každého z vás narodil Zachránce – Zachránce, který bude jednat a konat jako pastýř.‘“

Budeš jíst z výtěžku svých rukou, bude ti blaze a dobře

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.12.2013 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Rodiny

příslušné slovo Boží: 1. čt. [Sir 3,3-7.14-17a](#); ž. [Žl 128](#); 2. čt. [Kol 3,12-21](#); evang. [Mt 2,13-15.19-23](#);

Bratři a sestry, slavíme svátek Svaté rodiny. Ten titul zní Svaté rodiny – Ježíše, Marie, Josefa, a právě Josefovi, tomu kdo je v titulu toho svátku jmenován na posledním místě, této osobě, věnují dnešní texty, hlavně evangelium, nejvíc místa. Josef je chválen pro svoji ochotu naslouchat, je vnímavý. To na jedné straně. Na druhé straně je zase rozhodný a pečuje o svoji snoubenku, pečuje o dítě, o kterém si všichni myslí, že je jeho, ale on ví, že to dítě jeho není, že je to Boží Syn. On o ně pečuje skutečně jako o vlastní a úlohu pěstouna, ochránce vykonává úplně cele. Můžeme říci, že pro to žije. A k tomu všemu musel Josef brát někde sílu.

Když my chceme nějakým způsobem následovat tyto příklady, tak k tomu taky musíme brát někde sílu. Obecně můžeme říci, že každá oslava, každý svátek nás posiluje, dodává nám energii. Někakým způsobem v nás oživuje všechno to dobré, všechno to pěkné, všechna předsevzetí, úmysly a podobně. A toto platilo také o Josefovi a Marii.

Tím se dostáváme k dnešnímu žalmu. Je to takzvaná Poutní píseň, v pořadí devátá, a je to žalm, který se zpíval v Jeruzalémském chrámu a Josef s Marií ho určitě slyšeli vícekrát. Je to žalm, který byl situován do závěru té bohoslužby, a zpívaly ho střídavě dva sbory v momentě, kdy ti poutníci už se chystali k návratu domů, kdy jim kněží žehnali. Tento žalm má číslo 128 a je to vlastně taková píseň, ve které je ukrytý program. Říká se tam jakoby: „Milý poutníku, vracíš se domů, posílíš svoji víru, svého ducha a teď se vracíš ke svým každodenním starostem, povinnostem, ale i radostem. A my ti chceme připomenout, dát ti na cestu pár užitečných rad. Pokud se těmi radami budeš řídit, tvůj život bude šťastný, spokojený.“

Tomu žalmu se mimochodem také říká starozákonní blahoslavenství. My známe blahoslavenství podle Matouše a podle Lukáše, která Ježíš řekl v takzvaném Horském kázání. Ale i v žalmech ve Starém zákoně nalézáme ty výroky, kdy se říká, že někdo bude blahoslavený, blažený, že mu bude blaze a dobře tak, jak jsme to slyšeli dnes.

To první, co se tam říká, je, že ten člověk má kráčet po Božích cestách. Je to tak vznešeně řečeno, ale znamená to vlastně to, že první, co se žádá po věřícím člověku, je to, aby byl vždycky věřící. Aby to nebylo tak, že se budu chovat jako věřící když jsem v chrámu, když jsem v kostele, když se modlím, abych nebyl věřící třeba „hodinu za týden v neděli“, ale abych byl věřící vždycky, tam kde jsem, aby to co dělám, abych to dělal jako věřící, Aby tam nebylo rozdělení na něco s Bohem a něco bez Boha. To je první věc, základ.

„Budeš jíst z výtěžku svých rukou, bude ti blaze a dobře.“ Ty první dvě věty zpíval první sbor a tady tyhle druhé už ten druhý. Židé byli ovlivněni Řeky a Římany a obě tyto velké kultury starověku pohrdaly tělesnou prací. Na to měli otroky. Kdo byl svobodný, kdo měl peníze, tak měl na to služebnictvo, aby fyzickou práci za něho udělal někdo jiný. Naproti tomu Izraelité fyzickou práci chápou jako Boží příkaz, který je vícekrát opakován ve Starém zákoně, ale poprvé už vlastně v okamžiku, kdy Bůh usadil první lidi v zahradě Edenu, tak jim říká: „Naplňte zemi, podmaňte si ji, starejte se o ni, pečujte o ni.“ Takže fyzická práce není chápána jako nějaká potupa, trest nebo něco podobného, ale naopak je braná jako povinnost. Patří to, člověče k tvému poslání, k tvému povolání. A věřící člověk by měl ocenit každý druh práce, ať fyzické nebo intelektuální. Žádná práce by neměla být pro nás „malá“, neměla by být nicotná a nikdo z nás by neměl pohrdat prací toho druhého, jakkoliv se často opakuje a mluvíme o ní, že je všední. Ale právě ty věci, které jsou takzvaně všední, jsou velmi a velmi potřebné a mají svou velkou váhu a velkou důležitost.

Potom dál jsou tam muž a žena přirovnávání ke dvěma rostlinám. Napřed ta žena je přirovnávána k vinnému kmeni, k rostlině vinné révy. To byla mimochodem velká pocta, protože víno byla a je pořád rostlina, která je v Izraeli velmi vážená. Stát Izrael má ve státním znaku vinný hrozen. Ve Starém zákoně, když se vraceli zvědové z průzkumu zaslíbené země, přinesli veliký hrozen s sebou. A Pán Ježíš, když mluví o sobě, tak říká: „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti.“ Ten vinný kmen je tady chápán jako symbol něčeho, co to drží pohromadě, ale taky jako symbol radosti – víno se používá při oslavách.

A ty olivy, ty výhonky oliv? Oliva je zase chápána jako symbol toho, co vydrží, protože olivovník je strom, který je schopen plodit i víc než sto let. Jsou olivy, které jsou staré dvě stě let a víc. A pokud někdo tu olivu uřízne a pařez zůstane v zemi, tak ona vyrazí, doroste a znovu rodí. Tedy jako symbol určité výdrže, vytrvalosti, že je to něco, o co se dá takzvaně opřít.

A třetí sloka, kterou jsme slyšeli, tak je tam svolávání toho požehnání: „Ať ti Hospodin požehná ze Siónu, abys viděl štěstí Jeruzaléma.“ Znovu se tam připomíná, že Bůh je na Siónu, tedy jeho místo není někde nahoře, kam se nikdo nedostane, ale naopak ve městě v chrámu, kam všichni mohou přijít, na místě, kde se s ním všichni mohou setkat, a On se chce setkat s námi.

A co je to to štěstí Jeruzaléma? Tento obrat v sobě skrývá několik rozměrů. Ten první je, že je to přání. Je to přání, abys viděl, aby se ti splnilo, abys žil šťastně. Tím se nemyslí jenom nějaké štěstí nebo pokoj pro to místo, pro to město, ale pro celou izraelskou pospolitost, pro celé to společenství národa. Takže tedy přání: „Kéž by to tak bylo, kéž by to tak fungovalo. Ale potom je to taky upozornění: Když tomu společenství se bude dařit dobře, tak i tobě se bude dařit dobře. Když to společenství bude šťastné a bude žít v pokoji, i ty budeš šťastný a budeš žít v pokoji. Ale naopak to nebude. Nebude to tak, že pokud to společenství bude rozhádané, budou v něm nějaké nesváry a nepokoje, že ty bys sám byl šťastný. Jinými slovy je to výzva. Pracuj na tom, aby to fungovalo v tom společenství, a ovoce z toho zakusíš i ve své rodině, u těch nejbližších. A takhle toto si měli odnést tady ti poutníci a toto si určitě odnesl i Josef s Marií, odnášel vícekrát, jak říkám, slyšeli to vícekrát.

A teď bych tady nakonec chtěl udělat takové krátké srovnání. Ono je naznačené. Svatý Matouš trošku naznačí fungování rodiny krále Heroda a fungování té rodiny, které říkáme nazaretská. Herodova rodina byla velká, měl čtyři manželky, ale velmi se bál. Fungoval jako skutečný despota. Držel je všechny zkrátka a v okamžiku, když se mu zdálo, že ho někdo chce připravit o moc, tak ho bez milosti nechal popravit. V roce 9 před Kristem nechal popravit dva své syny, jeden se jmenoval Alexander a druhý se jmenoval Aristobul. A v roce 4 před Kristem nechal popravit třetího, který se jmenoval Antipater. Jenom proto, že se domníval, že ho chtějí připravit o trůn.

Tedy toto místo kolem toho Heroda, jeho „rodina“, podle práva to rodina byla, ale jinak tam bylo skutečně ovzduší boje o moc, strach, nepřátelství. A naproti tomu rodina, které říkáme nazaretská – Josef, Maria, Ježíš, vlastně jsou to dva dospělí a jedno dítě, tedy ta nejmenší rodina, jaká je možná, a jak říkám, ještě navíc si musíme uvědomit, že teda ten Josef ví, že dítě není jeho, ale přijímá ten svůj úkol té péče tady o to, co mu bylo svěřeno, a vykonává to úplně cele, úplně odevzdaně, odhodlaně. A žije pro to, aby jeho snoubence ani tomu dítěti, které mu bylo svěřeno, aby nikdo neublížil, naopak aby tedy prosperovali.

Bratři a sestry, když hledáme někde posilu, podporu pro náš každodenní život, můžeme se obrátit tady třeba k těm žalmům, můžeme se obrátit a nalistovat si první kapitoly ať už z Matoušova, nebo Lukášova evangelia. Když budeme číst pozorně, dočteme se tam o mnoha těžkostech, překážkách, zkouškách, které ti nejbližší kolem Ježíše museli nějakým způsobem zvládnout, aby potom mohli zažít velkou radost a velký pokoj. Kéž je nám to inspirací a jakýmsi návodem k následování na naší životní cestě v našem každodenním životě.

Kéž se tak stane.